KRONIKA

Colecţia în care umanitatea este reconstruită prin cărţi care ne ajută să pătrundem în culisele celor mai interesante evenimente politice, sociale sau financiare de ieri şi de astăzi.

Michael Bar-Zohar, om politic, fost membru în Knesset, scriitor, biograf oficial al lui Shimon Peres şi David Ben Gurion, este expert în istoria spionajului israelian. Cărţile sale au fost traduse în 18 limbi.

Nissim Mishal, absolvent de studii politice, este unul dintre cei mai cunoscuţi oameni de televiziune din ţara sa şi autorul mai multor cărţi devenite besteseller despre istoria statului Israel.

MICHAEL BAR-ZOHAR NISSIM MISHAL

MISIUNI LA LIMITA

IMPOSIBILULUI

OPERAŢIUNI CARE SFIDEAZĂ MOARTEA ALE FORŢELOR SPECIALE ISRAELIENE

Traducere din limba engleză de MONICA PÂRVULESCU

Bucureşti

2018

No Mission Is Impossible

The Death-Defying Missions of the Israeli Special Forces Michael Bar-Zohar and Nissim Mishal Copyright © 22015 Michael Bar-Zohar Toate drepturile rezervate Credit foto © Gulliver/AFP/Thomas Coex

LITERA*

Editura Litera

O.P. 53; C.P. 212, sector 4, Bucureşti, România tel.: 021 319 63 90; 031425 1619; 0752 548 372 e-mail: comenzilitera.ro

Ne puteţi vizita pe

Misiuni la limita imposibilului

Operaţiuni care sfidează moartea ale Forţelor Speciale Israeliene Michael Bar-Zohar şi Nissim Mishal

Copyright © 22018 Grup Media Litera pentru versiunea în limba română Toate drepturile rezervate

Traducere din limba engleză:
Monica Pârvulescu
Editor: Vidraşcu şi fiii Redactor: Gabriela Mitroviri Corectori: Georgiana Enache, Cătălina Călinescu Copertă: Flori Zahiu Tehnoredactare şi prepress: Anca Suciu
Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României BAR-ZOHAR, MICHAEL
Misiuni la limita imposibilului. Operaţiuni care sfidează moartea ale Forţelor Speciale Israeliene/ Michael Bar-Zohar şi Nissim Mishal; trad.: Monica Pârvulescu.
— Bucureşti: Litera, 2018
ISBN 978 – 606 – 33 – 2975 – 3
I. Mishal, Nissim
II. Pârvulescu, M. (trad.)
821.111 – 31 = 135.1

Cuprins

Prefaţă. Două bătălii 9
L Entebbe – 1976 15
Partea I: Cum a început totul
2. Salvarea Ierusalimului – 1948 >... 45
3. Săgeata neagră – 1955 54
Partea a Iba: Campania din Sinai
4. „Doborâţi avionul acesta!” – 1956 67
5. Kadeş – 1956 78
Partea a III-a: Războiul de 6 Zile
6. „Pe viaţă şi pe moarte” – Operaţiunea Focus – 1967... 95
7. „Am cucerit Muntele Templului!” – 1967 107
Partea a IV-a: Războiul de uzură
8. „Simţeam că mă sufoc”:
Raidul din Green Island – 1969 121
9. Ministrul francez al apărării:
„Bombardaţii pe israelieni!” – 1969 131
10. „De ce se bombardăm dacă putem se cucerim?” – 1970 141
11. „Duşmanul vorbeşte ruseşte!” – 1970 150
12.....îngeri albi pe

Scara lui Iacob – 1972 158
13.....„Stop! Stai! Mâinile sus!” – 1972 175
14. Doamna care aduce necazuri – 1973 184
Partea a Vă: Războiul de Yom Kippur
15. Tărâmul vitejilor din Africa – 1973 201
2. „Comandantul a fost ucis…
Comandantul adjunct a fost ucis…
Locţiitorul comandantului adjunct…” – 1973 214
3. „Văd Lacul Tiberiada!” – 1973 226
4. Ochii naţiunii – 1973 239
Partea a VI-a: Pericolul nuclear
5. „Opera” în Bagdad şi „Arizona” în Siria – 1981 şi 2007 249
Partea a VII-a: Războiul din Liban
6. „Aveau mitraliere?” – 1982 265
7. „A fost un concert minunat, cu multe instrumente” – 1982 274
Partea a VIII-a: Combaterea terorismului
8. „Ne-a trimis Abu Jihad” – 1988 283
9. „Unde-i nava?” – 2002 294
10. Comemorarea Holocaustului în Qasbah-ul din Nablus – 2002 306
11. Poveste fără de sfârşit din Gaza – 2008, 2012, 2014 316
Epilog: întoarcerea tribului rătăcitor
12. Din inima Africii la Ierusalim: Operaţiunea Moise (1984) şi Operaţiunea Solomon (1991) 338
Mulţumiri 347
Urmări 349
Bibliografie 355
Indice 381

Pentru tovarăşii mei, care au luptat alături de mine, Pentru vii şi morţi.

Cuceritori ai Sinaiului în „Şase zile”.

Viteji în Suez de „Yom Kippur”.

Apărători ai Nordului în „Pace pentru Galileea”, Ducând visul de pace în *inimă.*

Michael Bar-Zohar
Pentru nepoţii mei, Idan, Yoav, Or, Guri, Noam şi Noa.
Mă rog să vedeţi, într-o *bună zi.*
Porumbelul păcii cu o ramură de măslin.
Nissim Mishal
Prefaţă Două bătălii

După Războiul de Independenţă Israelian, armata Israelului a fost angrenată în două bătălii fără final. O bătălie de linia întâi, cu inamicii săi, care nu se dau bătuţi niciodată, şi o luptă internă – strădania de a concepe şi de a aplica principii umane şi morale stricte, neegalate de nicio altă armată.

Bătălia cu inamicii Israelului a fost şi va rămâne nedreaptă. În 1948, anul în care a fost înfiinţat statul evreu, populaţia acestuia ajungea la 650.000 de oameni, care au trebuit să facă faţă invaziilor a cinci naţii arabe însumând mai mult de 30 de milioane de indivizi. În 2015, când populaţia Israelului ajunsese la 8 milioane de locuitori, constând 80% din evrei şi 20% din arabi israelieni, care nu erau în serviciu militar, populaţia statelor învecinate a atins 140 de milioane de oameni, iar discrepanţa e în creştere. Egiptul şi Iordania, care au încheiat tratate de pace cu Israelul, trebuie scoase din calcul, dar pe câmpul inamic a apărut o putere nouă, redutabilă: Iranul, cu forţa celor 75 de milioane de oameni şi ai cărui lideri islamişti fanatici au jurat să şteargă Israelul de pe faţa Pământului, cu arme convenţionale şi neconvenţionale.

FAI (Forţele de Apărare Israeliene), aşadar, au trebuit să conceapă tehnici militare care să compenseze discrepanţa alarmantă dintre ele şi armatele arabe. Acest lucru a presupus echiparea armatei cu arme dintre cele mai noi şi mai complexe, multe inventate şi produse în Israel; fundamentarea strategiei de război pe blocarea inamicului pe două fronturi, alături de concentrarea eforturilor principale pe un al treilea; şi, mai ales, formarea mai multor unităţi de forţe speciale, alcătuite din voluntari foarte motivaţi, centrate pe excelenţă fizică şi

mentală, pe antrenament riguros şi, mai presus de orice, inspirate de planuri creative, inventive, de surprindere şi de atacare a inamicului în cele mai neaşteptate şi mai vulnerabile puncte, aceasta în timp ce un mic număr de soldaţi – uneori chiar foarte puţini – desfăşoară o misiune normală, cu companii şi batalioane. Aşa au fost create Unitatea 101 de paraşutişti, trupele de comando speciale, precum Sayeret Matkal, Shayetet 13, Kingfisher, Duvdevan, Shimshon, Maglan, unităţile de comando din fiecare brigadă a FAI, precum şi altele. Experienţa şi tacticile acestor unităţi selectate aveau să fie, ulterior, împărtăşite marilor corpuri de armată. „Era cu neputinţă să vă facem faţă”, a recunoscut un general egiptean luat captiv, după Războiul de 6 Zile. „Sunteţi trupe de comando!”

Conflictul privind comportamentul moral în vremuri de pace sau de război are la bază un cod etic ce provine de la gruparea ilegală Hanagh, care a operat înainte să existe Israelul. Ideea de „puritate a armelor” a fost adoptată de Hanagh, însemnând că armele combatanţilor nu trebuiau „pătate”, rănind cu ele femei, copii şi duşmani neînarmaţi. Multe procese în care sunt implicaţi soldaţi din FAI, prezente sau trecute, au la bază această lege. O regulă celebră de tribunal vorbeşte de un „steag negru” fluturând peste orice ordin militar care încalcă legea; soldaţii trebuie să i se opună, nu să-l execute. Acest fapt e întărit de FAI, iar fărădelegile, inclusiv unele ce ţin de ultima confruntare cu palestinienii, în Gaza, sunt aduse în faţa tribunalului militar.

Încercând să protejeze necombatanţii inamici, FAI se străduieşte să-i protejeze pe ai săi. Un principiu rezultat sub bombardament, în timpul Războiului de Independenţă, e să nu abandonezi un soldat rănit sau aflat la nevoie, pe teritoriu inamic, ci să-l salvezi cu orice preţ. Salvarea evreilor şi a israeliţilor de peste hotare, aflaţi în pericol, a devenit, la fel, literă de lege, fie că era vorba de terorişti luaţi ostatici, ca în Entebbe (1976), sau de o comunitate aflată în risc, ca evreii ethiopieni, din 1981 până în 1991.

O altă noţiune distinctivă este: „Calcă-mi pe urme!” Ofiţerii din unităţile de luptă nu trebuie doar să instruiască, să antreneze femei şi bărbaţi; trebuie să fie, totodată, primii care atacă inamicul, conducându-şi soldaţii, fiind un exemplu de curaj şi de devotament. „Calcă-mi pe urme!” a devenit strigătul de luptă al armatei israeliene şi explică numărul mare al victimelor din rândul ofiţerilor FAI.

Valorile morale, motivaţia puternică, antrenamentul special şi strategia neortodoxă ale Forţelor de Apărare Israeliene au ajuns, împreună, să dea naştere unui soldat pentru care nu există nicio misiune imposibilă.

La trei ani de la Războiul de Yom *Kippur*, *Israelul îşi linge încă rănile*, *după pierderea a 2 700 de soldaţi şi a unei mari părţi din forţa defensivă de intimidare*. *Golda Meir şi-a dat demisia din funcţia de prim-ministru şi a fost înlocuită de Yitzhak Rabin*;

Moshe Dayan înlocuit din funcţia de ministru al apărării de Shimon Peres. *Rabin şi Peres nu au încredere unul în celălalt şi nici nu se simpatizează*, *dar trebuie să lucreze împreună pentru a face faţă atacurilor interminabile ale grupurilor teroriste asupra Israelului*.

Capitolul 1 Entebbe – 1976

La 27 iunie 1976, un cuplu german se îmbarcă la Atena într-un avion Air France, îşi ocupă în linişte locurile de la clasa întâi şi îşi pune genţile voluminoase sub locurile din faţă. Bărbatul avea o constituţie fragilă, faţa ovală încadrată de păr şaten şi barbă, o mustaţă care îi cobora spre bărbia ascuţită şi ochi albaştri cu o căutătură ameninţătoare. Aparent obosit, îşi dădu scaunul pe spate şi închise ochii. Doamna care îl însoţea, îmbrăcată într-un costum de vară, era înaltă şi blondă, avea o faţă drăguţă pe care o strica puţin bărbia proeminentă.

Avionul Airbus 300, al cursei 139 de la Tel Aviv la Paris, cu o scurtă escală la Atena, transporta 246 de pasageri – dintre care 105 evrei şi israelieni – şi 12 membri ai echipajului. În timpul escalei de la Atena, se îmbarcară şi alte persoane. Pasagerii de la Tel Aviv aruncară priviri

indiferente către doi bărbaţi îmbrăcaţi în negru, care păreau a fi din Orientul Mijlociu şi pe care o stewardesă blondă îi îndrumă spre locurile de la clasa economică.

La ora 12.35 după-amiaza, la 15 minute după decolarea aeronavei de la Atena, cei doi nemţi îşi deschiseră genţile. Bărbatul scoase o cutie mare de bomboane viu colorată şi îi îndepărtă capacul subţire de tablă. Femeia scoase o sticlă de şampanie şi începu să o agite. Brusc, bărbatul scoase din cutia de bomboane un pistol-mitralieră şi sări în picioare. Se repezi în carlingă şi îşi îndreptă pistolul spre piloţi. În timpul acesta, femeia deşurubă fundul sticlei de şampanie şi scoase un pistol şi două grenade.

— Mâinile sus! strigă ea la pasagerii de la clasa întâi. Nu vă mişcaţi de la locurile voastre!

Strigăte asemănătoare se auzeau şi de la clasa economică, unde cei doi bărbaţi din Orientul Mijlociu săriseră de pe locurile lor, scoţând la iveală nişte pistoale-mitralieră mici şi luându-i cu uşurinţă ostatici pe ceilalţi pasageri. În difuzoare răsună vocea exaltată a teroristului german. Anunţă într-o engleză cu accent că este noul căpitan al aeronavei şi se prezentă ca fiind Basil Kubaissi, comandantul trupei de comando Che Guevara din Fâşia Gaza, care aparţinea Frontului Popular de Eliberare a Palestinei.

Pasagerii fură cuprinşi de panică – ţipete de spaimă, strigăte de furie şi hohote de plâns izbucniră aproape de peste tot. Pasagerii terifiaţi înţeleseră că avionul fusese deturnat şi că erau ostaticii teroriştilor. „Noul comandant” şi însoţitorii acestuia le ordonară pasagerilor să-şi arunce toate armele pe interval. Câţiva puseră jos bricege. Imediat după aceea, teroriştii îi supuseră pe pasagerii de sex masculin la un control corporal riguros. Iar, între timp, avionul întoarse şi se îndreptă spre sud.

Aflat într-o şedinţă de guvern la Ierusalim, ministrul apărării Shimon Peres primi în tăcere un bileţel. Ministrul de 53 de ani, cu părul negru, îmbrăcat cu o cămaşă albă cu mânecă scurtă, fusese asistentul loial al lui David Ben-

Gurion; lui Peres i se atribuia încheierea alianţei Israelului cu Franţa din 1956, precum şi succesul unei „misiuni imposibile”: construcţia unui reactor nuclear secret în apropierea oraşului sudic Dimona.

Peres îi dădu bileţelul prim-ministrului Yitzhak Rabin. Acesta îşi puse ochelarii şi îl citi. Cu un an mai în vârstă decât Peres, Rabin luptase în cadrul Palmach-ului, trupele de elită israeliene din timpul Războiului de Independenţă. Îşi preluase funcţia în 1974, după ce fusese şef de personal în FAI şi ambasador al Israelului în SUA. Candidase din partea Partidului Laburist la funcţia de prim-ministru împotriva lui Peres, dar, în ciuda susţinerii din interiorul partidului, câştigase cu o diferenţă de numai câteva voturi. Cei doi nu se plăceau, însă Rabin fusese forţat să îl accepte pe Peres ca ministru al apărării împotriva voinţei sale.

În pofida relaţiei lor nearmonioase, cei doi erau nevoiţi să colaboreze în problemele de siguranţă ale Israelului. Atât Rabin, cât şi Peres cunoşteau bine „Frontul Popular” – o organizaţie teroristă condusă de dr. Wadie Haddad, un medic născut în Safed, care renunţase la profesie şi se dedicase luptei împotriva statului evreu. Realizase câteva deturnări sângeroase şi apelase la serviciile unor terorişti străini, inclusiv la renumitul Carlos. Haddad, un tip cu început de chelie şi mustăcios, fusese primul care organizase deturnarea unui avion israelian din 1968 şi era cunoscut ca fiind un fanatic prefăcut şi necruţător.

În 1967, Războiul de 6 Zile schimbase în mod radical relaţiile dintre Israel şi inamicii acestuia. După victoria uluitoare a Israelului şi dezastrul armatelor egipteană, siriană şi iordaniană, acestea fuseseră înlocuite, în mare parte, de organizaţii teroriste nou apărute, care susţineau că duc mai departe lupta lumii arabe împotriva Israelului. Acestea au înlocuit confruntarea de pe câmpul de luptă cu deturnări, atentate cu bombă şi asasinate îndreptate cu precădere împotriva civililor israelieni. Frontul Popular al lui Wadie Haddad se număra printre cele mai nemiloase grupări cu care trebuia să se confrunte Israelul.

După primirea veştii privitoare la deturnare, Rabin şi Peres convocară consiliul de urgenţă al miniştrilor şi al funcţionarilor superiori. După reunirea participanţilor, aceştia primiră mai multe informaţii cu privire la deturnare. Printre cei 56 de pasageri care se îmbarcaseră la Atena, patru erau „în tranzit", sosind la Atena cu un zbor al companiei Singapore Airlines din Kuwait. Se credea că aveau paşapoarte false. Mossadul i-a identificat imediat pe cei doi nemţi ca fiind Wilfried Bose, fondator al grupului terorist german Celulele Revoluţionare, care fusese asociat cu Carlos şi acum cu Frontul Popular; doamna lui Bose, Brigitte Kühlman, era o cunoscută membră a grupării teroriste Baader-Meinhoff. Ceilalţi doi fură recunoscuţi ca fiind palestinieni, respectiv Abu Haled el Halaili şi Ali el Miari.

Rapoartele serviciilor secrete au mai subliniat şi că personalul de securitate de la aeroportul din Atena efectuase doar un control superficial al genţilor pasagerilor şi că nu observase cele patru pistoale-mitralieră Scorpion şi nici grenadele ascunse în cutiile de bomboane din tablă şi în sticla de şampanie. În plus, în bagajele de mână ale teroriştilor mai fuseseră ascunse câteva pachete cu explozibil.

La miezul nopţii, când avionul încă părea că s-ar îndrepta spre Orientul Mijlociu, Peres se întâlni cu Yekutiel „Kuti" Adam, şeful de operaţiuni al FAI, în vârstă de 49 de ani, un general excepţional, a cărui mustaţă stufoasă îi trăda originea din Caucaz. Aranjară lucrurile astfel încât să fie siguri că FAI era gata să ia cu asalt avionul dacă acesta ar fi aterizat pe aeroportul Ben Gurion. Luară un jeep militar şi porniră spre baza Sayeret Matkal, forţele speciale ale FAI, care începuse deja să simuleze un atac asupra unui Airbus pentru eventualitatea în care avionul deturnat ar fi aterizat în Israel.

Comandantul proaspăt numit al *sayeret-ului* era Yoni Netanyahu, în vârstă de 30 de ani, unul dintre cei trei fraţi Netanyahu, care, potrivit spuselor lui Peres, „deveniseră deja o legendă – trei fraţi, care se luptă ca leii, excelând

atât în fapte, cât şi la învăţătură”. Fraţii, Yonatan „Yoni”, Benjamin „Bibi” şi Ido, fiii renumitului savant Ben-Zion Netanyahu, erau cu toţii actuali sau foşti membri ai Sayeret Matkal. Yoni, născut la New York, un locotenent-colonel frumos, cu părul răvăşit, îmbina abilităţile militare cu o dragoste profundă pentru literatură, în special poezie. După Războiul de 6 Zile, Yoni petrecuse un an la Harvard şi şase luni la Universitatea Ebraică înainte de revenirea sa în serviciul militar, în seara aceea, Peres şi Adam sperau să îl găsească la baza sayeretului; acesta însă era plecat, conducea o operaţiune în Sinai, aşa că simularea fu condusă de locţiitorul său, Muki Betzer, unul dintre cei mai buni luptători ai unităţii.

Nu au stat mult pentru că, imediat după ce au ajuns, Peres a fost anunţat că avionul deturnat se aprovizionase cu combustibil în Benghazi, Libia, şi acum îşi continua drumul spre centrul Africii: spre aeroportul din Entebbe, în afara Kampalei, capitala Ugandei. Din primele veşti din Entebbe, aflară că generalul Idi Amin, dictatorul Ugandei, îi primise călduros pe terorişti şi îi declarase „oaspeţi bine-veniţi”. Era clar că aterizarea din Entebbe fusese aranjată împreună cu Amin.

Amin era un conducător crud şi înfricoşător, care îşi stăpânea poporul cu mână de fier. Era un bărbat masiv, cu uniforma acoperită de o sumedenie de medalii, fiind numit de revista *Time* „sălbaticul Africii”. Soldat de rând odinioară, urcase în ierarhia militară până la gradul de şef de stat-major, pentru ca apoi să ajungă la putere printr-o lovitură de stat sângeroasă şi să se autoproclame „Excelenţa sa preşedinte pe viaţă, mareşal hagiu dr. Idi Amin, stăpânul tuturor fiarelor de pe pământ şi al tuturor peştilor din mări, cuceritorul Imperiului Britanic din întreaga Africă şi, în special, din Uganda”. Până nu demult, Amin fusese aliatul Israelului şi fusese instruit ca paraşutist la academia de paraşutism a FAI, în calitate de invitat al fostului ministru al apărării Moshe Dayan. Peres îl cunoscuse la o cină acasă la Dayan şi îşi amintea că i se păruse a fi pe cât de atrăgător, pe atât de înspăimântător,

„ca un peisaj din junglă, ca un secret indescifrabil al naturii”.

Ulterior, Amin a întrerupt relaţiile diplomatice cu Israelul, atunci când prim-ministrul Golda Meir a refuzat să îi vândă avioane cu reacţie Phantom. Mai mult decât atât, i-a expulzat pe toţi israelienii din ţară şi s-a împrietenit cu cei mai mari duşmani ai Israelului – naţiuni arabe ostile şi organizaţii teroriste. În timpul Războiului de Yom Kippur din 1973, a susţinut chiar că ar fi trimis o unitate militară ugandeză ca să lupte împotriva FAI. Iar acest despot lipsit de scrupule ţinea acum în mână destinul a 250 de ostatici pe aeroportul din Entebbe, la o distanţă de peste 4.000 de kilometri de Israel.

Când s-a răspândit în Israel vestea despre cele întâmplate, s-a stârnit o adevărată furtună. Israelienii fură copleşiţi de sentimente de furie şi de neputinţă. În mass-media se dezlănţuiră dezbateri aprinse privind modul în care ar trebui să reacţioneze Israelul. Multe dintre familiile ostaticilor au făcut front comun pentru a exercita presiune asupra guvernului. Cu toţii aveau o singură doleanţă: eliberarea celor dragi.

În zilele următoare, situaţia deveni clară. La Entebbe, avionul fusese aşteptat şi de alţi terorişti. Amin îşi trimisese avionul personal în Somalia ca să îi aducă pe Wadie Haddad şi pe câţiva dintre acoliţii săi. Ostaticii erau ţinuţi la un vechi terminal al aeroportului, fiind păziţi de terorişti şi de soldaţi ugandezi. Apoi, teroriştii i-au despărţit pe călătorii evrei de ceilalţi, aducând aminte într-un mod atroce de „selecţia” din timpul Holocaustului făcută de nazişti, în al Doilea Război Mondial. Dintre teroriştii germani, Brigitte Kühlman se remarca. Îi agresa verbal pe pasagerii evrei, exprimarea acesteia fiind plină de remarci antisemite abjecte.

La sosirea sa, Wadie Haddad îi dădu lui Amin o listă cu teroriştii închişi în Israel şi în alte ţări, a căror eliberare o solicita în schimbul ostaticilor. Lista era însoţită de un ultimatum: dacă Israelul nu avea să fie de acord cu solicitarea până la termenul stabilit de Haddad, atunci

oamenii acestuia urmau să înceapă execuţia ostaticilor. Idi Amin trimise lista în Israel.

Premierul Rabin numi o comisie ministerială care să gestioneze situaţia de criză. La şedinţa comisiei din data de 29 iunie, Rabin îl întrebă pe şeful statului-major, generalul Mordechai („Motta”) Gur, dacă ia în considerare vreo „alternativă militară”.

În vârstă de 46 de ani, frumosul şi jovialul Gur avea o faimă legendară. După ce luptase în Războiul de Independenţă, se înrolase în trupele de paraşutişti şi participase la multe lupte alături de Ariel Sharon. Fusese rănit într-o luptă împotriva trupelor egiptene în anul 1955. În 1967, condusese Brigada 55 Paraşutişti la cucerirea Ierusalimului de Est, fiind primul soldat israelian care ajunsese la Muntele Templului.

— Am cucerit Muntele Templului! strigase prin staţia radio în timp ce blindatul său înarmat pătrundea în locul cel mai sfânt al poporului evreu.

După Războiul de Yom Kippur, Gur fusese numit al zecelea şef de stat-major al Israelului; Rabin îi purta un respect deosebit, însă credea că Gur nu are nicio soluţie pentru problema din Entebbe.

— Da, există o variantă militară, răspunse Gur spre surpriza tuturor.

Propuse paraşutarea unei unităţi FAI undeva în apropierea aeroportului din Entebbe, probabil deasupra lacului Victoria. Soldaţii săi aveau să îi atace pe teroriştii şi să îi protejeze pe ostatici până urma să devină posibilă aducerea acasă a tuturor. Însă comisia respinse planul. În primul rând, era clar că după aterizarea paraşutiştilor le-ar fi fost foarte greu să ajungă la aeroport, în al doilea rând, planul nu cuprindea nicio soluţie cu privire la modul în care ar fi fost aduşi ostaticii înapoi în Israel. Ulterior, Rabin avea să numească acest plan un „Golf al Porcilor”, după invazia de mântuială a SUA asupra Cubei din 1961.

Încă de la începutul discuţiei, Rabin şi Peres se certară dur. Rabin considera că nu are de ales, că trebuie să negocieze cu teroriştii şi să convină cu aceştia

eliberarea teroriştilor palestinieni. Însă Peres era hotărât să nu îi elibereze pe teroriști, din cauza efectului negativ pe care un asemenea aranjament l-ar fi avut atât asupra imaginii internaţionale a Israelului, cât şi asupra luptei antiteroriste aflate în plină desfăşurare. În plus, neînţelegerile dintre cei doi erau amplificate de relaţiile personale tensionate care continuau să imprime o atmosferă neplăcută şedinţelor de guvern.

După întâlnire, Peres îşi părăsi biroul de la etajul doi al Ministerului Apărării şi intră pe o uşă din apropiere, din partea de vest a clădirii, unde se aflau birourile statului-major al FAI. Peres îi convocă de urgenţă pe şeful statului-major şi pe câţiva generali ai acestuia.

— Vreau să ştiu ce planuri aveţi, spuse grupului de generali îmbrăcaţi în uniformele de vară de culoare oliv.

— Nu avem niciun plan, răspunse Kuti Adam.

— Atunci vreau să ştiu ce planuri nu aveţi, zise Peres.

În curând se dovedi că, deşi nu fuseseră întocmite planuri oficiale, unii aveau, totuşi, idei. Kuti Adam veni cu propunerea unei operaţiuni comune cu armata franceză – la urma urmei, argumentă acesta, Air France era o companie franceză, deci trebuia să se implice şi guvernul francez. Benny Peled, în vârstă de 48 de ani, comandantul Forţelor Aeriene, avu o propunere „nebunească”, dar originală. Fondator al Forţelor Aeriene, acest tip îndesat, curajos şi imperturbabil era un pilot de avioane de luptă înzestrat cu o imaginaţie bogată. Acesta propuse să se trimită un mare număr de trupe de elită în Uganda, care să cucerească ţara, să îi elibereze pe ostatici şi să îi aducă înapoi acasă. Sugeră să fie trimis în acest scop detaşamentul de 14 aeronave mari Hercule („Rhino”). Acestea puteau să zboare din Israel la Entebbe şi înapoi.

Peres achiziţionase avioanele Rhino în timpul unei vizite în Georgia, SUA, în urmă cu câţiva ani; cu acea ocazie, îi prezentase guvernatorului Jimmy Carter cartea sa, *Praştia lui David*. Carter îi spusese lui Peres:

— Pe vremuri, David n-avea nevoie decât de o praştie, astăzi însă are nevoie de mai mult decât de o

praştie, are nevoie de Hercule! Şi curând îl convinsese pe Peres să cumpere câteva avioane Rhino fabricate în Georgia.

Peres era fascinat de Peled. La început, planul acestuia li se păru, lui şi celorlalţi, o nebunie, însă, după ce analiză toate celelalte variante, îl consideră „destul de realist". Dar colegii lui Peres nu îi împărtăşeau părerea. În special Motta Gur era împotrivă; acesta susţinu că planul „este nerealist, o simplă fantezie" bună de aruncat la gunoi.

Cu toate acestea, Peres ignoră criticile şi continuă discuţia cu un număr mic de ofiţeri superiori. Printre aceştia se numărau şeful statului-major, generalii Kuti Adam, Benny Peled şi locţiitorul acestuia Rafi Harlev, Dan Shomron (comandantul trupelor de infanterie şi aeroportate), Shlomo Gazit (comandantul Serviciilor Secrete de Informaţii Militare), Yanosh Ben-Gal (comandantul adjunct al operaţiunilor din cadrul FAI) şi câţiva colonei, printre care Ehud Barak, ofiţer remarcabil, fost şef al Sayeret Matkal (şi viitor prim-ministru al Israelului). Discuţiile dintre aceştia avură loc într-un cadru cât se poate de confidenţial.

Chiar în dimineaţa în care au început discuţiile, Peres primi lista teroriştilor încarceraţi a căror eliberare era cerută de către cei care deturnaseră avionul; situaţia era cât se poate de complicată. Patruzeci dintre prizonieri erau deţinuţi în Israel, printre aceştia numărându-se şi renumitul Kozo Okamoto, terorist japonez a cărui grupare masacrase 24 de oameni şi rănise alţi 78 în aeroportul Lod, în mai 1972. Pe listă se mai aflau şase terorişti închişi în Kenya, dar autorităţile kenyene negau că aceştia s-ar fi aflat în detenţia lor. Alţi cinci, printre care şi liderii grupării violente Baader-Meinhoff, erau în Germania, altul – în Franţa şi altul – în Elveţia. La o privire rapidă, Peres îşi dădu seama că era vorba despre o solicitare imposibilă. Cum ar fi fost posibil să organizeze eliberarea teroriştilor deţinuţi în atâtea ţări, potrivit atâtor legi diferite şi care erau acuzaţi de infracţiuni atât de diferite? Şi dacă unele

dintre statele respective sau chiar toate ar fi refuzat?

Însă Rabin continua să insiste ca Israelul să negocieze neîntârziat, de teamă că, la expirarea ultimatumului, teroriştii aveau să înceapă să ucidă oameni nevinovaţi. Dar Peres îşi menţinea poziţia – susţinea că Israelul putea să prelungească ultimatumul, care fusese stabilit pentru ziua de joi, 1 iulie, la ora 11.00 dimineaţa. Totodată era de acord cu decizia privind negocierea, dar sublinia că va proceda astfel numai ca „manevră tactică” pentru a câştiga timp.

Miercuri, 30 iunie, Peres decise să analizeze situaţia şi din altă perspectivă. Convocă trei ofiţeri ai FAI care îşi efectuaseră serviciul militar în Uganda şi lucraseră cu Idi Amin. Le ceru acestora să îi descrie caracterul lui Amin, comportamentul, atitudinea acestuia faţă de străini. Cei trei nu credeau că Amin ar fi îndrăznit să îi masacreze pe ostatici; însă erau, totodată, siguri că Amin nu s-ar fi opus teroriştilor. Peres îi ceru colonelului „Borka” Bar-Lev, care avusese relaţii amicale cu Idi Amin, să îl sune pe conducătorul ugandez. Deşi nu reuşi să dea de acesta în ciuda repetatelor sale eforturi, Bar-Lev continuă să încerce.

Între timp, Peres îşi convocă din nou ofiţerii superiori. Se discută din nou planul lui Benny Peled, dar de data aceasta într-un scop mai precis. Obiectivul nu mai era cucerirea Ugandei, ci doar dobândirea controlului asupra aeroportului Entebbe, eliberarea ostaticilor şi întoarcerea acestora acasă pe calea aerului. Peled prezentă un plan potrivit căruia 1.000 de paraşutişti aveau să coboare din zece aeronave Rhino. Shomron şi Ben-Gal estimară că o asemenea operaţiune ar fi fost încununată de succes cu numai 200 de oameni şi trei avioane Rhino.

Dan Shomron, născut într-un kibuţ, paraşutist şi erou al Războiului de 6 Zile, se opuse ideii de a folosi paraşutarea. Îi spuse lui Peled că „până să ajungă primul paraşutist la sol, n-o să mai aveţi pe cine salva” Blând la vorbă, dar isteţ şi cu stăpânire de sine, acest viitor şef al statului-major era sigur că imediat ce teroriştii aveau să îi

vadă pe paraşutişti coborând, urmau să îi omoare pe ostatici. Aşa că Shomron, devenit acum coordonator principal al operaţiunii, începu să redacteze un plan potrivit căruia avioanele cu soldaţi ar fi aterizat direct pe pistele din Entebbe. Kuti Adam sublinie necesitatea unei baze de escală undeva aproape de Uganda, pentru eventualitatea vreunei urgenţe. Conveniră cu toţii că aceasta avea să fie în Kenya, al cărei guvern menţinea relaţii de prietenie cu Israelul, în timp ce pe Idi Amin îl dispreţuia. Peres îi ceru şefului Mossadului, generalul Yitzhak („Haka”) Hofi, să le întrebe discret pe persoanele sale de contact din Kenya dacă autorităţile ar fi autorizat o asemenea escală la aeroportul din Nairobi. Dar Peres nu era prea sigur cu privire la acest mod de abordare, pentru că Haka i se păru rezervat şi sceptic.

În plus, misiunea în curs continua să aibă un opozant important şi greu de convins: şeful statului-major, Motta Gur, care era sigur că misiunea nu avea cum să reuşească şi insista că Israelul nu are opţiuni militare. Acesta sublinie totala lipsă de informaţii cu privire la ce se întâmpla la Entebbe. Numi „pură fantezie” cucerirea aeroportului şi luarea cu avioanele a ostaticilor, iar grupul de lucru al lui Peres era un Consiliu al Fanteziilor.

Între timp, un aspect colateral al planului făcu progrese: Borka Bar-Lev reuşi, în sfârşit, să stabilească o legătură telefonică cu Idi Amin. Însă discuţia fu descurajatoare. Conducătorul Ugandei îl sfătui în mod cât se poate de direct ca Israelul să accepte pretenţiile teroriştilor neîntârziat.

Aceeaşi părere avea şi Rabin, care beneficia acum de susţinerea guvernului pentru începerea neîntârziată a negocierilor. Ulterior, îi anunţă pe miniştrii săi că liderul opoziţiei, Menachem Begin, este de acord cu decizia de negociere. Rabin îl critică pe Peres pentru că folosea „accente demagogice… şi pentru că îşi încărca frazele atât de mult încât sunau total ridicol” şi, într-adevăr, Rabin considera acţiunile lui Peres din timpul crizei drept pură demagogie. Credea că Peres nu ştia ce vorbeşte.

Majoritatea miniştrilor considerau că Israelul nu avea nicio opţiune militară. Rabin continua să ceară cu nervozitate să fie anunţată de îndată Franţa cu privire la acceptarea de către Israel a condiţiilor puse de terorişti, astfel încât Ministerul francez de Externe să poată să contacteze imediat aeroportul Entebbe.

În mijlocul tuturor acestor discuţii politice aprinse, pe 1 iulie, sosiră veşti bune: teroriştii amânaseră singuri data îndeplinirii solicitărilor până duminică, 4 iulie. Amânarea se datora plecării lui Idi Amin la o Conferinţă a Naţiunilor Africane din Mauritius. Urma să se întoarcă două zile mai târziu. Teroriştii doreau să fie prezent şi Amin la negocieri. Astfel, Peres şi Consiliul Fanteziilor mai câştigară timp.

Kuti Adam şi Dan Shomron avură astfel ocazia să îşi prezinte planul: misiunea urma să se desfăşoare noaptea, la adăpostul întunericului. Avioanele Rhino aveau să aterizeze la Entebbe, iar FAI ar fi pus stăpânire pe aeroport, i-ar fi ucis pe terorişti şi i-ar fi salvat pe ostatici.

Întreaga operaţiune, sublinie Dan Shomron, n-ar fi durat mai mult de o oră, folosindu-se la maximum elementul-surpriză şi viteza. Primul care avea să aterizeze ar fi fost un Rhino, care nu ar fi cerut permisiunea de aterizare. Ar fi sosit la 11.00 seara, imediat după un avion britanic de pasageri, programat să aterizeze la aceeaşi oră. Dacă Rhino ateriza la umbra avionului britanic, atunci radarul aeroportului nu l-ar fi detectat. Din Rhino aveau să coboare două maşini înarmate, pline cu trupe de comando care aveau să gonească spre vechiul terminal, unde erau ţinuţi prizonierii. După cinci sau zece minute, urma să mai aterizeze un Rhino care avea să aducă încă două maşini cu soldaţi care ar fi ocupat noul terminal, pista principală şi rezervoarele de combustibil. După ce oamenii din primele două avioane îşi vor fi îndeplinit misiunea, aveau să aterizeze încă două avioane Rhino, să îi îmbarce pe ostatici şi să se întoarcă acasă.

Atunci Peres îi ceru părerea şefului Mossadului, însă Hofi tot insista asupra riscurilor – şi dacă soldaţii ugandezi

aveau să folosească un lansator de grenade RPG sau o mitralieră ca să tragă în rezervorul de combustibil al avionului Rhino provocând astfel o explozie? într-un astfel de caz, ar fi trebuit să abandoneze unul sau mai multe avioane, stricându-se astfel legătura fragilă dintre elementele planului. Mai era, de asemenea, costul uman: dacă ar fi fost omorâţi sau răniţi soldaţi şi ostatici? Dacă, pur şi simplu, teroriştii aveau să arunce în aer vechiul terminal cu ostatici cu tot?

Hofi era cam lipsit de entuziasm, dacă nu chiar mai rău.

Apoi consiliul lui Peres a luat fiecare detaliu al misiunii în parte: ce obstacole puteau apărea; dacă, în cazul în care primul avion Rhino ar fi fost doborât sau doar lovit, celelalte avioane ar mai fi putut sau nu să se întoarcă; ce era de făcut dacă aeroportul avea baterii antiaeriene; dacă existau MIG-uri cu reacţie ugandeze staţionate şi dacă avea să le mai rămână combustibil ca să decoleze de pe aeroportul Entebbe…

Peres le ceru părerea militarilor. Dan Shomron spuse:

— Dacă începem operaţiunea în Entebbe la miezul nopţii, atunci la întoarcere putem să decolăm la ora 1.00 noaptea.

Acesta estima că şansele de reuşită erau de 100%. Benny Peled – de 80%, iar Kuti Adam – undeva între 50 şi 80%.

În cele din urmă, Peres a aprobat planul şi a stabilit ca termen pentru ducerea lui la îndeplinire noaptea de sâmbătă, 3 iulie, noaptea dinainte expirării ultimatumului teroriştilor. Toţi generalii fură de acord. Mai puţin Motta Gur, care se opunea cu încăpăţânare.

— O asemenea operaţiune fără informaţii secrete adecvate este şarlatanie, spuse acesta.

— Motta, te mai gândeşti? îl întrebă Peres.

— Fără informaţii secrete în niciun caz nu voi recomanda o astfel de operaţiune. Unele dintre lucrurile pe care le-am auzit aici sunt sub demnitatea unui şef de stat-major. Dacă îl vreţi pe Goldfinger, nicio problemă. Dar,

dacă îl vreţi pe James Bond – atunci nu contaţi pe mine!

Apoi, Peres îl convocă pe Gur la o discuţie detaliată care dură toată noaptea, însă Gur rămase de neclintit. Or, fără susţinerea şefului de stat-major, Peres nu putea să supună spre aprobarea cabinetului ordinul de începere a operaţiunii. În ciuda opoziţiei sale, totuşi Gur fu de acord să reunească grupul operativ – Sayeret Matkal, paraşutişti şi alte unităţi – la o unitate de pregătire, pentru a fi gata de asalt, dar numai în eventualitatea în care lucrurile aveau să se schimbe. Unitatea de pregătire a fost închisă şi, pentru a se evita orice scurgeri de informaţii, nimeni nu avea voie să iasă de acolo. Shomron fu numit comandantul misiunii. Urma să se stabilească un post avansat de comandă într-un Boeing mare al Forţelor Aeriene, care avea să însoţească avioanele Rhino până în spaţiul aerian al Ugandei şi să coordoneze operaţiunea de la înălţime. În unitate se construiră machete ale terminalelor vechi şi nou din Entebbe, iar soldaţii făceau mereu simulări de atac şi de salvare.

Peres încerca acum să îngheţe eforturile de a se ajunge la un compromis cu teroriştii. Fostul ambasador al Israelului în Franţa, Arthur Ben-Natan, tocmai ajunsese la Paris pentru a discuta cu francezii despre iniţiativa comună de a negocia cu teroriştii. Acesta era prieten de mulţi ani cu Peres şi era fost director general în cadrul Ministerului Apărării. Peres îi telefonă şi îi transmise un indiciu discret folosind o zeflemea „tipic” pariziană ca să îi sugereze să amâne discuţia cu francezii.

— Dacă te întâlneşti cu franţuzoaica diseară, îl sfătui Peres, nu te ambala prea tare. Limitează-te la un flirt vag. Ca prieten, şi nu numai, îţi spun: nu te dezbrăca.

Ben-Natan râse, dar sigur înţelese mesajul şi nu lăsă să îi scape nimic în timpul „flirtului” cu franţuzoaica.

A doua zi, vineri, 2 iulie, sosiră de dimineaţă două rapoarte încurajatoare. Primul, de la conducerea Mossadului, îl informa pe Peres că vecina Ugandei, Kenya, era de acord cu escala avioanelor israeliene. Al doilea sosi de la o sursă neaşteptată – de la Paris. Autorul operaţiunii

sayeret, maiorul Amiram Levin, fusese trimis în Franţa pentru a-i interoga pe ostaticii ne-israelieni care tocmai fuseseră eliberaţi. Însă majoritatea acestora, încă terifiaţi, confuzi şi fără să se poată concentra, nu putură să furnizeze niciun fel de informaţii. La un moment dat, un francez mai în vârstă veni la Levin prezentându-se drept fost colonel în armata franceză.

— Ştiu de ce aveţi nevoie, spuse acesta.

Se aşeză lângă Levin şi îi făcu o descriere succintă a vechiului terminal, unde erau ţinuţi ostaticii, a diverselor săli, precum şi a modului în care erau amplasaţi teroriştii. De asemenea, îi făcu lui Levin schiţe detaliate ale clădirii.

Din anumite surse aflară că numărul total al teroriştilor era de 13, inclusiv doi germani şi un sud-american, care părea a fi comandantul teroriştilor. Ceilalţi terorişti erau palestinieni. Patru participaseră la deturnare, în timp ce restul aşteptau avionul în Entebbe. Relaţia acestora cu ugandezii era una cordială. Teroriştii erau înarmaţi cu pistoale, revolvere şi grenade de mână. Ostaticii erau ţinuţi captivi în sala principală a vechiului terminal, iar echipajul francez al avionului companiei Air France (care refuzase să fie eliberat din loialitate faţă de pasageri) era ţinut în toaletele pentru femei.

În plus, unitatea militară ugandeză, despre care se spunea că i-ar fi supravegheat pe prizonieri, era formată din 60 de oameni puternici, dar era mai puţin decât un batalion, după cum se afirmase în rapoartele iniţiale. La vechiul terminal fusese înălţat un zid din lăzi, despre care teroriştii susţineau că ar fi pline de explozibili. Dar surse ale serviciilor secrete indicau că lăzile respective nu erau conectate la niciun fel de cabluri şi că nu părea să se fi făcut niciun fel de pregătiri pentru activarea acestora.

În timp ce pregătea misiunea, dacă aceasta avea să primească undă verde, Mossadul trimisese la Entebbe un avion străin care, chipurile, avea probleme tehnice. Avionul survolă aeroportul în timp ce transmitea prin radio apeluri de ajutor şi fotografia clădirile, pistele şi dotările, precum şi aeronavele militare staţionate acolo – două

elicoptere şi opt avioane cu reacţie tip MIG-21.

Înarmat cu toate aceste informaţii noi, Peres se duse repede la biroul lui Motta Gur ca să i le prezinte. Observă că, la primirea veştilor, „lui Gur îi sclipiră ochii” Şeful statului-major reacţionă cu entuziasm şi îşi schimbă radical atitudinea. Liniştit că acum avea suficiente informaţii, Gur devenise un susţinător ferm al planului de salvare din Entebbe.

Peres se duse în fugă la biroul premierului. Rabin îşi avea sediul într-o căsuţă pitorească care se afla la o aruncătură de băţ de Ministerul Apărării, într-o cameră modestă, plină de cărţi, unde David Ben-Gurion îşi plănuise mişcările cele mai importante din timpul Războiului de Independenţă. Peres îi descrise lui Rabin planul său. Reacţia prim-ministrului fu lipsită de entuziasm. Acesta îşi aprinse o ţigară şi spuse:

— Şi dacă ugandezii identifică avionul în timpul aterizării şi trag în el?

Peres îi răspunse că şeful Forţelor Aeriene este sigur că avionul putea ateriza fără să provoace vreo reacţie la sol. Şeful Mossadului, care venise, de asemenea, la întâlnire, îşi exprimă pentru prima dată o susţinere reţinută faţă de operaţiune.

La următoarea şedinţă a Consiliului Fanteziilor, unul dintre ofiţeri propuse să se pregătească o „dublură” a lui Idi Amin. Când avioanele Rhino aveau să înceapă să aterizeze în Entebbe, Amin avea să fie în continuare la Conferinţa Naţiunilor Africane. Aşa că putea fi o idee bună ca un Mercedes negru, asemănător cu cel al lui Idi Amin, să meargă înaintea trupelor israeliene. În maşină avea să se afle un soldat israelian cu faţa vopsită în negru. La miezul nopţii, ugandezii nu ar fi văzut clar figurile celor aflaţi în maşina „prezidenţială” şi ar fi eliberat drumul din respect pentru liderul lor. Gur le ordonă pe loc oamenilor săi să găsească un Mercedes mare pe care să îl poată folosi.

Mercedesul negru în drum spre Entebbe. (Purtătorul de cuvânt FAI)

Gur se asigură că unităţile de elită selectate continuau să se antreneze fără oprire. Comandanţii acestora măsurau fiecare metru şi controlau minut cu minut planul operaţiunii, sarcina fiecărui soldat şi traseul fiecărui vehicul. Momentul critic avea să fie, desigur, aterizarea primului Rhino. Gur descrise programul în detaliu: „Din momentul aprinderii luminilor de aterizare ale avionului şi până la oprirea acestuia – două minute. Două minute ca să iasă toţi din avion. Cinci minute ca să ajungă la ţintă. Încă cinci ca să se încheie operaţiunea…”

Peres, Gur şi Hofi se duseră repede în biroul lui Rabin. Gur îi prezentă planul în detaliu şi primi o aprobare reţinută din partea lui Rabin, care stabili că decizia finală avea să fie luată în cadrul unei şedinţe extraordinare a guvernului sâmbătă, chiar înainte de ora stabilită pentru decolarea avioanelor spre Entebbe. Numele de cod avea să fie „Fulgerul”.

În timpul şedinţei, Peres scrise un bileţel, pe care i-l dădu discret lui Rabin:

„Yitzhak – uite un ultim detaliu fin al planului: în locul unui vehicul militar de teren va apărea un Mercedes mare cu steaguri. Se va crea impresia că Idi Amin se întoarce acasă din Mauritius. Nu ştiu dacă e posibil, dar e

o idee interesantă”.

Organizatorii din cadrul FAI nu putură să găsească un Mercedes negru asemănător celui al lui Idi Amin; însă găsiră unul alb de aceeaşi mărime în Gaza. Fu adus imediat în zona de sosiri şi apoi îl vopsiră în negru. Sosia lui Idi Amin era gata, iar luptătorii pregătiră vopseaua neagră ca să îi vopsească faţa.

Însă, exact când părea că toate elementele se leagă cât de cât între ele, apăru o problemă neaşteptată. Peres avea programată o cină la el acasă, la care era invitat un oaspete de seamă: profesorul polonezo-american Zbigniew Brzezinski, viitor consilier pentru siguranţa naţională a SUA, în timpul administraţiei Carter. Fusese invitat şi Gur, dar trebuise să refuze pentru că îi murise socrul subit.

Brzezinski fu primit cordial, iar Sonia, soţia lui Peres, îi găti specialitatea sa: pui cu miere. Pe la jumătatea cinei, Brzezinski îşi surprinse gazdele aruncându-i lui Peres o întrebare directă:

— De ce nu trimiteţi FAI să îi salveze pe ostaticii din Entebbe?

Pentru o clipă, ministrul apărării rămase fără cuvinte. Dar apoi, hotărât să păstreze confidenţialitatea misiunii, îi explică de ce considera imposibilă o astfel de misiune, că Entebbe era prea departe, că Israelul nu avea suficiente informaţii secrete şi că pe aeroport erau staţionate avioane de luptă MIG şi divizii militare ugandeze.

Brzezinski nu fu convins.

La ultima şedinţă a Consiliului Fanteziilor, participanţii erau siguri că misiunea va fi încununată de succes. Ofiţerii îi mai puseră lui Peres câteva întrebări de ultim moment:

— Dacă turnul de control ne cere să ne identificăm, ar trebui să răspundem?

Peres şi Gur hotărâră ca piloţii să nu răspundă.

— Şi cum rămâne cu echipajul Air France?

— Aduceţi-i acasă, spuse Peres. Trebuie să îi tratăm până la capăt ca pe israelieni.

Cu puţin înainte de ora la care era programată

şedinţa de guvern la care urma să se decidă dacă misiunea avea să aibă loc, Peres îl întrebă pe Gur:

— La ce oră ar trebui să decoleze avioanele?

După ce se gândi puţin, şeful statului-major răspunse:

— De la aeroportul Ben-Gurion la Sharm el Sheikh în Sinai – la 1.00 noaptea, apoi de la Sharm el Sheikh – între 4.00 şi 5.00 după-amiază.

Asta însemna ca avioanele să decoleze înainte ca şedinţa decisivă de guvern să aibă loc. Apoi, Peres dădu undă verde avioanelor ca să decoleze înainte de a primi aprobarea de sus. Argumentă că dacă guvernul ar fi decis ca misiunea să nu aibă loc, avioanele ar fi avut timp să se întoarcă şi să revină acasă.

Sâmbătă, la ora 2.30 după-amiaza, guvernul se reuni; era un lucru neobişnuit să se ţină o şedinţă în ziua de sabat, iar aceasta se întâmplase doar de câteva ori în istoria Israelului. Rabin îşi exprimă susţinerea totală faţă de operaţiune, aşa că acum toţi trei jucătorii principali – prim-ministrul, ministrul apărării şi şeful statului-major – erau uniţi. După o scurtă discuţie, cabinetul votă… şi aprobă în unanimitate operaţiunea Fulgerul.

La ora 3.30 după-amiaza, vestea bună fu transmisă prin radio la Sharm el Sheikh şi, după 14 minute, decolară patru avioane Rhino. Acestea transportau 180 de soldaţi de elită, cu arme şi vehicule, precum şi Mercedesul negru. Soldaţii se împrăştiară repede în burta încăpătoare a avionului Hercule, se făcură covrig pe podeaua de metal şi încercară să doarmă puţin. Ceva mai târziu decolă şi un post de comandă zburător, un „Oryxw (un Boeing al Forţelor Aeriene), şi apoi un alt Oryx, care transporta echipajele şi echipamentele medicale, porni spre Nairobi. Astfel începu călătoria de 4.000 de kilometri.

La 11.00 seara, luminiţele din Entebbe începură să se ivească în întuneric. Avioanele Rhino zburaseră la o altitudine extrem de mare pentru a evita toate staţiile radar de pe drum. Un minut mai târziu, primul Hercule ateriză pe pista luminată, ascunzându-se de radarul

ugandez în spatele aeronavei britanice care aterizase cu puţin înainte. Rulă pe pista de aterizare şi, ca prin minune, nu fu observat de turnul de control.

Soldaţii din unităţile „Doron” şi „Taliw săriră din avion şi plasară torţe aprinse lângă luminile pistei. Bănuiau că în câteva minute luminile încorporate ale pistei aveau să fie stinse de ugandezi ca măsură defensivă şi astfel ar fi rămas doar torţele lor ca să lumineze pista pentru avioanele care aveau să sosească. Soldaţii fugiră în faţa avionului Rhino şi îşi puseră torţele din loc în loc, pe o distanţă de 500 de metri. Apoi, avionul se opri şi din el ieşiră Mercedesul negru şi două jeepuri Land Rover; porniră în viteză spre vechiul terminal. În Mercedes, lângă „Idi Amin* cel vopsit în negru, stăteau ghemuiţi Yoni Netanyahu, Muki Betzer, Giora Zussman şi oamenii acestora.

Se aflau la o distanţă de 100 de metri de vechiul turn de control când le ieşiră în cale doi soldaţi ugandezi. Unul dintre ei o luă la fugă, însă celălalt îşi îndreptă arma spre Mercedes în încercarea de a-l opri. Yoni şi Giora îşi scoaseră revolverele cu amortizor.

— Nu trageţi, murmură Muki, sigur fiind că ugandezul executa doar mişcările ştiute şi că probabil nu avea să deschidă focul; însă, cum ugandezul nu lăsă jos arma, cei doi îl împuşcară mai întâi cu revolverele şi apoi cu un Kalaşnikov. împuşcăturile lor răsunaseră puternic în noapte, israelienii pierzând astfel avantajul elementului-surpriză. În loc să ajungă la porţile vechiului terminal, maşinile fură nevoite să oprească la o distanţă de 45 de metri de vechiul turn de control, unde trupele de comando săriră din vehicule şi fugiră spre clădire omorând încă un soldat ugandez care încercase să le blocheze calea.

Muki şi oamenii săi intrară în forţă în vechiul terminal, pe o uşă laterală. Fosta sală de plecări era luminată, iar ostaticii erau lungiţi pe podea, mulţi dintre ei dormind. Trăgând în rafale, Muki şi oamenii acestuia omorâră patru terorişti care păzeau sala în cele patru colţuri ale ei. Numai unul dintre terorişti reuşi să tragă;

ceilalţi fură omorâţi înainte de a apuca să îşi scoată armele. Prin megafoane portabile, soldaţii îi avertizară pe ostatici, în ebraică, să rămână jos la locurile lor. Din păcate, câţiva se ridicară şi fură împuşcaţi imediat. Şase fură răniţi, iar trei – omorâţi. În ciuda acestei pierderi tragice, prima parte a misiunii reuşise, în condiţiile în care trecuseră numai aproximativ 15 secunde între momentul în care fusese împuşcat primul ugandez şi ocuparea sălii de plecări. Faza întâi a operaţiunii se încheia astfel, iar patru terorişti zăceau morţi.

În timp ce Muki Betzer scruta sala de plecări, primi un apel prin aparatul de radiorecepţie; era căpitanul Tamir Pardo, ofiţerul de comunicaţii al *sayeret*-ului, în vârstă de 23 de ani (şi viitor şef al Mossadului), care îl informă că Yoni fusese împuşcat în grădina de la intrarea în sală.

— Muki, preia comanda, spuse Pardo precipitat.

Tocmai îl omorâse pe soldatul ugandez care îl împuşcase pe Yoni. Ulterior, unii au susţinut că Yoni fusese ucis de ugandezii care trăgeau din vechiul turn de control; alţii credeau că fusese împuşcat de un terorist.

Un medic al FAI veni imediat şi îl duse pe Yoni la Rhino. Muki îşi scoase aparatul de radioemisie şi anunţă că preia comanda.

Alţi luptători de comando luară la rând, în mod sistematic, celelalte pasaje şi săli din clădire. În „săliţa" din spatele sălii de plecări nu găsiră pe nimeni, însă, când echipa lui Giora intră în sala VIP, aceasta dădu peste doi soldaţi ugandezi pe care îi omorâră. Deodată în faţa lor apărură doi bărbaţi cu aspect european, care nu răspunseră la apelurile de a se prezenta. Iniţial trupa de comando crezu că sunt ostatici, însă, când nu răspunseră la apelurile israelienilor, trupa de comando îşi dădu seama că erau terorişti şi deschise focul. Unul dintre terorişti avea o grenadă care explodă şi ambii fură ucişi.

Pe durata verificării sălii pentru VIP-uri, a sălii pentru pasageri şi a etajului doi, fură omorâţi mai mulţi soldaţi ugandezi, însă aproape toţi cei 60 de ugandezi care se aflau acolo scăpară fugind. În total, 12 ugandezi fură ucişi

în timpul schimburilor de focuri.

Deodată, se stinseră luminile în întreg aeroportul, iar Entebbe se afundă în întuneric. Din fericire, pista luminată cu torţele trupelor de comando servi scopului urmărit, iar celelalte avioane Rhino aterizară cu uşurinţă şi mai mulţi soldaţi şi vehicule înarmate coborâră din acestea.

În Israel, Rabin, Peres şi Gur ascultau cu emoţie rapoartele directe transmise prin radio de la Entebbe. La 11.10 seara, se auzi vocea uşor răguşită a lui Dan Shomron spunând:

— Totul e în regulă. Raportez mai târziu.

Trecură opt minute şi se auzi din nou Shomron prin radio:

— Flux scăzut.

Era cuvântul de cod potrivit căruia toate avioanele aterizaseră în siguranţă. După aceea rosti cuvântul de cod „Palestina” anunţând astfel atacul asupra vechiului terminal. Shomron îşi conduse singur jeepul până la clădire şi continuă să dea ordine de acolo.

Cum focurile de armă continuau să răsune în vechiul terminal şi în jurul acestuia, efectivele proaspăt sosite începură să contraatace potrivit sarcinilor încredinţate. Autoblindatele maiorului Shaul Mofaz reduseră la tăcere vechiul turn de control cu o explozie mortală. Un alt detaşament de paraşutişti

Mofaz ucise opt soldaţi ugandezi în timpul a două ciocniri. Apoi, aceştia li se alăturară forţelor care încă verificau restul vechiului terminal.

Colonelul Matan Vilnai îşi conduse trupele spre noul terminal. Cum intrară, clădirea puternic luminată se întunecă deodată, iar operaţiunea trebui continuată fără lumină. Potrivit planului, oamenii lui Vilnai nu deschiseră focul împotriva soldaţilor ugandezi cu care se întâlniră, lăsându-i să scape, iar, în două cazuri, prinseseră ugandezi şi îi închiseră în birourile terminalului. Atunci Vilnai auzi două împuşcături venind din partea de nord a terminalului. îl găsi pe scări pe unul dintre soldaţii săi, sergentul Surin Hershko, care zăcea rănit, probabil împuşcat de un ofiţer

de siguranţă ugandez. Hershko fu imediat scos de acolo, în timp ce colegii săi continuau să avanseze, însă, din cauza întunericului, nu putură să găsească intrarea în noul turn de control.

Cu toate acestea, deşi Vilnai şi oamenii săi se luptau în aceste condiţii confuze, bătălia ajunsese deja la final. FAI ocupase aeroportul. Comandanţii localizaseră depozitele de combustibil, însă deciseră să nu alimenteze avioanele Rhino în Entebbe, pentru că astfel şi-ar fi întârziat cu două ore plecarea. Matan Vilnai şi căpitanul primului Rhino, colonelul Shani, îl sfătuiră acum pe Shomron să nu-şi întârzie plecarea decât dacă era absolut necesar, aşa că Shomron fu de acord să alimenteze avioanele la Nairobi. Acolo îi aştepta deja o unitate a FAI, comandată de Ehud Barak, şi un spital de teren aeropurtat, cu 12 doctori şi două săli de operaţie, care sosiseră din Israel.

La vechiul terminal din Entebbe ostaticii eliberaţi erau buimăciţi. Li se părea un miracol sosirea israelienilor şi viteza cu care fuseseră omorâţi autorii luării de ostatici. Când îşi reveniră, se adunară în jurul soldaţilor îmbrăţişându-i într-o explozie de bucurie şi de recunoştinţă. Unii plânseră, alţii se rugară împreună. Însă trupele puseră capăt imediat euforiei. Le spuseră ostaticilor şi echipajului Air France să îşi adune lucrurile şi îi conduseră pe toţi în ordine afară din clădire. Îi însoţiră pe întuneric tot numărându-i ca să se asigure că nu lipsea niciun ostatic.

La ora 11.32 seara, în emiţătoarele radio din Tel Aviv răsună cuvântul de cod „Jefferson”. Acesta însemna că evacuarea ostaticilor începuse. Iar un minut mai târziu:

— Mutaţi totul în Galila. (Ceea ce însemna că ostaticii se îmbarcau în avioanele Rhino.)

Soldaţii îi transportară la unul dintre avioane pe răniţi şi corpurile ostaticilor ucişi în schimbul de focuri. Lipsea o femeie: o israeliană în vârstă, Dora Bloch, care era bolnavă şi fusese transportată mai devreme la un spital din Kampala. Nu mult după aceea, avea să fie ucisă de

ugandezi.

În rest, totul mersese conform planului, însă, la ora 11.50 seara, antenele puternice ale Ministerului Apărării din Tel Aviv interceptară un mesaj radiofonic îngrijorător de la „Almond Grove”, *sayere*tul lui Yoni Netanyahu, adresat ofiţerului medical al unităţii din Entebbe. Era un apel laconic adresat medicilor şi care menţiona „Două Ekaterina” – codificare pentru doi răniţi. Dar nu se menţionă nimic cu privire la identitatea răniţilor.

Vehiculele militare şi unităţile se întoarseră la avioanele Rhino. Soldaţii locotenentului Omar Bar-Lev, fiul fostului şef de stat-major, aruncară în aer cele opt avioane cu reacţie MIG staţionate în aeroport ca să le împiedice să urmărească şi să atace la întoarcere mult mai încetele avioane Rhino.

La ora 11.51 seara, sosi, în sfârşit, mesajul radiofonic pentru care se rugau toţi la Tel Aviv – „Muntele Carmel” însemna sfârşitul evacuării. Operaţiunea se finalizase şi toate avioanele decolaseră.

„Îmi saltă inima de bucurie”, scria jubilând Shimon Peres în jurnalul său.

După decolarea avioanelor din Entebbe, Peres îi ordonă lui Borka Bar-Lev, fostul prieten al lui Idi Amin, să îl sune pe Amin de la Tel Aviv. Probabil că dictatorul ugandez se întorsese de-acum din Mauritius, se gândea Peres. Spre uimirea lui Borka, îi răspunse la telefon chiar Amin. Se întorsese nu de mult şi era la Kampala, capitala Ugandei.

Borka îi vorbi prezentând un scenariu bine repetat, unul care se dorea să lase impresia că Amin fusese implicat în mod secret în operaţiunea de salvare; astfel s-ar fi aprins un conflict între acesta şi teroriştii pe care îi ajutase cu atâta zel. Convorbirea telefonică fu înregistrată de FAI.

— Vă sun ca să vă mulţumesc, domnule preşedinte, pentru ceea ce aţi făcut.

— Da, spuse Amin. Vă sfătuiesc să acceptaţi pretenţiile prietenilor mei.

Borka fu luat prin surprindere.

— Vreau să vă mulţumesc pentru ceea ce aţi făcut pentru ostatici.

— Da, da, răspunse Amin. Ar trebui să negociaţi cu prietenii mei şi să acceptaţi schimbul. Astfel vor fi eliberaţi şi ostaticii, şi prizonierii.

Dialogul continuă astfel preţ de câteva minute, până când Borka înţelese: Amin nu ştia că ostaticii fuseseră eliberaţi. Acesta stătea în palatul său, discuta despre ultimatum şi despre negocierile care urmau, neavând nici cea mai mică idee că israelienii fuseseră la Entebbe, eliberaseră ostaticii şi plecaseră. Niciunul dintre ofiţerii săi nu îndrăznise să îl anunţe că la numai câţiva kilometri distanţă de palatul său avuseseră loc schimburi de foc, că teroriştii erau morţi şi că ostaticii israelieni erau în drum spre casă.

— Mulţumesc, domnule, bâigui Borka şi închise. Îngrozit.

Toate avioanele aterizară în siguranţă în Nairobi. Echipa medicală a FAI îi tratã pe răniţi în timp ce avioanele Rhino se alimentau. Imediat după aceea, avioanele decolară pornind spre Israel.

Foarte puţini dintre ostaticii eliberaţi dormiră în timpul lungii călătorii. Erau prea emoţionaţi de această experienţă extraordinară. Când un purtător de cuvânt al FAI publică un scurt comunicat de presă despre misiune: „Forţele FAI i-au salvat în această noapte pe ostaticii din aeroportul Entebbe, inclusiv pe membrii echipajului Air France”, un val fără precedent de entuziasm şi de bucurie străbătu întreaga ţară.

O explozie de bucurie cuprinse personalul FAI când Motta Gur îşi informă ofiţerii despre succesul misiunii. Ţinu şi un discurs, în timpul căruia spuse:

— Nu pot să descriu operaţiunea nici chiar acum, imediat după încheierea sa, fără să subliniez efortul şi rolul pe care l-a jucat în executarea sa un om… care a iniţiat-o şi a făcut tot ce i-a stat în putinţă, în toate sensurile, pentru succesul acesteia. Acest om este

ministrul apărării, care merită toate laudele.

În biroul premierului, Rabin şi Peres schimbară urări emoţionante cu membrii Knessetului Begin, Rimalt şi cu Itzhak Navon, preşedintele Comitetului de Apărare şi Afaceri Externe. Rabin le dădu raportul preşedintelui şi Goldei Meir, în timp ce Peres o trezi pe Sonia, soţia sa. Veştile fantastice se răspândiră în lumea întreagă şi începură să curgă de peste tot mesaje de uimire şi de admiraţie.

Însă, la primele ore ale dimineţii, toată această bucurie fu întreruptă într-un mod dureros. Gur veni în biroul ministrului apărării. Shimon Peres era întins pe canapeaua sa îngustă şi încerca să doarmă puţin.

— Shimon, a murit Yoni, spuse Gur. L-a nimerit un glonţ în spate. Se pare că a fost împuşcat de cineva din vechiul turn de control. Glonţul i-a pătruns în inimă.

Distrus, Peres izbucni în plâns.

În ziua următoare, 4 iulie 1976 (cea de-a 200-a aniversare a Statelor Unite), avioanele salvatoare aterizară în Israel şi fură primite de o mulţime entuziastă care flutura steguleţe. Operaţiunea devenise legendară în Israel şi în afara acestuia. Articole, cărţi, emisiuni TV şi filme au elogiat soldaţii FAI. Naţiunile străine au privit operaţiunea ca un simbol de curaj, dedicare şi capacitate militară impresionantă.

Fuseseră omorâţi toţi teroriştii care participaseră la deturnare şi la luarea de ostatici. Singurul care supravieţuise fusese Wadie Haddad, conducătorul Frontului Popular, care plecase din Entebbe înaintea raidului FAI. Ştiind că de-acum era în vizorul israelienilor, acesta s-a refugiat la Bagdad, sperând că acolo va beneficia de protecţie. Mossadului i-au trebuit doi ani ca să dea de el. Agenţii israelieni au descoperit slăbiciunea lui Haddad: acesta adora ciocolata belgiană. Mossadul i-a îmbibat o cutie cu bomboane delicioase de ciocolată Godiva cu o otravă neidentificabilă şi l-a recrutat pe unul dintre locotenenţii de încredere ai lui Haddad care îi aduse acestuia cutia fatală. Haddad a înfulecat singur toată cutia.

Câteva săptămâni mai târziu, bolnav fiind, cunoscutul terorist a fost transportat cu avionul, în stare critică, la o clinică est-germană, unde a murit în luna martie 1978.

În acelaşi an, regimul lui Idi Amin a căzut în urma unui război pe care acesta l-a provocat împotriva Tanzaniei vecine. Amin a fugit în Libia şi, ulterior, în Arabia Saudită, unde a rămas până la moartea sa, în 2003.

Misiunea FAI din Entebbe reprezentase un succes răsunător, însă moartea lui Yoni Netanyahu a umbrit bucuria populară. FAI a schimbat denumirea operaţiunii din Operaţiunea Fulgerul în Operaţiunea Yonatan. Peres l-a elogiat pe Yoni la înmormântarea acestuia:

— Şi ce greutăţi n-am pus pe umerii lui Yoni şi ai tovarăşilor săi? Cele mai periculoase sarcini ale FAI şi cele mai îndrăzneţe operaţiuni; misiunile cele mai îndepărtate de casă şi mai apropiate de duşman; întunericul nopţii şi singurătatea luptătorului; asumarea de riscuri, iar şi iar, pe timp de pace şi de război. Sunt momente în care destinul unei naţii se află în mâinile unui grup de voluntari… Yonatan a fost un comandant curajos. Şi-a întrecut duşmanii în curaj. A cucerit inimile prietenilor cu înţelepciunea inimii. Nu s-a temut că pericolul şi victoriile îl vor face orgolios. Prin căderea sa a făcut ca o întreagă naţiune să ridice mândră capul.

Shimon Peres a citat din versurile regelui David, când şi-a plâns prietenul Ionatan:

„O, frate Ionatan, tristeţii mele hrană!; mi-ai fost atât de scump!; iubirea ta mi te-a făcut minune”. (2 Regi 1: 26).

Shimon Peres, ulterior al nouălea preşedinte al Israelului încă din prima clipă, am fost hotărât să nu cedez în faţa teroriştilor. Trebuia să găsim o cale prin care să îi eliberăm pe ostatici. M-am bucurat de susţinerea unui grup excelent de generali – Shomron, Adam, Peled, Gazit şi a colegilor lor apropiaţi. Iniţial, planurile noastre nu erau foarte clare. Am perfectat şi am şlefuit proiectul ceas de ceas. Însă, m-am simţit complet singur în povestea asta.

Prim-ministrul era gata să îi predea pe teroriştii deţinuţi în schimbul ostaticilor. Majoritatea membrilor

guvernului gândeau ca el. Chiar şi curajosul activist Menachem Begin era de acord cu el. Motta Gur, şeful de stat-major al FAI, mi-a ironizat micul grup, comparându-ne planul cu poveştile cu James Bond, iar pe noi numindu-ne Consiliul Fanteziilor. Ştiam că şi dacă aş avea un plan bun, tot nu aş reuşi să obţin aprobarea cabinetului împotriva obiecţiilor şefului de stat-major şi a atitudinii ezitante a premierului. Am decis să obţin susţinerea din partea câtorva miniştri. M-am dus la Hayim Tzadok, ministrul justiţiei, un mare susţinător al prim-ministrului Rabin, dar totodată un om foarte înţelept şi obiectiv. În cel mai mare secret, i-am dezvăluit planul. „Un plan excelent, a spus, am să îl susţin în guvern".

Am mai primit încurajări din partea prietenului meu Moshe Dayan, fostul ministru al apărării. M-am întâlnit cu Moshe la restaurantul „Capricio" din Tel Aviv, în prezenţa unor invitaţi australieni. îl admiram pe Dayan şi îi respectam opiniile. A comandat două pahare cu vin şi ne-am mutat la o masă mai retrasă. I-am povestit lui Dayan despre plan. Îmi amintesc cum i-au sclipit ochii.

„E un plan excelent, mi-a spus, şi îl susţin 100%". Însă Motta Gur continua să refuze să sprijine proiectul. Abia în ultimul moment, vineri dimineaţa, i-am dus un raport detaliat al serviciilor secrete despre Entebbe, despre ostatici şi teroriştii care îi păzeau. Raportul respectiv l-a determinat pe Motta să se răzgândească. Astfel a devenit un susţinător de încredere al misiunii.

În sfârşit, acum puteam să ne ducem la Rabin să-i solicităm sprijinul.

Tamir Par de ofiţerul pentru comunicare din cadrul Sayeret Matkal, viitorul şef al Mossadului

Au fost mulţi eroi în misiunea asta. Fiecare dintre cei care au luat parte la această operaţiune – din fiecare categorie – merită un loc în Panteonul Entebbe. Misiunea a fost foarte bine pregătită, însă tipul care a plănuit partea legată de Forţele Aeriene merită un respect deosebit. Să zbori cu patru avioane Hercule până în centrul Africii; să aterizezi cu ele fără să fie detectate; să dai jos din ele toate

echipajele fără să se tragă asupra lor nici măcar un foc de armă; şi să te întorci cu toate după eliberarea ostaticilor – asta da faptă demnă de apreciere. Ido Ambar, colonelul Forţele Aeriene şi coordonatorul echipei organizatorice, merită onoruri speciale. Este adevărat că ordinele militare sunt semnate întotdeauna de către generali şi de comandanţi superiori, în timp ce oamenii care muncesc zi şi noapte ca să le ducă la îndeplinire cu atât talent şi inspiraţie rămân uneori în umbră.

Noi, cei din unitatea ofensivă, ne-am antrenat bine şi fiecare ştia exact care îi este locul şi rolul în cadrul operaţiunii. Pe lunga durată a zborului am tot încercat să dorm şi să nu vomit din cauza zdruncinăturilor şi a zgâlţâielilor puternice ale avioanelor, care zburau la altitudini diferite şi alegeau traiectorii diferite.

Eram un căpitan de 23 de ani. Când am atacat vechiul terminal, eram în primul Land Rover, jeepul care mergea înaintea Mercedesului. Când am început atacul, eram lângă Yoni. Era la o distanţă de circa un metru de mine când a fost ucis. În faţa noastră, se afla un soldat ugandez care trăgea neîncetat înspre noi. L-am omorât. Cred că el l-a împuşcat pe Yoni, dar mai există o versiune – că ar fi fost ucis fie de un soldat care trăgea din vechiul turn de control, fie de un terorist.

Îl respectam mult pe Yoni în calitate de comandant. L-am văzut în acţiune şi a avut o contribuţie deosebit de importantă la succesul misiunii din Entebbe. Când a căzut, m-am aplecat deasupra lui şi am văzut că era grav rănit. L-am anunţat pe doctor imediat şi i-am transmis prin radio lui Muki Betzer, locţiitorul său, să preia comanda. Apoi, m-am alăturat detaşamentului lui Giora Zussman şi am intrat împreună în vechiul terminal. Operaţiunea în sine a durat doar câteva minute.

A doua zi, am revenit în Israel cu ostaticii. Am fost trimis la Ierusalim, la locuinţa familiei Netanyahu, ca să le relatez ultimele momente din viaţa lui Yoni. A fost o sarcină dureroasă.

PARTEA I

Cum a început totul

Pe 14 mai 1948, armata şi administraţia britanice părăsesc Palestina după 3JJ de ani de stăpânire. În aceeaşi după-amiază, David Ben-Gurion proclamă independenţa Israelului, la Muzeul de Artă din Tel Aviv. Cu şase luni înainte, pe 29 noiembrie 1947, Naţiunile Unite au votat divizarea Palestinei într-un stat evreiesc şi unul arab, însă arabii au respins divizarea. Arabii palestinieni din zonă şi armatele Egiptului, Siriei, Libanului, Iordaniei şi Irakului, precum şi unităţi de voluntari arabi din tot Orientul Mijlociu şi-au propus să invadeze şi să distrugă statul evreu. David Ben-Gurion este ales prim-ministru şi ministru al apărării. Şeful statului-major în funcţie este Yigael Yadin, viitor arheolog de renume mondial.

Capitolul 2

Salvarea Ierusalimului – 1948

Pe 24 mai 1948, în timp ce Războiul de Independenţă era în toi, David Ben-Gurion îl convocă la el pe Yigael Yadin. Se duse la harta Palestinei, care era atârnată pe perete, şi indică o intersecţie de drumuri denumită Latrun.

— Atacaţi! Atacaţi cu orice preţ! spuse cu vocea sa puternică.

Yadin refuză.

„Bătrânul" Ben-Gurion avea 62 de ani, era de origine poloneză, un tip îndesat cu faţă sfidătoare, bărbie proeminentă, ochi căprui iscoditori, încadraţi de două smocuri de păr alb ca zăpada, suspendate ca nişte aripi deasupra tâmplelor. Yigael Yadin avea jumătate din vârsta lui – era un tânăr suplu, cu început de chelie şi o mustaţă bogată. Înaintea războiului studiase la Universitatea Ebraică, urmând exemplul tatălui său, un cunoscut arheolog.

Ben-Gurion era foarte preocupat de situaţia din Ierusalim. Partea evreiască a oraşului era sub asediu, fiind încercuită de Legiunea Arabă – armata de elită a Iordaniei. Înfometat şi însetat, cu insuficienţi soldaţi şi arme, Ierusalimul era în pericol iminent de colaps. Ben-Gurion credea că dacă Ierusalimul ar fi fost cucerit, atunci noul

Stat Evreiesc nu ar fi supravieţuit. Fortăreaţa Latrun, situată lângă o mănăstire trapistă, controla drumul dinspre câmpia de pe coastă către Ierusalim; aceasta fusese ocupată de unităţile de elită ale Legiunii Arabe. Pentru a opri asediul, trebuia cucerit Latrunul.

Însă Yadin avea alte priorităţi. Armatele arabe pătrunseseră adânc în teritoriul israelian. Sirienii ajunseseră pe Valea Iordanului, irakienii erau aproape de coasta mediteraneeană, ameninţând să rupă ţara în două, iar forţele egiptene detaşate îşi stabiliseră tabăra pe malul râului Lakhish, la o distanţă de 35 de kilometri de Tel Aviv. Yadin considera că mai întâi trebuia să îi oprească pe egipteni.

Latrun, repeta Ben-Gurion, Latrun trebuia cucerit. Nimic altceva nu conta mai mult. Între cei doi izbucni un schimb aprins de replici, iar Yadin lovi furios cu ambele mâini sticla care acoperea biroul lui Ben-Gurion, spărgând-o. Însă Bătrânul nu se clinti. Chiar dacă îl respecta pe Yadin şi chiar dacă-i admira caracterul pătimaş, nu cedă. În cele din urmă, Yadin se lăsă păgubaş şi într-o telegramă adresată comandantului Brigăzii a VII-a repetă ordinul lui Ben-Gurion: „Atacaţi cu orice preţ!”

Valuri-valuri, soldaţii israelieni luară cu asalt fortăreaţa Latrun în următoarele săptămâni; din când în când, atacurile acestora eşuau. Fură ucişi şi răniţi sute de israelieni, însă legiunea arabă respinse toate atacurile. Între timp, trimişi ai ONU încercau cu ardoare să negocieze o încetare temporară a focului între evrei şi arabi. Ben-Gurion ştia că dacă se ajungea la încetarea focului cât timp Ierusalimul era încă sub asediu, acest fapt ar fi fost oficializat în rapoartele ONU, iar Israelul nu ar mai fi avut voie să îi furnizeze Ierusalimului întăriri şi armament. Aceasta ar fi însemnat căderea Oraşului Sfânt şi, totodată, a Israelului.

În timp ce fortăreaţa Latrun bloca încă drumul, Aryeh Tepper, comandant de pluton din Brigada Harel, care lupta lângă Ierusalim, îi raportă comandantului brigăzii, care era un tânăr ofiţer blond pe nume Yitzhak Rabin. Îi ceru

permisiunea să încerce să ajungă pe jos la câmpia de pe coastă. Fratele său fusese ucis în luptă, spunea Tepper, şi voia să îşi viziteze mama îndurerată. Rabin nu numai că aprobă solicitarea acestuia, dar ordonă să îl însoţească încă trei soldaţi. La căderea întunericului, cei patru bărbaţi îşi croiră drum în jos, pe pantele abrupte şi pârâiaşele întortocheate, trecând neobservaţi de o patrulă inamică şi ajungând, în cele din urmă, la câmpie, în kibuţul Hulda.

Membrii kibuţului fură foarte surprinşi de apariţia lor. S-a dovedit că, în urma unor lupte recente, forţele israeliene preluaseră controlul asupra fâşiei de teren dintre Hulda şi vecinătăţile Ierusalimului, aflate la vest de Latrun şi ascunse vederii inamicilor de creasta muntelui. Această descoperire era aproape incredibilă: exista posibilitatea deschiderii unui alt drum spre Ierusalim, care ar fi ocolit ucigaşa fortăreaţă Latrun.

Câteva zile mai târziu, o sută cincizeci de soldaţi ajunseră la Ierusalim pe noua rută; aceştia reprezentau primele întăriri ale brigăzii Harel a lui Rabin. Însă FAI nu avea nevoie doar de o potecă, ci de o şosea în toată regula pentru transportul armelor către oraşul asediat. Comandantul Frontului, generalul David Marcus, decise să încerce să ajungă din câmpie la Ierusalim cu jeepul. Înalt, jovial şi isteţ, Marcus era un general american, un băiat din Brooklyn care studiase la West Point şi făcuse dreptul. Se înrolase voluntar în armata SUA în timpul celui de-al Doilea Război Mondial şi se paraşutase în ziua Z deasupra Normandiei sub ocupaţie, servind în cadrul Diviziei Aeriene 101. Devenise sionist după ce văzuse cu propriii ochi ororile din lagărele germane ale morţii. În timp ce pregătea dosarele juridice pentru procesele de la Nürnberg se gândise că poporul evreu trebuie să aibă propria ţară. Din nou, în mod voluntar, luptase în Războiul de Independenţă al Israelului sub pseudonimul de Mickey Stone, fiind numit de către Ben-Gurion primul general israelian. În acel moment, era ofiţer superior în cadrul FAI şi împărtăşea părerile lui Ben-Gurion despre importanţa salvării Ierusalimului. Într-o noapte, porni din câmpie cu

un jeep împreună cu doi ofiţeri din brigada Harel: Gavrush Rapoport din kibuţul Bet-Alpha şi Amos Horev, viitor general. Jeepul înaintă încet prin râpe la deal şi astfel cei trei ofiţeri descoperiră un drum spre „Poteca cerbilor”, o cărare abruptă şi sinuoasă care conducea la şoseaua spre Ierusalim, departe de fortăreaţa Latrun. Horev şi Gavrush au refăcut traseul în noaptea următoare, iar după ce conduseseră în condiţii epuizante timp de trei ore dădură deodată peste un alt jeep care venea de la Ierusalim şi în care se aflau alţi doi ofiţeri din brigada Harel. Îşi îmbrăţişară tovarăşii cu bucurie; se dovedea astfel că se putea ajunge din câmpie la Ierusalim cu jeepul!

După o serie de rateuri şi de pene, jeepurile o porniră pe noul drum aducând până şi mortiere grele la Ierusalim. Pentru a scurta procedura, jeepurile veneau încărcate până la un punct de întâlnire, unde transferau mâncarea şi echipamentele în camioane care veneau de la Ierusalim. La întoarcere, jeepurile aduceau la câmpie soldaţi şi civili răniţi veniţi de la Ierusalim. Însă, în curând, deveni evident faptul că jeepurile nu puteau transporta suficientă hrană pentru populaţia civilă din Ierusalim, care suferea de foame. Guvernatorul local, Dov (Bernard) Joseph, trimitea solicitări disperate de hrană, apă şi combustibil.

Folosind toate echipamentele disponibile, departamentul de geniu al Brigăzii a VII-a începu să construiască o şosea adevărată, pe care să poată circula camioanele; dar călcâiul lui Ahile al întregii operaţiuni era panta foarte înclinată de la Beth Sussin, unde o deschidere abruptă de circa 120 de metri separa cele două porţiuni de şosea.

La ordinul lui Ben-Gurion, fură mobilizaţi sute de hamali – unii de la Tel Aviv, iar alţii – în jur de 200 la număr – voluntari de la Ierusalim, dintre care fiecare căra câte 20 de kilograme de făină, zahăr şi alte produse de importanţă vitală; în fiecare noapte, aceştia se căţărau pe pantele abrupte ca să aducă hrană la Ierusalim. Armata a mai încercat să folosească nişte măgari şi trei cămile, însă fără folos.

Nu mai era timp de pierdut, aşa că Ben-Gurion ordonă demararea unei ofensive extraordinare a trupelor de geniu împotriva perfidei pantei de la Beth Sussin. Fură aduse pe şantier toate utilajele care putură fi găsite în Israel: buldozere, tractoare, compresoare. Solei Boneh, marea companie israeliană de construcţii, îi trimise pe cei mai buni ingineri şi muncitori ai săi. Fură, de asemenea, mobilizaţi cei mai buni tăietori de piatră de la Ierusalim şi astfel lucrările la şosea continuară zi şi noapte. Pavarea febrilă a şoselei a reprezentat nu numai o provocare din punct de vedere tehnic, dar şi o operaţiune eroică: sute de soldaţi şi de voluntari au dus în spate încărcături grele, s-au căţărat pe pante, au împins sau au tras camioane şi echipamente grele. Rabinul-şef al Ierusalimului, Yitzhak Isaac Halevy Herzog, permise să se muncească la şosea şi de sabat spunând că aceasta este o „faptă bună”.

Cu toate acestea, singura modalitate de a-i veni de hac dealului abrupt care se înălţa deasupra capetelor muncitorilor era să sape în piatră o serie de serpentine – o potecă şerpuitoare care să le permită camioanelor să ajungă în vârf.

Brusc, într-o noapte, Dealurile Israelului fură zguduite de explozii, un bombardament de proporţii care spulberă noua şosea în lucru. Legiunea Arabă descoperise activitatea febrilă din apropierea poziţiilor sale şi, chiar dacă nu ştia scopul acestei activităţi, iniţiase bombardarea intensă a zonei. Diviziile Legiunii bombardară neîncetat şantierul şi deschiseră foc asupra soldaţilor şi a voluntarilor FAI, care suferiră pierderi importante. Şi avioane egiptene de tipul Spitfire mitraliară de la joasă înălţime şi bombardară zona în câteva rânduri.

Munca însă continua contra cronometru. În câteva zile, ONU urma să anunţe un armistiţiu provizoriu, care ar fi condus la îngheţarea tuturor activităţilor la sol. Era interzisă construirea sau pavarea de şosele pe durata armistiţiului. Dacă nu deschideau şoseaua spre Ierusalim, oraşul ar fi rămas sub asediu pe durata armistiţiului şi probabil că ar fi cedat chiar înainte de reluarea

ostilităţilor. Dacă Israelul dorea să continue să aprovizioneze Ierusalimul în timpul armistiţiului, trebuia mai întâi să dovedească Naţiunilor Unite existenţa unei şosele până la Ierusalim, controlate în întregime de FAI.

Cu 48 de ore înainte de încetarea focului, muncitorii de pe şantier fură uimiţi să vadă un grup de corespondenţi străini veniţi să viziteze şantierul. Fuseseră îndrumaţi spre noua şosea de către ofiţerii de presă israelieni. Fără să ştie, ziariştii se dovediră de mare ajutor pentru Israel. Reportajele acestora din presa internaţională, cu privire la faptul că Israelul construise deja o a doua şosea care ducea la Ierusalim, reprezentară dovada că oraşul nu mai era în stare de asediu.

Kenneth Bilby, cunoscutul reporter al publicaţiei *New York Herald Tribune*, a numit noua şosea „şoseaua Burma”, după numele autostrăzii construite în anii 1937 – 1938, între Burma şi China, şi care a facilitat aprovizionarea armatei chineze în ciuda blocadei japoneze.

Şoseaua israeliană Burma fu finalizată în noaptea dinaintea începerii armistiţiului, pe 11 iunie 1948. Lucrările, însă, au continuat tacit până pe 14 iulie, când au venit în vizită observatorii ONU şi au văzut camioanele israeliene urcând până la Ierusalim. Ulterior, când Şoseaua Burma fu pavată şi inaugurată în mod oficial, aceasta fu redenumită „Şoseaua Curajului”.

Şoseaua Burma, construită în spatele Legiunii Iordaniene. (Hans Pinn, Biroul de presă al guvernului israelian)

David Marcus, care contribuise atât de mult la Şoseaua Curajului, nu mai trăia când aceasta fuse finalizată. Neputând să doarmă în noaptea anterioară începerii armistiţiului, acesta se înfăşurase într-un cearşaf şi pornise la plimbare în afara zonei postului său de comandă. Văzând silueta îmbrăcată în alb, o santinelă îl luase drept duşman. Strigase la bărbatul în alb cerându-i să spună parola din noaptea respectivă. Marcus nu spuse parola ca să se prezinte şi atunci santinela îl împuşcase, o singură dată. Marcus fusese rănit mortal. Sicriul său a fost transportat cu avionul în SUA şi acesta a fost înmormântat cu toate onorurile militare. Un ofiţer al FAI mai puţin cunoscut, care avea ochiul stâng acoperit cu un petic negru, însoţi sicriul lui Marcus până la New York. Era maiorul Moshe Dayan.

Câţiva ani mai târziu, povestea lui Marcus avea să fie transpusă într-un film numit *Umbra unui uriaş*.

Cu câteva ore înainte de începerea armistiţiului, camioanele o porniră pe Şoseaua Burma şi, astfel, Ierusalimul avea să fie salvat.

Yitzhak Navon, ulterior al cincilea preşedinte al Israelului în timpul asediului Ierusalimului, eram şeful Departamentului Arab al Serviciilor Secrete. După izbucnirea războiului, nu mai puteam să folosim agenţi arabi şi trebuia să ne bazăm cu precădere pe interceptarea convorbirilor telefonice ale inamicilor. Astfel, de exemplu, când ai noştri – printre care şi viitorii generali Dado Elazar şi Raful Eitan – se pregăteau să se retragă din mănăstirea San Simon în cartierul Katamon, am interceptat o transmisiune prin care comandantul arab anunţa că soldaţii săi erau epuizaţi şi că decisese să se retragă. Astfel am preluat controlul asupra Katamonului. Ceva asemănător s-a întâmplat şi în tabăra Allenby. De data aceasta, din contră, când am auzit o discuţie despre un plan prin care se întindea o cursă convoiului de ajutoare din Etzion Bloc (Etzion Bloc este un grup de aşezări evreieşti din sudul Ierusalimului), am transmis ştirea personalului militar, însă acesta nu a băgat în seamă mesajul şi convoiul a pornit la drum. La întoarcere, convoiul a fost atacat de arabi la Nebi Daniel, consecinţele fiind letale. Atunci mi-am dat demisia – ce sens are să ai servicii secrete dacă nu le foloseşti? –, însă m-au convins să rămân.

Am întâmpinat greutăţi foarte mari în timpul asediului. Don Joseph, guvernatorul Ierusalimului, a informat guvernul că întregul stoc al oraşului consta din margarină pentru cinci zile, tăiţei pentru patru zile şi carne uscată pentru zece zile. Acesta a introdus raţionalizarea – 200 de grame de pâine pe zi pentru adulţi (plus un ou pentru copii), 50 de grame de margarină pe săptămână, o conservă de sardele o dată la două săptămâni, 100 de grame de legume, 50 de grame de zahăr şi 50 de grame de orez. Mai mâneam şi nalbă (malva), pe care o culegeam de pe câmp, şi făceam şi supă de iarbă. Apa se distribuia în căni gradate.

Şi, apoi, au deschis Şoseaua Burma! într-o zi am mers la Tel Aviv pe Şoseaua Burma pentru a-i interoga pe prizonieri. Şi, spre surprinderea mea, am putut să cumpăr

lumânări, chibrituri şi sardele – câte am vrut. Sardele: un adevărat festin!

Războiul de Independenţă a fost încununat de victoria israelienilor. La sfârşitul anului 1953, premierul Ben-Gurion, în vârstă de 67 *de ani, şi-a dat demisia şi s-a stabilit în kibuţul* de *Boker din Negev, însă, în februarie 1955, acesta a fost convins să se întoarcă în calitate de ministru al apărării sub conducerea prim-ministrului Moshe Sharett. Ben-Gurion îl acuză pe moderatul Sharett de slăbiciune şi nehotărâre. Aceeaşi părere o are şi şeful statului-major* Mosfie *Dayan, în vârstă de 40 de ani, care este aliat apropiat al directorului general al Ministerului Apărării,* Sfumon *Peres, în vârstă de 32 de ani. Incursiunile teroriştilor în Israel şi ameninţările publice tot mai mari cu războiul ale preşedintelui Egiptului, Gamal Abdel Nasser, îl determină pe Ben-Gurion să adopte o politică severă în relaţiile cu vecinii Israelului. După fiecare atac terorist, Israelul va considera de-acum responsabil statul de pe al cărui teritoriu provin teroriştii şi va lansa raiduri represive împotriva bazelor militare ale respectivului stat.*

Capitolul 3 Săgeata neagră – 1955

Pe 28 februarie 1955, după căderea nopţii, şase paraşutişti sub comanda lui Saadia („Supapo”) Elkayam trecură graniţa în Fâşia Gaza, aflată sub ocupaţie egipteană. Graniţa nu era marcată de un gard, ci era doar un şanţ adânc săpat de excavatoare. Mica echipă de elită a lui Supapo se deplasă fără zgomot între cele două poziţii ale armatei egiptene, însă o santinelă care spiona pe ascuns în susul şoselei deschise focul împotriva israelienilor. Supapo şi oamenii săi îi omorâră pe egipteni cu grenade de mână şi revolvere şi îşi continuară înaintarea. Foarte curând, li se alătură o coloană de paraşutişti ai Batalionului 89. Aceasta era condusă de deja faimosul ofiţer Ariel („Arik”) Sharon.

Sharon era însoţit de doi observatori ai statului-major şi de locţiitorul său, Aharon Davidi, un tip calm, cu barbă. Născut la Tel Aviv, voluntar în Palmach (unităţi de atac ale

FAI în timpul Războiului de Independenţă) de la vârsta de 14 ani, Davidi fusese poreclit „cel mai calm soldat din armată” Calmul său din timpul schimburilor de focuri devenise legendar. Chiar şi în vâltoarea luptei, acest fost ofiţer al Palmach-ului îşi îndeplinea imperturbabil atribuţiile, de parcă gloanţele şi grenadele nu îl îngrijorau deloc. Nu ştia nimeni că Davidi făcea în secret înaintea fiecărei lupte exerciţii care îl ajutau să îşi ascundă teama în faţa propriilor soldaţi. Buzunarele îi erau pline cu pâine şi molfăia coji în timpul luptei, extrăgându-şi calmul şi liniştea din mâncare. Soldaţii săi îl admirau şi încercau să îi urmeze exemplul.

În timp ce Sharon şi Davidi îşi conduceau coloana în Gaza, o altă unitate de paraşutişti, condusă de Danny Matt, care avea o cicatrice din luptă, traversă graniţa în apropierea kibuţului Beeri, în sud. Trecură prin câteva sate şi puseră la cale o ambuscadă pe autostrada Gaza-Rafah, ca să împiedice întăririle să ajungă în Gaza.

După două ore de marş întins, paraşutiştii se opriră într-o livadă cu vedere la o gară şi la o mare bază militară egipteană.

La ordinul lui Sharon, paraşutiştii atacară.

Începuse astfel Operaţiunea „Săgeata neagră”, denumită şi raidul din Gaza.

Decizia de a lansa „Săgeata neagră” fusese luată de către guvernul israelian după o serie de incidente la graniţa cu Gaza. Cel mai recent fusese o incursiune în Israel a unei divizii egiptene care adunase informaţii, care desfăşurase operaţiuni de sabotaj şi omorâse un civil în apropiere de Rehovot. Când se află adevărata identitate a făptaşilor, FAI decise să organizeze un atac dur împotriva armatei egiptene.

În ultimii ani, avuseseră loc zeci de incidente la graniţele Israelului şi mulţi intruşi pătrunseseră în ţară ca să fure, să jefuiască şi să ucidă civili. FAI încercase să se răzbune prin raiduri pe teritoriul inamic, însă fără succes. Numele satelor şi ale poziţiilor militare arabe pe care FAI a încercat să le ocupe îşi găsiră locul într-o lungă listă a

ruşinii. Dintre toate, un adevărat fiasco l-a şocat pe şeful operaţiunilor FAI, generalul Moshe Dayan, şi anume înfrângerea umilitoare a Brigăzii Givati din oraşul iordanian Falame. La 28 ianuarie 1953, 120 de soldaţi atacaseră satul, care era apărat doar de localnici, îl bombardaseră cu mortiere, iar după patru ore şi jumătate se retrăseseră fără să îşi îndeplinească misiunea. Furios, Dayan dădu un nou ordin:

— Pe viitor, dacă vreun comandant de unitate nu îşi va îndeplini misiunea pe motiv că nu a putut face faţă forţei inamicului, i se va accepta scuza numai dacă a suferit pierderi de 50%.

Era un ordin foarte dur. Dar nimic nu se schimbă până nu intră în scenă Arik Sharon.

Fiu de fermieri de origine rusă din *moshav-ul* (sat cooperatist) K'far Malal, Arik era diferit. Rebel din naştere, curajos şi impetuos, frumosul ofiţer avea 20 de ani când fusese grav rănit în bătălia de la Latrun. A zăcut sângerând într-un lan de grâu, urmărindu-i pe arabii care coborau de pe dealuri grăbindu-se să îi omoare cu arme şi cuţite pe israelienii răniţi. Un alt soldat, de asemenea rănit, l-a apucat pe Arik de braţe şi l-a târât până la liniile israeliene. Celălalt soldat fusese rănit la maxilar şi nu putea să vorbească. Cei doi bărbaţi străbătură de-a buşilea câmpul de luptă, răsunându-le în urechi ţipetele disperate ale tovarăşilor răniţi pe care îi lăsau în urmă. Experienţa respectivă l-a marcat pe Sharon pentru mult timp – în viitor, nu avea să mai lase niciun soldat rănit pe câmpul de luptă.

După ce şi-a revenit, s-a întors să lupte şi a petrecut patru ani în armată înainte de a urma cursurile Universităţii Ebraice din Ierusalim. Însă, inima nu îi era acolo. Într-o seară a stat şi a aşteptat în faţa biroului premierului din Ierusalim, iar când Moshe Dayan a ieşit din clădire i-a înmânat un bileţel. „Acum sunt student, dar exist. Dacă aveţi vreo operaţiune pentru mine – sunt gata".

Dayan îşi amintea de el de pe vremea când era comandantul Armatei de Nord, iar Sharon – ofiţerul său

responsabil cu informaţiile secrete. Într-o zi, Legiunea Iordaniană capturase doi soldaţi ai FAI şi refuzase să îi elibereze. Întorcându-se de la o şedinţă a statului-major, Dayan îl întrebă nepăsător pe Sharon:

— Spune-mi, e posibil aici să iei ostatici doi legionari?

— Am să verific, domnule, răspunse Arik.

Se urcă într-o furgonetă împreună cu un alt ofiţer şi merseră până la podul Regele Hussein, la graniţa cu Iordania; îşi scoase pistolul şi se întoarse cu doi legionari. Dayan fu foarte impresionat: „L-am întrebat doar dacă e posibil”, a spus, „iar el a plecat şi s-a întors cu doi legionari ca şi cum s-ar fi dus să culeagă fructe din grădină”.

Într-o seară, la Ierusalim, Arik – pe atunci student la Universitatea Ebraică, citind adesea despre ducele Godefroy de Bouillon, care condusese cruciaţii în Palestina în secolul al XI-lea – fu convocat la biroul colonelului Mishael Shaham, comandantul districtului Ierusalim. Shaham îi ceru să adune o mică echipă de soldaţi în rezervă, să treacă graniţa şi să arunce în aer casa lui Mustafa Samueli, liderul unei grupări palestiniene, din satul Nebi Samuel. Arik recrută un mic grup de foşti tovarăşi de război – Shlomo Baum din Kfar Yehezkel, Yitzhak (Gulliver) Ben-Menahem şi Yehuda Dayan de la Universitate, Uzi şi Yehuda Piamenta din Ierusalim, Yoram Lavi din IO far Malal şi Saadia, genistul Palmach-ului… Grupul trecu graniţa şi ajunse neobservat de nimeni la Nebi Samuel. Misiunea nu fuse, însă, încununată de succes – bombardară altă casă, aşa că Samueli nu fu ucis. Iordanienii au deschis focul împotriva oamenilor lui Arik, însă aceştia se retraseră în ordine şi se întoarseră acasă nevătămaţi, în ciuda eşecului, era clar că oamenii făcuseră tot ce le stătuse în putinţă ca să ducă misiunea la bun sfârşit; dacă ar fi fost mai bine antrenaţi, sigur ar fi reuşit.

Arik îi propuse colonelului Shaham să înfiinţeze o unitate secretă pentru misiuni speciale peste graniţă. Moshe Dayan fu de acord cu această idee în ciuda obiecţiilor furioase ale colegilor săi. Şi astfel, în august

1953, se năştea Unitatea 101.

Unitatea 101 avea să devină legendară, chiar dacă era o unitate de dimensiuni reduse, care a existat numai cinci luni. Membrii săi, care nu erau soldaţi profesionişti, nu refuzau nicio misiune: incursiuni de recunoaştere ce pătrundeau adânc pe teritoriul inamic, raiduri în bârlogurile teroriştilor, operaţiuni riscante în mijlocul mulţimilor ostile. 101 produse un grup de luptători care inspira întreaga armată.

— Trei oameni au revoluţionat FAI, ne-a spus un veteran al Unităţii 101. Comandantul care a impus schimbarea de sus şi care a crezut în ea – Moshe Dayan. Ofiţerul care a iniţiat operaţiunile – Arik Sharon, şi luptătorul care a inventat noi metode şi a fost un profesor pentru noi toţi în materie de planificare strategică – Meir Har-Zion.

Meir („Har”) Har-Zion era locuitor al unui kibuţ, tânăr cu picioare lungi, neînfricat, cu excelente instincte de cercetaş, cu mintea creatoare, care părea că ştie totul despre geografia Israelului şi a Palestinei. La vârsta de 17 ani, fusese luat ostatic de armata siriană în timpul unei excursii pe care o făcea cu sora sa Shoshana la nord de Marea Galileei; după ce fusese eliberat, trecuse graniţa iordaniană cu o prietenă şi vizitase superbul oraş antic Petra, în ciuda patrulelor iordaniene care împuşcaseră alţi 14 aventurieri israelieni în anii 1950.

Meir se înrolă în armată şi fu recrutat de Sharon. împreună cu prietenul său Shimon (Katcha) Kahaner şi alţi câţiva tovarăşi, acesta a participat la câteva incursiuni în ţările vecine. Într-una dintre misiunile nocturne au mers pe jos până în Hebron, la o distanţă de 21 de kilometri de graniţa israeliană, au ucis trei terorişti, le-au aruncat în aer casele şi s-au retras – alţi 21 de kilometri. Misiunea a fost încununată de succes, însă, la întoarcere, luptătorii Unităţii 101 au dat peste Corpul Naţional de Gardă al Iordaniei. Meir i-a atacat pe iordanieni, l-a ucis pe comandantul acestora şi şi-a condus prietenii înapoi în Israel, aducând cu el pistolul căpeteniei iordaniene.

Sharon şi Har-Zion erau eroi, însă aveau şi ei părţile lor discutabile. Ben Gurion îl considera pe Sharon drept unul dintre cei mai mari luptători ai Israelului, însă a scris de multe ori în jurnalul său că Sharon „nu spune adevărul”, o acuzaţie care era împărtăşită de către mulţi ofiţeri superiori.

Între timp, Meir Har-Zion fu lovit de o tragedie. Iubita sa soră, Shoshana, fu capturată şi ucisă de beduini împreună cu prietenul ei, în timp ce se aflau într-o excursie la graniţa iordaniană. Meir şi trei tovarăşi de-ai să-i trecură graniţa, îi prinseră pe cei cinci ucigaşi, îi omorâră pe patru dintre ei şi îl trimiseră pe cel de-al cincilea să îşi informeze clanul despre răzbunare. La întoarcere, Ben-Gurion ordonă arestarea lui Meir Har-Zion şi suspendarea sa din armată pentru o perioadă de şase luni.

La sfârşitul anului 1953, Moshe Dayan fu numit şeful statului-major al FAI. Curând după aceea, Unitatea 101 fuzionă cu paraşutiştii, iar Sharon deveni comandantul acestora.

Iar în noaptea aceea de februarie îşi conduse paraşutiştii în Gaza.

Sharon i-a încredinţat fiecărui ofiţer al său câte o misiune. Forţa B urma să asigure calea de intrare şi de ieşire a soldaţilor înspre şi dinspre Fâşia Gaza. Forţa C, formată din veteranii Unităţii 101, aflate sub comanda lui Danny Matt, urma să atace orice întăriri trimise de la Rafah. Forţa D, condusă de un tânăr ofiţer pe nume Mordechai („Motta”) Gur, urma să atace gara. O altă unitate de 20 de paraşutişti urma să fie folosită drept unitate de rezervă pentru Arik.

Iar Forţa A, care primise sarcina cea mai importantă, adică să atace şi să distrugă baza egipteană, era comandată de Supapo. Supapo era un ofiţer curajos, versiunea mai tânără a lui Sharon. Era o adevărată forţă, care se oferea voluntar la cele mai periculoase misiuni. Avea cicatrici pe tot corpul, însă glumea mereu: „Nu s-a fabricat încă glonţul care să mă omoare”. Unităţii sale A i se încredinţau întotdeauna misiunile cele mai periculoase.

Cu câteva săptămâni înainte, când Arik decisese să trimită unitatea D a lui Motta Gur într-un raid în Beth Zurif, pe dealurile Hebronului, Supapo a izbucnit în plâns şi nu a vorbit cu Motta timp de câteva săptămâni.

Însă, în noaptea aceea, Supapo era încântat. Arik îi ordonă să cucerească baza egipteană şi să arunce în aer construcţiile principale. Dis-de-dimineaţă, Danny Matt se întâlnise cu Supapo şi cu tânăra mireasă a acestuia la Tel Aviv. Se pregăteau să primească cheile de la noul lor apartament, se lăudă Supapo.

De data aceasta, îşi conduse el însuşi oamenii, însă comise o greşeală fatală. A luat drept bază a inamicilor o instalaţie de furnizare a apei, care era înconjurată de corturi şi de poziţii militare. Egiptenii de la instalaţia respectivă deschiseră focul asupra atacatorilor. După un scurt schimb de focuri, paraşutiştii ocupară tabăra.

Deodată, se auziră împuşcături şi din întunericul dens de peste drum o ploaie de gloanţe începu să cadă peste paraşutişti. Soldaţii auziră vocea lui Davidi:

— Supapo, e o greşeală! Tabăra e în dreapta ta!

Supapo îşi dădu seama de greşeala făcută şi se repezi spre poarta unităţii fiind urmat de doi dintre oamenii săi. Focul inamic se înteţi.

Glonţul îl nimeri pe Supapo în ochi şi îi ieşi prin frunte. Un comandant de pluton, locotenentul Uzi Eilam, târî corpul lui Supapo într-un şanţ de lângă şosea, unde zăceau câţiva răniţi.

Şi Uzi era rănit; un glonţ îi străpunsese braţul, dar continua să lupte.

Mitraliere grele egiptene trăgeau încontinuu. Unitatea A se împrăştiase şi era derutată. Un sentiment de deznădejde începuse să pună stăpânire pe oameni.

Deodată, apăru Davidi lângă ei, mergând calm pe şosea de parcă nu îl interesau gloanţele egiptenilor. Rămase în picioare lângă un eucalipt, în bătaia focului inamic. Sări şi Uzi şi veni lângă el.

— Ce se întâmplă, Uzi? întrebă Davidi pe un ton plat.

— Supapo a fost ucis şi avem câţiva răniţi.

— Din ce direcţie trag? întrebă Davidi.

— De-acolo şi de-acolo, îi arătă Uzi.

Davidi şi Uzi aruncară grenade de mână înspre poziţiile egiptene, iar unul dintre soldaţi aruncă în aer cel mai apropiat cuib de mitraliere. Davidi adună compania şi Uzi strigă:

— Care dintre oamenii mei nu este rănit să mă urmeze!

Apoi, acesta împreună cu patru dintre oamenii săi găsiră o gaură în gardul taberei şi intrară pe acolo. Un paraşutist fu ucis, însă Uzi îi luă prin surprindere pe egipteni venind din spate şi aruncând în aer post după post. Câţiva egipteni fură ucişi, alţii fugiră. În câteva minute, paraşutiştii ocupară toată unitatea. Genistul batalionului îi conduse pe „hamalii" încărcaţi cu explozibil în interiorul taberei şi, în scurt timp, fură aruncate în aer toate construcţiile. Davidi îi puse pe oamenii lui Supapo să improvizeze tărgi pentru răniţi şi morţi. Lăsând la o parte calmul său legendar, Davidi le strigă soldaţilor:

— Lei ai Companiei A! Continuaţi ca şi până acum. Continuaţi ca nişte tigri!

În partea de sud a taberei, sosiră patru camioane militare egiptene de la Rafah, aducând cu ele întăriri. Oamenii lui Danny Matt erau pregătiţi. Când se apropie primul camion, Katcha sări pe el şi îşi strecură trăgaciul în cabina şoferului. Vehiculul se opri, iar paraşutiştii îi atacară pe egipteni cu revolvere şi grenade de mână. Un soldat sări pe copertina camionului şi trase mult timp asupra egiptenilor aflaţi înăuntru. Celelalte camioane se opriră trăgând asupra israelienilor de la distanţă, fără însă a îndrăzni să se apropie.

Unul câte unul, detaşamentele de paraşutişti se retraseră spre graniţă, cărându-şi tovarăşii morţi şi răniţi. Erau opt morţi şi 20 de răniţi. Sharon transmise prin staţia radio: „Ne întoarcem. Avem greutăţi". Ofiţerii care îi aşteptau nu înţeleseră, însă soţia lui, Margalit („Gali"), care venise să aibă grijă de răniţi, înţelese că suferiseră pierderi importante. Mulţi dintre răniţi fură transportaţi pe

târgi improvizate din puşti şi cămăşi. În ultimul moment, după ce trecuse râpa şi se apropia de graniţă, Uzi află că unul dintre răniţi rămăsese în urmă. Fugi înapoi, îl găsi pe maiorul Michael Karten, observator al statului-major, şi îl cără în cârcă până în Israel. Nu ştia că acesta era deja mort.

Egiptenii aveau 36 de morţi şi 28 de răniţi. 22 dintre ei fuseseră ucişi de oamenii lui Danny Matt.

Paraşutişti şi comandanţi legendari. Sus, de la dreapta la stânga: Assaf Simhoni, Moshe Efron, Danny Matt, Moshe Dayan, Ariel Sharon, Meir Har-Zion. Jos: Rafael Eitan, Yaakov Yaakov, Aharon Davidi. (Abraham Vered, Bamachane, arhivele FAI)

După luptă, Moshe Dayan le acordă la trei dintre luptători Medalia pentru Curaj: lui Uzi Eilam, lui Aharon Davidi şi defunctului Supapo.

La o săptămână de la această luptă, Ben-Gurion vizită baza paraşutiştilor, le urmări parada şi li se adresă. Îi numi „pionieri” – voluntarii care merg înaintea naţiunii.

„Săgeata neagră” deschisese epoca raidurilor nocturne de represalii. De-acum înainte, FAI avea să răspundă acţiunilor ucigaşe şi de sabotaj conduse de arabi infiltraţi, numiţi „Fedayeen”, cu atacuri împotriva bazelor

militare şi a altor ţinte militare inamice. Însă această misiune deschisese cercul vicios al actelor teroriste şi al ripostelor care culminară cu campania din Sinai, din 1956.

Ben-Gurion i-a spus plin de convingere unui reporter:

— Aceste raiduri au şi un scop moral şi educativ. Evreii aceştia [ale căror aşezări se află aproape de graniţă] vin din Irak, din Kurdistan, din Africa de Nord… Acolo neamul lor era liber… Aici, trebuie să îi asigurăm că poporul evreu are un stat şi o armată, iar viaţa şi proprietatea lor au un preţ. Trebuie să îi facem să se simtă mândri, să le insuflăm un sentiment de independenţă şi de mândrie, pentru că sunt cetăţenii unei naţiuni suverane care este răspunzătoare de vieţile şi de siguranţa lor.

Uzi Eilam, viitor director general al Comisiei Israeliene pentru Energie Atomică

Când a fost ucis Supapo, mă aflam la o distanţă de câţiva metri de el. Deodată, a apărut lângă mine Davidi, mergând calm sub ploaia de gloanţe. M-am dus lângă el – nu se cădea să stau jos în timp ce comandantul adjunct al batalionului stătea în picioare. De la el am învăţat să stau calm şi să mă controlez în timpul luptelor. Prin asta transmiţi o enormă încredere oamenilor, care cred, astfel, că ştii exact ce vrei şi încotro te îndrepţi.

M-am hotărât să atac împreună cu patru soldaţi, singurii din unitatea mea care nu erau răniţi. Ne-am croit drum prin gard şi am pătruns în interiorul bazei prin partea din spate. În cele din urmă, cu doar un soldat, am ajuns la clădirea comandamentului. Acolo se aflau două plutoane de soldaţi egipteni, iar mulţi dintre ei plecară. Atunci l-am informat pe Davidi că puteam să aruncăm în aer clădirile; sosiră geniştii batalionului; şi am aruncat în aer două construcţii, precum şi unitatea de furnizare a apei.

După operaţiunea respectivă, am fost internat în spital pentru o serie de intervenţii chirurgicale, şi apoi am fost trimis la un centru de recuperare. Am fugit de-acolo şi, în timpul acţiunii Husan (un raid de represalii), am zburat cu un Piper Cub pe deasupra trupelor. Am zburat tot cu un

Piper şi în timpul raidului Qalqilya. În ajunul campaniei din Sinai, am fost numit comandant de companie împreună cu Motta şi atunci doctorul mi-a tăiat, în sfârşit, ghipsul.

La două luni după campania din Sinai, am fost demobilizat. După trei ani, când m-am însurat, am plecat din kibuţ. Au fost foarte supăraţi pe mine şi m-au „iertat" abia după ce am luat parte la eliberarea Ierusalimului, în timpul Războiului de 6 Zile.

PARTEA A II-A

Campania din Sinai

În 1955, Egiptul a semnat o înţelegere importantă de înarmare cu Cehoslovacia, care acţiona ca reprezentant al Uniunii Sovietice. Urma să primească sute de avioane cu reacţie de luptă şi de bombardiere, tancuri, tunuri şi alte arme cu care să poată şterge Israelul de pe faţa Pământului. Ben-Gurion dorea să lanseze un război preventiv împotriva Egiptului. În luna iulie, Nasser naţionalizează Canalul Suez şi Israelul îşi găseşte brusc doi aliaţi importanţi pentru un atac împotriva Egiptului: Franţa şi Marea Britanie, care vor să ocupe Canalul şi să îl dea jos pe Nasser.

În octombrie 1956, cele trei naţiuni încheie o înţelegere secretă: vor iniţia un atac împotriva Egiptului.

Capitolul 4

„Doborâţi avionul acesta!" – 1956

În bezna unei nopţi de octombrie, în 1956, pilotul Yoash (Chatto) Tzidon, din cadrul Forţelor Aeriene, decolă la comanda avionului său de luptă Meteor 13, un frumos avion cu reacţie de fabricaţie britanică, care avea amplasat în vârful său negru un aparat radar rotund.

Chatto era conştient că misiunea sa periculoasă era crucială pentru rezultatul următorului război al Israelului. La bordul Meteorului se mai afla navigatorul Elyashiv (Shibi) Brosh. Cei doi ştiau că misiunea respectivă, dacă era încununată de succes, ar fi fost păstrată strict secretă timp de decenii. Chatto mai ştia şi faptul că, a doua zi, pe 29 octombrie, Israelul avea să declanşeze atacul împotriva Egiptului. În mod ironic, escadronului său, poreclit

Liliacul, nu i se atribuise un rol important; însă, dintr-un motiv anume, acum, în ultimul moment, i se încredinţase Operaţiunea Cocoşul.

Înalt şi având o constituţie atletică, cu faţa ovală şi o frunte clar conturată, acoperită cu un smoc de păr negru, Chatto era familiarizat cu misiunile periculoase. Luptător în cadrul Palmach-ului de la vârsta de 17 ani, acesta fusese încadrat într-o unitate navală care pornise spre Europa, la mijlocul anului 1945, ca fondator al grupării Gideons, o grupare secretă de radio-operatori care coordonau reţeaua de comunicaţii dintre comandamentul Aliya Bet (imigrarea ilegală în Israelul prestatal) din Europa, taberele de imigranţi ilegali, vasele aflate pe mare şi sediul central al Aliya Bet. Însoţise vase de imigranţi ilegali, înfiinţase o staţie radio secretă într-o tabără de detenţie din Cipru şi participase la o misiune de sabotaj împotriva vasului britanic *Ocean Vigour*, implicat în expulzarea de imigranţi ilegali evrei. În Cipru, cunoscuse o asistentă medicală din Israel, Raisa Sharira, cu care se însurase.

În timpul Războiului de Independenţă, Chatto condusese un convoi militar la Ierusalim şi, la sfârşitul luptelor, se înscrisese în primul program de pregătire a piloţilor din Israel.

În calitate de pilot combatant, trecuse la avioane cu reacţie şi, în 1955, fu însărcinat să pregătească un escadron de avioane cu reacţie de tip „aparate de luptă nocturnă pe orice vreme”. îl numi Vizibilitate Zero.

În ultima săptămână din octombrie 1956, Chatto fu rechemat din Anglia, unde îşi efectua pregătirea pentru lupte aeriene pe timp de noapte. Odată întors în Israel, superiorii îl informară în mare secret despre Operaţiunea Kadeş (campania din Sinai). În câteva zile, îi spuseră, începe războiul.

Pe 28 octombrie, Chatto fu transferat la baza aeriană din Tel Not, mai aproape de viitorul teatru de război. În ziua aceea, la ora 2 după-amiaza, fu convocat de urgenţă la sediul Forţelor Aeriene din Ramleh. Comandamentul Forţelor Aeriene a trimis

Avionul Meteor de luptă pe timp de noapte al lui Chatto Tzidon. *Revista Forţelor Aeriene* (Arhiva Forţelor Aeriene)

un avion Piper ca să îl aducă neîntârziat, deşi drumul de la Tel Not la Tel Aviv dura doar 20 de minute cu maşina. Comandantul Departamentului aerian, colonelul Shlomo Lahat, încuie uşa biroului său şi îi explică sarcinile lui Chatto.

Lahat vorbi succint, după ce îl puse pe Chatto să jure că va păstra secretul.

— Ştii, îi spuse, că de curând s-a semnat un tratat pentru un comandament comun între Egipt, Iordania şi Siria. Am aflat că şefii militari de stat-major din Egipt şi Siria poartă chiar acum discuţii la Damasc. Toţi ofiţerii superiori ai armatei, ai forţelor navale şi ai forţelor aeriene egiptene participă la aceste discuţii, care sunt conduse de mareşalul Abdel Hakim Amer, şeful statului-major al armatei egiptene. Surse de încredere ale serviciilor de informaţii, adăugă Lahat, ne informează că delegaţia egipteană se va întoarce diseară la Cairo, cu un avion de fabricaţie sovietică, Iliuşin 14.

— Misiunea ta, îi spuse Lahat lui Chatto, este să

dobori respectivul avion.

Chatto înţelese semnificaţia extraordinară a misiunii. Dacă ar fi doborât avionul, forţele armate egiptene ar fi rămas fără conducere militară şi fără comandantul suprem chiar în ajunul începerii războiului. Rezultatul întregului conflict putea atârna de reuşita sa.

Lahat se aştepta ca avionul egiptean să aleagă o traiectorie de zbor departe de Israel, în afara razei de acţiune a avioanelor de luptă israeliene. Îi propuse lui Chatto să decoleze cu propriul avion şi să survoleze Damascul în aşteptarea decolării Iliuşinului egiptean.

Însă Chatto nu fu de acord.

— Dacă îmi descoperă prezenţa, aş putea da de belea cu avioanele lor de interceptare. Sau aş putea să rămân fără combustibil înainte de decolarea lor.

Lahat îl întrebă ce plan propune în loc.

Chatto ştia că unităţile speciale ale FAI care interceptau canalul de comunicaţii egipteano-sirian transmiteau informaţii de ultim minut.

— Sunaţi-mă la jumătate de oră după decolare, spuse Tzidon, când avionul se va afla deasupra Mediteranei, în raza radarului nostru.

Lahat îl privi surprins:

— Fă cum crezi că e mai bine, îi spuse, în cele din urmă.

Avionul cu reacţie Piper îl duse imediat pe Chatto la baza aeriană de la Ramat David, unde îşi lăsase avionul Meteor. Shibi Brosh, navigatorul, se afla deja acolo. Cei doi pregătiră avionul efectuând chiar şi un zbor de noapte de probă. Chatto ştia că principala problemă era faptul că avionul Iliuşin 14 era un avion cu motor cu piston relativ încet, în timp ce Meteorul său era rapid. Ca să poată să nimerească Iliuşinul trebuia să-şi încetinească avionul cât mai mult posibil – până la viteza de aterizare sau chiar mai mică –, dar la o asemenea viteză avionul său ar fi putut să se oprească cu vârful în sus şi apoi să coboare în picaj şi să se prăbuşească. Îi veni o idee despre cum ar putea să facă faţă acestei probleme – prin coborârea parţială a

flapsurilor de aterizare, ceea ce şi încercă în aer.

Se lăsă noaptea. Apelul veni la câteva ore după cină. Chatto, care avea nervi de oţel, reuşise chiar să doarmă circa 30 de minute, când, la ora 10.30 seara, fu trezit din somn. Avionul egiptean decolase din Damasc, i se spuse, şi îşi schimbase direcţia spre mare desenând un arc foarte amplu. Se afla undeva la limita razei de acţiune a Meteorului îndreptându-se spre Egipt la o înălţime de 10.000 de picioare sau 3 200 de metri.

La 10.45, Chatto şi Shibi decolară în noapte. Întregul Israel era cufundat în întuneric, nu era nicio urmă de lună pe cer. Chatto nu mai văzuse o asemenea beznă. Meteorul avansă în întuneric, având carlinga slab iluminată de lumina infraroşie astfel încât să nu se diminueze vederea nocturnă a pilotului şi a navigatorului. Chatto îi asculta la radioemiţătorul cu două canale pe controlorii de zbor de la sol, desluşind printre ei vocea calmă şi reţinută a comandantului Forţelor Aeriene, Dan Tolkovsky.

Atunci apăru prima defecţiune: Chatto descoperi că rezervoarele detaşabile nu transferau combustibilul către rezervoarele principale. La decolare, avionul avea două rezervoare de rezervă, pe aripi, fiecare conţinând câte 350 de litri de combustibil, şi Chatto constată că, pur şi simplu, pierduse 700 de litri. Neavând de ales, detaşă rezervoarele de rezervă de pe aripi şi le aruncă în mare. Puţin mai târziu, auzi vocea surescitată a lui Shibi în aparatul de radiorecepţie cu două canale:

— Contact! Contact! Contact!

— Contact! îi transmise Chatto controlorului de la sol.

Shibi îi transmise instrucţiuni clare:

— Boogie [avion neidentificat] la ora două [adică puţin la dreapta]! Aceeaşi altitudine, la distanţă de 4, 6 kilometri, drept înainte, deplasare spre ora trei, acum spre ora patru, întoarce mult spre dreapta. Redu viteza! Atenţie, te apropii prea repede!

Chatto nu vedea nimic, însă urmă instrucţiunile lui Shibi întocmai, fără să îi spună despre problema care

putea apărea când va trebui să adapteze viteza avionului la viteza mai scăzută a avionului de transport.

Chatto se chinui să vadă. Mai întâi i se păru că discerne silueta avionului egiptean; apoi, însă, desluşi o flacără „palidă, pâlpâitoare” care ieşea din ţevile motoarelor cu pistoane.

— Contact vizual, îi raportă controlului de la sol.

Vocea lui Tolkovsky îi răsună în căşti.

— Vreau să-mi confirmaţi identitatea navei pe care am zărit-o. Confirmare, fără nicio urmă de îndoială. Înţeles?

Comandantul Forţelor Aeriene voia să evite orice greşeală care ar fi condus la pierderi umane inutile.

Acum Chatto se afla în spatele avionului egiptean. Cu coada ochiului îi zări ţeava de eşapament şi făcu la stânga până când desluşi lumina ceva mai puternică de la hublourile pasagerilor. Se apropie de avionul egiptean ajungând „nici mai mult, nici mai puţin decât aripă lângă aripă”.

Treptat se contură silueta întregului avion. Forma hublourilor din secţiunea pasagerilor semăna cu cea a avioanelor Dakota, însă geamurile de la carlingă erau mai mari, o trăsătură unică a avionului Iliuşin 14. Chatto putea să desluşească până şi forma cozii Iliuşinului.

Apropiindu-se, putu distinge oameni în uniforme militare care mergeau pe culoarul avionului. Şi cei care erau aşezaţi păreau că poartă uniforme militare. Faptul că zburase atât de aproape de Iliuşin îl costase cel puţin zece minute de combustibil, însă fusese necesar să o facă pentru a fi sigur că identificarea iniţială era corectă.

— Confirm identitatea, transmise prin staţia de radio către controlul de la sol.

— Ai permisiunea să deschizi foc numai dacă eşti absolut sigur, îi ordonă Tolkovsky.

Veni momentul să testeze manevra pe care o încercase mai devreme. Coborî flapsurile de aterizare cu o treime, pentru a preveni o eventuală oprire.

— Foc, anunţă la staţia de radio cu două canale şi

apăsă pe trăgaci.

Apărură imediat două erori de funcţionare. Cineva umpluse tunurile de bord cu muniţie care includea şi gloanţe de semnalizare, acestea orbindu-l pentru o clipă. Cea de-a doua defecţiune fu blocarea tunului din dreapta, care produse acelaşi efect ca o defecţiune de motor. Meteorul începu să intre în vrie, dar Chatto reuşi să recapete controlul şi să îl stabilizeze. Deşi Iliuşinul se cufundase în întuneric, nu îl pierduse şi putea vedea o flacără pâlpâind dinspre motorul din partea stângă. Raportă lovitura.

— Doboară-l cu orice preţ, îi ordonă vocea lui Tolkovsky. Repet: cu orice preţ!

Chatto ştia că, dacă nu dobora avionul chiar acum, Israelul ar fi pierdut elementul de surpriză din atacul de a doua zi asupra Egiptului.

Iliuşinul zbura acum cu un singur motor, care era mult mai încet decât viteza de aterizare a Meteorului. Dacă ar fi tras din nou – având în vedere reacţia inegală a tunurilor, acum că unul dintre ele era blocat –, sigur Meteorul ar fi intrat în vrie. Chatto coborî din nou flapsurile de aterizare, crescu puterea din motoare şi se năpusti spre Iliuşin. Brusc, apăru un alt pericol: acela de a se ciocni cu avionul egiptean.

Chatto lăsă deoparte frica şi se îndreptă în viteză spre Iliuşin. Când ajunse la 50 de metri de acesta, îl auzi pe Shibi strigând:

— Schimbă direcţia! Schimbă direcţia! Intrăm în el. îl văd în ambele părţi ale cabinei.

Ordinul lui Shibi probabil că i-a salvat pe amândoi. În ultimul moment, Chatto apăsă cu putere trăgaciul şi se trezi deodată „în mijlocul focului din iad”.

Proiectilele acestuia explodară în Iliuşin, la numai câţiva metri de gura tunului Meteorului. Avionul egiptean fu cuprins de flăcări, explozia transformându-l într-o minge de foc. Bucăţi în flăcări treceau pe lângă Meteor. Avionul egiptean în flăcări intră în vrie şi se descompuse şi, din cauza reacţiei inegale a propriului tun blocat, la fel se

întâmplă şi cu Meteorul. Ambele avioane se prăbuşeau. „O minge de foc şi un avion întunecat se învârtiră unul lângă altul şi unul sub altul”, scria Chatto mai târziu, „ambele de necontrolat, de parcă erau prinse într-un dans mortal, suprarealist”.

În ultimul moment, Chatto reuşi să iasă din vrie, la o altitudine pe care o estima între 150 şi 300 de metri. În acelaşi timp, văzu Iliuşinul cum se prăbuşi şi explodă în valurile Mediteranei.

Chatto se înălţă la 4.500 de metri şi raportă:

— Misiune îndeplinită!

Tolkovsky voia să fie sigur:

— L-ai văzut prăbuşindu-se?

— Afirmativ. S-a prăbuşit. Atunci Chatto se uită la indicatorul de combustibil şi se îngrozi. Mai am puţin combustibil – foarte puţin. Daţi-mi coordonatele celei mai apropiate baze.

Habar n-avea unde se află. Singurul radar care îl localiză pe Meteor a fost un dispozitiv al unei baterii aeriene de la baza din Hazor. Comandantul bateriei îşi asumă sarcina de a-l ghida el însuşi pe „Liliac” până la culoarul de aterizare.

— Zbor în direcţia asta cât mai am combustibil, transmise Chatto prin staţia radio.

— Crezi că ai să reuşeşti? vocea controlorului părea plină de dubii.

Chatto încercă să facă haz de necaz:

— Am pus lichid din bricheta lui Shibi în rezervorul de combustibil.

Tolkovsky i-o reteză:

— Fără nume!

Indicatorul de combustibil scăzu la zero. Un minut, două minute, trei… Deodată, Chatto desluşi luminile de pe pista din Hazor, care fuseseră aprinse special pentru el în pofida penei de curent. Avionul alunecă spre pista de aterizare şi Chatto atinse solul.

În timp ce avionul gonea pe pistă, motoarele se opriră pe rând. Se terminaseră şi ultimele picături de

combustibil, dar Meteorul era deja la sol.

Expertul tehnic al bazei ajunse primul la avion.

— Ai făcut-o? întrebă.

— Da.

— Deci a-nceput războiul.

Sosiră imediat Ezer Weizman, comandantul bazei şi nepotul primului preşedinte al Israelului.

— Felicitări! şi continuă fără să rateze vreo ocazie de a se da mare: Bagă de seamă, numai Hazor putea să te aducă la sol, şi adăugă: Eşti aşteptat la cartierul general. Avem o problemă.

La cartierul general, Lahat, Tolkovsky şi şeful statului-major, Moshe Dayan, îi aşteptau pe Chatto şi pe Shibi. Îşi strânseră mâinile.

— Care-i problema? întrebă Chatto.

— În ultimul moment, Amar s-a hotărât să nu mai zboare cu Iliuşinul. Urmează să decoleze mai târziu cu un avion Dakota.

Chatto se simţea plin de adrenalină.

— Dacă avem timp, o să facem plinul şi plecăm şi a doua oară, se oferi în timp ce Shibi dădu din cap aprobator.

— Ar fi prea evident şi ne-ar expune sursele serviciilor de informaţii, spuse Dayan. Să-l lăsăm în pace. De vreme ce i-ai eliminat pe membrii statului-major, ai câştigat pe jumătate războiul. Să bem pentru cealaltă jumătate.

Dayan scoase o sticlă de vin şi toastară cu toţii.

Aşa începuse războiul din 1956, însă doar câţiva israelieni ştiau acest lucru.

Operaţiunea Cocoşul avea să fie ţinută strict secretă timp de 33 de ani, detalii legate de aceasta ajungând la cunoştinţa publicului abia în 1989. Egiptenii nu au raportat niciodată doborârea avionului, probabil pentru că nu îşi dăduseră seama că fusese luat în vizor; la Cairo, se răspândi zvonul potrivit căruia avionul se prăbuşise în apropierea unei insule pustii şi că membrii statului-major al armatei s-ar fi aflat în continuare acolo aşteptând să fie

salvaţi.

Mareşalul Amer, şeful statului-major egiptean de la vremea aceea, avea să se sinucidă după Războiul de 6 Zile.

Yoash (Chatto) Tzidon, pilot combatant în martie 1993, la patru ani după ce au fost date publicităţii detalii legate de Operaţiunea Cocoşul, un tânăr egiptean ajunse în mod surprinzător la Chatto Tzidon. Era Ahmed Jaffar Nassim, fiul unui consilier al preşedintelui Nasser, care murise în timpul operaţiunii lui Chatto. Întâlnirea dramatică dintre fiul şi omul care îi omorâse tatăl avu loc la Tel Aviv Hilton. Întâlnirea, după cum avea să spună Chatto mai târziu, a fost „emoţionantă, dar lipsită de amărăciune" Jaffar, un tip invalid aflat în scaun cu rotile, dorea să ştie dacă era adevărat că tatăl său fusese luat ostatic de către israelieni şi că fusese torturat până la moarte după ce avionul său efectuase o aterizare forţată. Chatto îi clarifică faptul că nu avusese loc nicio aterizare forţată şi că operaţiunea fusese un „punct ochit – punct lovit".

Doi ani mai târziu, Chatto l-a ajutat pe Jaffar să fie primit la Spitalul Rambam din Haifa pentru o intervenţie chirurgicală. „Dorinţa de a-l ajuta a provenit din nevoia de a împărtăşi cu el durerea provocată de pierderea tatălui…

precum şi din faptul că mă gândeam că, într-o bună zi, s-ar putea afla şi fiul meu într-o asemenea situaţie".

Această situaţie a fost ca o eliberare pentru Chatto, care avea o mare sensibilitate faţă de ceilalţi. Raisa, soţia sa, îşi aminteşte cum, în preziua izbucnirii războiului din 1956, cu ocazia unei cine date de nişte prieteni la Londra, Chatto a cunoscut-o pe sora gazdei, o supravieţuitoare a Auschwitzului. Aceasta era în drum spre Israel şi spusese „cât de mult i-ar plăcea să vadă Parisul".

— De ce nu te opreşti în drum? o întrebă Chatto.

Femeia răspunse:

— Am un copil mic de un an. Nu pot.

Şi aşa, din senin, Chatto se oferi să preia fetiţa, să aibă grijă de ea şi să o hrănească în avion. Când se opriră pentru scurt timp la Paris, alese un hotel excelent,

încredinţând copilul proprietarei hotelului. A doua zi, zbură cu fetiţa în Israel. Soţia îl aştepta la aeroport şi, când văzu un bărbat în costum de tweed cu un copilaş în braţe, nu l-a recunoscut.

— Cum ai ajuns să ai grijă de un bebeluş? îl întrebă Raisa.

Chatto se uită uimit la ea:

— Mama ei nu văzuse niciodată Parisul, zise el.

În octombrie 1956, în timp ce Uniunea Sovietică era implicată în revoltele izbucnite la Varşovia şi la Budapesta, iar Statele Unite erau în ultima etapă a campaniei electorale pentru prezidenţiale – Duzight Eisenhower candidând în al doilea tur – Israelul a atacat Egiptul obţinând o victorie răsunătoare care l-a transformat pe Moshe Dayan într-un erou legendar. Cu *toate acestea, britanicii şi francezii au fost înfrânţi în campania de ocupare a Canalului Suez*.

Capitolul 5

Kadeş – 1956

În ziua de luni, 29 octombrie 1956, la ora 4.59 după-amiaza, maiorul Rafael („Rafu”) Eitan sări din avionul său Dakota, în Sinaiul de Vest, şi declanşă misiunea „Kadeş”.

394 de paraşutişti îl urmară sărind din 16 aeronave. De fapt, cu două ore mai devreme, două avioane „Mustang” distruseseră liniile telefonice de suprafaţă de deasupra Sinaiului cu eticele şi aripile lor ca să întrerupă funcţionarea sistemelor de comunicaţie egiptene.

La Tel Aviv, şeful statului-major, Moshe Dayan, transmise un comunicat oficial către radio „Kol Israel”:

„Purtătorul de cuvânt al FAI anunţă că forţele FAI au pătruns şi au atacat unităţile Fedayeen de la Ras el Nakeb şi Kuntila, şi s-au instalat în apropierea Canalului Suez”.

Aterizarea paraşutiştilor aproape de Canal, în inima teritoriului egiptean, a marcat lovitura de deschidere a campaniei din Sinai şi, totodată, finalizarea unei operaţiuni politice strict secrete care i-a avut ca protagonişti pe Ben-Gurion, Dayan şi Peres.

În luna septembrie 1955, Israelul suferise o lovitură

dureroasă atunci când Uniunea Sovietică, folosind Cehoslovacia ca interfaţă, încheiase cu Egiptul o înţelegere de proporţii privind achiziţionarea de armament. URSS-ul urma să îi furnizeze Egiptului circa 200 de avioane de luptă MIG-15 şi bombardiere Iliuşin 28, avioane de antrenament şi de transport, 230 de tancuri, 200 de transportoare de trupe înarmate, 600 de tunuri şi diverse nave – ambarcaţiuni cu torpile, distrugătoare, precum şi şase submarine. Armele pe care urma să le primească Egiptul erau de o calitate şi într-o cantitate fără precedent. Echilibrul de putere din Orientul Mijlociu fusese distrus, iar puterea de intimidare israeliană, serios zdruncinată. Un alt motiv de nelinişte era înfiinţarea unui comandament militar comun egipteano-sirian.

Israelul fu cuprins de un val de nelinişte. Avea doar 30 de avioane cu reacţie de luptă. Numărul tancurilor, al transportoarelor de trupe şi al tunurilor era ridicol în comparaţie cu ce urma să primească Egiptul. Speriaţi, israelienii donară bani, bijuterii, acte de proprietate unui „Fond al Apărării”, creat în scopul achiziţionării de arme. Aprins, Ben-Gurion voia să lanseze neîntârziat un atac asupra Egiptului; însă, când moţiunea sa a fost supusă votului guvernului, Ben-Gurion a fost învins de pacifistul şi moderatul ministru de externe Moshe Sharett. Câteva luni mai târziu, Ben-Gurion se răzbună îndepărtându-l pe Sharett din guvern şi numind un nou ministru de externe – pe agera Golda Meir.

Între timp, Shimon Peres a depus eforturi uriaşe ca să stabilească o alianţă între Franţa şi Israel. Şi, în ciuda criticilor, chiar a batjocurii din cercurile guvernamentale, eforturile sale din Franţa s-au dovedit fructuoase; reuşi să obţină de acolo mari cantităţi de arme şi să stabilească relaţii de prietenie şi încredere cu miniştri, cu ofiţeri de armată şi cu parlamentari. În iunie 1956, Israelul a semnat cu Franţa înţelegerea „Ce ut” (Marele Flux), care avea drept obiect o furnizare masivă de arme Israelului.

O lună mai târziu, Nasser făcu o mişcare surprinzătoare naţionalizând Canalul Suez. Franţa şi

Marea Britanie, principalele acţionare ale Canalului Suez, începură imediat să organizeze o operaţiune militară împotriva Egiptului în scopul de a redobândi controlul asupra Canalului. Generalii francezi şi britanici dezbătură mai multe planuri de invazie într-un buncăr din al Doilea Război Mondial, construit sub Tamisa. În curând, francezii şi-au dat seama că britanicii nu intenţionau să atace Egiptul fără un pretext serios; de aceea îşi îndreptară atenţia spre Israel.

Pe 22 octombrie 1956, cu puţin înainte de apusul soarelui, câteva maşini opriră la o vilă retrasă din Sèvres, o suburbie a Parisului. Pasagerii se strecurară pe furiş pe porţile casei. Aceştia erau premierul francez, Guy Mollet, ministrul de externe, Christian Pineau, ministrul apărării, Maurice Bourges-Maunoury.

Paraşutiştii aterizară în apropierea Canalului Suez. (Abraham Vered, Biroul de presă al guvernului israelian)

comandantul forţelor armate, precum şi câţiva generali de rang înalt. Musafirii lor secreţi, care sosiseră cu un avion special, erau premierul Israelului, Ben-Gurion, care îşi ascunse caracteristica claie de păr alb sub o pălărie cu boruri mari, generalul Moshe Dayan, care îşi ascunse peticul negru de la ochi sub nişte ochelari de soare mari, şi Shimon Peres. Cele două delegaţii se

întâlniră într-o atmosferă cordială. Mai târziu, în aceeaşi seară, li se alătură, totuşi, şi secretarul britanic însărcinat cu afacerile externe, Selwyn Lloyd.

Când sosi Lloyd, parcă pătrunse odată cu el în vilă un vânt rece. Se pare că britanicul nu putea să uite că în urmă cu numai opt ani Anglia încă mai stăpânea Palestina, iar Ben-Gurion îi era pe atunci cel mai înflăcărat opozant. „Nu neg că secretarul britanic de externe este un om prietenos, plăcut, fermecător, amabil", scria Dayan. „Dar, dacă într-adevăr este aşa, atunci a dat dovadă de geniu în a-şi ascunde aceste calităţi. Întregul său. comportament exprima dezgust – faţă de loc, de companie şi de tema discuţiei".

Dar Lloyd venise – şi astfel cea mai secretă întâlnire de după cel de-al Doilea Război Mondial începuse.

După o primă rundă de discuţii, care dură până la căderea nopţii, Lloyd plecă pentru a-i da raportul prim-ministrului Anthony Eden.

— După câte se pare, Lloyd nu s-a îndrăgostit de Ben-Gurion, remarcă Peres în noaptea aceea, dar, fără urmă de îndoială, acest sentiment fusese reciproc din primul moment când se întâlniseră.

Conferinţa a continuat a doua zi. Se discutară câteva idei despre o acţiune care să poată justifica o intervenţie anglo-franceză. Fură respinse toate scenariile, unul câte unul. Francezii şi britanicii propuseră ca Israelul să atace Egiptul, să cucerească Peninsula Sinai şi să creeze astfel o ameninţare pentru Canalul Suez: atunci ar fi intervenit Franţa şi Marea Britanie ca să „apere" Canalul de forţele combatante.

Însă Ben-Gurion refuză să înceapă un război deschis împotriva Egiptului, doar ca să le ofere Franţei şi Marii Britanii pretextul dorit; se temea şi că Israelul va trebui să ducă greul luptei pe umerii săi şubrezi timp de câteva zile, poate chiar o săptămână, până avea să înceapă invazia franco-britanică.

A doua zi, în timp ce francezii şi israelienii serveau prânzul, generalul Maurice Challe, frumosul adjunct al

statului-major francez, le ceru să le vorbească. Propuse ca Forţele Aeriene Israeliene să însceneze un atac în Beersheva şi să bombardeze oraşul. Egiptul urma să fie acuzat de atacul respectiv, iar forţele anglo-franceze ar fi intervenit imediat. Ben-Gurion se înroşi de furie şi sări ca ars.

— Israelul este puternic pentru că luptă pentru o cauză dreaptă, spuse. Nu voi minţi nici în faţa opiniei publice, nici a altcuiva.

În tăcerea mormântală care se aşternu în încăpere, Challe se aşeză la loc roşu de ruşine. Ceilalţi îşi îngropară nasurile în farfurii. Fusese o catastrofă, iar conferinţa părea sortită eşecului.

Atunci Moshe Dayan veni cu formula magică.

Născut în kibuţul Deganya şi crescut într-un sat cooperatist din Nahalal, Moshe Dayan era un erou israelian charismatic. Membru al organizaţiei Haganah – organizaţie evreiască de apărare, din timpul mandatului britanic – acesta crescuse printre vecinii arabi ai oraşului Nahalal, pe care îi cunoştea bine şi îi respecta. În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, făcuse parte dintr-o forţă britanică, care acţiona împotriva forţelor franceze ale regimului de la Vichy din Liban. Un glonţ al unui lunetist inamic i-a spart ochelarii, lovindu-i ochiul stâng. Îşi pierduse ochiul, dar peticul de pirat care l-a înlocuit a făcut faţa lui Dayan cunoscută în tot Israelul şi, mai apoi, în lume. Orator înzestrat, iubitor de poezie, arheolog amator şi afemeiat, era în egală măsură un luptător neînfricat. În calitate de şef al statului-major, transformase FAI într-o forţă flexibilă şi dură, comandând raidurile de represalii împotriva duşmanilor neobosiţi ai Israelului, însă, în curând, îşi dădu seama că represaliile nu puteau rezolva tensiunea crescândă dintre Israel şi vecinii săi, în special Egiptul. Susţinea ideea atacării Egiptului înainte ca acesta să primească marea cantitate de arme de la blocul sovietic şi participă cu interes la conferinţa de la Sèvres.

Dar Ben-Gurion continua să refuze să lanseze un război deschis împotriva Egiptului. Deci, cum să începi un

război fără să începi un război? în acel moment crucial, când întreaga conferinţă depindea de găsirea unei soluţii pentru dilema legată de pretextul unui război, Dayan veni cu un plan.

Să începem războiul de la sfârşit, spuse Dayan. Propuse să paraşuteze o unitate israeliană mică în Sinai, la o distanţă de circa 48 de kilometri est de Canalul Suez, creând astfel o aşa-numită ameninţare pe calea apei. Franţa şi Marea Britanie ar fi declarat că este în pericol Canalul şi ar fi lansat ultimatumuri către Egipt şi Israel să se retragă spre noi linii, la o distanţă de 16 kilometri, de fiecare parte a Canalului. Aceasta însemna ca Egiptul să evacueze întreaga Peninsulă Sinai, ceea ce i-ar fi permis Israelului să o cucerească şi să ajungă în apropierea Canalului. Israelul avea să accepte ultimatumul, în timp ce Egiptul sigur l-ar fi respins. Iată pretextul sub care francezii şi britanicii şi-ar fi declanşat operaţiunea militară împotriva Egiptului, la 36 de ore după israelieni.

Ben-Gurion ezită, însă, după o noapte nedormită, fu de acord cu planul lui Dayan. La întâlnirea sa cu Dayan şi Peres de a doua zi dimineaţă, din grădina vilei, acesta îl rugă pe Dayan să îi schiţeze planul campaniei. Nimeni nu avea o bucată de hârtie, aşa că Peres îşi rupse pachetul de ţigări, iar Dayan îi schiţă pe el Peninsula Sinai; o linie punctată reprezenta zborul avioanelor care aveau să îi lanseze pe paraşutişti, iar trei săgeţi indicau axele principale ale restului ofensivei israeliene. Ben-Gurion, Dayan şi Peres semnară, râzând, bucăţica de carton, care deveni prima hartă a campaniei din Sinai.

După ce s-au întors în vilă, planul lui Dayan fu adoptat în unanimitate, iar, la 24 octombrie, se semnă un acord secret între Franţa, Marea Britanie şi Israel. La întoarcerea sa la Tel Aviv, Ben-Gurion convocă o şedinţă de guvern. Nu le spuse miniştrilor despre călătoria sa în Franţa şi nici despre acordul a cărui copie o avea în buzunarul de la piept. Dar obţinu aprobarea guvernului pentru o operaţiune împotriva Egiptului. Cum i se întâmpla de obicei când se afla într-o stare de deosebită tensiune,

Ben-Gurion se îmbolnăvi şi făcu febră mare. Însă, chiar în seara aceea, Menachem Begin, aprigul rival al lui Ben-Gurion, era invitat acasă la Ben-Gurion pentru prima dată în viaţa lui. În timp ce Begin stătea pe un scăunel lângă patul lui Ben-Gurion, Bătrânul îi povesti despre decizia de a începe războiul. Begin îl felicită călduros.

Astfel, pe 29 octombrie, Raful Eitan şi paraşutiştii săi săriră mult dincolo de liniile inamice, ajunseră la destinaţie şi săpară tranşee pentru noapte. Între miezul nopţii şi zorii zilei, avioanele israeliene paraşutară jeepuri, arme fără recul şi aruncătoare grele.

În timp ce oamenii lui Raful se aflau încă în aer, Arik Sharon trecu graniţa egipteană cu brigada de paraşutişti, în transportoare blindate de trupe, însoţite de tancuri AMX. Coloana înaintă prin Sinai, cucerind câteva fortăreţe egiptene în bătălii crâncene şi, după 30 de ore, se apropie de tabăra lui Raful.

Aşteptându-l pe Arik, Raful pregăti în glumă un indicator din carton: „Stop! Frontieră în faţă!” Pe 30 octombrie, imediat după ora 10.00 seara, coloana înarmată ajunse la indicator. Davidi şi

Sharon, plini de praf fin din deşert, săriră din jeepuri şi îl îmbrăţişară pe Raful. Misiunea era îndeplinită.

Sau cel puţin aşa părea. Sharon se gândea la altceva. În ultimii doi ani, transformase corpul de paraşutişti într-o unitate de comando de elită care realizase majoritatea raidurilor de răzbunare împotriva vecinilor Israelului. Preţul fusese, însă, mare – majoritatea celor mai buni luptători fuseseră ucişi, iar Meir Har-Zion însuşi aproape că murise în cursul raidului de la Al Rahwa, din septembrie 1956; un glonţ îi străpunsese gâtul şi se sufoca de moarte când doctorul unităţii, Maurice Ankelevitz, scoase un cuţit de buzunar, i-l înfipse în trahee efectuând o traheotomie improvizată sub focul armelor şi salvându-i, astfel, viaţa.

Totuşi, în ciuda răniţilor şi a morţilor, corpul paraşutiştilor fu asaltat de un val mare de voluntari, majoritatea fiind membri ai aşezărilor agricole de tip *kibuţ* şi *moshav*. Batalionul deveni astfel brigadă. Sharon, acum

locotenent-colonel, devenise cel mai bun luptător al FAI. Dayan îl simpatiza, Ben-Gurion îl admira pentru calităţile sale de luptător, deşi îi critica integritatea. În acea zi de 30 octombrie 1956, Sharon era, ca de obicei, dornic să lupte.

Abia îl îmbrăţişă pe Raful şi decise imediat să cucerească faimoasa Trecătoare Mitla – o şosea şerpuitoare care străbătea canionul de lângă muntele învecinat – şi să ajungă primul la Canal cu paraşutiştii săi.

Nu părea să fie niciun duşman în trecătoare. Cu o zi în urmă, un convoi înarmat care venea din Egipt traversase Canalul şi intrase în trecătoare, însă avioanele cu reacţie israeliene îl atacaseră şi îl distruseseră în întregime. Carcasele negre ale vehiculelor arse încă mai fumegau de-a lungul şoselei Mitla.

Sharon transmise un mesaj radio cerând permisiunea de a ocupa Trecătoarea Mitla. Însă statul-major îi transmise un ordin clar: „Nu înaintaţi, rămâneţi pe loc”. Sharon, Raful şi ceilalţi comandanţi nu ştiau că scopul descinderii paraşutiştilor la căile de acces la Mitla nu era acela de a se lupta sau de a cuceri – ci doar acela de a servi drept pretext pentru intervenţia anglo-franceză.

Dis-de-dimineaţă, sosi un alt mesaj de la statul-major: „Nu înaintaţi!” însă Arik nu renunţă. La ora 11.00 dimineaţa, colonelul Revaham („Gandhi”) Zeevi, şefulstatului-major de sud, sosi în tabără într-un avion uşor Piper Cub. Arik solicită din nou permisiunea de a intra în Mitla, iar Gandhi îi dădu voie să trimită doar o „patrulă” în trecătoare, cu condiţia ca aceasta să nu se angajeze în vreun conflict.

Arik adună imediat un „echipaj de patrulare” sub comanda lui Motta Gur. La conducerea coloanei, Arik puse şase autoblindate cu roţi şi şenilate (vehicule blindate pentru transportul trupelor), după acestea autoblindatul comandantului de tanc Zvi Dahab şi cel al lui Danny Matt, după care urmau trei tancuri, apoi autoblindatul comandantului adjunct al brigăzii, Yitzhak („Haka”) Hofi, alte şase autoblindate şenilate pline cu paraşutişti, o baterie, cu mortiere de 120 mm şi câteva camioane care

transportau echipamente. Trupele speciale de paraşutişti s-au alăturat coloanei, nu ca luptători, ci ca turişti veniţi în excursie la Canal. Davidi îşi făcu o pălărie amuzantă dintr-un ziar ca să se protejeze de soare.

Iar Arik numi tot acest convoi de mărimea unui batalion „echipaj de patrulare".

La ora 12.30 după-amiaza, convoiul intră în trecătoare, înaintară în canionul îngust dintre doi munţi foarte înalţi.

Acolo aşteptau egiptenii.

Sute de soldaţi egipteni se ascundeau în tranşee, în peşteri naturale din stâncă şi în spatele unor garduri joase din piatră. Pe şosea, camuflate cu tufe şi mănunchiuri de spini, se aflau maşini blindate care transportau mitraliere Bren. Trupele erau poziţionate deasupra şi erau înarmate cu bazooka, arme fără recul, arme antitanc şi mitraliere de dimensiuni medii. Şi, într-o a treia linie, în poziţii şi unghere ascunse în stâncă, se aflau soldaţi înarmaţi cu puşti şi arme automate.

12.50. Autoblindatele care înaintau în trecătoare fură lovite de un tir mortal de gloanţe şi de obuze. O ploaie de gloanţe lovi zgomotos metalul autoblindatelor. Primul autoblindat se balansă înainte şi înapoi şi se opri, comandantul şi şoferul său fiind ucişi; ceilalţi soldaţi, dintre care câţiva erau răniţi, săriră din vehicul şi încercară să-şi găsească un adăpost.

Autoblindatul lui Motta Gur se afla la o distanţă de circa 140 de metri în urmă. Acesta le ordonă oamenilor săi să se îndrepte spre vehiculul distrus. Trei autoblindate ajunseră la vehiculul oprit şi toate fură lovite. Motta le ocoli şi încercă să se îndepărteze de ambuscadă, însă fu nimerit şi el. Motta şi oamenii lui se refugiară într-un şanţ mic de lângă drum.

Haka, care se afla în mijlocul coloanei, înţelese că oamenii săi nimeriseră într-o ambuscadă cu efecte fatale. Îi ordonă lui Davidi să se întoarcă şi să oprească vehiculele care nu intraseră încă în trecătoare. Davidi descărcă aruncătoarele şi deschise foc de pe dealuri. Haka însuşi

trecuse liniile inamice cu o companie şi două tancuri. Vehiculele blindate depăşiră autoblindatele blocate şi ajunseră în cealaltă parte a trecătoarei, la o distanţă de doi kilometri pe şosea.

Mitla, plină de vehiculele arse sau în flăcări ale convoiului egiptean din ziua precedentă, deveni acum un câmp al morţii pentru paraşutişti. Patru avioane egiptene Meteor se năpustiră asupra coloanei, aruncară în aer opt camioane care transportau combustibil şi muniţie şi loviră câteva mortiere.

Motta îi trimise lui Haka un mesaj urgent prin care îi cerea să se întoarcă în trecătoare ca să îi salveze pe soldaţii blocaţi acolo, îi mai ceru lui Davidi ca trupa de comando a lui Micha Kapusta să atace din spate poziţiile egiptenilor.

Trupa de comando a lui Haka – cea mai bună unitate de paraşutişti – urcă în vârful dealurilor. Comandanţii de pluton începură să coboare pe pantele nordice şi să anihileze poziţiile egiptene. Însă, în această fază, interveni o neînţelegere cumplită.

Luptătorii de comando care distruseseră poziţiile inamice de pe panta dealului vedeau clar şoseaua. Însă nu observară că panta devenea extrem de abruptă chiar la picioarele lor, iar acolo se ascundeau majoritatea egiptenilor. Nu observară nici celelalte poziţii ale egiptenilor, care se aflau pe panta sudică, de partea opusă a şoselei.

Brusc, oamenii lui Micha fură loviţi de o grindină de gloanţe şi de proiectile dinspre panta sudică. Micha crezu că paraşutiştii blocaţi pe şosea trăgeau în ei. Furios, îi strigă lui Davidi prin staţia radio să le spună oamenilor lui Motta să înceteze să tragă, între timp Motta, care nu vedea poziţiile inamice de pe panta sudică, cei care trăgeau înspre trupa de comando, nu înţelegea de ce Micha se oprise şi nu continua să avanseze.

Erau momente dramatice.

— Haideţi! înaintaţi! îi strigă Davidi lui Micha în timp ce Micha îşi vedea oamenii căzând seceraţi.

Paraşutiştii se năpustiră înainte, sub ploaia de gloanţe. Câţiva ajunseră la marginea pantei abrupte şi, fără să o observe, se rostogoliră chiar în faţa egiptenilor, care îi împuşcară.

Fiind ţinta unui tir intens, Micha hotărî să se retragă pe un deal din vecinătate. Însă, o altă trupă israeliană apăru în vârful dealului respectiv şi, din greşeală, deschise foc asupra oamenilor lui Micha. Furia şi durerea lui Micha răsunară în staţiile de emisie-recepţie. Soldaţii săi erau împuşcaţi din toate părţile, şi de către egipteni, şi de către israelieni.

În final, Davidi înţelese încurcătura care condusese la rapoartele contradictorii ale lui Motta şi Micha. Atunci luă o decizie fatidică: trimise un jeep pe trecătoare care să atragă focurile inamice. Observatorii lui Davidi aveau să localizeze astfel sursele focurilor egiptene.

Pentru misiunea aceasta avea nevoie de un voluntar care să fie gata să îşi sacrifice viaţa.

— Cine se oferă să se ducă la Motta? întrebă.

Săriră imediat câţiva oameni. Davidi îl alese pe Ken-Dror, propriul său şofer.

Ken-Dror ştia că se duce la moarte sigură. Porni jeepul şi acceleră îndreptându-se spre trecătoare, devenind imediat ţinta unui potop de gloanţe. Jeepul fu distrus, iar Ken-Dror căzu lângă el. Sacrificiul său fu, însă, inutil. Motta şi Micha nu reuşiră să localizeze sursa focului inamicului.

Davidi trimise apoi un autoblindat cu patru soldaţi şi un locotenent. Vehiculul ajunse la Motta, luă câţiva soldaţi răniţi şi se întoarse, neatins.

Şi tot nu descoperiră de unde se trăgea.

Davidi îi ordonă din nou lui Micha să atace poziţiile egiptenilor. Soldaţii lui coborâră din nou repede panta. Alt pluton fu victima focurilor încrucişate de pe dealul sudic. Şi, brusc, Micha văzu panta abruptă de la picioarele lui şi înţelese unde se aflau poziţiile egiptenilor.

Atunci fu rănit. Un glonţ îi străpunse pieptul, îşi pierdu suflul şi simţi că moare.

— Dovik! îi strigă locţiitorului său. Preia comanda.

Un glonţ îl lovi pe Dovik în cap. Ambii răniţi începură să urce târâş dealul. În faţă văzură alţi paraşutişti. Se temeau că propriii tovarăşi de arme îi vor împuşca din greşeală.

— Davidi! Davidi! strigară răguşit.

Ora 5.00 după-amiaza. Un huruit de tancuri se auzi deodată în canionul îngust. Cele două tancuri ale lui Haka se întoarseră de la ieşirea de vest a trecătorii şi schimbară cursul luptei. Mai întâi, îşi îndreptară armele spre dealul din sud şi aruncară în aer multe dintre poziţiile inamice. Soldaţii egipteni o luară la fugă în mod dezorganizat, însă fură seceraţi de mitralierele paraşutiştilor. În acelaşi timp, două trupe de paraşutişti ajunseră în vârfurile celor două lanţuri de dealuri aflate de o parte şi de alta a şoselei. Au intrat în trecătoare din partea vestică şi au distrus una câte una poziţiile egiptenilor. Stabiliseră ca linia finală să fie un autoblindat egiptean care ardea în mijlocul canionului. Alţi luptători veneau din est şi distrugeau poziţiile egiptene care mai rămăseseră pe dealurile din nord şi din sud.

La căderea nopţii, 50 de paraşutişti urcară pe dealuri – jumătate dintre aceştia, sub comanda unui veteran decorat de două ori, Oved Ladijański, se îndreptară spre lanţul sudic; cealaltă jumătate, sub comanda unui locuitor de kibuţ, subţirel şi cu vorba blândă, Levi Hofesh, atacă lanţul nordic. Scopul lor era să ajungă la semişenilatul care ardea, fără să lase în urmă niciun soldat egiptean.

Unitatea lui Oved se deplasă pe deal în tăcere, fără să deschidă foc. Ajunse la o poziţie întărită pentru mitraliere, săpată în panta stâncoasă. O atacară de dedesubt cu grenade de mână, însă unele dintre ele alunecară de pe stâncă şi explodară. Oved aruncă o grenadă spre mitralieră, însă grenada se rostogoli înapoi.

— Vine înapoi, îi şopti Oved soldatului de lângă el, îl împinse într-o parte şi îl acoperi cu propriul trup.

Grenada explodă chiar pe pieptul lui Oved, ucigându-l. Unul dintre camarazii săi reuşi să arunce o grenadă în

interiorul bazei, iar aceasta explodă ucigându-i pe egiptenii ghemuiţi în interior.

Supravieţuitorii din unitatea lui Oved continuară să înainteze şi să distrugă poziţiile inamice. Levi Hofesh făcu acelaşi lucru pe dealul din nord. Acesta remarcă faptul că egiptenii îşi amplasaseră forţele pe trei niveluri, unul deasupra celuilalt. Îşi împărţi soldaţii în trei detaşamente şi fiecare dintre acestea distruse câte una dintre liniile inamice. Lupta era disperată; egiptenii încolţiţi nu mai aveau nimic de pierdut. Paraşutiştilor le-au luat trei ore ca să înainteze 275 de metri. Cu puţin înainte de ora 8.00 seara, Levi îşi încheie operaţiunea, lăsând în urmă 90 de egipteni morţi.

Paraşutiştii controlau acum trecătoarea Mitla. În timpul nopţii, avioane de transport aterizară în apropiere şi ridicară răniţii – Dovik şi Micha, Danny Matt şi alţi 120 de paraşutişti. Printre cei grav răniţi se număra şi Yehuda Ken Dror, care se zbătea între viaţă şi moarte. Avea să moară câteva luni mai târziu din cauza rănilor.

38 de paraşutişti şi 200 de soldaţi egipteni au murit în bătălia de la Mitla. Alţi patru israelieni aveau să mai moară din cauza rănilor. Dayan clocotea de furie şi îl acuza pe Sharon pentru pierderea atâtor vieţi într-o luptă total inutilă. Alertat, Ben-Gurion refuză să se amestece într-o ceartă între doi ofiţeri superiori pe care îi simpatiza în mod deosebit. Însă bătălia de la Mitla chiar a condus la trimiterea lui Sharon într-un exil neoficial şi la avansarea sa cu o întârziere de câţiva ani în cadrul FAI.

Bătălia de la Mitla a fost, într-adevăr, una gratuită. Dar a fost o bătălie plină de eroism, în cadrul căreia paraşutiştii lui Sharon au întipărit în FAI principiile sale potrivit cărora nimeni nu-şi abandonează camarazii pe câmpul de luptă, chiar şi cu preţul vieţilor omeneşti, iar echipa FAI nu şovăie, nu renunţă şi nu se retrage până la încheierea misiunii.

Campania din Sinai a durat şapte zile şi s-a terminat cu victoria israeliană. Au învins armata egipteană şi au cucerit întreaga peninsulă Sinai. Pe de altă parte, însă,

invazia franco-britanică a eşuat lamentabil. Triumful israelian a marcat începutul a 11 ani de pace de facto la graniţa sudică, pace care avea să înceteze brusc odată cu Războiul de 6 Zile.

Rafael „Raiul" Eitan, comandantul Batalionului 890 paraşutişti şi viitor şef de stat-major

[Extras din cartea acestuia, *Povestea unui soldat. Viaţa şi epoca unui erou israelian de război*, scrisă împreună cu Dov Goldstein, Maariv, 1985]

Stăteam cel mai aproape de uşa aeronavei. Întotdeauna te ia puţin cu emoţii deasupra locului paraşutării, chiar dacă ai mai făcut-o de atâtea alte ori. Cu atât mai mult la începutul unei campanii militare de mare amploare şi la o asemenea distanţă de Israel. Te arunci în necunoscut, pe teritoriul inamicului. Cockpitul avionului de alături era exact lângă mine, la o distanţă de doar câţiva metri. I-am făcut cu mâna pilotului. Îşi prinse capul în mâini ca şi cum ar fi spus: „Ce te-aşteaptă… a

Lumina roşie. Lumina verde. Sunt în aer, plutesc în jos, spre intersecţia de drumuri de la Mitla. E cinci după-amiaza, se înserează. Soarele apune. Se aud câteva împuşcături. Ating pământul cu picioarele. Mă eliberez din paraşută şi mă organizez rapid. Ne scoatem armele din huse. Ne poziţionăm pe teritoriul alocat. Unităţile se împrăştie. Deja s-a întunecat. Efectuăm îngrădiri. Punem mine. Săpăm, facem şanţuri. Sunt deja tranşee de pe vremea turcilor. Asta ne uşurează munca. Efectivele noastre îşi stabilesc baza la Parker Memorial, în vest, şi pe drumul spre Bir Hasna, la nord. Marcăm terenul unde urmează să primim proviziile care ne vor fi paraşutate.

La scurt timp după ce ne-am ocupat poziţiile, încep primele confruntări cu egiptenii, care nu înţeleg ce se întâmplă.

PARTEA A lll-A

Războiul de 6 Zile

Campania Suezului a asigurat Israelului o pace de aproape 11 ani. În 1963, Ben-Gurion a demisionat şi a fost înlocuit de Levi Eshkol. Şeful statului-major este acum

Yitzhak Rabin. Ben-Gurion, Dayan şi Peres sunt liderii unui partid mic, *Rafi, creat în urma violentei confruntări dintre Ben-Gurion şi Eshkol. Pe 13 mai 1967, preşedintele Egiptului, Nasser, iniţiază brusc o serie de manevre militare care pun Israelul în pericol de distrugere: acesta anunţă că se apropie sfârşitul Israelului. Eşuează şi încercările Israelului de a obţine susţinerea marilor puteri. Franţa trece în cealaltă tabără; preşedintele* de *Gaullef marele aliat al Israelului, impune în mod neaşteptat un embargou asupra armelor destinate Israelului. Sub presiunea populaţiei, Eshkol se vede nevoit să îl numească pe Moshe Dayan ministru al apărării,* într-*un guvern al unităţii naţionale, în cadrul căruia liderul opoziţiei, Menachem Beginy este ministru fără portofoliu. Israelul consideră că nu are încotro şi trebuie să atace Egiptul înainte de a fi atacat şi invadat.*

Capitolul 6

„Pe viaţă şi pe moarte" – Operaţiunea Focus – 1967

5 iunie 1967

La ora 4.30 dimineaţa, au fost treziţi toţi piloţii din cadrul Forţelor Aeriene Israeliene. Avioanele acestora erau gata de decolare, cu plinul făcut şi cu armele pregătite, la bazele aeriene de la Ramat David, Hatzor, Tel Not şi Hatzerim, şi chiar şi la aeroportul civil din Lod. În cabine, piloţii, cărora li se interzisese să îşi folosească sistemele de comunicaţie, ţineau staţiile radio închise; până şi turnurile de control amuţiseră. Era interzis tuturor să primească fie şi cel mai mic indiciu despre decolarea de amploare. Echipajele de la sol dirijau avioanele folosind semnale făcute cu lumini colorate. La ora 7.14, primele aparate, demodatele avioane franceze Ouragan, îşi luară zborul, urmate la ora 7.16 de alte avioane Ouragan. După ele, răsunară pe cerul dimineţii avioane Vautour, Mystère, Super Mystère şi Mirage, potrivit unui orar calculat cu stricteţe până la ultimul minut. Avioanele decolară într-un ritm frenetic de la mai multe baze, cu o frecvenţă de un avion pe minut; de la baza Hatzor, decolară 77 de avioane între orele 7.14 şi 8.15, cu o medie de un avion la fiecare

48 de secunde. Foarte rapid au ajuns pe cer 183 de aparate, de fapt, întreaga Forţă Aeriană a Israelului. Se grupară în formaţii de patru şi porni fiecare pe culoarul său de zbor. Rămaseră 12 aparate Mirage ca să păzească spaţiul aerian al Israelului.

Decolarea avioanelor marcă începutul Războiului de 6 Zile.

Iminenţa războiului se făcuse simţită cu trei săptămâni în urmă, pe 15 mai, de Ziua Independenţei Israelului. Divizii ale Armatei Egiptene pătrunseseră zgomotos şi pe neaşteptate în

Peninsula Sinai, instalându-se de-a lungul graniţei israeliene. Preşedintele Egiptului, Gamal Abdel Nasser, îi expulzase pe observatorii ONU din Sinai, închisese Strâmtoarea Tiran şi încheiase înţelegeri militare cu Siria şi Iordania. Până şi Irakul anunţase că li se alătură. Arabii au reacţionat cu entuziasm, oamenii au dansat pe străzi fluturând steaguri şi postere şi strigând sloganuri de furie şi ură împotriva Israelului. Apăru în toată mass-media imaginea unui Nasser surâzător şi sigur pe sine, înconjurat de piloţi de luptă egipteni – tineri şoimi îmbrăcaţi în costume de cosmonauţi, la baza aeriană de la Bir Gifgafa; Nasser făcu atunci, în faţa camerelor de televiziune, o declaraţie devenită istorică:

— Dacă Israelul vrea război, *ahlan wa sahlan* – E bine-venit!

Canalele de radio şi de televiziune din întreaga lume arabă anunţau moartea iminentă a Israelului. Marea Britanie şi Statele Unite nu găseau nicio cale să rezolve criza şi să redeschidă Strâmtoarea Tiran pentru flota israeliană. Preşedintele Franţei, Charles de Gaulle, a renunţat la alianţa cu Israelul şi a impus un embargo asupra livrării de arme către FAI.

Israelienii simţeau pericolul exterminării plutind deasupra capetelor. Prim-ministrul Levi Eshkol şi guvernul acestuia păreau să ezite, paralizaţi, încercând parcă să câştige timp. Opinia publică forţă conducerea să înfiinţeze un guvern de unitate naţională, în cadrul căruia Moshe

Dayan, elogiatul erou al campaniei din Sinai, fu numit ministru al apărării.

Pe 4 iunie, guvernul decise să meargă la război. Primul pas urma să fie Operaţiunea Focus a Forţelor Aeriene, iar eventuala victorie finală depindea de succesul acesteia.

Operaţiunea Focus fusese concepută în scopul de a distruge forţele aeriene egiptene – sau, la nevoie, toate forţele aeriene inamice – de la sol. Tânărul căpitan Rafi Sivron pregătise un plan original care consta într-un atac-surpriză asupra aeroporturilor inamice, în bombardarea pistelor pentru a împiedica decolările şi aterizările, precum şi în distrugerea avioanelor de la sol. În 1965, Sivron fusese luat sub comanda sa de către maiorul Yossi Sarig, fost comandant al avioanelor Vautour aparţinând Escadronului 110 şi care fusese numit şeful Secţiunii de atac din cadrul Departamentului de operaţiuni. Noua funcţie i se potrivea mănuşă lui Sarig. Participase anterior la numeroase misiuni temerare de supraveghere fotografică, atât pe timp de zi, cât şi pe timp de noapte, deasupra tuturor aerodromurilor arabe din Egipt, Iordania, Siria şi Liban. Cunoştea aerodromurile ca pe propriul buzunar. În lumina schimbărilor drastice care interveniseră în Orientul Mijlociu şi în cadrul Forţelor Aeriene din regiune, Sarig se implică el însuşi în planificarea detaliată, în continuă schimbare a operaţiunii.

Elementul-surpriză avea să joace un rol esenţial în reuşita planului. Avioanele de atac urmau să atace aerodromurile egiptene brusc şi exact în acelaşi timp. Astfel, trebuia ca acestea să decoleze şi să zboare fără să folosească deloc aparatele de radiorecepţie, la cea mai mică altitudine posibilă – sub zona de acoperire a aparatelor radar – şi să ajungă la ţintă toate exact în acelaşi timp. Majoritatea urmau să zboare deasupra Mării Mediterane ca să ajungă în Egipt dinspre nord. Altele, care se îndreptau spre cele mai îndepărtate aerodromuri, aveau să zboare pe deasupra Deşertului Negev din Israel şi pe deasupra Mării Roşii. Era nevoie să se stabilească culoare

aeriene şi programe de zbor precise şi se efectuau exerciţii interminabile de decolare şi de zbor la o altitudine de până la 30 de metri deasupra nivelului mării.

Ca să îşi pună în apbcare planul, Forţele Aeriene aveau nevoie de 530 de avioane de atac, chiar dacă deţineau numai 200. Se pare că soluţia a fost găsită ca urmare a unei remarci făcute de Ben-Gurion în timpul unei vizite la baza aeriană de la Ramat David, când acesta l-a întrebat pe comandantul bazei:

— Cât timp îi ia unui avion care tocmai s-a întors ca să se pregătească pentru o nouă misiune?

Intervalul critic – pentru alimentarea de la autocisterne, aducerea camioanelor cu muniţie şi altele – era între o oră şi o oră şi jumătate. Remarca lui Ben-Gurion a fost ca un apel de deşteptare pentru personalul Forţelor Aeriene, care se hotărî să reducă drastic timpul de pregătire a fiecărui avion pentru următorul zbor. Se aduseră conducte şi furtunuri de alimentare în hangarele subterane în care erau staţionate avioanele pentru ca acestea să poată fi alimentate în momentul sosirii. În fiecare hangar era gata câte o încărcătură de muniţii şi bombe pentru una sau două misiuni, iar în momentul în care aceasta era pusă în avion era trimisă o altă încărcătură pentru următorul zbor. Echipajele de la sol erau pregătite să efectueze toate pregătirile şi verificările în timp-record. Comandanţii stăteau lângă, avioane cu cronometre în mână evaluând modalităţile în care se putea reduce timpul cu alte câteva minute şi secunde. Începură concursuri între echipajele escadroanelor şi chiar între diferite baze.

Timpul de pregătire al fiecărui avion de luptă fu redus cu 5 – 7 minute; drept urmare, puterea Forţelor Aeriene crescu de câteva ori, numărul avioanelor sporind odată cu numărul misiunilor suplimentare pe care acestea le puteau aduce la îndeplinire. Şi, întrucât avioanele forţelor aeriene arabe consumau mai mult timp la sol, între zboruri, Forţele Aeriene israeliene puteau lansa mai multe valuri ofensive cu un număr mult mai mic de avioane.

De-acum planul bombardării aerodromurilor era gata. Unele dintre acestea erau pavate cu ciment, altele cu asfalt. Fiecare tip de pistă necesita alt tip de arme. Forţele Aeriene aveau bombe care cântăreau 50, 70, 250 şi 500 de kilograme şi trebuiau să potrivească tipurile de explozibili şi de avioane de atac cu aerodromurile. Unele aerodromuri aveau doar o pistă de decolare, însă MIG-urile egiptene puteau decola şi de pe pista de rulare paralelă cu aceasta; deci se impunea să bombardeze şi culoarul respectiv. La alte aerodromuri, pistele se intersectau. Unele aveau piste de peste trei kilometri lungime, chiar dacă MIG-urile aveau nevoie de numai o treime din lungime; în astfel de cazuri, trebuiau să împartă pista în trei şi să bombardeze fiecare parte cu precizie.

Laboratorul de cercetare al companiei Israel Military Industries (ÎMI), sub conducerea inginerului Abraham Makov, supraveghease realizarea bombei de penetrare anti-pistă, care urma să fie lansată de la o înălţime de circa 100 de metri. Urma să fie ejectată o paraşută minusculă, menită să direcţioneze vârful bombei spre sol la un unghi de 60 de grade; în acelaşi timp, avea să se activeze o retrorachetă din coadă, menită să propulseze bomba către pistă. Bomba în greutate de 70 de kilograme urma să penetreze pista de ciment şi să explodeze după 6 secunde, formând astfel un crater de circa 1, 5 metri adâncime, cu un diametru de 5 metri. ÎMI realizase şi o bombă de penetrare anti-pistă cu o putere chiar mai mare şi, până la începerea războiului, furnizase Forţelor Aeriene 66 de bucăţi din modelul mare şi 187 mai mici.

Întrebarea era cum să bombardeze pistele. Era mai bine ca un avion care transporta două bombe să le lanseze pe amândouă o dată sau era nevoie să mai facă un transport? Ce aveau să facă în caz de vânt puternic? Cât de probabil era să fie vânt puternic dimineaţa? Şi cât de mari ar fi distrugerile provocate de bombardarea pistelor?

Pentru a verifica toate aceste elemente au hotărât să bombardeze… baza aeriană israeliană de la Hatzor. În perioada respectivă, pista era închisă pentru reparaţii.

Familiile echipajelor fură evacuate, iar noaptea avioanele FAI-ului se năpustiră asupra Hatzorului şi bombardară pista. După evaluarea rezultatelor, Forţele Aeriene calculară şi cât le-ar lua egiptenilor ca să acopere găurile din piste şi să repare pistele bombardate. Rezultatul era în jur de 40 de minute începând din momentul în care comandantul bazei aeriene egiptene lua un jeep, mergea să vadă paguba şi ordona umplerea găurilor. Însă Forţele Aeriene doreau ca reparaţiile să dureze două ore, urmând ca apoi cel de-al doilea val de avioane să le mai bombardeze o dată.

Soluţia: bombe cu siguranţe temporizate care să poată pătrunde la o mare adâncime fără să explodeze. Sigur, comandantul egiptean avea să ordone acoperirea craterelor şi, după un interval de timp predeterminat, bombele îngropate aveau să explodeze provocând din nou pistei pagube ce aveau să o facă inutilizabilă. S-a stabilit ca fiecare formaţie care pleca în misiune de bombardare să aibă câte o bombă sau două cu mecanism întârziat.

Şi cum aveau să apere Israelul de vreme ce toate avioanele erau în Egipt? Comandantul Forţelor Aeriene, Mordechai (Motti) Hod, şi-a asumat un risc uriaş lăsând Israelul în grija a 10 – 12 aparate Mirage. Forţele Aeriene au mai hotărât şi ca un grup de avioane Mirage să atace aerodromurile inamice din apropierea

Israelului pentru a se putea întoarce imediat să apere ţara în caz de nevoie.

Şi ultima întrebare: când să atace? Unii comandanţi preferau cu puţin înainte de apusul soarelui, ştiut fiind că egiptenii nu zburau noaptea. Însă serviciile de informaţii raportară că pregătirile Forţelor Aeriene Egiptene aveau loc la apariţia primelor raze de soare: piloţii se trezeau devreme, se duceau în misiuni de recunoaştere şi aterizau la propriile baze în jurul orei 7.30 dimineaţa (6.30 ora Israelului). Apoi se duceau să-şi bea cafeaua şi să îşi mănânce micul dejun. În acest interval, comandanţii bazelor şi ofiţerii statului-major erau în drum spre birourile lor. Hod explică:

— Când plec de acasă din Tzahala spre sediu la ora 7.45 dimineaţa şi mă informează pe Motorola mea că sunt probleme, n-am ce să fac.

Se luă decizia: atacul urma să aibă loc la ora 7.45 dimineaţa.

Planul s-a repetat la nesfârşit. Totul era gata, dar nu se întrevedea niciun război la orizont – asta până pe 15 mai 1967, când totul s-a schimbat.

Sarig îşi îndeplinise sarcinile şi plecă în Statele Unite ca să ia în primire o aeronavă Skyhawk pentru noul escadron. 10 zile mai târziu, însă, primi un telefon prin care i se cerea să se întoarcă neîntârziat în Israel. Fu condus de la aeroportul Lod direct la aşa-numitul „Pit", postul subteran operaţional de comandă de la cartierul general al FAI-ului din Tel Aviv, unde îşi reluă fosta funcţie şi începu să primească informări. Serviciile de informaţii raportau că Forţele Aeriene Egiptene schimbau nivelurile de alertă şi că bombardierele acestora de tip Tupolev-16 porniseră spre aerodromuri mai îndepărtate, precum Luţor şi Ras Banas.

Hod, Sarig şi Ezer Weizman, şeful adjunct al FAI şi fostul comandant al Forţelor Aeriene, se prezentară la şedinţa statului-major, iar Sarig le descrise Operaţiunea Focus. Generalul Herzel Shafir îi întrebă:

— Şi cum rămâne cu Siria şi cu Iordania?

Sarig răspunse:

— După trei ore, o să desfăşurăm Operaţiunea Focus şi în Siria şi Iordania.

Generalul Yitzhak Hofi îi întrerupse:

— Uitaţi-vă la forţele noastre aeriene. Ezer Weizman şi Motti Hod se laudă, ca de obicei, dar acum şi un maior vorbeşte la fel?

În noaptea de 4 iunie, avură loc ultimele schimburi de informaţii dintre comandanţii bazelor. Fu emis către piloţi ordinul să nu folosească deloc radioemiţătoarele:

— Chiar şi dacă aveţi vreo problemă la motor, dacă trebuie să vă întoarceţi sau chiar să abandonaţi avionul, nu deschideţi sistemul de comunicaţii.

Piloţii aveau voie să folosească doar câte un ceas de mână, o busolă şi o hartă şi nu aveau niciun ajutor care să îi dirijeze către ţintele din Egipt. Fiecare avea la dispoziţie între cinci şi şapte minute ca să bombardeze pistele şi să mai treacă de trei ori pe deasupra aerodromurilor ca să bombardeze avioanele şi celelalte ţinte din zonă.

Îi trimiseră pe piloţi devreme la culcare ca să fie odihniţi dimineaţă. Mulţi nu putură să doarmă. Era în joc o operaţiune incredibilă al cărei scop era distrugerea în întregime a Forţelor Aeriene Egiptene. De aceasta depindeau rezultatul războiului şi însăşi existenţa Israelului.

Unul dintre piloţi, Yair Neuman, scria în jurnalul escadronului: „5 iunie 1967. Ajunul marii căderi a Egiptului şi a sateliţilor săi. Îmi tremură mâna!” (Neuman a fost ucis în prima zi a războiului.) Un alt pilot scria: „Am simţit că întregul destin al poporului Israelului a fost aşezat pe umerii noştri”. Un altul nota: „Ochii evreilor din toată lumea sunt aţintiţi asupra noastră plini de emoţie”, iar prietenul său adăuga: „Dumnezeu ţine cu evreii – rugul aprins şi tancurile în flăcări sunt în Sinai”.

La ora 7.14, primul avion ţâşni ca o rachetă, fiind urmat de alte 182.

Tăcerea aparatelor de radiorecepţie se menţinu, dar, ca să nu suspecteze egiptenii că se pune ceva la cale, decolară câteva avioane de vânătoare Fouga, ai căror piloţi vorbeau în staţiile de radiotransmisie ca şi cum ar fi fost escadrile de Mystère şi Mirage ce desfăşurau exerciţii obişnuite deasupra Israelului. Dacă egiptenii îi ascultau, puteau să creadă că este o zi obişnuită a Forţelor Aeriene Israeliene.

Pe măsură ce avioanele se apropiau de spaţiul aerian al Egiptului, fură activate sistemele electronice de luptă ale Forţelor Aeriene, care reduseră la tăcere sau întrerupseră reţelele de transmisie ale egiptenilor şi sistemele de radar ale acestora. La centrul de comandă, începu o aşteptare stresantă.

La ora 7.45 dimineaţa, avioanele erau deasupra

ţintelor. 183 de aeronave se năpustiră asupra aerodromurilor egiptene. Pregătirile meticuloase, planificarea, calculele şi exerciţiile se dovediră folositoare. Tăcerea radio fu întreruptă brusc, iar reţelele de comunicaţii ale Forţelor Aeriene se umplură de rapoarte entuziaste de pe cerul Egiptului. Surpriza egiptenilor era completă. Rezultatul – chiar mai bun decât fusese de aşteptat. Unul după altul, fuseseră aruncate în aer 11 aerodromuri egiptene, deasupra acestora înălţându-se coloane de fum şi foc. 173 de avioane atacară aerodromurile din El Arish, El Sir, Bir Gifgafa, Bir Tamada, Kibrit, Fayad, Abu Sweir, Inshas, Cairo International.

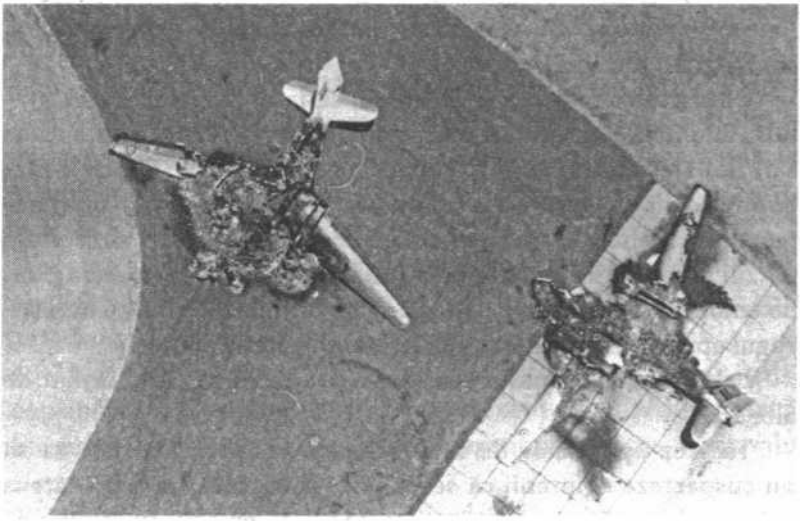

Bombardiere egiptene distruse la sol (Biroul de presă al guvernului israelian) 102

Cairo de Vest şi Beni Suef. Celelalte zece avioane au îndeplinit misiuni de patrulare şi de recunoaştere fotografică.

Primele bombe de penetrare anti-pistă căzură pe aeroportul din Kibrit. Piloţii nu bombardară pistele de la El Arish ca acestea să poată fi folosite de Forţele Aeriene când Brigăzile Blindate aveau să ocupe aerodromul. La Bir Gifgafa, cinci MIG-uri fură distruse, unul reuşind să scape. La Cairo de Vest, printre altele, fură distruse 15 bombardiere Tupolev-16. La Inshas, aruncară în aer toate

MIG-urile, în ciuda faptului că ceaţa de dimineaţă limita vizibilitatea. Una dintre formaţiile israeliene ajunsese din greşeală la Aeroportul Internaţional din Cairo, dar, când observă avioane de luptă printre cele comerciale, bombardă multe dintre ele.

Aerodromul din Abu Sweir le opuse rezistenţă în mod deosebit, câteva dintre MIG-urile egiptene reuşind să decoleze şi să atace avioanele israeliene. Trecură de 27 de ori pe deasupra aerodromului aruncând 102 bombe. Se remarcă, în timpul bătăliei, căpitanul Ben-Zion Zohar, al cărui Vautour se luptă cu MIG-urile întorcându-se să bombardeze aerodromul şi care, în drumul de întoarcere în Israel, atacă o baterie de rachete antiaeriene aterizând cu ultimele picături de combustibil. Ulterior, acesta avea să fie decorat.

Imediat după aceea, decolă al doilea val – 164 de ieşiri deasupra a 16 aerodromuri, dintre care unele nu fuseseră atacate în cursul primului val, precum Luxor, de unde unele avioane egiptene plecaseră. Apoi urmară al treilea, al patrulea şi al cincilea val, acesta din urmă ajungând chiar şi la cele mai îndepărtate aerodromuri din Ghardaqa şi Ras Banas.

În timpul celui de-al treilea val, înţeleseră că MIG-uri siriene şi avioane iordaniene, de tipul Hawker Hunter, încercau să atace Israelul. Hod ordonă câtorva avioane să schimbe direcţia şi să desfăşoare Operaţiunea Focus şi în Iordania, şi în Siria. Forţele aeriene distruseră în totalitate Forţele Aeriene Iordaniene şi eliminară majoritatea avioanelor siriene.

Se făcură câteva greşeli în timpul operaţiunii, dintre care cea mai dureroasă a fost atacul de la aerodromul H-3 din Irak. MIG-uri, Hunteruri şi chiar bombardiere Tupolev decolaseră de pe aeroport încercând să atace diverse ţinte din Israel. Aerodromul acesta nu era foarte cunoscut şi nu se gândise nimeni că ar fi putut servi ca bază împotriva Israelului. Piloţii Forţelor Aeriene efectuară trei atacuri asupra aerodromului irakian, primele două fiind încununate de succes. Însă irakienii îşi reveniră şi, când

israelienii veniră pentru a treia oară, se treziră în mijlocul unei ambuscade. Două aeronave Vautour şi un Mirage fură doborâte, iar unul dintre piloţii care se ejectară, făcut prizonier; celelalte trei avioane se întoarseră în Israel cu coada între picioare.

Însă, eşecul respectiv nu putea umbri succesul răsunător al Operaţiunii Focus. În numai câteva ore, forţele armate inamice fuseseră distruse. Operaţiunea a fost componenta decisivă a victoriei Israelului în Războiul de 6 Zile. „Mândria care a însoţit această poveste”, scria un comandant al Forţelor Aeriene, „a fost pur şi simplu fără margini. Sunt mulţi care consideră că aceasta a fost realizarea supremă a tuturor misiunilor FAI din toate timpurile”.

Pe parcursul Războiului de 6 Zile, FAI a distrus 327 de avioane egiptene, 30 de avioane iordaniene, 65 de avioane siriene, 23 de avioane irakiene şi un avion libanez. Însă preţul acestui succes a fost mare: în timpul războiului, Forţele Aeriene au pierdut 46 de aeronave şi au deplâns moartea a 24 dintre proprii piloţi.

General-maior Avihu Ben-Nun, fost comandant al Forţelor Aeriene înaintea Operaţiunii Focus, şeful statului-major al FAI, Yitzhak Rabin, a vizitat baza escadrilei. S-a întâlnit cu piloţii şi ne-a zis că această misiune este „pe viaţă şi pe moarte” De ea depindea existenţa Israelului. Rabin şi Ezer [Weizman] ne-au sugerat că totul depinde de noi, că, dacă nu reuşim, nu există viitor pentru ţara asta.

Am condus o formaţie de patru aeronave Mystère către aerodromul din Fayeed. Fiecare avion ducea câte două bombe a câte 360 de kilograme fiecare. Pe drum, deasupra mării, avionul nr. 4 a dispărut din raza mea vizuală şi am simţit o greutate în inimă. La Bardawil, pe coasta Sinaiului, au apărut nori la o altitudine de 300 de metri, aşa că mi s-a pus pe inimă încă o greutate. Însă, când am ajuns la Fayeed, am văzut puţin cer senin – şi am atacat. Am lansat bombele pe pistă şi, la turul următor, am bombardat două MIG-uri de la capătul pistei, care au luat foc.

Un avion de transport Antonov-12 apăru brusc în faţa mea, întoarse şi o porni spre sud. Aveam o dilemă. Mi-ar fi luat 10 secunde să îl dobor, dar astfel poate că aş fi ratat obiectivul principal, adică distrugerea avioanelor de la sol. În cele din urmă, am hotărât să mă concentrez asupra MIG-urilor. Am distrus 16 MIG-uri şi am aruncat în aer o baterie SĂ-2 de dincolo de Canal. Ne-am găsit până la urmă şi al patrulea avion – se întorsese din cauza unei probleme la sistemul de alimentare. La aterizare mi s-a spus că Yonatan Shachar, comandantul escadrilei, fusese doborât şi se ejectase şi că am fost numit comandantul escadrilei în locul lui.

Câţiva ani mai târziu, cotidianul *Al-Ahram* din Cairo a publicat un articol despre cel mai decorat pilot al Forţelor Aeriene Egiptene care, la 5 iunie 1967, aflându-se la bordul avionului său Antonov, a reuşit să scape de avioanele care îl urmăreau. Întreaga conducere generală a Egiptului se afla în acel avion Antonov, pe care nu l-am doborât. Nu mi-a plăcut deloc să aflu acest lucru.

În cea de-a treia zi de război, am zburat deasupra Ierusalimului, iar la radio se cânta „Ierusalimul de aur”. A fost singura dată când am plâns în timpul zborului.

Ierusalimul nu s-*a numărat printre obiectivele israelienilor* în *Războiul de 6 Zile*. *Ofensiva principală are loc în Sinai*. *Însă, când artileria iordaniană deschide focul asupra Israelului, FAI contraatacă şi ocupă Cisiordania*.

Doi miniştri exercită o mare presiune asupra premierului Eshkol pentru eliberarea Ierusalimului. *La început, Eshkol ezită*. *La fel şi Moshe Dayan*. *În final, în cea de-a treia zi de război, acesta din urmă îi dă FAI undă verde*.

Capitolul 7

„Am cucerit Muntele Templului!” – 1967

— Pânza roşie! Repet: Pânza roşie!

În ziua de 5 iunie 1967, dis-de-dimineaţă, imediat după ce FAI-ul distrusese cea mai mare parte a avioanelor egiptene de la sol, ordinul „Pânza roşie” răsună în radioemiţătoarele forţelor terestre aflate la graniţa cu

Egiptul. Mii de tancuri, transportoare de trupe, arme cu autopropulsie, jeepuri şi camioane trecură graniţa îndreptându-se spre poziţiile egiptene din Sinai.

Începuse astfel Războiul de 6 Zile.

Israelul nu dorea să fie atras şi într-un război cu Iordania. Ministrul de externe Abba Eban îl alertă pe generalul Odd Bull, şeful statului-major al Misiunii ONU de Supraveghere a Armistiţiului din Ierusalim, şi îi ceru acestuia să îi transmită regelui Hussein al Iordaniei următorul mesaj: „Israelul nu, repet, nu va ataca Iordania dacă Iordania nu atacă. Însă, dacă Iordania va începe ostilităţile, atunci Israelul va reacţiona cu toată forţa”. Mesajul îi fu transmis regelui, dar degeaba. Pe 30 mai, Hussein semnase un pact militar cu Nasser şi era convins că, de data asta, arabii îi vor nimici pe evrei. Armata iordaniană primi ordinul de a ataca Israelul.

La ora 10.45 dimineaţa, Legiunea Iordaniană deschise focul de-a lungul tuturor liniilor de armistiţiu cu Israelul; fură bombardate Netanya, K’far Saba, Ierusalimul, Ramat David. Tunurile „Long Tom”, amplasate aproape de Kalkiliya şi Jenin, în Cisiordania, traseră către centrele israeliene populate. Avioane cu reacţie iordaniene se îndreptară spre ţinte israeliene. Legiunea lansă în luptă şi forţe terestre, care ocupară clădirea guvernului, cartierul general al lui Odd Bull din Ierusalim. Brigada FAI din

Ierusalim, însoţită de tancuri, contraatacă şi reocupă clădirea; aceasta încercă atunci să stabilească legătura cu enclava israeliană de pe Muntele Scopus, un deal cu vedere spre Ierusalim, unde o mică unitate păzea un spital şi un campus vechi al Universităţii Ebraice.

Comandantul Districtului militar central, generalul Uzi Narkiss, decise să trimită paraşutişti la Ierusalim. Renumitul comandant al acestora, Arik Sharon, nu mai era în fruntea lor. Promovat, în cele din urmă, în funcţia de general de către şeful statului-major Yitzhak Rabin, Sharon comanda acum divizia din Sinai. Narkiss trimise la Ierusalim nou-creata Brigadă 55, formată din paraşutişti

rezervişti. Comandantul acestora era un luptător veteran, colonelul Motta Gur.

Motta era o combinaţie ciudată de intelectual şi luptător înnăscut. Avea 18 ani în timpul Războiului de Independenţă, când îşi întrerupsese pregătirea la Academia de Ofiţeri fiind trimis împreună cu colegii săi să cucerească Be ei Sheva şi să se lupte cu egiptenii la Negev. Îi plăcea să le povestească soldaţilor despre botezul său de foc. În timpul primei sale lupte, spunea, era doar un tinerel speriat şi, în timp ce gloanţele zburau în jurul său, a simţit deodată cum i se udă pantalonii. Era copleşit de ruşine. Făcuse pipi pe el? Era chiar atât de laş? Imediat ce s-a terminat bătălia a fugit într-un loc retras şi şi-a verificat hainele, după care a respirat uşurat. Un glonţ egiptean îi găurise bidonul cu apă şi apa i se vărsase în pantaloni… Până la urmă, nu era un laş.

După lupte grele şi sângeroase în care îşi pierduse unii dintre prieteni, plecase din armată ca să se înscrie la Universitatea Ebraică. Acolo l-a cunoscut pe Arik Sharon, dar n-a fost impresionat de el; a auzit de înfiinţarea Unităţii 101, dar a preferat să îşi continue studiile de istorie şi cultură a Orientului Mijlociu. Asta până în acea zi din 1955 când s-a întâlnit cu Aharon Davidi, un fost camarad din armată de pe vremea luptelor din Negev.

— Sunt la paraşutişti acum, i-a spus Davidi.

— Ce faci acolo?

Davidi i-a povestit despre misiunile unităţii; în stilul său calm şi pragmatic, i-a descris raidurile de răzbunare, incursiunile adânci pe teritoriul inamic şi noul spirit care motiva „tipii cu cizme roşii”. Motta se entuziasmă.

— Vin şi eu, spuse şi li se alătură paraşutiştilor.

În calitate de comandant al Companiei D, luptă în majoritatea raidurilor de represalii. A fost rănit într-o luptă din Fâşia Gaza şi a fost decorat pentru curaj de către Dayan. Cu toate acestea, a devenit cel mai îndârjit critic al lui Sharon, formulând acuzaţii ofensatoare la adresa comandantului său după bătălia de la Trecătoarea Mitla şi obişnuia să spună că „Nu i-am văzut niciodată spatele lui

Sharon când îi atacam de duşmani”, vrând să spună că legendarul comandant al paraşutiştilor nu era, de fapt, un erou. Însă a rămas în corpul paraşutiştilor şi s-a descurcat de minune. După campania din Sinai, în care a luptat la Mitla, a fost trimis să studieze la École Militaire din Paris. Acolo, pe lângă studiile militare, atât el, cât şi soţia lui, Rita, au descoperit cultura franceză: teatrele, muzeele, cărţile lui Camus, Sartre, Giraudoux... La întoarcere, a ocupat mai multe funcţii în cadrul armatei. Seara trebuia să le spună poveşti celor patru copii ai săi, aşa că prefera să le scrie el însuşi. Cărţile lui pentru copii, despre „Azit, căţelul paraşutist”, au fost bestselleruri în Israel şi au stat chiar la baza unui film pentru copii.

Iar astăzi trebuia să conducă brigada de veterani înăspriţi de război în bătălia pentru Ierusalim.

În după-amiaza acelei zile de 5 iunie, miniştrii Yigal Allon şi Menachem Begin intrară în biroul premierului Levi Eshkol. Allon, renumitul fost comandant al Palmach-ului, era liderul partidului de stânga Ahdut Haavoda. Slăbănog şi cu început de chelie, Begin era liderul charismatic al aripii drepte Herut. Însă ambii vulturi politici îi cerură insistent lui Eshkol să elibereze Oraşul Vechi. Dar le stătea în cale un obstacol formidabil: ministrul apărării, Moshe Dayan, care se temea de eventualele pagube asupra locurilor sfinte şi de reacţia internaţională faţă de cucerirea Oraşului Vechi. Se temea că orice luptă în interiorul Ierusalimului ar fi putut conduce la presiuni externe asupra Israelului care aveau să influenţeze campania împotriva Egiptului şi să împiedice Israelul să-şi îndeplinească scopurile sale de război. Cu toate acestea, Dayan ştia că ocuparea Muntelui Scopus de către iordanieni ar fi fost considerată o lovitură gravă asupra prestigiului Israelului. În consecinţă, a autorizat FAI doar să stabilească legătura cu Scopus.

La ordinul lui Dayan, Motta încredinţă misiunile celor trei batalioane care urmau să atace în Ierusalimul de Est: Batalionul 66 al lui Yossi Yaffe urma să bombardeze Academia Iordaniană de Poliţie, să o ocupe, ca şi Dealul

Muniţiei şi hotelul Ambasador din apropiere. Celelalte două batalioane urmau să atace Muzeul Rockefeller printr-o acţiune de dublă învăluire. Uzi Eliam, eroul operaţiunii „Săgeata neagră”, urma să comande Batalionul 71 la trecerea sa prin mai multe cartiere arabe şi prin Colonia americană şi să se îndrepte spre Muzeul Rockefeller; Batalionul 28 al lui Yossi Fradkin urma să meargă în sus, pe strada Salah a Din, o arteră principală a Ierusalimului arab, să ocupe muzeul şi zona adiacentă Zidului Oraşului Vechi. În urma acestor atacuri, paraşutiştii aveau să controleze şoseaua care duce la Muntele Scopus. Toate obiectivele atacului paraşutiştilor se aflau în Ierusalimul arab, niciunul în interiorul Oraşului Vechi.

Ultima şedinţă de informare a comandanţilor de companii avu loc în adăpostul familiei Cohen, din cartierul Beth-Hakerem. În timpul discuţiilor, intră în adăpost mama în vârstă a proprietarului casei. Aceasta îi dădu căpitanului Yoram Zammush un steag israelian foarte uzat. Cu vocea pierdută, le spuse paraşutiştilor că steagul acesta fluturase deasupra casei sale din Oraşul Vechi în timpul Războiului de Independenţă. îl luase cu ea când fusese nevoită să îşi părăsească casa. Acum le cerea ofiţerilor să înalţe steagul pe Zidul de Vest. Rugămintea acesteia îi emoţionă pe soldaţi; fără să vrea, bătrâna doamnă le stabilise scopul misiunii, chiar dacă acesta nu era scris în vreun document oficial.

La ora 2.30 noaptea, Uzi Eilam îşi conduse batalionul în Ierusalimul arab, trecură zidurile care marcau graniţa şi, după o luptă crâncenă, cuceriră Colonia americană şi se apropiară de Muzeul Rockefeller. Însă celelalte operaţiuni nu decurseră potrivit planului. Paraşutiştii nu cunoşteau Ierusalimul, iar rapoartele serviciilor de informaţii privind locaţiile şi capacitatea de luptă a Legiunii nu erau tocmai conforme cu realitatea. Batalionul 28, care urma să efectueze a doua parte a dublei învăluiri, străbătu tărâmul nimănui urmat de câteva tancuri şi se îndreptă spre Muzeul Rockefeller. Însă, la intersecţia de lângă Zid, în loc să-şi schimbe direcţia şi să o ia pe strada Salah a Din,

batalionul intră pe Şoseaua Nablus, care se dovedi a fi o capcană fatală.

Afundate în întuneric, Şoseaua Nablus şi Zidul Oraşului Vechi erau păzite de trupe iordaniene care aveau la dispoziţie adăposturi pentru mitraliere grele şi poziţii speciale pentru puşcaşi, fiind dotate cu obuziere, bazooka şi arme fără recul. Iordanienii au deschis focul asupra paraşutiştilor care se apropiau provocându-le acestora pierderi grave. Medicul Shlomo Epstein, care îi îngrijea rănile lui Yossef Hagoel, auzi şuieratul unui obuz care se apropia şi se aruncă peste Hagoel ca să îl apere. Obuzul îi sfâşie trupul. Hagoel supravieţui. Locotenentul Mordechai Friedman ridică mâna ca să arunce o grenadă către o poziţie de tragere de pe o alee întunecată, însă fu secerat de focul unei mitraliere. Căzu, iar grenada îi explodă în mână.

Comandantul batalionului ceru ajutor şi astfel mai veniră câteva tancuri. Unele dintre ele fură lovite, altele rămaseră blocate. Abia după şapte ore de luptă, paraşutiştii reuşiră să cureţe toată şoseaua, care avea mai puţin de 1, 5 kilometri lungime. Ajunseră la hotelurile Columbia, care dădea spre Poarta Nablus, şi Rivoli, de lângă Poarta lui Irod. Baricadaţi în vârful zidului, legionarii îşi concentrară atacul puternic asupra hotelului Rivoli. Haim Russak încercă să îl salveze pe un coleg rănit, însă fu secerat de o mitralieră iordaniană. Medicul Nathan Shechter încercă să îl salveze, dar în zadar. Shechter avea să fie şi el ucis în curând, la Muzeul Rockefeller.

În timp ce bătălia era în toi pe Şoseaua Nablus, Batalionul 66 se angajă într-o luptă cumplită. Paraşutiştii pătrunseră în oraşul arab şi atacară Academia de Poliţie. În fruntea lor se afla compania lui Giora Ashkenazi care înainta cu ajutorul *bangalore*lor – încărcături explozibile lungi, în formă de ţeavă, care aruncau în aer atât gardurile din sârmă ghimpată, cât şi cărările explodate din câmpurile de mine. Giora era urmat de compania lui Dodik Rotenberg, care ocupă tranşeele întărite şi clădirea Academiei. Companiile lui Gabi Magal şi Dedi Yaakobi

verificară clădirea şi se opriră la vederea imaginii sinistre a Dealului Muniţiei.

Dealul era un bastion grozav, o clădire fortificată care fusese fabrica de arme a Academiei de Poliţie pe vremea mandatului britanic. Iordanienii o transformaseră într-o fortăreaţă invincibilă. Dealul era înconjurat de ziduri, fiind plin de tranşee înguste, şerpuitoare, protejate cu piatră, pe care unii scriitori le-au descris drept un mănunchi de maţe încurcate. Majoritatea poziţiilor erau acoperite, iar între ele se înălţau buncăre de ciment, inteligent amplasate. Fiecare bucăţică a dealului era ţinta focurilor încrucişate provenite din mai multe poziţii. Dealul era apărat de trupe de elită, cele mai bune trupe ale legionarilor. Aceştia erau luptători excelenţi, neîmblânziţi, care ştiau că nu pot părăsi dealul şi că trebuie să lupte până la moarte.

Dedi Yaakobi atacă împreună cu paraşutiştii săi dealul, însă, în curând, oamenii săi îşi dădură seama că au căzut în capcana unui infern mortal, fiind expuşi unei ploi grele şi ucigaşe de gloanţe din toate părţile. Noaptea răsuna de bubuitul mitralierelor şi al exploziilor bombelor şi grenadelor, de ţipetele răniţilor şi horcăielile muribunzilor. Paraşutiştii înaintară în tranşeele înguste, însă fură victime facile în bătaia tirurilor grele venite dinspre poziţiile din buncăr. Compania se împărţi în mai multe unităţi, însă pe toate le aştepta o soartă cumplită. Formaţia lui Malmudi fu decimată într-o capcană de focuri încrucişate în câmp deschis. Tăcut şi calm, Yoram Eliashiv fu ucis în timp ce se afla în fruntea plutonului. Un glonţ îi străpunse fruntea lui Yirmi Eshkol, adjunctul lui Dedi. La scurt timp după începerea luptei, majoritatea oamenilor lui Dedi fură ucişi sau răniţi. Acesta îl chemă pe Dodik în ajutor; dar, până la sosirea întăririlor, soldaţii rămaşi, dintre care unii grav răniţi, alergau în continuare înspre tranşee, lovindu-se de multe ori de trupurile legionarilor seceraţi de gloanţe.

Aceeaşi soartă îi aştepta şi pe soldaţii lui Dodik. Comandantul de pluton Yoav Tzuri îşi conduse oamenii

spre spaţiul deschis, complet expus, unde fuseseră ucişi soldaţii lui Malmudi. Fu şi el nimerit şi căzu mort. Locţiitorul lui Dodik, Nir Nitzan, conduse un alt pluton în partea de vest a tranşeelor laterale. îl chemă pe Eitan Nava, un băiat de *moshav*, înalt, blond şi dur, spunându-i să iasă din tranşee, să alerge în fruntea paraşutiştilor şi să tragă în duşman cu o mini-mitralieră. Nava ştia că e o misiune sinucigaşă, însă nu ezită. Sări din tranşee şi o luă la fugă trăgând încontinuu în iordanieni şi atrăgând totodată focuri din toate direcţiile. Colegii îi strigară să se întoarcă în tranşee.

— Sari în tranşee, ai să mori! însă el continuă să fugă, nimerind 30 de legionari înainte de a fi ucis.

Un alt luptător, Israel Zuriel, sări imediat din tranşee şi îi luă locul lui Nava. Supravieţui ca prin minune.

Majoritatea medicilor care alergau prin tranşee printre zecile de răniţi fură răniţi sau ucişi. Didier Guttal stătea ghemuit într-o tranşee cu braţul smuls din corp. Un alt medic, Yigal Arad, alerga de nebun printre răniţii celor două companii acoperind rănile, legând garouri, strângând membre rupte.

Din diverse direcţii, soldaţii supravieţuitori se apropiară de buncărul principal. Zvi Magen, un comandant adjunct de pluton, o porni în faţa soldaţilor săi încercând să arunce o grenadă de mână înspre o poziţie; fu ucis cu focuri de mitralieră. Între timp, în est răsări soarele expunându-i astfel pe paraşutişti focului precis al lunetiştilor şi trăgătorilor cu mitraliera. Însă continuară să lupte, înaintând puţin câte puţin spre buncărul monstruos. Era un buncăr dublu, protejat cu straturi de ciment de 45 de centimetri grosime. Trei paraşutişti se apropiară de buncăr din ambele părţi – Yaki Hetz, David Shalom şi Yehuda Kendel. Eşuară, însă, toate încercările acestora de a-l distruge cu focuri automate, mortiere bazooka şi grenade de mână. Comandantul le ordonă să aducă genţi cu explozibili, pe care le aşezară unele peste altele pe lângă pereţii buncărului. O explozie puternică aruncă în aer buncărul, dar soldaţii trebuiră să se lupte şi să ucidă

cinci legionari care scăpaseră miraculos.

Lupta se termină la ora 6.15 dimineaţa. 36 de paraşutişti şi 70 de legionari muriră pe Dealul Muniţiei.

Unii legionari fură luaţi ostatici şi prima lor sarcină fu să îşi îngroape colegii. Un paraşutist puse un semn improvizat lângă mormântul lor: „Aici sunt îngropaţi 28 de legionari". Un alt luptător corectă semnul şi scrise: „... 28 de legionari *viteji*".

Dealul Muniţiei fusese ocupat de paraşutişti, dar cu ce preţ! Din cele două companii rămăseseră doar câţiva supravieţuitori, care nu fuseseră ucişi sau răniţi. Un poet israelian, Yoram Teharlev, a scris o poezie cutremurătoare despre această bătălie:

Şapte se întoarseră în oraş şi de pe deal se înălţau flăcări Soarele era sus, la răsărit Deasupra Dealul Muniţiei.

Deasupra tuturor buncărelor de ciment de-acolo Deasupra tuturor tovarăşilor noştri dragi de arme Rămaşi în urmă, veşnic tineri Pe Dealul Muniţiei.

Acum paraşutiştii ocupaseră Academia de Poliţie, Dealul Muniţiei şi Muzeul Rockefeller, care fusese cucerit de Batalionul 71 condus de Eilam şi de o companie din Batalionul 28. Deschiseră drumul către Muntele Scopus; în aceeaşi dimineaţă, Dayan şi câţiva ofiţeri superiori vizitară enclava israeliană. Paraşutiştii şi celelalte unităţi care luptau în sectorul respectiv primiră acum ordinul de a încercui Oraşul Vechi din toate părţile până când acesta avea să cadă „precum un fruct copt". Brigada Ierusalim cuceri cartierul Abu Tor, din sudul Oraşului Vechi; colonelul Un Ben-Ari, care comanda brigada blindată, cuceri Dealul Mivtar şi Dealul Francez, de la intrarea nord-estică în oraş. Înaltul Comandament Iordanian trimise repede la Ierusalim o formaţie de 42 de tancuri Patton, însă avioanele cu reacţie israeliene le distruseră pe drum, înainte ca acestea să ajungă la destinaţie.

La căderea întunericului, Motta Gur trimise o unitate de tancuri şi comandoul de paraşutişti al lui Micha Kapusta către ultimul deal care se înălţa în nordul

Ierusalimului – Muntele
Măslinilor şi complexul Augusta Victoria. Israelienii greşiră din nou drumul; tancurile se blocară pe un pod de peste Valea Chedronului, dând peste poziţiile legiunii. Fură întâmpinaţi cu o ploaie teribilă de grenade şi de tiruri de mitralieră. Luptătorii de comando fură, de asemenea, atacaţi, unii dintre ei ucişi, alţii căzură în vale, iar câteva dintre jeepuri se răsturnară sau luară foc. Micha Kapusta fugi în jos în partea uscată a văii, în încercarea de a-i salva pe câţiva dintre oamenii săi. I se alătură cunoscutul Meir Har-Zion, care nu era în misiune oficială, dar care venise repede la Ierusalim ca să fie alături de tovarăşii săi de arme. Măcelul din Valea Chedronului îl duru foarte tare pe Motta Gur, care îl urmărea de la noul său post de comandă din Muzeul Rockefeller; pe lângă problemele din Valea Chedronului, acesta se confrunta acum şi cu un atac cumplit din partea iordanienilor. Aproape că îşi pierduse vocea strigându-le oamenilor săi să stea la adăpost. Se aşeză pe jos, descurajat şi suferind la gândul pierderii tuturor acestor soldaţi buni. Dar îşi reveni repede; în seara zilei de 6 iunie se părea că iordanienii cedează.

La ora 4.00 dimineaţa, Menahem Begin auzi la BBC ştirea potrivit căreia luptele din Sinai erau pe sfârşite, iar Consiliul de Securitate urma să decreteze încetarea ostilităţilor. Begin le transmise ştirea lui Eshkol şi lui Dayan. Aceştia luară vestea foarte în serios; dacă nu acţionau imediat, Oraşul Vechi ar fi rămas o enclavă iordaniană pe teritoriul ocupat de israelieni. Astfel îşi depăşiră reţinerile şi dădură ordinul de ocupare a Oraşului Vechi.

„Ierusalim” era ca un cuvânt magic, care reaprinse spiritul de luptă al soldaţilor brigăzii mutilate. Batalionul 71 se reorganiză pe Muntele Măslinilor; Batalionul 66 de pe Scopus şi Batalionul 28 de lângă zidurile Oraşului Vechi raportară, de asemenea, că sunt gata de luptă.

Era timpul să acţioneze. Motta transmise prin staţiile radio ordinul către oamenii săi şi tancurile care îi însoţeau:

— Atacaţi Oraşul Vechi!

Motta sări în autoblindatul său şi porni în viteză spre Poarta Leilor din zidul Oraşului Vechi. Pe drum depăşi tancurile şi ajunse în fruntea coloanei. Şoferul său, un soldat masiv pe nume

Motta Gur şi ofiţerii săi privesc Oraşul Vechi de pe Muntele Măslinilor, cu câteva minute înainte de atacul final. (Biroul de presă al guvernului israelian)

Bentzur, acceleră ca un nebun, însă Motta continuă să îi strige cuvinte care aveau să devină celebre în folclorul israelian:

— Repede, Bentzur, repede!

Semişenilatul izbi poarta Leilor. Posibil că poarta era prost închisă; posibil că legionarii aşteptau pe aleile strâmte şi întortocheate; posibil că era ascunsă vreo mină în motocicleta din mijlocul străzii, care stătea în drumul lui Motta. Însă el nu se gândea la nimic din toate astea. Îi ordonă şoferului să treacă peste motocicletă şi să se îndrepte spre Muntele Templului, unde în urmă cu mii de ani se aflase Templul lui Solomon.

— Repede, Bentzur, repede! repeta, obsedat fiind de un singur gând: ce-o să zică fiica lui când va afla că a cucerit Muntele Templului?

Semişenilatul urcă pe străzile înguste şi ajunse

deodată în aglomeraţia din vârful muntelui. În faţa sa strălucea domul auriu al Moscheii lui Omar.

Vocea răguşită a lui Motta răsună în aparatele de radiotransmisie şi în staţiile de emisie-recepţie ale armatei, urmând ca mesajul său să fie repetat la toate posturile de radio din Israel şi din lume: „Am cucerit Muntele Templului!”

Locţiitorul şi prietenul apropiat al lui Motta, Moshe („Ştempa-le”) Ştempel, fugi împreună cu Yoram Zammush şi alţi câţiva paraşutişti la Zidul de Vest, ultimul vestigiu al Templului lui Solomon. Zammush scoase din sac steagul împăturit şi îl înălţară deasupra Zidului.

Poporul evreu din Israel şi diaspora credeau că visează. Rugăciunea lor de mii de ani se împlinise.

În bătălia Ierusalimului au căzut 180 de soldaţi, dintre care 98 erau paraşutişti.

Războiul de 6 Zile luă sfârşit trei zile mai târziu. Israelul cucerise Ierusalimul, Cisiordania, Peninsula Sinai şi înălţimile Golan.

Se apropia pacea?

Generalul Mordechai (Motta) Gur – fostul comandant al Brigăzii 55

[din discursul său de la parada victoriei, 12 iunie 1967]

Către paraşutişti, cuceritorii Ierusalimului.

Când Muntele Templului a fost ocupat de greci, familia Macabeilor l-a eliberat; Bar-Kochva şi bigoţii au luptat cu distrugătorii celui de-al doilea Templu. Timp de 2000 de ani Muntele Templului le-a fost interzis evreilor.

Până aţi venit voi – voi, paraşutiştii – şi l-aţi readus în inima naţiunii. Zidul de Vest, spre care bat toate inimile, este din nou al nostru.

Mulţi evrei şirau pus vieţile în pericol de-a lungul îndelungatei noastre istorii ca să ajungă la Ierusalim şi să trăiască aici. Nenumărate cântece de jale au exprimat dorul profund de Ierusalim din fiecare inimă de evreu.

În timpul Războiului de Independenţă s-au făcut eforturi imense de refacere a inimii naţiunii – Oraşul Vechi

şi Zidul de Vest.

Vă revine marele privilegiu de a închide acest cerc, de a da înapoi poporului nostru capitala şi centrul spiritualităţii noastre.

Mulţi paraşutişti, dintre cei mai buni şi experimentaţi tovarăşi, au căzut în lupte grele. A fost o luptă intensă, greu de dat, iar voi aţi acţionat ca un singur trup, atacând încontinuu şi dărâmând toate obstacolele fără să vă pese de răni.

Nu aţi comentat. Nu v-aţi plâns. Nu v-aţi exprimat nemulţumirea. Pur şi simplu, aţi mers înainte – şi aţi învins.

Ierusalimul vă aparţine – pentru totdeauna.

PARTEA A IV-A

Războiul de uzură

Ocuparea Sinaiului, a Cisiordaniei, a Ierusalimului şi a înălţimilor Golan a pus capăt Războiului de 6 Zile. Acum, *Israelul se aşteaptă ca vecinii săi arabi să iniţieze discuţii de pace pentru a-şi recupera teritoriile pierdute, însă liderii arabi se încăpăţânează să îşi menţină poziţia*: *nu negocierilor, nu recunoaşterii şi nu păcii cu Israelul. Egiptul începe astfel un „Război de uzură" împotriva Israelului*.

Mulţi dintre principalii „jucătoriu ai Israelului s-au schimbat. Eshkol a murit în februarie 1969 şi este înlocuit acum de Golda Meir. Yitzhak Rabin a fost numit ambasador la Washington. Locul său de şef al statului-major este preluat de generalul Haim Bar-Lev, al cărui comportament imperturbabil şi a cărui vorbă dulce ascund nervi de fier şi o preferinţă pentru operaţiunile temerare de comando. Acesta se bucură de susţinerea ministrului apărării, Moshe Dayan.

Capitolul 8

„Simţeam că mă sufoc":

Raidul din Green Island – 1969

„I-am auzit pe membrii Sayeret Matkal apropiindu-se şi le-am strigat să treacă la posturi. Deodată, lângă mine explodă o grenadă. Nu îmi mai simţeam partea dreaptă.

Braţul era în regulă, însă un obiect cald îmi străpunsese gâtul şi simţeam că mă sufoc. Nu mai puteam suporta. Brusc, am auzit un horcăit ieşindu-mi din gât, un sunet groaznic pe care îmi amintesc că îl auzisem la soldaţii egipteni care fuseseră doborâţi cu câteva clipe înainte", îşi amintea Ami Ayalon, un luptător într-un comando al Marinei care a participat la lupta de la Green Island, unde a fost grav rănit, şi care avea să primească, mai târziu, Medalia pentru Curaj.

Era vara anului 1969, pe vremea războiului de uzură cu Egiptul. În încercarea de a obosi Israelul, egiptenii atacau forţele FAI-ului din Sinai, provocându-le acestora pierderi grave. Cu o săptămână înainte de raidul din Green Island, egiptenii atacaseră posturile israeliene care erau orientate spre Port Tewfik. Şapte soldaţi ai FAI-ului fuseseră ucişi, cinci răniţi, unul luat prizonier, iar trei tancuri fuseseră distruse. O atmosferă mohorâtă domnea în statul-major, care se hotărâse să declanşeze o operaţiune eficientă de anihilare.

Comandantul unităţii de comando a Marinei Shayetet 13, Ze'ev Almog, întocmi un plan de raid în Green Island şi i-l prezentă ofiţerului-şef de operaţiuni, David (Dado) Elazar. Green Island era o fortăreaţă extraordinară, situată în nordul Golfului Suez, care fusese iniţial construită ca să apere intrarea sudică a Canalului Suez. Circa 100 de soldaţi egipteni erau staţionaţi pe insulă, fortăreaţa fiind dotată cu şase mitraliere cu dublu rol, aflate pe acoperişul acesteia, cu un radar antiaerian, precum şi cu 20 de posturi pentru mitraliere grele şi medii şi pentru artileria uşoară. Fortăreaţa se afla, totodată, în raza de acţiune a bateriilor de tunuri egiptene cu calibru de 130 mm situate pe coastă.

Obiectivul operaţiunii era să le distrugă încrederea egiptenilor cu o lovitură cât mai în interiorul ţării, acolo unde soldaţii se simţeau în siguranţă; în plus, se dorea ca prin această misiune să se ridice moralul soldaţilor FAI, care era cât se poate de scăzut din cauza pierderilor tot mai mari pe care le sufereau la canal. Atacul putea să îi

convingă pe egipteni să respecte acordul de încetare a focului cu Israelul. Distrugerea radarului din Green Island putea uşura, de asemenea, sarcina aeronavelor FAI care zburau frecvent deasupra teritoriului egiptean.

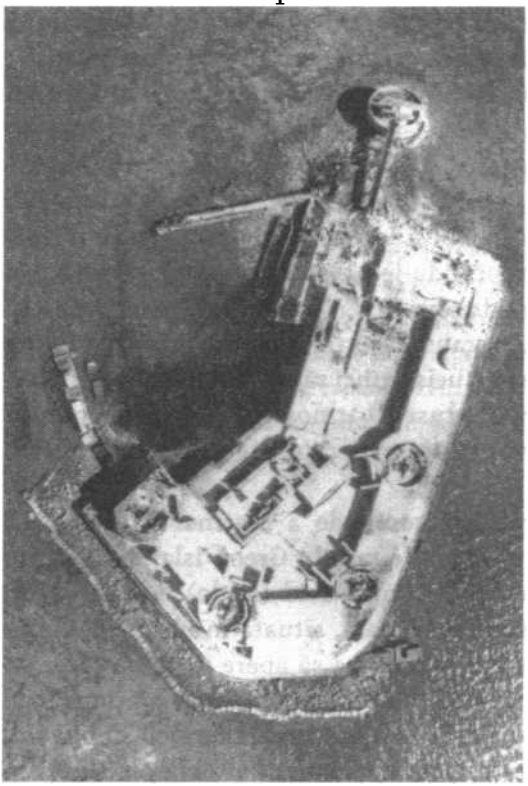

Green Island, o fortăreaţă în Marea Roşie (Purtătorul de cuvânt al FAI)

Sarcina cureririi insulei le fu încredinţată unităţilor Shayetet 13 şi Sayeret Matkal, aflate sub comanda lui Menachem Digli. Ofiţerul-şef al paraşutiştilor, Rafael (Raful) Eitan, comanda întreaga operaţiune. Raful, care îşi condusese paraşutiştii la descinderea acestora din Sinai, în 1956, se evidenţiase în timpul Războiului de 6 Zile şi era acum general. Îşi dădu seama că era nevoie de 40 de soldaţi, pentru că era evidejit că un raid asupra insulei fortificate implica amerizare, lupte corp la corp şi un risc ridicat de a-şi pierde viaţa.

Potrivit planului, echipajul destinat raidului urma să

se deplaseze în 12 bărci gonflabile. În primele cinci aveau să se afle 20 de luptători de comando Shayetet, reprezentând forţa de penetrare şi primii care aveau să debarce, restul bărcilor urmând să transporte 20 de soldaţi din unitatea Sayeret Matkal. Luptătorii Shayetet-ului fură instruiţi să pătrundă în interiorul insulei, până la o distanţă de maximum 900 de metri, iar de acolo să se deplaseze înot şi pe sub apă până la obiectiv. În momentul în care reuşeau să treacă dincolo de ziduri şi să controleze fortăreaţa, aveau să îi anunţe pe ceilalţi din celelalte bărci, care aşteptau la o distanţă de mai puţin de 1, 5 kilometri. Soldaţii Shayetet urmau să înoate şi să se scufunde, fiind dotaţi cu arme personale şi alte echipamente de luptă care cântăreau peste 40 de kilograme şi fiind legaţi cu o frânghie de comandantul-şef. Nu era o sarcină deloc simplă, după cum aveau să afle în scurt timp.

După ce au construit o machetă a Green Island şi după ce echipele au făcut exerciţii de raid, deciseră ca operaţiunea să se desfăşoare în noaptea de 19 iulie, în intervalul orar 1.30 – 2.30.

Cu puţin înainte de ora stabilită, comandantul statului-major, Haim Bar-Lev, sosi la punctul de adunare. Cu o structură firavă, purtând mereu bereta neagră a corpului de blindate, Bar-Lev avea un stil molcom de a vorbi, iar elocinţa sa realistă le inspira ascultătorilor încredere. Într-o discuţie purtată cu soldaţii, Bar-Lev puse accent pe problema pierderilor, precizând că, dacă aveau să sufere mai mult de zece pierderi, misiunea ar fi fost considerată drept eşuată. Remarcile sale erau făcute pe fondul pierderilor grele recent suferite de FAI la canal; pentru şeful statului-major, pericolul unei misiuni cu multe pierderi de vieţi omeneşti ar fi afectat mai mult moralul oamenilor decât ar fi făcut-o avantajele ocupării obiectivului.

Pe 19 iulie, la 8.00 seara, bărcile de cauciuc şi un submersibil mic, poreclit Porcul, fură coborâte la apă, fiind conduse de soldaţi la destinaţie. Luptătorii Shayetet erau gata să se scufunde, jumătate fiind îmbrăcaţi în costume

de scafandru, iar jumătate în uniforme Dacron şi purtând pantofi sport cu labe ataşate, veste dotate cu echipamente de luptă, precum şi veste de salvare, butelii de oxigen, puşti-mitralieră, grenade şi rezerve de muniţie. La ora 11.00 seara, ajunseră la punctul de scufundare, situat la o distanţă de 900 de metri de obiectiv, şi începură să înoate către insulă. Urmau să ajungă la destinaţie în jumătate de oră – adică înainte de ora 1.30 noaptea.

Însă atunci începură să se complice lucrurile: 20 de soldaţi din Shayetet se aflau de-a lungul a două frânghii, conduşi fiind de doi ofiţeri, care trăgeau fiecare câte 10 oameni, încărcaţi cu echipamente în greutate de circa 40 de kilograme fiecare. Echipamentul era prea greu, iar numărul soldaţilor – prea mare; curenţii erau mult mai puternici decât se aşteptaseră. Îşi pierdură echilibrul, unii dintre oameni se împotmoliră, iar echipajul se străduia din răsputeri să înainteze. Atunci Dov Bar, comandantul primului val de oameni, decise ca scufundarea să aibă loc mai devreme decât stabiliseră iniţial – dar şi această soluţie se dovedi destul de grea. Oamenii fură luaţi de curent şi, după jumătate de oră, căpitanul Bar ieşi la suprafaţă şi văzu că se aflau la aproape 600 de metri de obiectiv. Era ora 12.30 noaptea; Eitan şi Almog aşteptau veşti şi apelau radio-emiţătoarele, aşteptând să audă că trecuseră deja zidul şi că soldaţii *sayeret-ului* aveau undă verde ca să intre în luptă. Însă aceştia nici nu ajunseseră pe insulă.

Bar decise singur:

— Am hotărât să ajungem la ţintă cu orice preţ.

Le făcu semn celorlalţi să iasă la suprafaţă şi să continue înot, contrar planului stabilit, apoi să se scufunde din nou numai înainte de a ajunge la obiectiv. Lumina lunii ameninţa să îi deconspire, însă Bar rămase calm. După o jumătate de oră de înotat, ajunseră pe insulă.

Până îşi scoaseră echipamentele subacvatice, se făcu ora 1.38, cu opt minute peste ultimul termen-limită de începere a operaţiunii. Echipa de penetrare tăie primul gard cu uşurinţă, însă dădu peste altele două şi le-ar fi luat

prea mult timp ca să treacă prin ele. La o examinare anterioară, responsabilii cu planul ajunseră la concluzia că trebuie să fi existat o altă deschizătură în gard undeva în apropiere. Soldaţii, care se ascunseseră sub un podeţ, văzură trei egipteni care stăteau de pază, unul dintre ei având în mână o ţigară aprinsă. Găsiră gardul cu pricina, însă acesta era exact sub punctul de staţionare al egiptenilor. Conducătorul echipei de penetrare se temea că vor fi descoperiţi şi se hotărî să îi ia prin surprindere pe egipteni deschizând focul asupra gărzilor şi iniţiind astfel operaţiunea. Lupta începuse.

Luaţi cam pe nepregătite, egiptenii ripostară imediat cu focuri de armă, care trecură peste capetele trupei de comando. În mai puţin de un minut, aprinseră făclii luminând astfel întreaga insulă. Echipa de diversiune israeliană începu să tragă în obiectiv cu arme bazooka.

Almog, Digli şi Eitan aşteptau împreună cu 20 de luptători ai sayeret-ului semnalul stabilit ca să intre în obiectiv. Dar semnalul întârzia să vină. Însă, în momentul în care auzi zgomotul împuşcăturilor şi văzu luminile aprinzându-se, Almog decise să nu mai aştepte şi ordonă ca bărcile să o pornească spre insulă.

Totuşi, timp de 10 minute nesfârşite, luptătorii Shayetet luptară singuri pe insulă, chiar dacă ar fi trebuit să lupte alături de ei membrii *sayeret*. După ce trecuseră prin gard, membrii Shayetet începuseră să înainteze, aruncând grenade şi împuşcându-i pe soldaţii egipteni care le ieşeau în cale. Astfel, ajunseră la clădirea principală. O echipă urcă spre acoperiş, iar alta luă camerele la rând ca să verifice dacă nu sunt alţi inamici acolo. Un soldat înalt, lat în spate şi puternic, pe nume Jacob Pundik, le servi drept scară ca să urce pe acoperiş, primind astfel porecla de „Scara lui Jacob”.

Primul se urcă pe umerii lui Jacob, ca să ajungă pe acoperiş, locotenentul Ami Ayalon. Echipa acestuia fusese însărcinată să distrugă postul inamic de tunuri şi mitraliere de pe acoperişul fortăreţei; studiase poziţiile diferitelor arme în timpul exerciţiilor dinaintea misiunii. În

momentul în care ajunse pe acoperiş, fu lovit în frunte de un şrapnel. „Am aruncat o grenadă cu fum ca să fiu cât de cât acoperit”, îşi amintea ulterior, „şi l-am strigat pe Zali (Zalman Rot), care urcase şi el ca să îi atace pe duşmani, însă grenada nu explodă. Am aruncat o grenadă explozibilă către locul de unde veneau împuşcăturile, însă nici aceasta nu explodă. Zali a aruncat o grenadă spre postul din stânga şi, apoi, trăgând o rafală de gloanţe, am fugit spre postul 2 egiptean. Urmară din nou rafale dinspre postul 10, de unde se trăsese în mine şi mai devreme. Am ripostat. Egipteanul, care trăgea cu o armă automată, căzu doborât, iar postul său începu să ardă”.

În timp ce Ayalon şi Rot atacau postul tunurilor, egiptenii începură să tragă cu mitralierele. Rot strigă că îi retezaseră degetele, dar continuă să lupte aşa. Yedidya (Didi) Ya’ari se alătură trupelor de comando de pe acoperiş şi trase înspre al treilea tun, însă fu imediat rănit: „M-a nimerit un glonţ în picior şi am căzut ca un iepure… M-au dus într-o parte şi am fost nimerit din nou, în faţă şi în corp, de un şrapnel de grenadă care mă asurzi şi mă orbi… îmi ardea faţa şi eram pe jumătate inconştient şi nu ştiam ce se întâmplă”.

Între timp, luptătorii din *sayeret* ajunseră pe insulă şi începură şi ei să lupte. Muniţia luptătorilor din Shayetet era pe sfârşite; cu toate acestea, Bar continua atacul şi trimise doi luptători spre postul 5. Aceştia fură loviţi de o grenadă şi muriră pe loc. Cineva aruncă o grenadă şi în Ayalon, rănindu-l grav la gât. Îşi auzi sângele gâlgâind, dar şi gemetele egiptenilor muribunzi, şi se gândi că îi venise rândul. Se târî înapoi şi plecă spre bărci fără a cere permisiunea.

Un grup de luptători din *sayeret* veni să lupte pe acoperiş. Comandantul echipei, căpitanul Ehud Ram, înaintă târâş de-a lungul acoperişului; în timp ce unul dintre oamenii săi îi dădea raportul, un glonţ îl nimeri în frunte şi muri. După moartea lui

Ram, două echipe coborâră ca să „cureţe” curtea interioară; unul dintre oameni fu rănit şi muri ulterior din

cauza rănilor.

Era deja ora 2.15 dimineaţa. Almog raportă către postul de comandă că tirurile egiptenilor scădeau în intensitate şi că înregistraseră morţi şi răniţi. Luptătorii puseră 80 de kilograme de explozibili în partea de nord a fortăreţei. O explozie puternică zdruncină insubţa, iar tunurile şi mitralierele fură distruse. Câteva minute mai târziu, Eitan ordonă începerea evacuării. Cum rezultatul luptei era de-acum evident, un tun egiptean, amplasat pe continent, deschise focul asupra insulei aruncând în aer bărcile Shayetet-ului.

„Când a început evacuarea, ştiam deja cum stau lucrurile”, spunea Dani Avinun, unul dintre răniţi. „Trecură pe lângă mine cei care transportau morţii şi răniţii. L-am aruncat într-o barcă pe Yedidya Yaari – care avea să devină mai târziu comandantul-şef al flotei militare – convinşi fiind că murise, ceea ce am şi anunţat la cartierul general prin staţia radio. Mai târziu ne-am dat seama că era doar rănit”.

Cu puţin înainte de ora 3 dimineaţa, la sfârşitul luptei, bărcile porniră înapoi, ducându-i pe soldaţii epuizaţi, şase morţi şi 11 răniţi. Bilanţul morţilor egipteni era de peste 30.

Analizele efectuate în urma operaţiunii scoaseră la iveală mai multe greşeli. Datele furnizate de serviciile de informaţii nu fuseseră complete – nici în privinţa curenţilor, nici în privinţa rolului soldaţilor egipteni de pe insulă, care se dovediră a fi trupe de comando pregătite pentru raid, şi nici în privinţa radarului, care se dovedi a fi prost, iar tunurile – nişte mitraliere grele, învechite.

Însă, în pofida acestor greşeli, s-a considerat că raidul de pe Green Island a fost unul dintre succesele strălucite ale FAI-ului. Unii îl consideră drept un moment istoric crucial în materie de strategie, pregătire şi execuţie pe teren. Eitan avea să comenteze ulterior:

— Raidul efectuat în Green Island a fost executat excepţional, având în vedere succesul său nemăsurat. Marea reuşită a fost operaţiunea însăşi, în cadrul căreia

am deschis drumul către o nouă metodă de luptă, menită să ne consolideze siguranţa. Nici în cele mai cumplite coşmaruri ale lor nu îşi imaginaseră egiptenii o asemenea operaţiune îndrăzneaţă. În timpul acestei acţiuni, am demonstrat o capacitate şi un nivel de execuţie care au servit drept punct de referinţă mulţi ani de-atunci înainte.

A doua zi după operaţiune, ziarele s-au întrecut în a proslăvi evenimentul: „Un eveniment de care îşi vor aminti multe generaţii… O poveste care va deveni legendă… Un raid asupra unei fortăreţe cu ziduri abrupte, construită din piatră şi coral… Un eveniment comparabil cu povestea raidului britanicilor din Insula Navarone, din Marea Egee, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. «Tunurile din Navarone» reprezintă un mit inventat de imaginaţia scriitorului, însă tunurile din Green Island sunt o poveste reală, care va fi povestită într-o bună zi.a

Şi egiptenii au luat foarte în serios operaţiunea. Dr. Mustafa Kabha, în studiul său, „Războiul de uzură, aşa cum este reflectat în sursele egiptene”, scrie că „această operaţiune a constituit un moment crucial în cadrul războiului de uzură. A reprezentat începutul unei noi faze a războiului, pe care cei mai mulţi cercetători egipteni au numit-o «faza de contrauzură», în care iniţiativa militară a trecut din mâinile egiptenilor în cele ale Israelului”.

Amiralul Ami Ayalon, viitorul comandant-şef al forţelor navale

Urc pe acoperiş şi mi-e clar că, în pofida aşteptărilor, nu am nicio acoperire şi sunt complet expus focurilor de armă ale egiptenilor. Ridic capul şi gloanţele şuieră deasupra mea şi îmi dau seama că sunt într-o situaţie pe viaţă şi pe moarte… Mă hotărăsc să atac, prietenul meu Zali atacând şi el după mine, şi amândoi ne năpustim asupra postului. Elimin doi soldaţi egipteni, iar Zali alţi doi… De acolo am continuat să luptăm îndreptându-ne spre alte posturi…

Ţinând cont de informaţiile pe care le avem astăzi, există un mare semn de întrebare dacă această operaţiune ar fi trebuit întreprinsă sau nu. Nu cred că a dus la o

răsturnare de situaţie în războiul de uzură şi nici că a demonstrat o capacitate profesională sau un nivel deosebit de execuţie, după cum s-a spus la încheierea misiunii.

Însă, la vremea aceea, operaţiunea a avut un efect semnificativ asupra FAI, asupra încrederii în noi înşine, asupra moralului societăţii israeliene, precum şi asupra trupelor egiptene aflate de-a lungul canalului.

Trebuie să recunosc că, în ceea ce îi priveşte pe soldaţii din Shayetet, operaţiunea ne-a scos la iveală punctele slabe, pentru că a fost prima de acest gen din lume, prima dată în istoria războiului când o trupă de diversiune a folosit scufundările ca să ajungă la obiectiv pe sub apă, pentru ca apoi, imediat ce a ieşit din apă, să înceapă o luptă armată.

Relaţiile Israelului cu Statele Unite s-au *îmbunătăţit radical în urma Războiului de 6 Zile*. *Sub conducerea preşedinţilor Johnson şi Nixon*, *SUA au devenit principalul furnizor de arme pentru Israel*, *după embargoul lui* de *Gaulle*. *Embargoul respectiv este păstrat în continuare de succesorul lui* de *Gaulle*, *Georges Pompidou*.

Capitolul 9

Ministrul francez al apărării: „Bombardaţi-i pe israelieni!” – 1969

24 decembrie 1969

Proprietarul localului Café de Paris, din portul francez Cherbourg, arunca priviri neliniştite spre intrare. Numeroşii clienţi ai restaurantului din seara aceea mâncaseră, băuseră şi cântaseră, însă 14 oaspeţi care rezervaseră o masă pentru cina de Crăciun întârziaseră să apară şi, de-acum, era trecut de miezul nopţii. *Foie gras*, curcanul fript şi şampania rămaseră neatinse. Nefericitul proprietar al restaurantului nu ştia că cei 14 inşi, împreună cu alţi 106 amici, îşi petreceau seara în calele a cinci nave moderne, dotate cu proiectile, în portul comercial, ascultând vuietul furtunii dezlănţuite de afară şi rugându-se la Dumnezeul lui Israel ca aceasta să treacă repede. Cumplita furtună ameninţa să împiedice realizarea uneia dintre cele mai importante misiuni ale Forţelor

Navale Israebene, denumită oficial „Operaţiunea Noaw, dar rămasă ulterior în amintirea publicului drept „Navele din Cherbourg”.

Afacerea începuse în urmă cu doi ani şi jumătate, în iunie 1967. În ajunul Războiului de 6 Zile, preşedintele Franţei, Charles de Gaulle, renunţase la politica proisraeliană şi impusese un embargou – o interdicţie totală – asupra vânzării de arme către Israel. Emisarii Ministerului Apărării din Israel, împreună cu aliaţii lor din armata franceză, munceau zi şi noapte ca să transfere pe ascuns arme vitale din Franţa către Israel. Însă rămaseră neonorate câteva comenzi făcute fabricilor franceze, printre care şi o comandă de 50 de avioane de luptă Mirage şi una pentru 12 nave rapide dotate cu rachete, comenzi lansate şantierelor navale din Cherbourg. Şantierele erau conduse de un proisraelian, Félix Amiot. În jur de 200 de israelieni se stabiliseră în Cherbourg, inclusiv personalul naval şi familiile acestora; fuseseră primiţi cu braţele deschise, ceea ce era firesc având în vedere că sursa de existenţă pentru mii de familii franceze era asigurată de construirea navelor.

Existau încă anumite breşe în embargoul francez, datorită cărora Israelul primise cinci din cele 12 nave imediat după finalizarea construirii. Însă, la 28 decembrie 1968, situaţia se schimbă complet. După ce terorişti din Liban au avut o tentativă de atac, la Atena, asupra unui avion al companiei El Al, Rafael (Raful) Eitan şi paraşutiştii săi au aterizat pe aeroportul din Beirut şi au aruncat în aer 13 avioane aparţinând Liniilor Aeriene ale Orientului Mijlociu, provocând astfel furia lui de Gaulle pentru că paraşutiştii folosiseră elicoptere Super Frelon, de fabricaţie franceză. Au fost trimise imediat telegrame către toate fabricile franceze care construiau arme la comanda Israelului, în principal către cele din Cherbourg. Amiralul Mordechai (Moka) Limon, şeful delegaţiei Ministerului israelian al Apărării la Paris, fu informat de prietenii săi francezi despre telegrama primită la Cherbourg, după care Moka îi ordonă ofiţerului responsabil de proiectul navelor

dotate cu rachete, colonelul Hadar Kimchi, să trimită imediat în Israel nava recent finalizată, Akko. O altă navă, Furtuna (Să-ar), se afla încă în ultima fază de finalizare, însă Limon, fostul comandant-şef al Forţelor Navale Israeliene, ordonă ca aceasta să fie alimentată cu 50 de tone de combustibil. Locotenent-colonelul Moshe Tabak echipă nava cu cele necesare şi „plecă în probe pe ocean". Câteva zile mai târziu, Akko şi Furtuna ajunseră în Israel.

Navele aveau un statut special: fuseseră achitate integral şi aparţineau efectiv Israelului; totuşi, faptul că acestea plecaseră cu încălcarea embargoului l-a scos din sărite pe de Gaulle. Ofiţerii francezi din Cherbourg deciseră să pedepsească Forţele Navale Israeliene mutându-le din partea militară a portului în cea comercială. Mergând mai departe, navele a căror construcţie nu fusese încă finalizată urmau să fie transportate într-un port civil şi nu la o bază militară franceză, după cum se stabilise iniţial. În acelaşi timp, era clar că embargoul urma să li se aplice şi celorlalte cinci

Navele cu rachete în Portul Haifa (Moshe Milner, Biroul de presă al guvernului israelian)

nave. Această politică avea să continue chiar şi în vremea succesorului lui de Gaulle, preşedintele Pompidou.

Războiul de uzură al Israelului cu Egiptul, aflat atunci într-un punct culminant, sporise necesitatea dotării Forţelor Navale cu armament de ultimă tehnologie şi astfel creştea tensiunea legată de achiziţionarea celor cinci nave dotate cu rachete. Limon, un tip calm şi netulburat, se duse cu avionul în Israel şi prezentă Ministerului Apărării trei posibile moduri de a aduce navele în ţară. Primul: să aştepte răbdători, poate ani de zile, până la ridicarea embargoului. Al doilea: să le scoată pe furiş şi ilegal din Cherbourg. Şi al treilea: să pună la punct un mecanism juridic prin care să înşele guvernul francez şi să aducă navele în Israel – mai exact Israelul urma să abandoneze teoretic navele, acestea aveau să fie cumpărate de un terţ, care urma să le trimită în Israel.

Ministrul apărării, Moshe Dayan, şi adjunctul acestuia, Tzvi Tzur, înclinau să aleagă a treia modalitate, ca să nu încalce legea. Comandantul Forţelor Navale, generalul Avraham (Ghepardul)

Botzer, şi adjunctul acestuia, generalul de brigadă Benjamin (Bini) Telem, se ocupară de plan. Trebuiau să aştepte să fie gata toate vasele înainte de a le scoate. Compania navală israeliană Zim puse la dispoziţia operaţiunii două vase, Dan şi Leah. În cala celor două vase fură instalate rezervoare uriaşe de combustibil, iar acestea efectuară exerciţii de alimentare pe mare cu vasele dotate cu rachete ale Forţelor Navale. Navele de realimentare aveau să întâlnească flotila navelor cu rachete în drumul acesteia de la Cherbourg în Israel; un vas avea să aştepte aproape de Gibraltar, iar altul la sud de Malta. Zim mai construi două nave, Netaya şi Tiberias, care aveau să fie disponibile pentru intervenţie în cazul unui accident grav pe mare: una dintre nave fusese echipată astfel încât să poată remorca un vas cu rachete avariat, iar cea de-a doua – să ajute la evacuarea echipajului de pe navă.

Până la finele lunii august 1969, construcţia a patru dintre cele cinci vase fu finalizată: Furtuna (Sufa), Lancea (Hanit), Vulcanul (Gaash) şi Sabia (Herev). A cincea navă, Săgeata (Hetz), urma să fie livrată în noiembrie.

În septembrie, Limon se întâlni cu prietenul său Mordechai Friedman, directorul general al companiei Netivei Neft, o societate israeliană de stat care extrăgea petrol din Abu Rudeis, în Sinai. Limon şi Friedman căutau un intermediar care să cumpere navele de la francezi şi îşi îndreptară atenţia asupra companiei Akers, o firmă norvegiană care făcea prospecţiuni în căutare de petrol. Aceasta era condusă de Martin Siem, inginer şi erou din timpul celui de-al Doilea Război Mondial, care condusese mişcarea secretă antinazistă din Norvegia şi care era un bun prieten al lui Friedman.

Limon ajunsese la concluzia că cea mai bună zi ca să ia navele era Ajunul Crăciunului, din anul 1969. În noaptea aceea, francezii petreceau, aşa că gradul de vigilenţă al acestora ar fi fost redus. Până atunci, Săgeata avea să fie gata să navigheze.

În octombrie, Limon şi Friedman se întâlniră cu Siem la Copenhaga, unde norvegianul fu de acord cu achiziţionarea fictivă a navelor dotate cu rachete. Cu toate acestea, nu putea să facă achiziţia prin intermediul societăţii Akers, ci printr-o filială a acesteia, Straboat, care era înregistrată în Panamá.

Începuse Operaţiunea Noa. Straboat îl contactă pe Amiot şi îşi exprimă interesul de a achiziţiona între patru şi şase nave pe care să le poată folosi la căutarea de petrol în Marea Neagră. „Ca din întâmplare”, condiţiile firmei Straboat „se potriveau cu specificaţiile şi capacitatea de performanţă a navelor din Cherbourg Amiot îi răspunse că are un client pentru care construia asemenea nave, dar, dacă respectivul client renunţa la ele, atunci Amiot avea să i le vândă firmei Straboat. Ministrul francez al apărării era foarte încântat. Dacă Israelul ar fi fost de acord să renunţe la nave şi acestea ar fi fost vândute unui terţ, s-ar fi rezolvat o problemă supărătoare. Limon, la rândul său, se prefăcu a avea îndoieli dacă să accepte sau nu înţelegerea şi abia după trei săptămâni fu de acord cu propunerea francezilor. Afacerea se încheie şi se semnară actele necesare. Plăcuţe de lemn cu numele Straboat fură aşezate

lângă navele dotate cu rachete şi, dând dovadă de o generozitate uriaşă, Limon fu de acord ca echipajele israeliene să manevreze navele până una-alta. Limon şi Siem semnaseră în secret un acord prin care se declara nulă întreaga afacere cu francezii.

Potrivit comandantului operaţiunii, Kimchi, contractul era lung şi detaliat, precizând că beneficiara finală a vasului era „o companie care avea drept obiect de activitate prospecţiuni în căutare de zăcăminte de petrol în Golful Suez” – de fapt, Israelul. De-acum trebuia să se mişte repede şi să scoată navele din Franţa înainte ca autorităţile franceze să ia contractul la puricat, în mare secret, 80 dintre cei mai buni ofiţeri şi soldaţi ai Forţelor de Apărare Israeliene fură aduşi la Cherbourg, după ce aterizaseră mai întâi la Paris, îmbrăcaţi în haine civile, ajungând apoi cu trenul, doi câte doi, în oraşul portuar. Li s-a interzis să vorbească ebraică sau să atragă atenţia şi fură cazaţi în apartamente private şi chiar pe nave. Fiecare echipaj avea 24 de persoane, în total 120 de marinari pentru cele cinci vase dotate cu rachete. Pe lângă cei 80 de militari veniţi din Israel, fură selectaţi 40 de marinari din rândul personalului naval al FAI, care se aflau deja la Cherbourg. Pe măsură ce se apropia ziua stabilită, marinarii cumpărau cantităţi mari de mâncare din diverse locaţii – cât pentru 1200 de zile, potrivit unei estimări pentru 120 de marinari aflaţi pe mare timp de 10 zile. Pentru că încă nu fuseseră finalizate sistemele de comunicaţie ale navelor, israelienii se împrăştiară în tot oraşul, încercând să achiziţioneze aparate portabile de emisie-recepţie cu o rază de acoperire de 1, 2 kilometri. Până la urmă le-au găsit în… magazinele de jucării. Marinarii începură, de asemenea, să pornească motoarele navelor în fiecare seară, susţinând că sunt pene de curent în şantier, şi astfel oraşul se obişnui să audă cu regularitate motoarele în funcţiune. Între timp, navele Zim porniră la drum, amplasându-se în poziţiile prestabilite de pe mare.

Până în Ajunul Crăciunului, totul era pregătit.

Echipele se instalaseră pe nave. Limon, comandantul operaţiunii, Kimchi, locţiitorul său, Ezra („Rechinul”) Kedem, şi comandanţii celor cinci nave se adunară la cartierul comandantului navei Săgeata. Francezii îşi îndeplineau rolul care le fusese „atribuit”, respectiv acela de a se aşeza la masa de Crăciun exact la ora stabilită.

Un singur factor nu îşi îndeplinea rolul: vremea.

În larg se dezlănţui o furtună cumplită, valuri uriaşe înălţându-se dinspre vest; personalul naval încadră furtuna drept „între 7 şi 9 grade”, adică apa era atât de agitată încât reprezenta un pericol letal pentru oricine s-ar fi luptat cu ea.

Orele treceau, iar ofiţerii culegeau toate crâmpeiele de informaţii posibile legate de localizarea şi de deplasarea furtunii. Limon era hotărât să ridice ancora în noaptea aceea; altfel risca să le fie compromis întregul plan. Însă decizia finală îi aparţinea, bineînţeles, lui Kimchi. Zece seara, unsprezece, miezul nopţii. Furtuna se înteţi, iar tensiunea crescu. Kimchi decise să îşi amâne decizia finală până la ora 2 dimineaţa. După ora 1, sosi o prognoză meteo care le dădu speranţe marinarilor. Urma să se schimbe direcţia vântului; furtuna se îndrepta spre Scoţia şi Scandinavia. După zece minute, altă prognoză: vântul îşi schimbase, într-adevăr, direcţia.

Echipajele îşi pregătiră febril navele de plecare. Motoarele navelor porniră într-un zgomot cumplit şi, la ora 2.30, primiră ordin să pornească. Mai întâi Săgeata, apoi celelalte patru nave o porniră pe mare. În timp ce acestea dispăreau în întuneric, vehiculele delegaţiei israeliene blocară intrarea în port, ca să împiedice un eventual control neaşteptat din partea poliţiei. La hotelul Atlantique, care avea vedere la mare, se aprindeau intermitent luminile de la ferestre, familiile unora dintre membrii echipajului care locuiseră acolo luându-şi astfel la revedere de la cei dragi.

Docurile se goliră. Limon plecă ultimul din port. La ora 3.30, acesta îl trezi pe Amiot şi îl informă că navele plecaseră spre Israel. Amiot îl îmbrăţişă şi izbucni în plâns.

Limon îi întinse un cec de 5 milioane de dolari, reprezentând restul de bani pentru construcţia navelor.

Cele cinci vase navigară pe marea învolburată, luptându-se cu valurile. Se întrerupea întruna legătura cu cartierul naval general din Israel, iar motoarele nu funcţionau cum trebuie. Cu toate acestea, respectară planul iniţial; întâlnirea cu Leah avu loc în noaptea de 26 decembrie, dar navele fură realimentate foarte încet din cauza complicaţiilor neaşteptate. A doua realimentare avu loc în sudul Maltei. Cea mai gravă problemă apăruse când se infiltră apă în motorul Săgeţii; în lipsa unor instrumente de măsură corespunzătoare, marinarii fură nevoiţi să guste carburantul ca să îşi dea seama dacă acesta fusese contaminat cu apă de mare, care ar fi putut provoca avarii motoarelor, sau dacă în rezervoare pătrunsese numai apă proaspătă. După ce gustară de câteva ori, problema se rezolvă şi nava îşi continuă drumul.

Furtuna din Marea Mediterană se domoli, însă izbucni în altă zonă: în presa internaţională. Trecuseră aproape două zile de la Ajunul Crăciunului când lumea descoperi că vasele dispăruseră din Cherbourg.

— Unde sunt? îi întrebau reporterii pe angajaţii ambasadei israeliene de la Paris.

Diplomaţii răspunseră cu nonşalanţă:

— Navele nu ne mai aparţin. Probabil că se îndreaptă spre Norvegia.

Însă un elicopter spaniol şi, mai târziu, un avion uşor al BBC-ului descoperiră navele pe mare, iar presa mondială anunţă că navele din Cherbourg le scăpaseră francezilor de sub nas.

Ziarele din toată lumea publicară pe prima pagină şi în articole poze făcute din avion. Franţa se făcu de râs, în timp ce Israelul îşi câştigă faima de a fi conceput o operaţiune extrem de sofisticată. Când presa dezvălui că navele se îndreptau spre Israel pe Marea Mediterană, o zarvă uriaşă se declanşă la Oslo, unde Siem fu nevoit să răspundă unor întrebări dificile, ruşinoase, precum şi la Paris, unde guvernul francez se trezi păcălit şi umilit.

Ministrul francez al apărării, Michel Debré, fost susţinător devotat al Israelului, îi ceru acum şefului de stat-major să recurgă la orice mijloace necesare ca să oprească navele, chiar să le bombardeze din aer. Premierul Jacques Chaban-Delmas respinse ideea.

Navele, dintre care două rămaseră în urmă din cauza defecţiunilor, iar trei conduceau flotila, se îndreptau spre Israel, unde le aştepta întreaga ţară. În cele din urmă, ajunseră la Haifa şi fură întâmpinate de ministrul apărării, de şeful statului-major şi de comandantul Forţelor Navale.

Operaţiunea Noa decursese conform planului. Câţiva generali francezi plătiră prin pierderea slujbelor; Siem fu trimis să lucreze în Statele Unite, iar Limon fu forţat să părăsească Franţa.

În ciuda unor grave acuzaţii din partea Franţei, operaţiunea a declanşat un val de admiraţie faţă de Israel, deşi politica oficială a Parisului a rămas rece şi distantă vreme de încă mulţi ani.

Hadar Kimchi, adjunct al comandantului Forţelor Navale

Cea mai grea sarcină pentru mine a fost să iau decizia de a porni la drum. Iniţial, stabilisem ca plecarea să aibă loc la ora 8.00 seara, însă furtuna cumplită se înteţea, aşa că am amânat momentul. Navele erau noi, echipajele erau tinere şi fără experienţă pe vasele respective, iar echipamentele de comunicaţie de bază şi radarul lipseau de pe majoritatea navelor. Nu puteam risca. Am amânat decizia până la ora 10, apoi până la miezul nopţii, iar apoi până la 2.00 noaptea.

La ora 1.00 noaptea, am primit rapoarte prin radio potrivit cărora furtuna îşi schimba direcţia spre nord. I-am informat pe toţi: Plecăm la 2.30. A fost o decizie dificilă. Ne-am luptat cu valurile vreme de peste 12 ore. Navele se zgâlţâiau; ne-a apucat pe toţi răul de mare. La un moment dat, au apărut deasupra noastră avioane care făceau poze. Am anunţat în radioemiţătoare:

— Pieptănaţi-vă! Ne fac poze!

Câteva motoare nu au funcţionat în timpul călătoriei,

iar când am ajuns în Marea Egee am cerut prin radio ca navele israeliene din zonă să ne tracteze. Primul căpitan care a răspuns mi-a zis:

— Vreau să o fac – o fac pentru ţară şi o s-o fac gratis.

Atunci m-am înviorat. L-am întrebat:

— Unde eşti?

Mi-a răspuns:

— Lângă Copenhaga…

După el, au mai urmat oferte similare din partea altor şase nave.

Până la urmă, am ajuns în siguranţă în Portul Kishon. Cinci ani mai târziu, am vizitat din nou portul Cherbourg şi am fost primit călduros. Francezii ziceau:

— Aţi plecat, dar ne-aţi. făcut o publicitate nemaipomenită. Datorită vouă, grecii şi iranienii au cumpărat de la noi nave dotate cu rachete, iar compania care produce motoarele a primit şi ea numeroase comenzi.

Războiul de uzură de pe Canalul Suez a provocat multe *pierderi de ambele părţi. Hotărâtă să îşi recâştige prestigiul pierdut în lumea arabă, Uniunea Sovietică îi furnizează Egiptului echipamente militare de ultimă generaţie – tancuri, aeronave, rachete şi instalaţii electronice*.

Capitolul 10

„De ce s-o bombardăm

DACĂ PUTEM S-O CUCERIM?” – 1970

În noaptea de 26 decembrie 1969, trei elicoptere Super Frelon ale Forţelor Aeriene traversară Golful Suez aterizând în Egipt, pe plaja din Ras Gharib. După ce se instală în spatele liniilor inamice, o companie de paraşutişti porni într-o linişte desăvârşită către destinaţie, declanşând astfel una dintre cele mai inspirate operaţiuni organizate vreodată de FAI.

Era în timpul războiului de uzură, care izbucnise după Războiul de 6 Zile. Israelul controla Sinaiul, iar conflictul decurgea sub forma unei confruntări nesfârşite dintre FAI şi armata egipteană de-a lungul Canalului Suez:

bombardamente ale artileriei, raiduri ale trupelor de comando, operaţiuni în interiorul teritoriului egiptean, lupte aeriene, ambuscade şi aruncări de grenade. Numărul pierderilor din rândurile israelienilor creştea constant. Egiptenii îşi înlocuiseră echipamentele militare distruse în război cu un stoc masiv de armament sovietic. Tancuri noi şi transportoare de trupe, aeronave MIG, proiectile antiaeriene şi staţii sofisticate de radar sosiseră toate din URSS. Forţele Aeriene Israeliene atacau întruna staţii radar, care tulburau libertatea de acţiune a avioanelor care zburau deasupra Egiptului.

Forţelor Aeriene le crea probleme cu precădere o staţie radar P-12, care se număra printre cele mai sofisticate staţii construite vreodată în Uniunea Sovietică, fiind capabilă să detecteze aeronavele zburând la altitudini foarte mici. Staţia fu localizată în Ras Gharib, într-un loc sigur şi protejat, şi fu atacată de Forţele Aeriene la mijlocul lui octombrie. Atacul fu încununat de succes, iar staţia complet distrusă. Însă, câteva zile mai târziu, spre surpriza israelienilor, se dovedi că staţia continua să funcţioneze;

specialiştii Forţelor Aeriene îşi dădură seama că aruncaseră în aer o staţie falsă, construită special ca să îi inducă în eroare, şi că, în realitate, adevărata staţie funcţiona într-un alt loc, ascunsă în deşert.

La 22 decembrie, Forţele Aeriene desfăşurară o misiune de recunoaştere fotografică în zona respectivă. Doi sergenţi din serviciul tehnic al departamentului de informaţii fură însărcinaţi să descifreze imaginile. Sergentul Râmi Shalev, care analiză fotografiile astfel adunate, îşi amintea:

— Brusc, în timp ce mă uitam pe poze, am găsit-o! Am dat de adevărata staţie radar din Ras Gharib. Mi-am zis: avem o staţie radar aici.

Dispozitivul era foarte bine camuflat, semănând cu două corturi de beduini din mijlocul deşertului. Erau, de fapt, două containere uriaşe instalate pe camioane ruseşti ZIL. Staţia nu era nici apărată, nici păzită; la numai câţiva

kilometri mai la nord, se afla o instalaţie militară egipteană care avea şi o baterie de rachete. Nu fuseseră amplasate arme antiaeriene în zona din jurul staţiei, probabil ca să nu atragă atenţia. În schimb, o unitate de circa 50 de soldaţi egipteni fusese amplasată în jurul falsei staţii acum bombardată, aceştia fiind dotaţi cu mitraliere şi artilerie antiaeriană.

Locotenentul major Vechiel Haleor, de la unitatea de servicii tehnice, îi prezentă imaginile colonelului Yeshayahu Barkat, şeful departamentului de informaţii aeriene. Şeful de operaţiuni al Forţelor Aeriene, colonelul David Ivry, era, de asemenea, prezent la întâlnire. Barkat îi ordonă lui Haleor să pregătească o „fişă a obiectivelor" care să cuprindă coordonatele geografice pentru bombardarea staţiei.

Haleor îl întrebă:

— De ce s-o bombardăm dacă putem s-o cucerim?

Remarca lui Haleor le aprinse imaginaţia comandanţilor săi.

„Să o cucerească" – să şterpelească o întreagă staţie radar chiar de sub nasul egiptenilor şi să o aducă în Israel! Dar era, oare, posibil să transporte toată staţia peste Golful Suez – două containere grele şi o antenă înaltă? Staţia se afla la o distanţă de 15 minute cu elicopterul de Sinai, care pe vremea aceea se afla sub controlul israelienilor. Ivry solicită să se evalueze posibilitatea ca elicopterele să îndeplinească o asemenea misiune. Pe 24 decembrie, maiorul Nehemiah Dagan, comandantul aripii Sikorsky („Yasour") din escadronul de elicoptere, îl informă că planul era fezabil. Pe vremea aceea, erau numai trei elicoptere Yasour care puteau executa operaţiunea – trei elicoptere noi Sikorsky, care tocmai ajunseseră în Israel. Dagan estimă că dacă cele două containere ale staţiei radar erau despărţite, ar fi fost posibil să le ridice cu elicopterele şi să le aducă pe teritoriul Israelului. Potrivit primelor estimări, greutatea containerului principal, „inima" staţiei, era de circa patru tone. Teoretic, un elicopter Yasour putea ridica circa trei. Greutatea celui

de-al doilea container era mai mică, de circa 2, 5 tone.

Comandantul Forţelor Aeriene, Mordechai (Motti) Hod, îi transmise propunerea şefului de stat-major Haim Bar-Lev, care le încredinţă operaţiunea de la sol paraşutiştilor. Un computer îi alese numele: Operaţiunea Cocoşul 53. Şeful Batalionului 50, locotenent-colonelul Arieh (Tzidon) Tzimmel, fu numit comandantul operaţiunii.

Tzimmel îşi formă echipa care avea să efectueze raidul apelând la două tipuri de luptători: o parte cu experienţă de luptă, dintre care majoritatea erau ofiţeri, şi o parte soldaţi cu aptitudini tehnice, capabili să detaşeze cele două containere de platformele mobile pe care erau amplasate, să desfacă legătura dintre ele şi să dea jos antena.

Eliezer (Ghepardul) Cohen, unul dintre cei mai experimentaţi piloţi de elicoptere ai Forţelor Aeriene, i se adresă sergentului major Ezra, expert în radare, spunându-i că are nevoie de o machetă pe care piloţii de elicoptere să o folosească la exerciţii.

— De ce mai ai nevoie de machetă de vreme ce ai deja un radar rusesc de-a gata? îl întrebă Ezra.

La baza din Tzrifin, printre echipamentele capturate de Israel de la inamici, se afla un container de staţie rusească luat în timpul Războiului de 6 Zile; deşi componentele sale erau depăşite, mărimea şi forma erau identice cu cele ale staţiei P-12. Cohen.

Ezra şi comandantul adjunct al paraşutiştilor, Levi Hofesh, se duseră imediat la Tzrifin. În loc să se adreseze serviciului de intendenţă al FAI şi să se complice cu birocraţia, precum şi să rişte o eventuală divulgare a secretului, cei trei cerură un camion şi „furară” containerul. Acesta fu transportat la o bază a Forţelor Aeriene, iar doi piloţi de elicoptere Yasour, Dagan şi Ze’ev Matas, împreună cu echipajele acestora, se antrenară cum să îl încarce în elicoptere şi să îl ridice.

În acelaşi timp, paraşutiştii se pregăteau să ocupe şi să demonteze staţia radar. Aceştia primiră chei care să corespundă standardelor ruseşti, foarfece tehnice cu care

să taie cablurile şi conexiunile, rezervoare de oxigen şi aparate de sudură pentru eventualitatea în care foarfecile nu aveau să funcţioneze. Martin Leibovich, sergent-major de companie în cadrul Batalionului 50, fu chemat de comandantul său de companie, care îl legă la ochi şi îl duse cu jeepul la una dintre cele mai îndepărtate piste ale aerodromului. Când îl dezlegă la ochi, Leibovich văzu în faţa ochilor un soldat de la mentenanţă stând lângă nişte rezervoare mari de oxigen. Acesta striga în gura mare că nu va pleca în misiune pentru că *erdijobnik* sau funcţionar. Leibovich a preluat rolul.

— Eu am devenit lăcătuşul operaţiunii, avea să spună mai târziu.

Lui Ezra şi Leibovich li s-au alăturat alţi câţiva specialişti tehnicieni, precum şi un tânăr care ştia să conducă un camion rusesc ZIL, pentru eventualitatea în care aveau să decidă să transporte containerele cu camioanele până la mal. Finalizară toate pregătirile în 24 de ore.

În noaptea următoare, trei elicoptere Super Frelon traversară Golful Suez şi lăsară 66 de luptători de comando în apropiere de staţia radar. Era o noapte cu lună plină, aşa că luptătorii purtau haine deschise la culoare şi îşi înfăşurară armele în materiale de culoare deschisă ca să se confunde cu nisipul. Localizară amplasamentul staţiei undeva aproape de o instalaţie de petrol şi merseră până la ea în pas vioi şi mai apoi târâş. Se împărţiră într-o echipă de blocare şi una de atac, după care atacară staţia. Un paznic egiptean deschise focul cu arma automată asupra lor, alăturându-i-se apoi un al doilea. După o scurtă luptă, paraşutiştii preluară controlul asupra instalaţiei, omorând doi soldaţi şi capturând alţi patru; alţi trei egipteni scăpară. În buncărul şi în cortul de lângă staţie, paraşutiştii au găsit dosare detaliate şi instrucţiuni de funcţionare a echipamentelor electronice.

Se apucară, apoi, să demonteze instalaţia, însă treaba le luă foarte mult timp. Cheile nu se potriveau; foarfecile se dovediră complet inutile. În cele din urmă,

folosiră aparatele de sudură, însă trebuiau să ia pe rând cablurile care conectau cele două containere. Antena, fixată pe o bază masivă de oţel, avea o înălţime de 70 de metri şi nu voia sub niciun chip să se mişte din loc, aşa că, până la urmă, urcară în vârful său câţiva paraşutişti şi îşi folosiră greutatea propriilor corpuri ca să o dea jos. Procedura de dezasamblare, care trebuia să se încheie în 30 de minute, a durat mai mult de o oră. În acest timp, Skyhawk-urile Forţelor Aeriene atacau obiectivele egiptene din Golful Suez în scop de diversiune. Terminară treaba în cele din urmă şi, la ora 2.45 noaptea, apăru

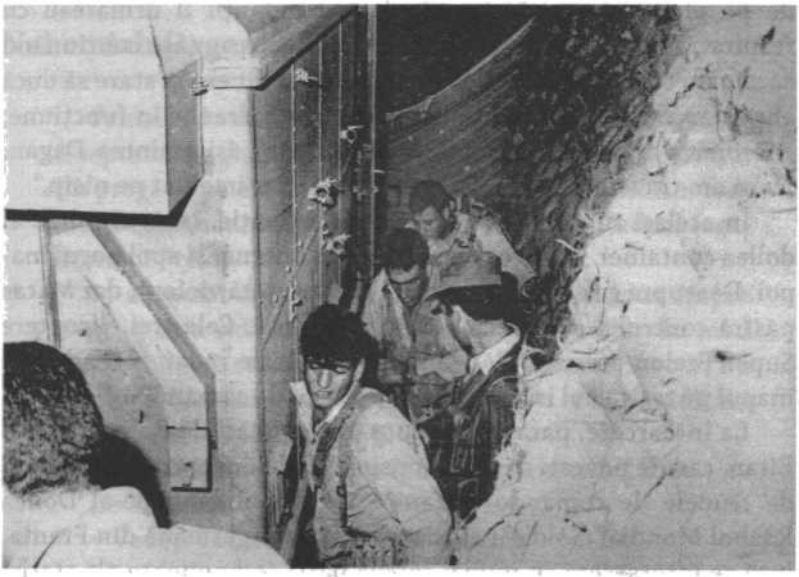

Lupta s-a terminat; radarul este în mâinile paraşutiştilor. (Zvi Malik, Arhiva FAI)

primul Yasour, pilotat de Dagan. Atunci, containerul principal fu prins într-un „hamac”, o funie specială, iar Dagan se ridică încet deasupra locaţiei. În acel moment, îşi dădu seama că greutatea exactă a containerului era peste aşteptările lor: 4, 1 tone. Elicopterul Yasour era conceput să care până la trei tone. Însă îl ridică aşa cum era, iar soldaţii de la sol aplaudară cu entuziasm.

Entuziasmul se răspândi şi în rândul comandanţilor superiori, care aşteptau în partea cealaltă a Golfului, însă

acest sentiment păli repede şi fu înlocuit de un stres acut. În cala elicopterului începură să se aprindă luminile roşii şi să sune sirenele. Dagan raportă că unul dintre sistemele hidraulice Instalate în elicopter devenise complet nefuncţional. Din câte se părea, cablurile care ţineau încărcătura erau foarte întinse din cauza greutăţii excesive şi striviseră ţeava de alimentare, din care cursese combustibil, defectându-se astfel sistemul hidraulic de comandă al elicopterului. Potrivit manualului de funcţionare, Dagan trebuia să abandoneze încărcătura imediat; în caz contrar, risca un accident mortal. Însă Dagan hotărî să meargă mai departe. De la postul de comandă de pe plaja israeliană din Sinai, comandanţii îl urmăreau cu respiraţia tăiată. Înţelegeau acum ce risc îşi asumase continuând să zboare cu o încărcătură mult mai grea decât era în stare să ducă elicopterul Yasour şi cu un singur sistem hidraulic în funcţiune. „Aeronava tremura din toate încheieturile”, îşi amintea Dagan. „Însă am traversat Golful Suez şi am aterizat imediat pe nisip”.

În acelaşi timp, Matas ajunse la destinaţie, încărcă cel de-al doilea container – care era mai uşor – şi antena, şi apoi porni înapoi. Deasupra golfului, elicopterul Yasour săltă violent, dar Matas păstră controlul şi ajunse şi el în siguranţă. Cele trei elicoptere Super Frelon aterizară lângă defuncta staţie radar şi îi aduseră înapoi pe teritoriul israelian pe luptătorii de comando.

La întoarcere, paraşutiştii fură întâmpinaţi de Rafael (Raful) Eitan, care le povesti despre o misiune asemănătoare desfăşurată de trupele de comando britanice în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Soldaţii aterizaseră la baza germană din Franţa, însă se întorseseră cu numai câteva părţi componente ale staţiei radar, mulţi dintre ei fiind ucişi. Forţele Aeriene Israeliene şi paraşutiştii luaseră o staţie radar intactă, fără să piardă nimic – unica operaţiune de acest gen din lume. Ministrul apărării, Moshe Dayan, îi trimise două sticle de şampanie comandantului escadronului de elicoptere, drept cadou pentru întreaga sa echipă.

Misiunea rămase secretă câteva zile, până când apăru în *Daily Express* din Londra. În ziarele israeliene, supuse unei stricte cenzuri militare, apărură benzi desenate înfăţişând elicoptere israeliene care transportau… piramidele şi Sfinxul.

Experţi ai Forţelor Aeriene analizară sistemele radar şi aflară astfel principiile metodelor sovietice. Pe baza acestor constatări, s-au dezvoltat metode noi de luptă electronică. Secretele radarului le-au fost dezvăluite şi americanilor.

Dagan a primit Medalia pentru Merite deosebite, iar şeful statului-major, Bar-Levle, le-a spus paraşutiştilor care participaseră la misiune:

— Aţi executat una dintre cele mai complicate, îndrăzneţe şi impresionante acţiuni pe care le-a îndeplinit vreodată FAI-ul.

Nehemiah Dagan, pilot combatant

Primele două elicoptere Yasour au sosit din America în septembrie şi, într-o lună, eram în plin război de uzură. Am pregătit pe ele patru piloţi şi 50 de mecanici. Am fost numit comandantul elicopterelor Yasour din cadrul escadronului Frelon.

M-au sunat de la cartierul general şi mi-au spus despre intenţia de a ridica un container de staţie radar. În mod oficial, puteam să ridic 2, 9 tone cu un elicopter Yasour. Eu şi Zeevik Matas ne-am antrenat numai o zi ca să ridicăm containerul staţiei radar. Mi-au spus:

— Un container de staţie radar cântăreşte 3, 2 tone.

Le-am spus:

— Vedeţi voi, ăsta-i mai greu de-atât.

Mi-au răspuns:

— Nehemiah, nu ne obosi cu problemele tale.

Nu aveam dispozitive de vedere nocturnă, aşa că ne trebuia lumina lunii şi am zburat la mică înălţime. Mă temeam că vom avea probleme cu legarea containerului, că îl vom instala prea sus pe platforma mobilă. Însă am descoperit că platforma fusese săpată în pământ şi puteam practic să zbor la nivelul solului.

Am ridicat containerul şi am văzut că avea 4, 1 tone – cu 1, 2 mai mult decât greutatea permisă. În momentul în care m-am înălţat, s-au aprins tot felul de lumini de avertizare. Mi-am zis: „Sistemul hidraulic m-a lăsat baltă”. În mod normal, într-o asemenea situaţie, aterizezi şi închizi totul imediat.

Am decis, însă, să merg mai departe. I-am spus copilotului, lui Tron, un specialist foarte bun în mecanica aeronavelor:

— Hai să scurtăm ruta de zbor.

Am ajuns la Marea Roşie şi i-am ordonat mecanicului aeronavei să se uite afară ca să vadă dacă a izbucnit vreun foc la motoare. Am aterizat apoi pe partea cealaltă a Golfului. În momentul în care Ze evik Matas a descărcat al doilea container pe partea unde ne aflam, l-au trimis imediat ca să ia containerul meu, care fusese zgâlţâit rău pe drum. Am primit o medalie pentru asta, dar credeţi-mă că am fost în misiuni şi mai periculoase.

În 1970, sovieticii se implică atât de mult în *conflictul din Orientul Mijlociu, încât există riscul ca acesta să degenereze* într-o *confruntare armată cu Statele Unite*.

Capitolul 11

„Duşmanul

VORBEŞTE RUSEŞTE!” – 1970

Pe 18 aprilie 1970, în toiul războiului de uzură, doi piloţi israelieni de pe avioane Phantom, Eitan Ben Eliyahu şi Râmi Harpaz, se întorceau dintr-o misiune de recunoaştere fotografică în Egipt. Războiul de uzură izbucnise la scurt timp după Războiul de 6 Zile. Iniţial, lupta se concentrase în principal asupra zonei din jurul Canalului Suez, însă apoi se răspândi tot mai mult, iar Forţele Aeriene întreprindeau pătrunderi îndrăzneţe în interiorul teritoriului egiptean.

În dimineaţa aceea, în timp ce Ben Eliyahu şi Harpaz zburau spre Israel, câteva avioane egiptene MIG-21 apărură la altitudine. Nu era o întâlnire neobişnuită; dar, de data aceasta, aparatele de ascultare aparţinând Unităţii Serviciilor de Informaţii nr. 515 a FAI (ulterior devenită

Unitatea 8200) înregistrară nişte voci ciudate, care vorbeau o limbă necunoscută. Singurul care înţelese limba fu un tânăr pe nume David, care era înrolat la baza din Umm Hashiba, din Sinai. Acesta îşi sună de îndată comandantul, pe maiorul Tuvia Feinman, şi îi raportă emoţionat:

— Am înregistrat transmisiuni între piloţi de luptă sovietici. Feinman îi răspunse cu o înjurătură colorată. Ştia că în Egipt lucrau tehnicieni, instructori şi consultanţi ruşi – nu piloţi, şi bănuia că soldatul şi amicii săi înregistraseră o conversaţie dintre aceştia.

— Nu, Tuvia, îi răspunse David. E vorba despre altceva. Feinman trimise imediat un elicopter Bell la Umm Hashiba, care se întoarse cu-benzile pe care înregistraseră conversaţiile. Feinman, care vorbea rusă fluent, ascultă casetele şi fugi la şeful serviciului de informaţii militare, generalul Aharon Yariv. La ora 8.00 seara, Yariv organiză o şedinţă de urgenţă cu ministrul Golda Meir şi, în acea noapte, îi trimise înregistrările preşedintelui SUA, Richard Nixon.

Înregistrările reprezentau dovada clară a faptului că sovieticii nu numai că le furnizau arme egiptenilor, ci le trimiteau acestora în secret trupe şi escadroane de luptă. Deşi avioanele purtau însemnele Forţelor Aeriene Egiptene, acestea erau conduse de piloţi sovietici!

Această descoperire marcă o răsturnare periculoasă de situaţie. Israelul nu dorea să se angajeze într-un conflict cu o mare putere. Uniunea Sovietică fusese principala furnizoare de arme a Egiptului şi a Siriei (şi, mai târziu, a Irakului), începând de la jumătatea anilor 1950 şi, ulterior, după ce armata egipteană a fost înfrântă de FAI în anul 1967. Moscova a răspuns solicitării preşedintelui egiptean trimiţându-i acestuia specialişti militari, consultanţi, controlori aerieni şi piloţi. Toate acestea fuseseră ţinute secrete până la descoperirea făcută de Israel.

Cei care au raportat prezenţa sovietică au fost 34 de soldaţi israelieni de origine rusă, care operau în cadrul unităţii Masrega (Andreaua), comandate de maiorul

Feinman. Pe lângă pregătirea în materie de informaţii secrete, soldaţii urmară şi un curs de reîmprospătare a cunoştinţelor de limbă rusă. Aceştia îşi formaseră propria subcultură, cu cântece ruseşti şi poeme de Puşkin, cu votcă şi poveşti în limba rusă, şi fură porecliţi „Greciko”, după numele ministrului sovietic al apărării. Cum se înmulţiră rapoartele privind implicarea sovietică în Egipt, aceştia fură detaşaţi la Unitatea 515 din Sinai. Încet-încet, ajunseră să stăpânească foarte bine terminologia militară folosită de ruşi; însă, până la 18 aprilie, fuseseră înregistrate numai conversaţii între echipele tehnice. Brusc, în ziua aceea, vocile care se auziră la aparatele de radiotransmisie aparţineau militarilor sovietici.

Acest fapt a transformat conflictul latent dintre Israel şi Uniunea Sovietică într-unul periculos. Israelul încercă să împiedice escaladarea situaţiei. Ministrul apărării, Moshe Dayan, îl instrui pe comandantul Forţelor Aeriene, Mordechai (Motti) Hod, să oprească atacurile care se desfăşurau adânc în interiorul

Egiptului. Şi Statele Unite îi sfătuiră să fie prudenţi; până la urmă, susţineau acestea, Israelul nu îşi doreşte o confruntare cu o superputere. Însă încrederea sovieticilor în propriile forţe spori; aceştia îşi mutară bateriile de rachete pe malurile Canalului Suez, iar avioanele lor urmăreau avioanele cu reacţie israeliene aflate în misiuni de recunoaştere fotografică şi de bombardare, încercând să le provoace la luptă. La un moment dat, chiar au nimerit coada unui Skyhawk cu un proiectil aerian; pilotul a reuşit însă să aterizeze la Baza aeriană din Refidim, din Sinai.

Meir şi Dayan încă ezitau. Dar, pe 25 iulie, când aeronave israeliene Skyhawk atacară poziţiile egiptene din Canalul Suez, apărură pe cer MIG-uri sovietice şi le urmăriră până în Sinai. „Superputere sau nu”, îngăimă Meir în sinea să şi le ordonă israelienilor să riposteze împotriva ruşilor, după cum bine meritau.

Hod decise să organizeze o operaţiune împotriva ruşilor: o ambuscadă aeriană aşa cum piloţii săi desfăşuraseră multe în zonă. îl alese pe David Porat, care

mai organizase ambuscade în trecut, ca să conceapă ceva deosebit.

Dar cum să creezi o ambuscadă aeriană când cerul e senin?

Hod desemnă o echipă de elită formată din cei mai buni piloţi ai Forţelor Aeriene şi îi ordonă, pe 30 iulie 1970, să întindă capcana. Zona aleasă drept câmp de luptă se afla la o treime din distanţa dintre Cairo şi oraşul Suez, în apropierea bazei aeriene din Katameya, unde îşi ţineau escadroanele ruseşti avioanele. Mişcarea de deschidere a israelienilor – având numele de cod „Rimon 20" – a constat în decolarea a patru avioane Phantom, coordonate de Ben Eliyahu, de la baza aeriană din Ramat David. Avioanele traversară Golful Suez şi începură să atace poziţiile egiptene din apropiere de Adabiya. Avioanele Phantom imitară avioanele de luptă Skyhawk, care erau mai puţin performante decât MIG-urile sovietice. Avioanele Phantom zburau într-un „cerc indian" deasupra ţintelor – imitând indienii americani care se învârt pe cai în jurul grupului de cowboy – în timp ce piloţii se năpusteau pe rând cu avioanele asupra propriului obiectiv, pe care îl bombardau, pentru a reveni apoi în formaţie. Era o tactică specifică Skyhawk-urilor. De la staţiile radar, egiptenii şi ruşii observară patru puncte învârtindu-se deasupra localităţii Adabiya şi controlorilor de la sol le fu clar că era vorba despre avioane Skyhawk.

În acelaşi timp, acestora le apăru pe ecrane un punct luminos care trecu de la nord spre sud, la o altitudine de 6.000 de kilometri. Controlorii identificară punctul ca fiind un jet Mirage singuratic, aparent aflat în misiune de recunoaştere. Israelienii îi induceau în eroare şi în această privinţă. Punctul „singuratic" era în realitate format din patru avioane Mirage, care zburau într-o formaţie atât de compactă încât treceau drept un singur avion. Piloţii Mirage-urilor chiar raportară prin aparatele de radioemisie care era stadiul misiunii de recunoaştere. împreună, aceştia erau momeala: un aparent avion neînarmat, aflat în misiune de recunoaştere, şi patru

Skyhawk-uri învechite. Comandantul escadroanelor ruseşti muşcă momeala şi hotărî să-şi trimită piloţii împotriva prăzii facile.

Ruşii nu ştiau că încă o formaţie de patru avioane Mirage decolase de la Ramat David şi zbura acum la joasă altitudine în Sinai, mai jos de crestele munţilor, astfel încât să nu o poată vedea staţiile radar. Între timp, încă patru avioane Mirage erau gata, cu motoarele pornite, pe pista de pe Aeroportul Bir Gifgafa din Sinai. După cum scria Ehud Yonay în cartea sa, *Fără marjă de eroare*: *înfiinţarea Forţelor Aeriene Israeliene*, Porat reuşise, prin această şmecherie, „să ascundă patru Mirage-uri şi patru avioane Phantom pe cerul senin de vară şi încă opt Mirage-uri, nu departe de acestea”.

Ruşii trimiseră patru formaţii de câte patru MIG-uri de la aerodromurile Beni Sueif şi Kom Osheim. Prima formaţie, condusă de căpitanul Kamenev, zbură spre nord în direcţia avionului Mirage aflat în recunoaştere, ca să îi iasă în cale. A doua, condusă de comandantul de escadron, căpitanul Nikolai Iurcenko, urma să îl blocheze pe singuraticul Mirage printr-o manevră tip forceps dinspre sud. O a treia formaţie de patru, sub comanda căpitanului Saranin, primise instrucţiuni să îl atace din vest. Cealaltă formaţie de patru MIG-uri se îndrepta spre avioanele Skyhawk. Câteva minute mai târziu, decolară alte patru MIG-uri. La baza

Forţelor Aeriene, Hod apăsă butonul cronometrului şi le ordonă piloţilor să atace.

Sovieticii fură şocaţi. Mirage-ul „singuratic” se transformă deodată în patru aparate, care îşi aruncară rezervoarele de carburant şi se îndreptară spre MIG-uri. Cele patru Skyhawk-uri se înălţară brusc pe cer şi se dovediră a fi avioane Phantom de ultimă generaţie, care se năpustiră în jos asupra sovieticilor. Apoi ţâşniră în sus cele patru Mirage-uri care zburau sub nivelul vârfurilor muntoase din Sinai, urmate fiind de formaţia de patru care aştepta pe pistele din Bir Gifgafa. Vocile controlorilor sovietici de la sol amuţiră brusc, când experţii în

electronică ai Forţelor Aeriene Israeliene le blocară canalele de radiotransmisie. Piloţii sovietici, obişnuiţi să primească regulat instrucţiuni de la controlorii de la sol, rămaseră dezorientaţi, neştiind ce să facă.

Pilotul unui avion Mirage, Asher Snir, doborî primul MIG. Pilotul acestuia se ejectă, iar paraşuta i se deschise în formă de

O ambuscadă pe cerul senin (*Forţelor Aeriene*)

evantai în mijlocul câmpului de luptă aeriană, în care se confruntau 36 de avioane. Avihu Bin-Nun şi Aviam Sella doborâră, de asemenea, două avioane, iar Avraham Salmon şi Iftach Spector – încă două.

Piloţii ruşi nu erau obişnuiţi cu asemenea lupte aeriene crâncene, în care formaţiile tradiţionale le erau risipite şi nu aveau controlori care să îi coordoneze de la sol. La început, vocile din aparatele de radioemisie le rămaseră calme, dar, pe măsură ce bătălia continua, vocile deveniră din ce în ce mai speriate, iar unii strigau: „Abandonaţi!” Şi controlorii de la sol îşi pierdură cumpătul în încercarea de a-i contacta pe piloţi pe nume. Unii piloţi cedară şi plecară spre baze; încercară şi alţii să scape de israelieni, însă avioanele israeliene îi urmăriră. După două

minute şi jumătate de luptă, Hod îşi privi cronometrul şi ordonă oprirea. În aparatele de radiorecepţie se auzi vocea controlorului israelian de la sol care le ordonă: „Toată lumea să întrerupă contactul. Plecaţi de-acolo!”

Într-adevăr, cerul se limpezi deodată, iar avioanele israeliene se întoarseră la baze lăsând în urmă în deşertul egiptean cinci MIG-uri în flăcări; trei dintre piloţii sovietici reuşiseră să se paraşuteze, iar doi muriseră.

Moscova era în stare de şoc. A doua zi, mareşalul Pavel Stepanovici Kutahov, comandantul Forţelor Aeriene Sovietice, veni în Egipt ca să analizeze motivele eşecului piloţilor. În timp ce în Egipt aveau loc anchete dure, la bazele din Israel aveau loc petreceri modeste. Comandanţii Forţelor Aeriene nu îi uitară pe „Greciko” şi le trimiseră sticle de şampanie. Participanţii secreţi la sărbătoare erau piloţii Forţelor Armate Egiptene, care fuseseră ţinta numeroaselor insulte din partea piloţilor sovietici; ruşii îi batjocoriseră pentru incapacitatea de a înfrânge Forţele Aeriene Israeliene. Pentru egiptenii umiliţi, acesta fu un moment de dulce răzbunare împotriva aliaţilor sovietici.

În câteva zile, ştirea ajunse în presa străină, iar povestea Operaţiunii Rimon 20 explodă în titluri impresionante în întreaga lume.

Generalul Amir Eshel, comandantul Forţelor Aeriene

Doborârea avioanelor cu reacţie sovietice aminteşte de unul dintre evenimentele Războiului de Independenţă, când primii membri ai Forţelor Aeriene au doborât cinci avioane britanice care se infiltraseră în sudul Israelului. Există voci care susţin că Forţele Aeriene Israeliene sunt bune, dar numai când se confruntă cu alte forţe aeriene din regiune, care nu se ridică la nivelul lor. Şi, deodată, ne luptăm cu o superputere – o rivală dintr-o ligă complet diferită – şi ne descurcăm. Şi ajungi la un rezultat care este de excepţie atât la modul absolut, cât şi în contextul acelei vremi. În perioada aceea, americanii se luptau în Războiul din Vietnam şi în alte conflicte şi nu erau capabili să realizeze un asemenea succes. În timp ce noi, iată, într-o singură luptă – bum!

Cinicii vor spune: „Aţi creat o ambuscadă împotriva unor piloţi mediocri”. Nu e adevărat. Ruşii care zburau în Egipt cunoşteau situaţia. Nu erau nişte rataţi şi ştiau că nu au voie să dea greş. Însă acţiunea noastră a scos la iveală abilitatea profesională, acuitatea şi hotărârea Forţelor Aeriene Israeliene.

Statul israelian alocă cele mai bune resurse Forţelor Aeriene. Suntem în stare să ajungem în locuri unde nu poate să ajungă nimeni altcineva – şi să ne facem treaba. Orice avion al Forţelor Aeriene ştie cum să atace în Teheran şi cum să o facă în Gaza şi se află pe mâinile unor oameni de excepţie.

Operaţiunea Rimon a îmbinat cele mai bune calităţi, talente şi abilităţi şi reprezintă un fel de punct de referinţă, un fel de far călăuzitor.

După dezastrul suferit de armatele arabe în 1967, golul astfel format fu umplut de câteva organizaţii teroriste care încearcă să facă rău Israelului printr-o serie de deturnări de avioane, atentate cu bombă şi asasinate. Principalul grup terorist este Organizaţia pentru Eliberarea Palestinei, a lui Yasser Arafat, şi forţa sa secretă de atac, numită „Septembrie Negru1.

Capitolul 12 Îngeri albi pe Scara lui Iacob – 1972

Reginald Levy, pilotul avionului Boeing 707 aparţinând liniilor aeriene Sabena, care zbura de la Bruxelles la Tel Aviv, fu cuprins de un presentiment plăcut. Era 8 mai 1972, împlinea 50 de ani şi urma să îşi serbeze ziua de naştere împreună cu soţia sa, Deborah, care stătea lângă el la clasa întâi. Levy, fost pilot în cadrul RAF, născut în Blackpool din tată evreu, simţea o legătură specială cu pământul Israelului; iar Ierusalimul era, fără doar şi poate, cel mai bun loc ca să serbeze acest eveniment important din viaţa sa.

Boeingul zbura deasupra Iugoslaviei, când simţi deodată apăsarea brutală a ţevii unui pistol în ceafă. Nu-l văzu pe agresor, însă, înclinându-se într-o parte, îl văzu pe copilotul său, Jean Pierre Arins, prăvălit în scaun şi un tip mustăcios îndreptându-i pistolul spre cap. Avionul era

deturnat.

După cum îşi dădu seama în curând, avionul său fusese preluat de patru terorişti palestinieni, care se îmbarcaseră la Bruxelles cu paşapoarte israeliene false. Restul pasagerilor nu aveau cum să ştie că „Zeharia Greidw era, de fapt, Abd el Aziz el Atrash, că „Sara Britton" era Rima Tanus, iar „Miriam Hasson" era Theresa Halsa. Comandantul acestora, care avea să se prezinte drept „Căpitanul Rif atw, era Ali Taha Abu-Sneina. Cei patru terorişti erau membri ai organizaţiei Septembrie Negru, noua organizaţie criminală teroristă, care fusese înfiinţată în secret de către Yasser Arafat. Era prima operaţiune a acestora împotriva Israelului.

Înainte de a prelua controlul asupra avionului, cei patru terorişti intraseră pe rând în toaletele avionului ca să îşi scoată armele pe care le aveau ascunse asupra lor: două revolvere, două grenade de mână, două centuri explozive, care cântăreau câte două kilograme fiecare, detonatoare şi acumulatoare.

Acum Rif'at şi Atrash stăteau în cabină cu pistoalele aţintite asupra piloţilor.

— O să zburaţi spre Tel Aviv, îi ordonă Rif'at lui Levy cu vocea tremurându-i de emoţie. Fără şmecherii! Avem explozibili şi grenade de mână.

— Dar zbor spre Tel Aviv, bâigui Levy.

— Bineînţeles. Însă acum ai să îmi urmezi ordinele.

La clasa economică, o fată brunetă şi drăguţă, îmbrăcată într-o rochie scurtă cu imprimeu floral, se strecură pe un loc dinspre culoar, de lângă bătrânii Hershel şi Ida Norbert, care se duceau în Israel la nişte rude pe care nu le văzuseră de 20 de ani. Rămaseră cu gura căscată de uimire când văzură că tânăra avea legată de încheietura mâinii, cu o sârmă, o cutie neagră rotundă.

În cabină Rif'at înşfăcă microfonul.

— Atenţiune! Atenţiune! Către toţi pasagerii! Rămâneţi pe locuri şi nu vă mişcaţi. Sunt căpitanul Rif'at, din gruparea Septembrie Negru. Reprezentăm poporul palestinian. Avionul se află de-acum sub comanda noastră.

Trebuie să ne ascultaţi ordinele.

Se auziră ţipete şi plânsete în tot avionul. Hershel Norbert se holba îngrozit la fata cu rochia înflorată care sări în sus, fluturându-şi cutia deasupra capului.

— Doamne, dezastru! suspină Ida.

În spatele ei, o israeliană de vârstă mijlocie leşină în scaun. Altă femeie, Breindel Friedman din Ierusalim, scoase un ţipăt strident la vederea a doua siluete care ieşeau din cabină. Una dintre ele, care avea pe cap un dres de nailon, semăna cu un monstru. Ţinea în mână un revolver şi o grenadă. Celălalt terorist era mai scund, cu umeri înguşti, avea pielea pământie şi o claie de păr negru, despre care Breindel fu sigură că era o perucă.

Pe culoar mai apăru o teroristă, care purta pantaloni de culoare deschisă; aceasta adună toate paşapoartele pasagerilor şi le băgă într-o geantă mare. Brusc, luă microfonul stewardesei şi strigă:

— Dacă israelienii nu ne dau ce le cerem, o să aruncăm în aer avionul. O să murim cu toţii, cu toţii!

Unii pasageri izbucniră în lacrimi.

— Ajută-ne, Doamne! strigă o femeie în ebraică. Până aici ne-a fost!

Vestea deturnării avionului ajunse la urechile ministrului apărării, Moshe Dayan, în timp ce făcea un tur cu elicopterul deasupra poziţiilor israeliene aflate de-a lungul Canalului Suez.

— Îndreaptă-te direct spre Lod! îi spuse pilotului.

Însă primul care ajunse la aeroportul din Lod (care avea să se numească Ben-Gurion) fuse comandantul districtului central, generalul Rehavam („Gandhi”) Zeevi.

La fel ca Yitzhak Rabin, Hayim Bar-Lev şi mulţi alţi ofiţeri superiori, Zeevi era fost membru al Palmach-ului, unitatea paramilitară secretă din timpul Războiului de Independenţă. Atât de slab încât semăna cu un schelet, acesta apăru într-o noapte de vineri în sufrageria kibuţului, ras în cap, cu torsul gol şi cu un prosop în jurul mijlocului; era izbitoare asemănarea sa cu Mahatma şi astfel se alese cu porecla „Gandhi” pentru tot restul vieţii. Avea o ciudată

înclinaţie spre grandomanie; când a devenit comandantul districtului central, a cărui emblemă era un leu, a adus la sediu doi pui de leu, pe care îi ţinea într-o cuşcă la intrarea în birou.

Cu toate acestea, era un soldat de excepţie, îndrăzneţ, isteţ şi plin de calităţi. Cu doi ani în urmă, câţiva terorişti deturnaseră patru avioane americane de pasageri, care aterizaseră în Iordania şi în Egipt şi fură aruncate în aer. Gandhi îşi adună ofiţerii şi, printre zâmbete compătimitoare şi rânjete ironice, îi întrebă cum ar reacţiona la aterizarea teroriştilor în Lod, la bordul avionului în care luaseră prizonieri. Nelăsându-se descurajat de atitudinea ofiţerilor săi, concepu un plan, „Izotop”, ca să oprească avionul pentru ca mai apoi să îi învingă pe terorişti. Când Moshe Dayan şi ministrul transporturilor, Shimon Peres, ajunseră la aeroport, Izotop era deja în plină desfăşurare. Unităţile de comandă se aflau deja pe poziţii şi primiseră ordinul să direcţioneze avionul spre pista 26, „pista tăcută”, care era situată departe de terminalul principal.

Câţiva ofiţeri superiori ai FAI-ului sosiră în grabă şi cămăruţa de la etajul trei se umplu, transformându-se într-un cartier general improvizat. Alături de noul şef de stat-major, David („Dado”) El’azar, se aflau şeful de operaţiuni Tal, comandantul Forţelor Aeriene Motti Hod, şeful serviciului de informaţii Aharon Yariv şi câţiva membri ai *Shabak*-ului (serviciul de siguranţă internă), care erau îmbrăcaţi în haine civile. Dayan păstra legătura cu prim-ministrul Golda Meir şi o informa cu privire la mersul lucrurilor.

Avionul ateriză la ora 7.05 seara. Schema teroriştilor era un pariu îndrăzneţ. Simplul fapt că aterizau în Lod, drept în gura leului, reprezenta o provocare pentru puterea formidabilă a israelienilor. Ameninţând că vor arunca în aer avionul cu pasageri nevinovaţi era ca şi cum teroriştii puneau un pistol la tâmpla Israelului forţându-l să cedeze la pretenţiile acestora. Însă planul lor deştept şi îndrăzneţ avea un minus: aceştia nu luau în calcul faptul că

Moshe Dayan şi colegii săi nu îşi puteau permite să fie înfrânţi de nişte terorişti care provocau Israelul pe propriul teren, având ochii întregii lumi aţintiţi asupra lor.

Prin aparatul de radioemisie al avionului, căpitanul Rif'at îşi anunţă pretenţiile: Israelul trebuia să elibereze 317 terorişti palestinieni din închisori, care aveau să fie transportaţi cu avionul la Cairo. Avionul Sabena urma să aştepte pe aeroportul din Lod până când palestinienii aveau să aterizeze la Cairo. Apoi urma să zboare la Cairo, unde teroriştii aveau să îi elibereze pe ostatici.

Rece şi cinic din fire, Dayan preluă comanda întregii operaţiuni. Scopul lui principal era să prelungească negocierile şi să îi epuizeze pe terorişti; trebuia să plănuiască o operaţiune militară, dar numai ca soluţie extremă. Generalul Yariv, care era un tip subţirel, cu ochelari, fu însărcinat să poarte negocierile cu Rif'at. În curând, i se alătură Victor Cohen, şeful departamentului de investigaţii al *Shabak*-ului, care vorbea fluent arabă. Yariv îl întrebă politicos pe Rif'at:

— Cât timp ne daţi ca să vă îndeplinim pretenţiile?

— Două ore, izbucni Rif'at. Dacă nu vă supuneţi în două ore, aruncăm în aer avionul.

— Dar în două ore abia dacă pot să aduc aici 15 oameni, protestă Yariv.

De fapt, FAI-ul adusese mai mult de 15 oameni, dar nu erau oamenii la care se gândea Rif'at. Nou-veniţii erau membrii legendarei unităţi Sayeret Matkal (Unitatea 269) – cea mai bună echipă de comando a FAI-ului, o unitate în care erau înrolaţi numai cei mai bine calificaţi şi cei mai temerari soldaţi. Unitatea *sayeret* fusese înfiinţată în 1957. Membrii şi comandanţii săi nu fuseseră niciodată cunoscuţi, misiunile sale – niciodată dezvăluite, iar simpla sa existenţă era protejată printr-o cenzură foarte strictă. Soldaţii din cadrul *sayeret-ului* erau aleşi pe sprânceană, supuşi la diverse teste şi apoi pregătiţi la o bază secretă. *Sayeretul* era ca un zvon, un fel de miraj. În 1972, la conducerea sa se afla un om temerar, colonelul Ehud Barak.

Crescuse în kibuţul Mishmar Hasharon şi era un pianist înzestrat, cunoscut pentru pasiunea sa de a dezasambla şi asambla ceasuri mari şi mici. Tânărul soldat fusese remarcat pentru mintea sa creativă şi pentru curaj. Scund şi cu faţa rotundă, membru al unităţii *sayeret* încă de la începuturile acesteia, ajunsese repede cel mai decorat soldat al FAI-ului evidenţiindu-se prin faptele sale militare şi de curaj, dintre care unele rămase secrete până în prezent. Plecase din armată ca să studieze fizica şi matematica la Universitatea Ebraică, a mai luat o diplomă şi la Stanford, în SUA, a lucrat o vreme la Institutul Weizman, dar, până la urmă, s-a reînrolat, iar, în 1971, a fost numit comandantul unităţii *sayeret*.

În noaptea de 8 mai, în timp ce Yariv şi Cohen negociau cu Rif'at, unitatea *sayeret* se afla într-o zonă îndepărtată a aeroportului, antrenându-se pentru un atac-surpriză asupra unui Boeing 707, care le fusese pus la dispoziţie de compania Israel Aircraft Industries, Sub luminile orbitoare ale lămpilor cu arc puternice, luptătorii de comando repetau o pătrundere simultană în avion prin cabina pilotului şi ieşirile de urgenţă. În timpul schimbului de focuri care avea să urmeze, teroriştii aveau să fie imobilizaţi înainte de a avea timp să declanşeze încărcătura explozivă.

La căderea întunericului, Dayan era preocupat mai mult de cum să imobilizeze la sol aeronava deturnată şi cum să împiedice decolarea acesteia. Benjamin Toledo, un mecanic veteran al companiei El Al, însoţit de Barak şi alt soldat, se strecurară în partea din spate a avionului. Toledo se târî până în cala avionului şi îndepărtă ca un adevărat specialist valva care controla sistemul hidraulic al mecanismului de aterizare. Combustibilul începu imediat să se scurgă pe pistă. După câteva secunde, Toledo puse tăcut valva în faţa lui Dayan.

Dar Dayan tot nu era pe deplin mulţumit. După cinci minute, Toledo şi un alt mecanic, Arieli, se târau iar pe sub Boeing. De data asta ţinta lor erau anvelopele avionului. Când aerul comprimat începu să iasă fâsâind, avionul se

lăsă în jos cu câţiva centimetri, fără ca nimeni să îşi dea seama. Numai căpitanul Levy observă că se aprinsese lumina de avertizare a combustibilului. Sună la turnul de control şi anunţă problema. După o secundă, reclamă probleme la cauciucuri.

— Spune-le tipilor ălora, îi spuse Dayan lui Levy, că nu pot decola.

— Le-am spus deja, spuse Levy şi ceru să vină cineva să repare mecanismul hidraulic.

Dayan îi răspunse că o să dureze, deoarece conducerea aeroportului trebuia să aducă un specialist de la Tel Aviv. Căpitanul Rif'at acceptă tăcut, însă ceru să discute cu reprezentanţii Crucii Roşii din Israel. Sosirea acestora fu, însă, amânată. La ora 1.30 noaptea, Rif'at îşi pierdu răbdarea şi îi ameninţă pe israelieni că, dacă nu repară avionul într-o oră, avea să îl arunce în aer, la care Cohen îi răspunse calm că avionul nu se putea repara noaptea, în cele din urmă, Rifat fu de acord să aştepte până la ora 8.00 dimineaţa.

La adăpostul nopţii, luptătorii *sayeret* se apropiară pe furiş de avion. Se simţeau pregătiţi să atace neîntârziat; însă Dayan decise să mai aştepte puţin. Dar îi spuse generalului Erazar:

— De-acum trebuie să fiţi gata de acţiune.

În jurul orei 3 noaptea, se aşternu, pentru scurt timp, liniştea deasupra aeroportului, iar câţiva ofiţeri israelieni adormiră în scaune. Dayan se refugiase în camera controlorilor de trafic aerian, dar fu trezit imediat de zgomotul jetului de apă şi de gâlgâitul unei toalete din vecinătate. Până la urmă, se întinse pe o canapea din camera de joacă a copiilor, se acoperi cu o girafă din burete şi cu o figurină de cauciuc a lui Popeye.

La răsăritul soarelui, sosiră oficialii Crucii Roşii, cărora li se permise să viziteze avionul. La ora 9.00 dimineaţa, aceştia reveniră la terminal şi îi spuseră lui Moshe Dayan că situaţia din avion era de nesuportat. Nu mai aveau mâncare şi apă, nu funcţiona aerul condiţionat, pasagerii erau epuizaţi, iar teroriştii erau tensionaţi şi

nervoşi.

— O să-i eliberaţi pe prizonieri? îl întrebară pe Dayan reprezentanţii Crucii Roşii, dar acesta îşi continuă strategia de amânare.

— Am fost de acord să negociem, spuse.

Situaţia friza absurdul. Era o superbă zi însorită, pe aeroportul Lod se desfăşurau activităţile de rutină, avioanele decolau şi aterizau, sălile de aşteptare se umplură cu pasagerii care veneau sau plecau. Şi, sub ochii tuturor, la capătul cel mai îndepărtat al pistei, se aflau 100 de ostatici captivi într-un avion încărcat cu materiale explozibile, care putea sări în aer dintr-un moment în altul.

Căpitanul Levy era singur în cabină când intră unul dintre terorişti, Atrash. Levy simţi că a venit momentul. Se năpusti asupra palestinianului, îi smulse arma, o îndreptă asupra lui şi apăsă pe trăgaci.

Nu se întâmplă nimic.

Mai apăsă o dată pe trăgaci. Nimic.

Abia atunci realiză că era trasă siguranţa.

Atrash îl împinse şi îi smulse arma din mână. Trase siguranţa şi îndreptă arma spre capul lui Levy.

Levy îl imploră să îl cruţe.

— Nu mă împuşca, reuşi să spună. Nu! Dacă mă omori pe mine, atunci se sfârşeşte totul.

Spre surprinderea sa, pe faţa lui Atrash apăru un rânjet pieziş.

— Ar fi trebuit să te omor, spuse încet, dar s-ar putea să ai dreptate şi să avem nevoie de tine ca să plecăm de-aici.

În cabină intră căpitanul Rif’at. Bănuia că israelienii tergiversau negocierile pentru că nu îl credeau în stare să arunce în aer avionul. Îi îndesă lui Levy în mâini o punguţă de plastic, cu puţin din explozibilul pe care îl adusese la bord. Îi ordonă să coboare din avion şi să se ducă la „oamenii din turnul de control”. Nu glumea.

— Spune-le că avionul e plin cu chestia asta şi că avem suficientă cât să aruncăm în aer nu unul, ci cinci avioane. Dacă te întorci cu un răspuns negativ sau nu te

întorci deloc, o să aruncăm avionul în aer.

O maşină a Crucii Roşii îl duse pe Levy la Dayan. Pilotul îşi îndeplini calm sarcina. La o rapidă examinare a conţinutului pungii de plastic efectuată de doi ofiţeri se dovedi că, într-adevăr, era vorba despre un material explozibil puternic. Între timp, analiştii *Shabak* le trimiseră de veste că aflaseră adevărata identitate a lui Rif'at. Tipul era un terorist care se ocupa cu deturnarea de avioane. Deturnase un avion al companiei EL Ai în Algeria, în 1968, şi unul al Lufthansa în Aden, în februarie 1972.

Cu ocazia întâlnirii cu Dayan şi cu generalii, Levy le prezentă acestora un raport succint asupra situaţiei de la bordul avionului, despre terorişti şi poziţiile acestora. Teroristele îşi puseseră centurile explozive în faţa şi în spatele cabinei avionului şi aveau în mâini grenade. Raportul pilotului avea să le fie de mare ajutor luptătorilor *sayeret* mai târziu. În timp ce vorbea, un observator care se afla pe acoperişul terminalului raportă că o identificase pe una dintre teroriste şi că aceasta era uşor de recunoscut după culoarea rochiei.

Dayan se învioră când Levy îi povesti despre confruntarea sa cu Atrash din cabină şi despre decizia palestinianului de a nu-l ucide. Acest fapt confirma motivaţia lui Dayan de a prelungi negocierile şi de a-i obosi pe terorişti. Dayan avusese dreptate: teroriştii nu voiau să se sinucidă, voiau să trăiască, de aceea îi cruţaseră viaţa lui Levy.

Dayan se hotărî.

— Du-te înapoi, îi spuse lui Levy, şi spune-le tipilor că suntem de acord să îi eliberăm pe prizonieri. O să-i aducem la aeroport ca să-i vadă cu ochii lor. O să reparăm avionul şi o să îi duci la Cairo.

Levy părea uşurat, dar îl luă pe Dayan deoparte.

— Am o ultimă dorinţă, spuse. Dacă nu ieşim vii din povestea asta, ai să ai grijă ca Israelul să se ocupe de educaţia fiicelor mele?

Dayan îi promise. Înainte să plece Levy, Dayan îl întrebă:

— Sunt bolnavi la bord?

— Nu.

— Femei însărcinate?

Levy chicoti:

— Încă nu.

Chiar şi în acele momente cruciale, nu îşi pierduse simţul umorului.

Dayan fu profund mişcat de curajul pilotului. Însă, când se întoarse spre Dado EFazar, era din nou cinic ca întotdeauna.

— Dado, glumi, până la ora patru după-amiaza trebuie să îi eliberaţi pe ostatici. La cinci trebuie să mă întorc la birou. Am o întâlnire.

Levy se întoarse în avionul deturnat. Cu puţin înainte de ora patru după-amiaza, teroriştii văzură o imagine minunată: un Boeing TWA era tractat de un tractor mic în apropierea avionului. Era avionul care avea să îi ducă pe teroriştii eliberaţi la Cairo! Rif'at şi tovarăşii săi mai văzură autobuze aducând prizonieri încătuşaţi şi îmbrăcaţi în treninguri; era clar că erau teroriştii care urmau să fie eliberaţi în curând. Rif'at şi cei trei prieteni ai săi izbucniră în ţipete sălbatice:

— Sioniştii s-au predat!

Săriră-n sus de bucurie îmbrăţişându-se unii pe alţii.

Se înşelau însă. „Prizonierii" din autobuze erau, de fapt, paraşutiştii recrutaţi de colonelul Yitzhak Mordechai, care fuseseră îmbrăcaţi şi încătuşaţi şi aduşi la aeroport ca să îi ducă în eroare pe terorişti. Cât despre Boeing, era o rablă recent achiziţionată de compania Israel Aircraft Industries; îi scoseseră până şi motoarele.

Planul operaţiunii era gata. Potrivit înţelegerii făcute cu teroriştii, urma ca un convoi de mici vehicule de service să ajungă la avionul Sabena aducând mecanici care urmau să repare aeronava. Însă „mecanicii" erau, de fapt, 16 luptători din *sayeret*. Barak şi-a împărţit oamenii pe grupuri de atac. Printre comandanţii acestora se numărau: Uzi Dayan, nepotul lui Moshe Dayan şi viitorul comandant al *sayeret*-ului, care era acasă, fiind bolnav de rubeolă, dar

care a venit neîntârziat ca să participe la misiune, Dany Yatom, viitorul conducător al Mossadului, Mordechai Rahamim şi Bibi (Benjamin) Netanyahu.

În ultima clipă, izbucnise o ceartă între cei doi fraţi Netanyahu, Yoni şi Bibi. Cei doi fraţi erau membri ai *sayeret-ului* (şi al treilea frate, Iddo, care studia în SUA, avea să se înroleze în *sayeret*, în anul următor). Fii ai unui cunoscut om de ştiinţă israelian cu convingeri de dreapta, profesorul Ben-Zion Netanyahu, cei doi tineri fuseseră crescuţi în Israel şi America, fiind cunoscuţi pentru curajul lor. Ambii doreau să ia parte la misiunea Sabena. Barak voia, însă, să îl ia numai pe unul dintre cei doi. Yoni avea un grad mai înalt şi era mai mare decât fratele său, însă, până la urmă, Barak îl alese pe Bibi.

Ca farsa să prindă, trupele de comando se îmbrăcară cu salopete albe, aduse de urgenţă de la spitalul Tel Hashomer din apropiere. Se urcară în maşinile de service, însă fură opriţi de Gandhi, care remarcase că salopetele erau prea albe, prea imaculate. Nu aşa arătau mecanicii. Teroriştii puteau să descopere şiretlicul, spuse Gandhi, şi s-ar fi ales praful de întregul plan. Gandhi le ordonă soldaţilor să se şifoneze, să îşi murdărească salopetele şi să se tăvălească pe piste, astfel încât să arate ca nişte mecanici după o lungă zi de muncă. Mai aduse şi nişte mecanici adevăraţi, mai în vârstă, ca feţele tinereşti ale luptătorilor să nu trezească suspiciuni.

O problemă importantă cu care se confruntau luptătorii sayeret-ului o constituiau… pistoalele. Atacul trebuia să se desfăşoare cu pistoale; însă luptătorii erau antrenaţi să se lupte cu tot felul de arme de foc, mai puţin cu pistoale.

— A fost pentru prima dată în viaţa mea când am ţinut în mână o armă, recunoştea mai târziu Netanyahu.

Ca să depăşească acest handicap, s-a decis să fie aduşi câţiva luptători *sayeret* din rezervă, care erau acum angajaţi ca paznici ai avioanelor companiei El Al. Aceştia fuseseră foarte bine antrenaţi să folosească pistoalele şi erau consideraţi specialişti. Unul dintre ei, Mordechai

Rahamim, devenise chiar erou când, deşi neînarmat, se năpustise brusc asupra a patru terorişti înarmaţi cu puşti mitraliere Kalaşnikov şi grenade de mână, care atacaseră un avion al El Al la Zürich. De origine kurdă, atletic şi cârlionţat, Rahamim a sărit din avion, l-a omorât pe unul dintre terorişti şi a tras neîncetat împotriva celorlalţi trei, până la sosirea forţelor de securitate elveţiene. Presa mondială a lăudat curajul acestui tânăr care a ţinut piept, doar cu un pistol, celor trei terorişti înarmaţi cu puşti Kalaşnikov. Rahamim a fost copleşit de glorie, iar arma sa, o Beretta O.22, a devenit foarte cunoscută în Israel.

Îl chemară în ultima clipă pe Rahamim ca să se alăture grupului de comando Sabena. Unii membri ai *sayeret-ului* aşteptau la terminal urmând ca, imediat ce avionul El Al avea să aterizeze, să-i ia pe paznici şi să îi includă în echipă.

Principala problemă care îi frământa pe toţi erau explozivele. Comandanţii misiunii erau conştienţi de faptul că, dacă încărcătura de explozive ar fi sărit în aer, atunci aeronava s-ar fi transformat într-o capcană a morţii. Astfel, prima sarcină a atacatorilor era să neutralizeze centurile explozive. Cu un minut înainte de lansarea misiunii, şeful statului-major, Elazar, îl trase deoparte pe Rahamim:

— Morduch, îi spuse emoţionat, adresându-i-se cu porecla, intraţi în avion şi căutaţi explozivele!

În cele din urmă, micul convoi se puse în mişcare şi se apropie de avion. Teroriştii le ordonară „mecanicilor” să treacă, câte unul, în faţa cabinei, unde se afla căpitanul Rif’at cu arma-n mână şi îi urmărea. La sol, lângă „mecanici”, se aflau reprezentanţii Crucii Roşii. Fiecare luptător trebuia să îşi deschidă larg salopeta când trecea prin faţa avionului ca să arate că nu este înarmat. De fapt, toţi aveau armele de mână îndesate în spatele curelelor pantalonilor. Oamenii de la Crucea Roşie observară armele soldaţilor, însă nu spuseră şi nu făcură nimic.

Soldaţii începură să se învârtă în jurul avionului, având la ei cutii de unelte şi alte instrumente. Asamblară pe ascuns scările pe care aveau să se urce în avion. „Eram

convins că nu aveam să ies viu din avionul ăla", îşi amintea Rahamim. Le şopti amicilor săi ce să spună familiei după moartea sa.

Şi, apoi, brusc apăru altă problemă. Unul dintre paznici, Yaakov Tzur, care abia sosise din străinătate după un zbor lung cu compania El Al, spuse că nu poate să acţioneze.

— Trebuie să mă uşurez, spuse. M-am ţinut tot drumul până în Israel şi m-aţi luat direct din avion. Trebuie să stau şi să-mi fac nevoile.

Incidentul era pe cât de jenant, pe atât de amuzant, însă nimeni n-avea chef de râs. Fiecare minut era preţios. Colegii lui Tzur încercară să-l convingă că misiunea urma să fie foarte scurtă şi că după aceea avea să aibă la dispoziţie cât timp dorea. Netanyahu, comandantul formaţiei sale, îl întrebă:

— Yaakov, trebuie să faci treabă mare sau treabă mică?

Însă Tzur nu răspunse, îşi dădu jos pantalonii şi se chirci sub avion. Şi toată unitatea *sayeret*, toţi generalii şi toată populaţia Israelului a trebuit să aştepte cu răbdare până când Tzur s-a ridicat şi şi-a tras pantalonii.

Atunci, în cele din urmă, luptătorii îşi aşezară scările. La ora 4.24 după-amiaza, auziră fluieratul ascuţit al lui Barak. Acesta era semnalul. În câteva secunde, urcară până la ieşirile de urgenţă şi la intrarea în cabina din faţă. Primii care pătrunseră în avion pe uşa din stânga-faţă fură Mordechai Rahamim şi Danny Arditi. Mordechai dădu nas în nas cu Atrash, care trase în el. Trase şi Mordechai, însă rată. În momentul acela, pătrunseră Bibi şi Arik pe uşa din dreapta faţă, în timp ce Omer Eran şi Danny Brunner intrară pe uşa din stânga-spate. Omer îl văzu pe Atrash şi îl împuşcă.

Danny Yatom nu reuşi să intre pe uşa din faţă şi rămase blocat, după ce căpitanul Rifat trase în luptătorii de comando, în acelaşi timp, Uzi şi formaţia sa intrară pe uşa din spate. Uzi văzu în faţa sa un bărbat oacheş şi trase în el, luându-l drept unul dintre terorişti. Bărbatul era, de

fapt, un negustor de diamante din Belgia şi fu grav rănit, însă supravieţui. Mai puţin norocoasă, însă, fu o pasageră israeliană, Mary Holtzberg-Anderson, care, prinsă fiind în bătaia focurilor, fu rănită mortal. Uzi avea sarcina de a o găsi pe Rima Tanus, terorista care se afla undeva în spatele cabinei şi purta centura explozivă. Se deplasă din spate înspre centrul cabinei şi deodată o pasageră, Marcelle Eini, îi arătă o femeie ghemuită pe coridor şi care ţinea în mână o grenadă.

— Nu trage! imploră Rima, nu trage!

Uzi îi apucă mâna şi îi luă cu mare precauţie grenada activată din mână, ridicându-i „fiecare deget în parte”. Apoi aruncă încărcătura explozivă afară şi o scoase pe Rima din avion.

Între timp, Mordechai Rahamim înainta încet. Rif’at trase în el din uşa cabinei din faţă. Rahamim trase la rândul său până îşi termină încărcătura şi, apoi, se ghemui în spatele unui scaun ca să reîncarce. În acelaşi timp, încerca să o liniştească pe o femeie înspăimântată care stătea lângă el:

— Nu te îngrijora, bâigui în engleză, totul o să fie bine.

Pe aripa avionului, după salvare. Ehud Barak este în salopetă albă. (Ron Ilan, Biroul de presă al guvernului israelian)

Nu ştia că doamna era soţia lui Reginald Levy. În timpul schimbului de focuri, Rif'at se ascunse în toaletă, iar Rahamim îl urmă şi îl împuşcă mortal.

Bibi şi Marko Eshkenazi se deplasară şi ei spre partea din faţă în căutarea Theresei Halsa. Bibi o prinse în partea stângă a cabinei. Marko îi găsi în haine bateria de activare a încărcăturii explozive. Aceasta protestă violent la încercarea de a o da jos din avion, aşa că Marko o pălmui, timp în care acestuia i se declanşă pistolul, iar glonţul îi răni atât pe Therese, cât şi pe Bibi.

Şi, apoi, totul se termină.

Atacul durase 90 de secunde. Cei doi terorişti bărbaţi fuseseră ucişi. Femeile fură prinse. Pasagerii săreau în sus de bucurie, sărutându-se fericiţi.

Li se alăturară şi Dayan şi echipa sa. Dayan îşi felicită oamenii şi se urcă în maşină. Când ajunse la biroul

său din Tel Aviv, se uită a ceas. Era ora 5.05 după-amiaza. Ajunsese la timp pentru întâlnire.

Hershel şi Ida Norbert aproape că fură sufocaţi de dragostea familiei. Dar Norbert nu putea uita imaginea zărită de la fereastra avionului la începerea atacului unităţii *sayeret*. Văzuse siluete albe căţărându-se în susul şi în josul scărilor de pe aripa avionului. Îşi amintise de cartea Genezei din Biblie, în care era descrisă scara lui Iacob şi „îngerii care urcau şi coborau pe ea”.

Pentru el şi ceilalţi 100 de pasageri, chiar fuseseră îngeri.

Benyamin Netanyahu, luptător al unităţii Sayeret Matkal şi viitor premier

Adânc întipărit în memoria mea a rămas momentul dinaintea raidului, când stăteam îmbrăcaţi în salopete albe de mecanici pe aripa avionului şi aşteptam să primim permisiunea de a pătrunde. Cei care au trecut prin experienţa aşteptării înaintea unui raid înarmat ştiu că, în momentele respective, fiecare luptător se retrage în sine însuşi.

Ajunsesem la unitate înainte de ivirea zorilor şi nu era nimeni acolo. Ne-am dat seama că se întâmplă ceva la aeroport, ne-am dus acolo şi ne-am organizat repede în echipe. Fratele meu, Yoni, a venit şi mi-a spus:

— Trebuie să mă duc acolo.

Mi-a explicat că este cel mai experimentat luptător din unitate, ceea ce nu putea fi contestat pentru că era adevărat. I-am spus că trebuie să-mi conduc oamenii, însă insista să preia comanda de la mine. Am refuzat. Mi-a spus:

— Atunci o să participăm amândoi la misiune.

L-am întrebat:

— Ce o să le spunem părinţilor dacă unul din noi păţeşte ceva?

Până la urmă, l-am lăsat pe Ehud Barak să decidă, iar Ehud a hotărât să îmi conduc eu soldaţii.

Când s-a dat semnalul să pătrundem în avion, ne-am împins în uşa de urgenţă de deasupra aripii, aceasta a

cedat şi am aruncat-o pe pistă. În jurul nostru şuierau gloanţele teroriştilor, care o nimeriră pe ostatica Miriam Holtzberg-Anderson. Şi acel moment mi-a rămas întipărit în minte.

În timp ce îi căutam pe terorişti, una dintre pasagere ne arătă o femeie ghemuită între scaune şi strigă:

— E teroristă.

Am tras-o de păr, care se dovedi a fi perucă. Am tras-o din nou şi am întrebat-o unde sunt materialele explozive. Marco Ashkenazi a venit în fugă la noi şi mi-a spus:

— Bibi, mă ocup eu de ea.

Am văzut că pistolul din mâna lui avea trăgaciul ridicat. Cum terorista nu era înarmată, i-am strigat:

— Marco, nu!

Dar a fost prea târziu. Pistolul eliberase deja glonţul, care a nimerit-o pe ea, dar şi pe mine.

Marea importanţă a Operaţiunii Sabena a constat în faptul că a confirmat principiul potrivit căruia, dacă există o opţiune militară, o executăm! Operaţiunea Sabena a fost o operaţiune inovatoare în ceea ce priveşte deturnările şi lupta fără compromisuri împotriva terorismului. De atunci metodele teroriştilor s-au schimbat şi, odată cu ele, preţul dureros al atacurilor sinucigaşe cu bombe, rachete şi altele. Însă teroarea nu va înceta dacă nu o combatem, iar pericolul nu va dispărea dacă nu ne preocupă îndepărtarea acestuia.

Codul de etică al FAI prevede că niciun soldat israelian nu poate fi abandonat niciodată în spatele liniilor inamice, nici pe câmpul de luptă, nici în captivitate.

Capitolul 13

„Stop! Stai! Mâinile sus!”-1972

Pe 21 iunie 1972, unitatea Sayeret Matkal a demarat Operaţiunea Containerul 3, al cărei obiectiv era răpirea unor ofiţeri superiori din armata siriană de pe teritoriul libanez pentru a fi daţi în schimbul a trei piloţi israelieni care fuseseră luaţi prizonieri în urmă cu doi ani din Siria.

„Operaţiunile Containerul fuseseră concepute după ce îi prezentasem şefului de stat-major câteva planuri

nebuneşti cu privire la cum am putea să îi eliberăm pe piloţi, planuri care fuseseră, însă, toate respinse", povestea generalul (în rezervă) Uzi Dayan, comandantul adjunct al operaţiunii şi viitorul şef al unităţii Sayeret Matkal. „Într-o bună zi, m-am înfuriat şi m-am dus la ministrul apărării şi i-am spus: «Poate sunteţi prea în vârstă ca să înţelegeţi, însă ostaticii sunt prietenii noştri. Dacă am fi noi în locul lor, am spera să facă şi ei tot posibilul ca să ne elibereze»".

Ministru al apărării era Moshe Dayan, unchiul lui Uzi Dayan. Şeful statului-major, David Elazar, era şi el îngrijorat de situaţia soldaţilor – Gideon Magen, Pinchas Nachmani şi Boaz Eitan – care suferiseră torturi cumplite în închisorile siriene. Şeful statului-major căută o modalitate de a grăbi negocierile legate de schimbul de prizonieri şi ordonă să i se facă propuneri de operaţiuni privind răpirea de ofiţeri sirieni, Ideea *sayeret*-ului fu prinsă din zbor şi avea să fie aprobată şi de premierul Golda Meir.

Se gândeau că, în schimbul unei asemenea monede valoroase de negociere, membrii superiori ai organizaţiei siriene de informaţii aveau să fie de acord să îi elibereze pe piloţii israelieni, precum şi să îi influenţeze pe aliaţii lor egipteni să elibereze 10 prizonieri din Egipt.

Operaţiunea „Containerul 1" a fost demarată după câteva misiuni de observaţie desfăşurate în zona Muntelui Dov de către comandanţii *sayeret-ului*, aproape de graniţa libaneză. Locul ales pentru răpire se afla pe un drum de pământ din Liban, de pe versantul de nord al muntelui, într-un punct în care trebuia să încetineşti. Trupele de comando ale *sayeret-ului* intrară în Liban la adăpostul întunericului şi ajunseră în zona stabilită. Versanţii muntelui erau acoperiţi de vegetaţie densă. Unitatea *sayeret* pregăti o ambuscadă, avându-i pe Ehud Barak drept comandant al echipei destinate raidului şi pe Benyamin Netanyahu în fruntea echipei de blocare. Unitatea *sayeret* aşteptă ore întregi, însă sirienii nu apărură în dimineaţa aceea, misiunea fiind contramandată.

O a doua tentativă de răpire, Operaţiunea „Containerul 2”, fu programată pentru 19 iunie, în zona Rosh Hanikra, din Galileea Superioară. De această dată, ambuscada fu organizată pe un alt traseu din Liban. Din nou Barak comanda operaţiunea, iar Netanyahu conducea echipa de blocare. Ambii fraţi ai lui Bibi Netanyahu, Yoni şi Iddo, participau la misiune. „A fost singura misiune la care am participat eu, Bibi şi Yoni. De fapt, prima la care FAI-ul ne permitea acest lucru”, spunea Iddo Netanyahu. Într-adevăr, FAI-ul nu permitea ca mai mulţi fraţi să participe la aceeaşi misiune, de teamă că ar fi putut fi ucişi sau răniţi cu toţii.

Rolul echipei de blocare era acela de a împiedica întăririle să ajungă în zona de acţiune şi de a-i prinde pe toţi cei care ar fi încercat să scape din confruntarea cu unitatea lui Barak. În timp ce aşteptau, apăru un cioban libanez, care observă că sârma ghimpată a gardului de la frontieră fusese pusă la pământ de către una dintre echipe. Acesta şi turma sa fură cât pe ce să dea peste oamenii care se ascundeau; Netanyahu îl contactă pe Barak prin aparatul de radiotransmisie şi îi ordonă să îl prindă imediat pe cioban. Luptătorii de comando puseră mâna pe el şi îl trântiră pe jos lângă ei. Ciobanul era speriat de moarte, convins fiind că îl vor omorî. „Ca să îl fac să tacă, i-am spus «Ushuk!» – adică «Taci» în arabă, şi i-am făcut semn cu mâna că o să-i tăiem gâtul dacă nu îşi ţine gura”, a spus Iddo Netanyahu. Ciobanul prinse mesajul şi problema se rezolvă.

Apoi apăru, însă, altă problemă: o maşină blindată libaneză dotată cu un tun, precum şi un vehicul suplimentar urmau convoiul ofiţerilor la o distanţă de circa doi kilometri. Cele două vehicule staţionară chiar lângă ascunzătoarea în care se afla detaşamentul lui Netanyahu, iar convoiul continuă să înainteze spre vârful muntelui. Netanyahu îi dădu vestea în şoaptă prin radio lui Barak, care le ordonă să rămână ascunşi. Barak îi raportă generalului Mordechai (Motta) Gur, acum comandant al Districtului de Nord, şi şefului statului-major, care îi

ordonară să oprească imediat operaţiunea şi să se retragă în Israel.

Barak încercă să se opună, să convingă conducerea superioară că era posibilă îndeplinirea misiunii fără riscuri, însă răspunsul a fost un refuz categoric. Dezamăgit, Netanyahu le ordonă oamenilor să se pregătească de plecare. Era ultima lui misiune înainte de a se retrage din armată şi îşi dorea atât de mult să reuşească…

„În cele din urmă, convoiul trecu la o distanţă de doar câţiva metri de noi”, povestea Uzi Dayan, „şi ne uitam la el cu jind”. Mai târziu aveau să afle că printre ofiţerii superiori libanezi din convoi se afla nimeni altul decât şeful statului-major al armatei libaneze.

Când trupele israeliene se întoarseră în zona de adunare de lângă kibuţul Hanita, dezbaterea continuă.

— De ce ne-aţi oprit? îi întrebă Barak pe şeful statului-major şi pe ofiţerii superiori care erau cu acesta. Eram atât de aproape de ei, încât am fi putut să ne îndeplinim misiunea fără nicio problemă. Aproape că pusesem mâna pe ei şi le-am dat drumul.

Elazar încercă să îl calmeze.

— N-am vrut să punem trupele în pericol în ambuscadă – maşina blindată libaneză le-ar fi descoperit.

Barak ripostă:

— Ne faceţi să minţim. Dacă ştiam că misiunea va fi contramandată, nu v-aş fi informat cu privire la vehiculul libanez. Puteaţi să aveţi încredere în părerea mea. Vă asigur că am fi putut să ducem misiunea la îndeplinire. Pe viitor n-am să vă mai spun despre nicio maşină blindată!

Două zile mai târziu, pe 21 iunie, fu autorizată Operaţiunea „Containerul 3”. Netanyahu era deja civil de 24 de ore; Yoni Netanyahu fu numit comandant al operaţiunii, iar Uzi Dayan – locţiitorul său.

De data aceasta, pentru a evita alte misiuni contramandate şi retrageri, Barak s-a hotărât să stea la postul de comandă din faţă, împreună cu generalul Gur şi cu viitorul său succesor, Yitzhak Hofi, ca să se asigure că

misiunea va fi îndeplinită.

Grupul era mai numeros. Unitatea Sayeret Matkal era însoţită de o trupă de acoperire de paraşutişti, de o unitate blindată, precum şi de membrii comandoului Egoz. În plus, le fură date tancuri şi tunuri antitanc care să le asigure acoperirea. Era evident că nimeni nu voia să rişte, de această dată.

„Pentru pregătirea misiunii", povestea Iddo Netanyahu, „am antrenat multe persoane pentru răpire, sub comanda lui Yoni: cum să îi apuce, cum să scoată pe cineva dintr-un vehicul în mişcare şi altele asemenea. Yoni a decis să le arate cum să facă şi îl alese pe unul dintre membrii echipei, bietul de el! în timpul demonstraţiei, Yoni s-a repezit pe neaşteptate asupra soldatului, l-a apucat de păr şi l-a tras afară. Tipul a fost aruncat la pământ, iar manevra a fost considerată reuşită – doar că băiatul încă mai suferea de dureri de scalp câteva zile mai târziu".

În zorii zilei, trupele dărâmară gardul de la graniţă şi pătrunseră în Liban. Yoni Netanyahu o luă înainte şi verifică să nu fie mine pe cărarea care ducea la şosea. La ora 11.00 dimineaţa, apăru convoiul ofiţerilor sirieni însoţit de două maşini blindate şi de două Land Roveruri. Convoiul se îndreptă în direcţia satului Rameish şi se opri la mai puţin de un kilometru şi jumătate la nord de acesta.

La 11.25, trupele *sayeret-ului* ieşiră din ascunzători în două vehicule, se apropiară de gaura din gard şi se opriră lângă ea. Soldaţii se prefăceau că repară un vehicul defect; între timp, convoiul sirian începu să înainteze.

La ora 12.00, convoiul trecu prin satul Ramia. Yoni Netanyahu primi ordin să se ducă la locul ambuscadei de pe şosea. Echipa lui Uzi Dayan îşi ocupă poziţiile de lângă vehicul, iar restul unităţii se împrăştie de-a lungul şoselei în direcţia din care aveau să vină ofiţerii sirieni.

Atunci se întâmplă ceva neaşteptat: câţiva ţărani libanezi îi văzură pe israelieni. Aceştia opriră un Volkswagen care mergea înaintea convoiului şi îi avertizară pe ofiţeri cu privire la soldaţii israelieni care aşteptau în apropiere. Surprins, şoferul îşi continuă

drumul pe o distanţă de câţiva metri, apoi întoarse repede şi începu să gonească spre est. Soldaţii care aşteptau pregătiţi convoiul la locul ambuscadei văzură Volkswagenul întorcând şi îndepărtându-se în viteză. Unul dintre luptători fugi la Netanyahu şi îi raportă cele văzute, chiar în momentul în care acesta era informat de la postul de comandă că şirul de vehicule începuse să facă cale întoarsă.

„Ne-am dat seama că începuseră să se întoarcă", povestea Dayan. „Am început imediat să fugim spre ei. Ajunse acolo şi jeepul lui Yoni după jumătate de minut. La început, nu îşi dăduseră seama ce se întâmplă, de fapt – e posibil să fi crezut că suntem o altă unitate libaneză. Le-am strigat în arabă: «Stop! Stai! Mâinile sus!»

Acesta a fost momentul critic: cine avea să tragă mai întâi? Dayan trase focuri de avertisment înspre picioarele sirienilor şi ale libanezilor. Aceştia fură şocaţi, însă, după o secundă, deschiseră şi ei focul. Schimburile de focuri fură scurte şi, când încetară, patru militari libanezi din escortă erau morţi, printre ei numărându-se şi un ofiţer. Un ofiţer sirian şi un luptător israelian de comando erau răniţi.

În tumultul luptei, doi ofiţeri, unul sirian şi unul libanez, fugiră spre nord şi dispărură în vegetaţie. Ceilalţi ofiţeri fură capturaţi: un ofiţer al serviciilor de informaţii, cu gradul de general de brigadă, doi colonei de la blindate, care aparţineau de Departamentul Operaţional al armatei siriene, şi doi piloţi cu rang de locotenent care aparţineau de serviciul de informaţii al Forţelor Aeriene Siriene. Ofiţerul sirian care reuşise să fugă era şeful acestui serviciu aflat pe teren.

Echipele lui Netanyahu, Dayan şi Muki Betzer îi căutară pe zone extinse pe sirienii care fugiseră, însă fără niciun rezultat. Pe lângă ofiţeri, mai scăpase şi un Mercedes verde. Echipa de blocare din est fu alertată prin radio ca să caute Mercedesul. Maşina fu descoperită mai târziu abandonată şi ciuruită de gloanţe aproape de Ramia. S-a dovedit că Volkswagenul şi Mercedesul se nimeriseră din întâmplare în zona de luptă, fără să aibă nicio legătură

cu grupul ofiţerilor.

Misiunea se încheie cu puţin înainte de ora 1.00 după-amiaza. Soldaţii, care se aflaseră numai 93 de minute în Liban, se întoarseră în Israel euforici. Dayan îşi amintea: „Pe drumul de întoarcere spre Israel, am auzit deja la radio ştirea cu privire la operaţiunea din Liban. Conduceam un Chevrolet Impala şi îmi aduc aminte că ne gândeam cum să umplem găurile făcute de gloanţe în Land Roveruri şi în Impala – aceasta din urmă a mai fost folosit de serviciul de informaţii încă mulţi ani”.

A doua zi dimineaţă, ziarul iordanian Al *Rai* comenta: „Aceasta a fost cea mai mare victorie a serviciului israelian de

Scena bătăliei, la câteva minute după încetarea focului (Prin amabilitatea lui Aviram Halevi & „Israel Defense”)

Informaţii din istoria conflictului arabo-israelian. Israelul a dat o lovitură grea armatei siriene”.

După răpire, Siria a cerut Israelului să îi înapoieze ofiţerii în mod necondiţionat, pentru că nu erau prizonieri de război. Un an mai târziu, cele două părţi au convenit asupra unui schimb de ostatici şi, la 3 iunie 1973, trei

membri ai echipajului aerian îi fură înapoiaţi Israelului. În schimb, Israelul îi eliberă pe ofiţerii luaţi ostatici, plus alţi ostatici sirieni şi libanezi. Israelul căzu de acord să îi acorde clemenţă lui Kamal Kanji, un conducător al druizilor din Majdal Shams (din nordul înălţimilor Golan), care, cu o lună înainte, fusese condamnat la 23 de ani de închisoare pentru spionaj în favoarea Siriei.

Uzi Dayan, viitor adjunct al statului-major îi cunoşteam personal pe piloţii luaţi ostatici, pe care doream să îi eliberăm după răpirea ofiţerilor sirieni. Pini Nachmani crescuse în *moshav*-ul (orăşelul) Yokneam, iar mama lui o cunoştea pe a mea. De asemenea, se antrenase la academia Forţelor Aeriene împreună cu vărul meu.

A fost un navigator de excepţie pe elicopterele Sikorski ale escadronului 114 şi participase la multe dintre operaţiunile desfăşurate de unitatea sa. Prin intermediul lui l-am cunoscut pe Gideon Magen, un comandant de escadron Phantom, care fusese şi el luat ostatic.

Când au fost eliberaţi piloţii, ne-am întâlnit cu ei la Baza aeriană Ramat David, iar primele cuvinte ale lui Nachmani au fost:

— Ştiam că o să ne scoateţi de-acolo.

Se pare că soţia lui îl ţinuse la curent cu evenimentele printr-o scrisoare care îi parvenise acestuia prin Crucea Roşie şi în care îi scria: „Am fost la pescuit la lacul Kfar Baruch şi ne-am întors cu cinci peşti foarte graşi” Nachmani, care ştia că soţiei sale nu îi place pescuitul, l-a întrebat pe reprezentantul Crucii Roşii despre operaţiunile care se desfăşuraseră recent, iar acesta i-a adus un ziar care povestea despre operaţiune…

Măreţia acestei misiuni a constat în devotamentul nostru faţă de sarcina încredinţată, în faptul că nu am renunţat. Ne-am întors de trei ori până a fost îndeplinită misiunea. Trăsătura sa caracteristică a fost faptul că nu a fost o misiune menită să aducă înapoi agenţi secreţi sau să îi atace pe inamici – ci a avut scopul de a ne salva piloţii încarceraţi într-o închisoare siriană.

După masacrarea sportivilor israelieni de la Jocurile

Olimpice de la München, *consilierul pe probleme de antiterorism al Goldei Meir, Aharon Yariv, şi şeful Mossadului, Zvi Zmir, i-au spus premierului* că, *dacă Israelul îi ucide pe liderii grupării Septembrie Negru, atunci organizaţia va înceta să mai existe*. Mai *multe operaţiuni ale Mossadului în Europa au avut. drept rezultat moartea comandanţilor grupării Septembrie Negru. Însă figurile centrale trăiesc încă nepedepsite în capitala libaneză, Beirut*.

Capitolul 14

Doamna care aduce necazuri – 1973

Noaptea de 9 aprilie 1973 a fost o noapte cu lună plină la Beirut, capitala Libanului.

Mult după miezul nopţii, pe strada Verdun, apăru un cuplu de îndrăgostiţi care se plimba. Bărbatul era înalt, atletic, îmbrăcat într-un costum modern. Femeia era scundă, cu părul negru şi purta o rochie neagră care se mula pe silueta subţire cu sâni mari. Când pe acelaşi trotuar se apropiară de ei doi jandarmi – ofiţeri de poliţie –, cuplul se îmbrăţişă tandru, dulcea îmbrăţişare durând până când jandarmii dispărură din raza lor vizuală. Cuplul îşi continuă plimbarea până când ajunse la un bloc luxos, unde cei doi se despărţiră. Bărbatul, împreună cu alţi ţipi şi cu o fată blondă, care apăruseră din întuneric, intrară repede în clădire; femeia în rochie neagră rămase pe stradă, unde i se alătură o alta, o fată cu părul roşcat-cafeniu.

Vizavi era parcată o maşină roşie, marca Dauphine. Un paznic uriaş ieşi din ea, uitându-se suspicios la cele două doamne. Îşi scoase arma şi începu să traverseze strada. Însă îl aştepta surpriza vieţii lui. Cele două femei îşi aruncară dintr-odată hainele şi *t 9 >*

scoaseră de sub ele puşti-mitraliere, trăgând în el. Paznicul sări ca să se ascundă şi se prăbuşi în spatele unui gărduleţ. Un glonţ nimeri volanul Dauphine-ului şi sunetul strident al claxonului sfâşie tăcerea nopţii.

Operaţiunea Primăvara tinerilor începuse.

Cuplul întâlnit de jandarmi pe stradă nu era un cuplu

de îndrăgostiţi. Bărbatul înalt era Muki Betzer, unul dintre cei mai buni luptători ai *sayeret-ului*. Iubita lui era nimeni altul decât Ehud Barak, comandantul *sayeret-ului*. Barak purta o perucă blondă şi mult machiaj, iar sutienul îi era plin cu grenade de mână şi şosete desperecheate. Pe sub maiou avea arme şi aparate mobile de emisie-recepţie. Cealaltă „fată" era Amiram Levin, viitor comandant al sayeret-ului şi general al FAI. Ambii aleseseră să se deghizeze în femei pentru că erau scunzi şi subţiri; la fel şi „blonda", Loni Rafaeli, care intrase în clădire împreună cu bărbaţii, care erau toţi luptători ai sayeret-ului.

„Primăvara tinerilor" s-a născut în toiul războiului secret pe care Israelul îl ducea împotriva grupului terorist Septembrie Negru. Gruparea fusese înfiinţată de Yasser Arafat, conducătorul Organizaţiei pentru Eliberarea Palestinei, după ce regele Hussein al Iordaniei masacrase multe mii de membri ai OEP în Iordania, în septembrie 1970; de aici şi denumirea de Septembrie Negru.

Iniţial, nou-înfiinţata organizaţie teroristă atacase obiective, lideri şi agenţi secreţi iordanieni; însă, curând, se îndreptase împotriva Israelului, deturnase Boeingul Sabena şi ucisese 11 sportivi israelieni la Jocurile Olimpice de la München, din 1972. Urmând sfatul şefului Mossadului, Zvi Zamir, şi al consilierului pe probleme de terorism al prim-ministrului, Aharon Yariv, Golda Meir a trimis echipa operaţională a Mossadului să acţioneze sub acoperire în Europa, împotriva conducătorilor organizaţiei Septembrie Negru. Zamir şi Yariv credeau că eliminarea conducătorilor organizaţiei avea să conducă la dispariţia întregii grupări şi să pună capăt acţiunilor teroriste ale acesteia. În cadrul unor operaţiuni rapide şi necruţătoare ale Mossadului la Roma, Paris, Atena şi în Cipru, au fost ucişi mai mulţi conducători ai grupării Septembrie Negru. Însă Mossadul şi FAI-ul credeau că nu e suficient, că trebuie să îi atace pe liderii organizaţiei în propriul bastion – la Beirut. Capitala libaneză devenise cartierul general al multor grupări şi organizaţii teroriste care îşi desfăşurau activitatea aici fără să fie pedepsite vreodată. Venise

vremea să le dovedească liderilor teroriști că nu exista loc sub soare unde să nu îi prindă brațul lung al Israelului.

Obiectivul operațiunii era uciderea a trei conducători importanți ai grupărilor Septembrie Negru și OEP: Kamal Nasser, principalul purtător de cuvânt al OEP; Kamal Adwan, responsabilul activităților palestiniene din teritoriile ocupate de Israel; și însuși comandantul-șef al organizației Septembrie Negru, Muhammad Najar (Abu Yussuf). Toți trei locuiau într-un bloc turn de pe strada Verdun – Nasser la etajul trei, Adwan la doi, iar Abu Yussuf la etajul șase, în aripa de nord a clădirii. Ideea inițială era lansarea unei acțiuni de amploare a FAI-ului, în cadrul căreia mari unități de elită urmau să aterizeze la Beirut, să blocheze străzile din jurul clădirii și să atace clădirea într-un mod foarte elaborat – însă Ehud Barak contramandase planul respectiv. Un asemenea plan, le spusese acesta superiorilor săi, însemna pierderea celui mai important factor de care depindea reușita operațiunii – elementul surpriză. Unitatea *sayeret* putea să îndeplinească misiunea cu 14 luptători, care aveau să pătrundă în liniște în Beirut, să se strecoare în clădire și să intre în apartamentele teroriștilor precum un fulger apărut din senin.

Comandanții „Primăverii tinerilor”, de la dreapta: Amnon Lipkin-Shahak, Shaul Ziv, Emanuel Shaked, Ehud

Barak. (Biroul de presă al guvernului israelian)

Moshe Dayan fu de acord cu planul, însă decise să îl dezvolte. Nu aterizăm în fiecare zi la Beirut, spuse, această misiune va fi unică – aşa că haideţi să profităm şi să atacăm mai multe obiective inamice în acelaşi timp. Şeful statului-major, Dado Elazar, şi comandantul paraşutiştilor, colonelul Mano Shaked, hotărâseră că, în timp ce unitatea *sayeret* se ocupa de cei trei lideri ai OEP-ului, o altă echipă de paraşutişti, din Batalionul Aeropurtat 50, avea să atace sediul organizaţiei Frontul Democratic pentru Eliberarea Palestinei (FDEP), o organizaţie teroristă maoistă, condusă de Nayef Hawatmeh. Echipa Batalionului 50 avea să fie condusă de locotenent-colonelul Amnon Lipkin-Shahak, un ofiţer înalt şi subţire, extrem de cerebral, decorat pentru „modul de conducere şi curajul în luptă" demonstrate într-un atac din 1968 asupra unei baze a OEP-ului, atac care a primit numele de cod Operaţiunea Inferno.

Planul era următorul: paraşutiştii lui Lipkin urmau să îi ucidă pe paznicii de la intrarea în sediul teroriştilor de pe strada Khartoum şi să arunce în aer clădirea cu 200 de kilograme de material explozibil, ucigându-i astfel pe toţi cei aflaţi înăuntru, în acelaşi timp, alte unităţi de paraşutişti aveau să aterizeze în afara Beirutului şi să desfăşoare operaţiuni de diversiune de mai mică amploare.

Unitatea *sayeret* şi echipa Batalionului 50 urmau să ajungă pe coasta libaneză în ambarcaţiuni dotate cu rachete aparţinând Forţelor Navale şi să debarce pe plaja din Beirut în şalupe de cauciuc de tipul Zodiac. Pe plajă urma să îi aştepte o mică echipă de agenţi ai Mossadului, care aveau să vină la Beirut cu avionul din mai multe capitale europene. Agenţii urmau să sosească cu paşapoarte false cu câteva zile înainte de declanşarea operaţiunii; aveau să închirieze maşini, să viziteze oraşul şi să se familiarizeze cu străzile şi bulevardele acestuia. În noaptea misiunii, aveau să îi ducă pe soldaţi cu maşinile la obiectivele stabilite şi apoi să îi aducă înapoi pe plajă, după terminarea operaţiunii. Barak ceru trei maşini americane în care să îi poată înghesui pe cei 14 oameni ai săi.

Computerul FAI i-a dat misiunii numele de cod „Primăvara tinerilor”.

Pregătirea intensivă a unităţilor începu neîntârziat. Mano Shaked şi şeful statului-major Elazar îşi petrecură mult timp cu luptătorii. Shaked voia să se asigure personal că paraşutiştii săi se familiarizează cu străzile Beirutului. Îi arăta câte unuia dintre ei fotografii făcute de sus şi hărţi, după care îl aşeza cu spatele la hartă şi îl întreba:

— Ce e în dreapta ta? Ce e în stânga ta?

Considera că băieţii săi trebuie să dobândească un simţ al orientării „cu ochii închişi” în cartierele în care aveau să acţioneze.

Paraşutiştii şi luptătorii *sayeret-ului* făcură exerciţii de amerizare, de deplasare pe jos spre ţinte sau în maşini civile şi apoi de retragere pe plajă şi de plecare la bordul şalupelor Zodiac. La o bază militară îndepărtată fu construită o machetă a clădirii din lemn şi pânză pe care unitatea *sayeret* avea să o atace, iar trupele de comando atacară apartamentele folosind diverse tipuri de muniţie reală; se antrenară şi în nişte barăci de poliţie abandonate din Samaria. Echipa Batalionului 50 folosi cartierul Lamed din Tel Aviv ca „machetă” a Beirutului. Unele case din zonă erau încă în construcţie şi puteau fi folosite pentru antrenamente fără să trezească suspiciuni din partea localnicilor.

Sau cel puţin aşa au crezut comandanţii operaţiunii, într-o noapte din luna martie 1973, un locuitor al cartierului Lamed, în timp ce se uita pe fereastră, observă câteva personaje suspecte strecurându-se printre case, auzi paşi apăsaţi şi strigăte scurte. Anunţă poliţia, care sosi imediat, iar Mano Shaked avu bătăi de cap ca să îi convingă pe poliţişti să o lase baltă. Şi proprietarul unui magazin de pe strada Disengoff îşi exprimă anumite suspiciuni. Tot veneau la ei, pe rând, tineri care cereau costume cu un număr mai mare decât purtau. Patronul nu ştia că erau paraşutişti care urmau să plece la Beirut îmbrăcaţi în costume cu câteva numere mai mari ca să îşi poată ascunde armele pe sub sacou. Negustorul începu să

pună întrebări, dar paraşutiştii îl convinseră să uite ce auzise, ce vânduse şi cine cumpărase de la el.

Însă nu numai civilii îşi puneau întrebări. Într-o noapte, după mai multe ore de exerciţii de amerizare în nordul Tel Avivului, obosiţi fiind, paraşutiştii se întinseră pe plajă în aşteptarea bărcilor de cauciuc. Unul dintre ei, locotenentul Avida Shor, veni la şeful statului-major.

— Pot să vă vorbesc, domnule?

În nicio altă armată din lume n-ar îndrăzni un ofiţer inferior să îi vorbească şefului statului-major, însă Israelul era diferit.

— Spune, îi răspunse Elazar tânărului.

Avida, membru al kibuţului Shoval, era unul dintre cei mai buni luptători paraşutişti. Îşi dovedise curajul în raidul de la Tripoli, unde unitatea sa aterizase pe o plajă pustie, la o distanţă de peste 200 de kilometri dincolo de graniţa israeliană, atacase şi aruncase în aer patru baze teroriste şi se întorsese practic nevătămată. Avida era, de asemenea, cunoscut pentru principiile sale morale deosebite. Acum scoase din buzunar un carneţel şi îi spuse lui Elazar:

— Avem de gând să aruncăm în aer sediul FDEP-ului cu 200 de kilograme de explozibil. Însă, potrivit propriilor mele calcule, putem să dărâmăm clădirea şi cu numai 120 de kilograme.

— Ce contează? îl întrebă generalul Elazar.

— Contează, spuse Avida apăsat, pentru că mai este o clădire lângă sediul FDEP-ului. Este o clădire de şapte etaje, locuită de mai multe familii de civili. Cred că ar trebui să folosim mai puţin explozibil ca să evităm victimele în rândul civililor. Apoi adăugă: Teroriştii ar trebui să vadă că am ajuns acolo şi că am fost în stare să ne îndeplinim misiunea, dar că nu facem rău femeilor şi copiilor.

Urmă un moment de tăcere. În cele din urmă Elazar dădu aprobator din cap.

— Te cred, spuse. Atunci 120 de kilograme să fie.

Între 1 şi 6 aprilie sosiră la Beirut câţiva turişti:

Gilbert Rimbaud, Dieter Altnuder, Andrew Whichelaw, Charles Boussard, George Elder şi Andrew Macy. Cei mai mulţi dintre aceştia aveau paşapoarte britanice sau belgiene şi fură ulterior identificaţi de surse străine drept agenţi ai Mossadului. Aceştia se cazară la diverse hoteluri şi închiriară maşini de la Avis şi Lenacar. Cel puţin trei dintre maşini erau de fabricaţie americană, după cum ceruse Barak: un Buick Skylark, un Plymouth şi un Valiant.

Pe 5 aprilie, nouă ambarcaţiuni cu rachete şi ambarcaţiuni rapide de patrulare marca Dabur porniră spre portul Haifa, avându-i la bord pe luptătorii *sayeret*-ului, echipa Batalionului 50 şi pe cei din Flotila 13 – puşcaşii marini ai FAI-ului. Înainte de plecare, li s-au arătat soldaţilor ultimele fotografii aeriene ale Beirutului, ale plajei de debarcare şi ale clădirilor-ţintă. Luptătorii sayeret-ului primiră fotografii ale celor trei lideri terorişti pe care trebuiau să îi omoare. Unora dintre oameni li se dădură revolvere Beretta silenţioase. Obiectivele primiră nume de femei: „Aviva”, „Gila”, „Varda”, „Tzila” şi „Judith”.

După lăsarea întunericului, ambarcaţiunile ajunseră la Beirut; oraşul era puternic iluminat, cluburile şi restaurantele sale fremătând de viaţă. În acest timp, în ambarcaţiunile israeliene, soldaţii forţelor navale îi acoperiră pe luptători cu huse mari, din plastic transparent, ca să nu li se ude hainele civile şi machiajul pe care îl purtau unii dintre ei. Se urcară în 12 bărci de cauciuc şi, puţin după miezul nopţii, ajunseră în cele două zone de debarcare – El-Baida şi Dove Cove. Plajele erau părăsite, iar ultimul cuplu de îndrăgostiţi plecase deja de pe întinderea de nisip. Într-o tăcere deplină, că nişte fantome, şalupele ieşiră din apele întunecate ale mării.

Unitatea *sayeret*-ului şi echipa lui Lipkin-Shahak debarcară în tăcere. În acelaşi timp, alte echipe de paraşutişti se pregăteau să ajungă la alte obiective. O echipă a Flotilei 13 urma să ajungă în cartierul El-Uzai şi să se îndrepte spre o fabrică de mine marine şi spre o bază teroristă. O altă trupă de paraşutişti urma să atace şi să arunce în aer un depozit din portul Beirutului, în timp ce

unitatea de paraşutişti de comando se îndrepta spre un atelier de arme aflat la nord de Sidon. Cartierele generale plutitoare ale misiunii, conduse de Mano Shaked, şi o unitate de salvare de paraşutişti ajunseră pe plajele din Beirut în două ambarcaţiuni dotate cu proiectile. Toate erau la locul lor.

Pe plajă, maşinile închiriate şi şoferii acestora aparţinând Mossadului aşteptau. Soldaţii săriră din şalupele Zodiac şi fugiră spre maşini. Unul dintre luptătorii din echipa lui Barak era Yoni Netanyahu. Barak se simţea obligat faţă de Yoni, după ce îl preferase pe fratele mai mic al acestuia, Bibi, pentru misiunea „Sabena". Soldaţii *sayeret-ului* se îngrămădiră în maşinile americane care rulară pe strada Verdun şi parcară pe strada Ibn el Walid din vecinătate, aproape de clădirea-ţintă. Oamenii coborâră şi se îndreptară în grupuri mici spre marea clădire. Celelalte trei maşini îi transportară pe paraşutiştii lui Lipkin pe strada Ghana, iar aceştia se furişară spre sediul FDEP-ului de pe strada învecinată, Khartum. La ora 1.29 noaptea, ambele echipe erau pe poziţii.

Când ciudatul cuplu – Ehud Barak şi Muki Betzer – ajunse la clădirea din strada Verdun, observă că poarta clădirii nu era încuiată şi că paznicul nu era acolo; nu aveau nicio problemă să intre în clădire. Rapoartele serviciilor de informaţii pe care le primiseră indicau că vizavi aveau să se afle nişte paznici într-un Mercedes gri parcat acolo; însă nu se vedea niciun Mercedes. Echipele *sayeret*-ului intrară în clădire şi urcară pe scări până la apartamentele teroriştilor. Numai Barak şi Levin, care rămăseseră afară, îşi dădură seama brusc că paznicii se aflau în Dauphine-ul roşu şi deschiseră un schimb de focuri cu bărbatul care ieşi din maşină. Sunetul strident al claxonului Dauphine-ului care fu lovit de glonţ răsună în cartierul adormit şi astfel dispăru efectul-surpriză.

Muki Betzer, Yoni Netanyahu şi ceilalţi doi soldaţi ajunseră la apartamentul lui Abu Yussuf şi aruncară în aer uşa acestuia cu materialul explozibil. Cele două secunde care se scurseră între momentul activării explozibilului şi

explozie i se părură lui Betzer o eternitate. Uşa sări din balamale, iar luptătorii de domando se năpustiră în apartament. Acolo dădură peste fiul de 16 ani al lui Abu Yussuf.

— Unde-i taică-tu? îl întrebă unul dintre ei în arabă.

Adolescentul se holbă îngrozit la necunoscuţii care purtau ciorapi de nailon pe cap, după care fugi în camera lui şi coborî pe ţeava pluvială până în apartamentul unui prieten de la etajul cinci. Ceilalţi patru copii ai lui Abu Yussuf erau în apartament, dar nimeni nu se atinse de ei. Brusc, uşa dormitorului se deschise şi apăru în faţa soldaţilor şeful organizaţiei Septembrie Negru, Abu Yussuf, în pijamale. Acesta sări înapoi în cameră şi trânti uşa. Soţia acestuia, Maha, încercă să scoată din dulap revolverul soţului. Luptătorii traseră în uşă, iar Muki o deschise cu o lovitură. Câteva împuşcături îi nimeriră pe Abu Yussuf şi pe Maha, care stătea în spatele lui. Yoni şi celălalt soldat îl împuşcară mortal. Abu Yussuf, „omul vinovat de Masacrul de la München", zăcea acum mort pe podea.

Muki părăsi apartamentul şi fugi în jos pe scări, fiind urmat de oamenii săi.

În cealaltă aripă a clădirii, cele două echipe ale *sayeret-ului* se îndreptară spre apartamentele lui Adwan şi lui Nasser. Câţiva luptători, conduşi de Amitai Nahmani, ajunseră la apartamentul lui Adwan, iar unul dintre ei împinse uşa, care se deschise. Adwan stătea în faţa lor, cu un pistol-mitralieră Kalaşnikov în mâini. Acesta ezită o fracţiune de secundă, apoi se aruncă după o draperie continuând să tragă în israelieni şi rănindu-l pe unul dintre ei. Un soldat care se căţărase pe conducta de apă din afara clădirii sări în apartament. În acel moment, Nahmani îl împuşcă pe Adwan. Soldaţii scotociră prin apartament, însă nu le făcură niciun rău soţiei lui Adwan şi celor doi copii; îndesară dosare şi documente în două serviete şi ieşiră în fugă.

În acelaşi timp, cea de-a treia echipă, condusă de Zvi Livne, aruncă în aer uşa lui Kamal Nasser. Dădură buzna în

dormitor, unde dormeau două femei. Nasser nu era acolo; traseră pe sub paturi, căutară în dulap ca să îl găsească, în cele din urmă, pe reprezentantul OEP-ului în bucătărie, unde îl împuşcară. Când ieşiră, se deschise brusc uşa apartamentului din faţă. Unul dintre oameni trase instinctiv şi împuşcă mortal o italiancă, care fusese trezită de împuşcături.

Între timp, izbucnise un schimb de focuri pe stradă. În apropiere se afla o secţie a jandarmeriei libaneze; la câteva minute după izbucnirea schimbului de focuri cu paznicii, la locul faptei sosi un jeep Land Rover al jandarmeriei. Barak şi Levin traseră în jeepul care se apropia şi îl nimeriră pe şofer. Jeepul intră în maşinile parcate pe stradă. Toţi pasagerii fură împuşcaţi de Barak şi de Levin, cărora li se alăturară, în curând, luptătorii care ieşeau din clădire. Un alt jeep al jandarmeriei apăru în viteză pe stradă. Soldaţii traseră dezlănţuit şi îl opriră şi pe acesta. Barak le ordonă oamenilor săi să urce în maşini, însă apăru un al treilea jeep. Şi acesta fu întâmpinat cu focuri puternice, precum şi cu o grenadă aruncată de Betzer. Jandarmii săriră din vehiculul în flăcări şi fugiră spre intrarea unei clădiri vecine.

Soldaţii fugiră la maşini, iar Yoni se urcă ultimul în cea de-a treia maşină. Întreaga operaţiune durase o jumătate de oră. Maşinile goniră spre plajă, dar, chiar când se apropiau de faleză, le ieşiră în faţă două jeepuri ale jandarmeriei, care mergeau încet inspectând zona. Maşinile americane merseră încet în spatele Land Roverelor în perfectă ordine, până când jeepurile dădură colţul. Echipa *sayeret-ului* ajunse în siguranţă pe plajă.

În acelaşi timp, în cealaltă parte a Beirutului, paraşutiştii lui Lipkin se îndreptară pe furiş spre sediul FDEP-ului. Erau tot 14 la număr: patru perechi de paraşutişti, Lipkin, doctorul unităţii, un luptător din Flotila 13 şi trei şoferi. Atacul urma să se declanşeze după ce doi paraşutişti aveau să se apropie de paznicii clădirii şi să-i ucidă cu pistoale Beretta cu amortizor. Cei doi paraşutişti aleşi să îndeplinească această însărcinare erau Avida Shor

– cel care îl convinsese pe Elazar să folosească mai puţin explozibil – şi amicul său Hagai Maayan, din kibuţul Magen.

Aceştia o porniră agale pe strada Khartoum şi se opriră la intrarea în clădirea teroriştilor ca să îşi aprindă ţigările. Acolo se aflau paznicii.

— Nu vă supăraţi, i se adresă Shor unuia dintre ei în limba engleză.

Când paznicii se întoarseră spre israelieni, Shor şi Maayan îşi scoaseră pistoalele şi îi împuşcară. În timp ce cădea, unul dintre terorişti gemu:

— Alah!

Nimeni nu îi observase pe cei doi paznici aflaţi în jeepul Fiat, dotat cu mitraliere ruseşti „DEK” şi care se afla parcat pe partea cealaltă a străzii. Aceştia deschiseră brusc focul şi îi ciuruiră pe cei doi paraşutişti. Avida Shor muri pe loc; Maayan avea să moară mai târziu. Igal Pressler, alt paraşutist care îi urma pe cei doi, fu rănit. Lipkin îi strigă pe Shor şi pe Maayan prin staţia radio, însă nu primi niciun răspuns. Pentru Lipkin „acesta este un moment foarte dificil. Shor nu răspunde, Maayan zace rănit pe stradă, Igal sângerează – însă tot trebuie să aruncăm clădirea în aer!”

De la balcoane, ferestre şi chiar de pe stradă, teroriştii deschiseră focul intens asupra paraşutiştilor cu carabine, Kalaşnikovuri şi mitraliere. Lui Lipkin i se păru „un adevărat iad”. Îi transmise lui Mano Shaked prin staţia radio mesajul că a intervenit „o problemă”.

— Aveţi nevoie de ajutor? îl întrebă Shaked.

— Momentan nu, spuse Lipkin.

Shaked demară de îndată manevre de diversiune ca să reducă numărul forţelor armate libaneze care ar fi încercat să intervină în luptă. Bărcile de cauciuc, pline cu soldaţi, se îndreptară în viteză spre plaje. Atacul începuse cu trei minute mai devreme, însă aceste minute erau preţioase.

Pe strada Khartoum, se dezlănţui o bătălie în toată regula între paraşutişti şi terorişti. Un soldat încercă să îl

târască pe Igal la adăpost; unul dintre teroriştii crezu că Igal e de-al lor şi încercă să îl tragă într-o curte din apropiere. Acesta cedă numai după o luptă aprigă cu Avishai, un scafandru din Flotila 13. Exploziile şi rafalele de gloanţe erau însoţite de strigătele teroriştilor: „Yahood! Yahood! (Evrei)" Spre uimirea israelienilor, în toiul luptei, în timp ce strada vuia de potopul de împuşcături, civili continuau să intre şi să iasă din clădirile vecine sau stăteau la balcoane şi urmăreau cu interes lupta.

În toiul schimburilor intense de focuri, patru paraşutişti reuşiră să intre în holul clădirii. Aceştia traseră cu armele automate şi aruncară grenade de mână nimerind astfel mulţi teroriştii care coborau pe scări. Ocupară holul clădirii. Deodată, unul dintre paraşutişti, Aharon Sabbag, observă că luminile liftului se aprindeau pe rând foarte repede în timp ce liftul cobora. Acesta privi numerele ca hipnotizat. Patru... trei... doi... unu. Când liftul opri, îşi descărcă toate gloanţele în interiorul acestuia. Nimeni nu ieşi viu de-acolo.

Atunci, maşina care transporta explozibilul pătrunse în hol, iar geniştii puseră rapid încărcătura în jurul a patru coloane de susţinere. Programară siguranţele ca să aibă o întârziere de 180 de secunde, după care se retraseră, în timp ce tovarăşii lor le acoperiră ieşirea trăgând cu RPG-uri (grenade propulsate de rachete), aruncătoare de tip bazooka, mortiere de 81 de mm şi grenade cu gaze lacrimogene. Paraşutiştii încărcară într-una dintre maşini trupul lui Avida Shor şi pe Hagai Maayan, care mai respira încă. Şoferul nu respectă ordinul lui Lipkin de a-i aştepta şi pe ceilalţi şi goni spre plajă. Luptătorii împrăştiară cuie pe stradă ca să întârzie maşinile care i-ar fi urmărit, după care se înghesuiră în cele două maşini rămase, care porniră într-o viteză nebună spre plajă. Întreaga operaţiune durase 24 de minute.

Elicoptere israeliene îşi făcură apariţia pe plaja Al Baida şi îi luară pe răniţi, în timp ce restul oamenilor se urcară în bărcile de cauciuc şi se îndreptară spre vasele dotate cu rachete. Cei şase agenţi ai Mossadului parcară

cu precizie maşinile pe plajă, lăsând cheile în contact, după care săriră în şalupele Zodiac. Facturile pentru închirierea maşinilor aveau să fie plătite câteva zile mai târziu cu cârduri American Express. Între timp, încetară şi operaţiunile de diversiune ale paraşutiştilor şi ale Flotilei 13, iar soldaţii se întoarseră la ambarcaţiunile lor de pe plaje.

Amnon Lipkin se întoarse şi rămase ţintuit locului. Se simţea „precum soţia lui Lotw din Biblie la vederea fumului care se înălţa în formă de ciupercă deasupra clădirii FDEP-ului.

În portul din Haifa, Dayan şi Elazar aşteptau trupele de comando. Misiunea fusese încununată de un succes desăvârşit.

Cartierul general al FDEP-ului fusese distrus şi zeci de terorişti din conducerea organizaţiei erau îngropaţi sub ruine. Au murit trei dintre principalii conducători ai organizaţiilor Fatah şi Septembrie Negru. Presa mondială descrise fapta de vitejie a FAI pe primele pagini. În zilele următoare, după moartea principalilor lideri ai organizaţiei Septembrie Negru, organizaţia s-a prăbuşit şi, pur şi simplu, a încetat să existe.

Impresionat de calmul lui Lipkin din timpul luptei, Mano Shaked îi acordă a doua medalie. Fură decoraţi şi Ehud Barak şi alţi trei luptători.

În mai puţin de şase luni de la „Primăvara Tinerilor”, pe malurile Canalului Suez şi pe înălţimile Golan izbucni Războiul de Yom Kippur.

Ehud Barak, comandant al Sayeret Matkal, viitor ministru al apărării şi prim-ministru

Cu circa patru luni înainte, şeful de operaţiuni, generalul Kuti Adam, ne spusese că, în respectivele clădiri din Beirut, locuiesc câţiva conducători ai organizaţiei Fatah şi ne întrebase dacă putem să acţionăm. I-am răspuns că am putea. Am transmis întrebări Mossadului, am primit răspunsuri, însă lucrurile s-au liniştit. Ne-am făcut alte planuri – un raid într-un club al ofiţerilor din Siria şi eliberarea unor piloţi dintr-o închisoare de lângă

Damasc.

Într-un weekend, în timp ce mă aflam cu soţia la Eilat, am fost chemat la biroul şefului de stat-major. Dado mi-a arătat nişte fotografii şi mi-a zis:

— Uite clădirile astea.

Mano Shaked, care era comandantul infanteriei şi al paraşutiştilor, a propus să le atacăm cu trupe din Brigada 35. Mie mi se părea că seamănă cu un atac asupra unei ţinte fortificate – vii cu 40 de oameni, pui baraje rutiere, faci raiduri prin fiecare clădire… Am spus:

— E imposibil cu atât de multe trupe. Ne trebuie un element-surpriză. Trebuie să îndeplinim misiunea cu 14 – 15 oameni, îmbrăcaţi în haine civile, cu maşini americane, care vin şi-i omoară.

Propunerea a fost aprobată.

Le-am spus oamenilor mei:

— O să-i omorâm în propriile paturi.

La care doi dintre comandanţii de echipe mi-au răspuns:

— Cum adică să-i omorâm în propriile paturi? Omorâm oameni în pat? Ce au făcut ca să le justifice moartea? Se potriveşte asta cu principiul nostru de „puritate a armelor”?

Am zis aşa:

— Sunt oameni răi, periculoşi, lucrează pentru Arafat.

Mi-au zis:

— Asta-i bine, dar nu ai autoritatea necesară. Vrem să ne asigurăm că şeful statului-major o consideră o operaţiune legitimă.

Le-am zis bine, dar nu le-am dat importanţă. Mi-au amintit, însă, de promisiune iar şi iar, aşa că, până la urmă, l-am adus pe şeful statului-major, care le-a explicat cum stau lucrurile.

Amândoi şi-au îndeplinit misiunea foarte bine. Amândoi au fost ucişi în Războiul de Yom Kippur.

Amnon Lipkin-Shahak, comandant al batalionului de paraşutişti, viitor şef de stat-major în timpul luptei, i-am

băgat pe Igal Pressler, care era rănit, şi trupul lui Avida Shor într-una dintre maşinile noastre. Dar, deodată, am constatat că maşina dispăruse împreună cu şoferul său, un veteran din cadrul Mossadului. Am reuşit să ne îngrămădim în două maşini şi am gonit până pe plajă. Acolo l-am găsit pe şofer cu cea de-a treia maşină. L-am întrebat ce se întâmplase. Mi-a spus că, în timpul Războiului de Independenţă, luptase la fortăreaţa Koach, din Galileea, iar comandantul i-a zis: „Nu te mişti de-aiciw. Şi nu s-a mişcat, şi a luptat chiar şi când prietenii săi s-au retras până au învins arabii. S-a ascuns sub leşuri şi aşa a reuşit să supravieţuiască. Mai târziu, a ieşit târâş de-acolo şi a reuşit să scape.

Acum, în timpul luptei cu teroriştii, şi-a amintit că în timpul Războiului de Independenţă aproape că fusese ucis pentru că rămăsese până la sfârşit.

— Am crezut că n-o să scăpaţi vii de-acolo, mi-a spus, şi am hotărât să mă duc cu maşina la plaja pe care am debarcat, în speranţa că mă va salva careva.

Pur şi simplu, fugise.

PARTEA A V-A

Războiul de Yom Kippur

După Războiul de 6 Zile din 1967, Egiptul şi Siria îşi pregătesc răzbunarea. Pe 6 octombrie 1973, de Yom Kippur; acestea atacă simultan Israelul Israelul are aceiaşi conducători, iar şeful statului-major este David Elazar. Liderii arabi au fost schimbaţi: Nasser al Egiptului a murit şi a fost înlocuit de Anwar Sadat. În Siria, Salah el Jadid este în închisoare, în urma loviturii de stat a ministrului apărării, Hafez al-*Assad. Regele Hussein nu este membru al alianţei Sadat-Assad; dimpotrivă, acesta i-a avertizat în secret pe conducătorii Israelului despre atacul care se pregătea. Din păcate, avertismentele sale nu au fost luate în serios.*

Capitolul 15

Tărâmul vitejilor din Africa – 1973

Pe 15 octombrie 1973, la ora 4.30 după-amiaza, paraşutiştii Brigăzii de rezervă 247 se urcară în

autoblindate. Tocmai se terminase şedinţa finală de informare, iar sergenţii grăbiţi fugiră la autoblindatele comandanţilor având la ei hărţile operaţiunii. Un soldat puse o cutie deschisă de gulaş rece în mâna colegului său, care este unul dintre autorii acestei cărţi.

— Mănâncă ceva, îi spuse, ai să mai mănânci tocmai în Africa.

Africa. De nouă zile, mii de soldaţi ai FAI-ului aşteptau această misiune: momentul în care armata lor fărâmiţată avea să treacă dincolo de liniile egiptene stabilite în Sinai, să străbată Canalul Suez şi să ajungă până în spatele frontului inamic. Ştiau că această misiune va înclina balanţa războiului. Credeau şi că misiunea trebuia să fie încununată de succes datorită îndrăznelii şi a riscului impresionant pe care aceasta le implica. Egiptenii nu puteau nici măcar să-şi imagineze că FAI-ul şi-ar fi asumat un asemenea risc nebunesc înainte de a reuşi să le distrugă forţele din tranşeele de pe malul de est al Canalului.

Războiul începuse pe 6 octombrie 1973, de Yom Kippur – Ziua evreiască a ispăşirii. La ora 2.00 după-amiaza, armatele Siriei şi Egiptului atacară în acelaşi timp Israelul pe două fronturi – pe înălţimile Golan şi de-a lungul Canalului Suez. În Golan, sirienii au fost opriţi numai datorită curajului şi a hotărârii câtorva israelieni. În sud, egiptenii au traversat Canalul Suez şi au ajuns în Sinai, care era ocupat de israelieni, au ocupat majoritatea forturilor FAI de-a lungul Canalului şi s-au ascuns bine pe o fâşie de teren din Sinai adâncă de opt kilometri, provocându-le israelienilor pierderi dureroase. Ministrul apărării Moshe Dayan părea să ezite, exprimându-şi temerea faţă de o posibilă cădere a „celui de-al Treilea Templu”, nume simbolic pentru statul Israel;

declaraţia teatrală a şefului statului-major Elazar că „o să le rupem oasele” s-a dovedit doar un balon de săpun.

Pe 8 octombrie, fu lansată contraofensiva Diviziei 162, sub comanda generalului Avraham („Bren”) Adan, însă aceasta eşuă. Adan atacă armata egipteană şi încercă

să traverseze Canalul, dar atacul îi fu respins. Misiunea i-a fost apoi încredinţată fără tragere de inimă generalului „Arik” Sharon, a cărui Divizie 143 includea şi faimoasa Unitate 247 (fostă 55), brigada de paraşutişti rezervişti care cucerise Ierusalimul în timpul Războiului de 6 Zile.

La vârsta de 45 de ani, Sharon era din nou pe val. După ce vreme de câţiva ani ocupase funcţii neînsemnate, fusese în sfârşit băgat din nou în seamă de şeful statului-major Yitzhak Rabin, care îl admira pentru talentul său militar. Însuşi Ben-Gurion îi ceruse lui Rabin „să aibă grijă” de Sharon, la care ţinea, în ciuda defectelor sale de caracter. Sharon fusese promovat general, iar în cursul Războiului de 6 Zile avusese o prestaţie remarcabilă; modul în care atacase fortăreaţa Abu Ageila din Sinai se preda acum la academiile militare din întreaga lume. Plecase din armată în 1973, după ce fusese comandantul Districtului de Sud, şi intrase în politică, înscriindu-se în partidul Likud; însă, la izbucnirea Războiului de Yom Kippur, revenise în funcţia de comandant al Diviziei 143. Între timp, Sharon suferise două tragedii: soţia sa, Margalit, murise într-un accident de maşină, iar fiul lor de 11 ani, Gur, murise într-un accident, în timp ce se juca cu o puşcă veche, însă Sharon îşi găsise consolarea în braţele surorii mai mici al lui Gali, Lily, cu care se însurase, care îi dăruise doi copii şi care îi va deveni un minunat sprijin până la sfârşitul vieţii.

Superiorii lui Sharon din FAI nu doreau, de fapt, ca acesta să traverseze Canalul. Sharon era nonconformist, indisciplinat, arogant şi mare iubitor de publicitate. În plus, devenise de curând liderul unui partid de dreapta, în timp ce superiorii săi, printre care şi şeful statului-major, Elazar, erau foşti membri ai Palmach-ului, care avea orientare de stânga. Însă, după înfrângerea lui Adan de pe 8 octombrie şi ca urmare a intervenţiei lui Dayan în favoarea fondatorului Unităţii 101, nu avură încotro şi îl aduseră înapoi pe Sharon.

Hotărât să traverseze el însuşi Canalul, Sharon făcu un plan care părea absolut nebunesc. În timp ce patrula pe

teritoriul inamic, batalionul de recunoaştere al diviziei sale descoperise ceva interesant. Forţele egiptene care traversaseră Canalul şi ocupaseră fâşia de opt kilometri de-a lungul acestuia, erau împărţite în două armate – a Doua şi a Treia. Batalionul de recunoaştere constată că între cele două armate nu exista continuitate teritorială, ci le separa un fel de fâşie îngustă de „pământ al nimănui” De aici îi veni lui Sharon ideea să trimită o brigadă de-a lungul „faliei” dintre cele două armate, să ajungă până la canal, să facă un cap de pod în spatele frontului egiptenilor, să construiască poduri peste Suez şi să ducă războiul până în centrul teritoriului egiptean. Ideea era, într-adevăr, nebunească – însă atât de nebunească, încât nimeni întreg la minte nu ar fi crezut că putea fi dusă la îndeplinire.

Unul dintre autorii cărţii de faţă i-a însoţit pe Sharon şi pe colonelul Amnon Reshef, comandantul unei brigăzi blindate, când urcară în vârful unui deal arid, iar Sharon ordonă trupei de artilerie a lui Reshef să tragă obuze cu fosfor la intervale de 500 de metri de-a lungul „faliei” dintre cele două armate egiptene. Acesta privi cu binoclul fumul alb care se înălţa de-a lungul fâşiei până în canal; lipsa oricărei mişcări pe „pământul nimănui” dovedea faptul că nu era nicio unitate egipteană acolo. Totuşi, nu era posibilă trecerea în condiţiile în care grosul armatei egiptene se instalase pe partea africană a canalului; aceasta ar fi putut să distrugă cu uşurinţă capul de pod şi să elimine orice unitate a FAI care ar fi traversat apa. Sharon trebuia să aştepte ca unităţile blindate egiptene să traverseze Canalul şi să atace armata israeliană. Iar armata israeliană era pregătită.

Nu trebui să aştepte mult. Pe 14 octombrie, sute de tancuri egiptene, printre care şi o mare parte din Divizia 4 blindate, traversară Canalul. Urmă o bătălie crâncenă, iar, după câteva ore, carcasele în flăcări ale celor 250 de tancuri egiptene erau împrăştiate pe nisipurile Sinaiului. FAI pierdu numai 25 de tancuri. Sosi momentul lansării planului lui Sharon, care avea nume de cod „Vitejii”.

Şi, chiar că erau viteji toţi acei paraşutişti în rezervă care luptaseră în majoritatea bătăliilor duse de Israel, faptele acestora măreţe culminând cu ocuparea Ierusalimului. Motta Gur nu mai era comandantul lor – fusese numit ataşatul FAI la Ambasada Israelului din Washington. Liderul Brigăzii 247 era acum un alt comandant de legendă – Danny Matt.

Născut la Köln, Germania, crescut într-un moshav religios pe câmpia de coastă, la aproape 16 ani, Danny se înrolase în Paza de Coastă Britanică, apoi în armata britanică şi participase la ultimele faze ale celui de-al Doilea Război Mondial. Întors în Israel, acesta s-a înrolat în Palmach şi s-a stabilit în kibuţul Ein Zurim, într-un grup de sate agricole aflate la sud de Ierusalim, numit Bloc Etzion. Pe 12 mai 1948, cu două zile înainte de înfiinţarea Israelului, o mare masă de trupe neregulate arabe au atacat Etzion masacrând zeci de locuitori. Danny, care avea o poziţie aproape de Ein Zurim, se trezi confruntându-se cu mh de arabi care urlau, vânturau puşti, topoare şi cuţite, invadând zona. Îşi prinse cu înfrigurare la curea 13 grenade, apucă mitraliera şi începu să tragă în mulţimea care se apropia. Primul val de atacatori fu doborât, însă fu înlocuit de alte sute, care strigau cu toţii şi trăgeau înspre locul unde se afla acesta. Ştia că, dacă ar fi ajuns la el, l-ar fi sfâşiat în bucăţi, aşa că trase în continuare, eliminându-i rând pe rând pe atacatori. Începu să tragă grenadele de mână cu mâna dreaptă, scoţând siguranţele cu dinţii, în timp ce cu mâna stângă trăgea cu mitraliera. În faţa lui zăceau mormane de cadavre de atacatori. Când rămase fără muniţie, aruncă mitraliera, trase siguranţa de la ultima grenadă, ridică grenada deasupra capului şi fugi spre kibuţul Revadim. Mulţimea de arabi o luă la fugă din calea nebunului bărbos care flutura o grenadă de mână armată. Ajunse la kibuţ, urmat fiind de o mulţime furioasă de duşmani; cineva îl trase într-o casă, un alt tip îi tunse barba cu o foarfecă, iar un al treilea îl rase cu o lamă veche, fără apă sau cremă de bărbierit, smulgându-i bucăţi de piele de pe faţă, asta în

timp ce mulţimea de arabi de afară striga:

— Unde-i bărbosul? Unde-i ucigaşul? Daţi-ni-l pe ucigaş.

Din fericire, atunci sosi Legiunea Iordaniană şi îi luă prizonieri pe toţi oamenii kibuţului. Danny îşi puse nişte ochelari de soare mari şi li se alătură tovarăşilor săi. Nu îl recunoscură. Şi-a petrecut un an ca prizonier de război în Iordania. La întoarcere, şi-a lăsat din nou barbă, s-a înrolat la paraşutişti, a comandat o trupă de elită, a participat la toate raidurile de ripostă şi a fost grav rănit în bătălia de la Mitla. Şi-a petrecut doi ani la Colegiul de Război din Paris, ulterior s-a remarcat în Războiul de 6 Zile – şi în cele din urmă a preluat comanda faimoasei Brigăzi 247.

Pe 15 octombrie, la căderea nopţii, câteva unităţi desfăşurară un atac de diversiune împotriva forţelor egiptene, în timp ce brigada lui Danny, de autoblindate, se deplasă spre Canalul Suez pe o şosea asfaltată, îngustă, care avea numele de cod „Păianjenul” Un batalion al Brigăzii 247 întârzia să ajungă în zona de adunare, însă Danny nu a vrut să amâne misiunea şi astfel înaintă cu cele două batalioane rămase. Conform planului, la ora 8.00 seara, paraşutiştii urmau să ajungă la Canal, să se îmbarce în bărcile de cauciuc şi să traverseze pe malul celălalt, în apropiere de Deversoir, unde Canalul se varsă în Marele Lac Amar. Sharon, care se afla la comanda autoblindatului, era la mică distanţă în urma lor.

Totuşi, traversarea fu cât pe ce să eşueze – din cauza traficului intens. Autoblindatele paraşutiştilor rămaseră blocate în mijlocul unui talmeş-balmeş cumplit de sute de maşini. Camioane, jeepuri, furgonete şi chiar maşini particulare înconjurate de o mulţime de soldaţi în rezervă erau îngrămădite pe o distanţă de câţiva kilometri pe şoseaua îngustă, blocând astfel convoiul lui Danny Matt. Din când în când, vehiculele paraşutiştilor reuşeau să iasă din blocaj şi să înainteze vreo doi metri pentru ca apoi să staţioneze din nou. Vocile îngrijorate ale lui Sharon şi a locţiitorului său răsunau neîncetat în staţia radio a comandantului brigăzii. Exista riscul ca cea mai

importantă misiune să eşueze din cauză că FAI nu putea depăşi un blocaj din trafic.

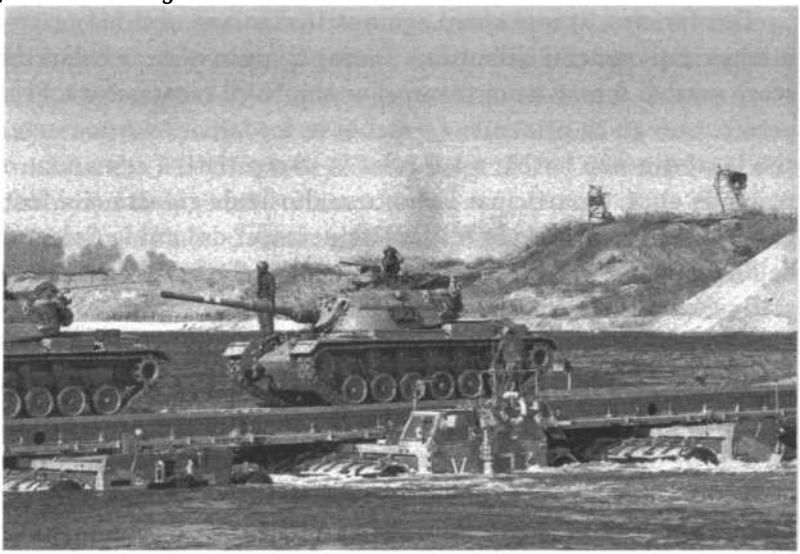

Tancurile israeliene traversează Canalul Suez pe un pod din pontoane. (Bamachane, Arhiva FAI)

Şoseaua se eliberă abia după miezul nopţii. Convoiul înaintă în viteză, cu farurile stinse, pe şoseaua Păianjenul către luminile roşii şi norii de fum care pluteau deasupra dealurilor din apropiere şi pe partea cealaltă a Canalului. La o intersecţie, o unitate navală încărcă în autoblindate 20 de bărci de cauciuc. Artileria FAI supuse tirului zonele de trecere ca să îi alunge pe soldaţii egipteni care s-ar fi putut afla acolo. Un batalion de tancuri şi o trupă de comando cu autoblindate din altă brigadă trecură în fruntea convoiului ca să îl protejeze în drum spre Canal.

Însă escorta avea să fie prima lovită. În timp ce gonea în faţa paraşutiştilor, batalionul de tancuri nimeri într-o ambuscadă egipteană. Majoritatea tancurilor şi a autoblindatelor de comando fură lovite şi luară foc. Pierderile erau grave; însă convoiul lui Danny Matt depăşi blindatele în flăcări şi continuă să înainteze spre Canal. Ca prin minune, egiptenii nu observară unitatea de înaintare, iar aceasta ajunse cu uşurinţă la malul Canalului. Dar când se apropia grosul convoiului, în frunte cu vehiculul

autoblindat al comandantului de brigadă, acesta fu întâmpinat cu tiruri grele şi intense. Soldaţii egipteni din Armatele a Doua şi a Treia, staţionate în zona nisipoasă de şes de lângă Canal, observară autoblindatul lui Matt făcându-i semne cu farurile din faţă lui Sharon, care urmărea de pe dealul învecinat. Mănunchiul de antene, care ieşeau din acoperişul de pânză al vehiculului, era încă un semn că era vorba despre autoblindatul comandantului. Egiptenii atacară convoiul cu aruncătoare de tip bazooka, mitraliere şi alte arme. Pe lângă vehicule zburau şuierând proiectile, iar paraşutiştii ripostară. Însă egiptenii erau prea departe, după cum bănuise Sharon, aşa că majoritatea tirurilor fură lipsite de efect.

După câteva curbe ale drumului, tirul inamic slăbi în intensitate. Convoiul opri într-un fel de curte, înconjurată de întărituri abrupte de nisip. Soldaţii se urcară pe partea de vest a întăriturii şi coborâră pe cealaltă parte. La picioare li se întindea o fâşie liniştită, argintie – Canalul Suez. Fură descărcate bărcile de cauciuc, care fură puse repede pe apă. Paraşutiştii săriră în bărci, care porniră una după alta pe apa Suezului către ţărmul african. La ora 1.25 noaptea, Danny Matt transmise prin radio: „Aquarium”, ceea ce însemna că bărcile se aflau în apă. Atunci se urcă şi el într-una dintre primele bărci. Unul dintre autorii cărţii de faţă sări lângă el. Câteva proiectile explodară lângă bărcile care se deplasau cu viteză. Majoritatea luptătorilor erau agitaţi, simţind că treceau prin momente dramatice, că se întâmplau lucruri de natură să schimbe jocul şi care puteau pecetlui rezultatul războiului.

Calmul afişat al lui Danny Matt ascundea o tensiune uriaşă. Nu mai simţise niciodată până atunci o asemenea răspundere copleşitoare. „Misiunea pe care o îndeplineam putea să schimbe rezultatul războiului. Simţeam că întreaga naţie israeliană are ochii aţintiţi asupra noastră”.

Bărcile traseră lângă un dig scund de piatră. Paraşutiştii traversară o fâşie de nisip acoperită cu tufişuri. Danny, fără să se piardă cu firea, transmise prin radio

cuvântul de cod pentru debarcarea pe malul african al Canalului:

— Acapulco, repet, Acapulco!

În timp ce ofiţerii superiori îi transmiteau felicitări lui Matt prin staţia radio, paraşutiştii cercetau zona. Debarcaseră exact în mijlocul taberei fortificate a egiptenilor: întărituri de nisip, ziduri de piatră şi de ciment, poziţii întărite, buncăre subterane. S-ar fi putut duce o luptă cumplită aici dacă egiptenii ar fi rămas să se confrunte cu paraşutiştii, însă egiptenii fugiseră din calea bombardamentelor intense ale artileriei. În anii următori, istoricii şi scriitorii aveau să îşi exprime uimirea faţă de faptul că efectivele de paraşutişti care instalaseră capul de pod fuseseră atât de mici şi de vulnerabile – numai 760 de oameni. În spatele taberei se întindea o pădurice de brazi, eucalipţi şi palmieri tineri. Unităţi mici de paraşutişti se instalară pe metereze.

Arik Achmon, unul dintre locţiitorii lui Matt, se opri lângă un amic al său.

— Să te afli în prima semişenilată care a intrat în Oraşul Vechi din Ierusalim, spuse zâmbind, şi într-una dintre primele bărci care au ajuns în Africa – înseamnă ceva în viaţa unui om, nu-i aşa?

Se auziră explozii asurzitoare de pe malul estic al Canalului. Paraşutiştii nu ştiau că era în toi o luptă cumplită între armata de blindate a lui Reshef şi numeroasele efective egiptene. Lupta avea loc în zona şoselei „Tirtur” (Morişca), care era paralelă cu „Păianjenul”, şoseaua pe care o folosiseră oamenii lui Matt ca să ajungă la Canal. Cumplita luptă se întinse până la „Ferma chinezească”. Aceasta le-a întârziat numeroaselor trupe israeliene şi traversarea Canalului, aşa că „Podul Cilindric”, o invenţie israeliană din prefabricate, trasă de 18 tancuri, avea să ajungă la Canal abia pe 17 octombrie.

Însă Sharon nu se dădu bătut. Două buldozere imense ajunseră la Canal şi deschiseră un culoar pentru vehiculele grele. Locul deschizăturii („Curtea”) fusese conceput de Sharon cu mult timp înainte, încă de pe

vremea când acesta era comandantul Districtului de Sud. Folosise cărămizi roşii ca să marcheze întăririle mai subţiri care puteau fi sparte cu uşurinţă. Acum trimise la culoar câteva pontoane menite să formeze împreună un pod plutitor. Însă cum câteva pontoane întârziau să ajungă, inginerii aduseră „Crocodilii”, monstruoase transportoare amfibie de tancuri, care fuseseră inventate de către un ofiţer francez şi numite „Gillois” după numele lui; cu ceva timp în urmă, ministrul israelian al apărării adusese Gillois-urile vechi din surplusul de stocuri ale NATO, le recondiţionase şi, la ivirea zorilor în ziua de 16 octombrie, crocodilii începură să transporte primele tancuri ale brigăzii de blindate a lui Hayim Erez peste Canal.

Curtea şi capul de pod fremătau de activitate. Egiptenii nici nu îşi dăduseră seama că forţele armate israeliene debarcaseră în spatele poziţiilor lor. Comandamentul Superior egiptean a aflat abia după două zile că unităţile israeliene se poziţionaseră pe malul de vest al Canalului. Pe 16 octombrie, preşedintele Egiptului, Sadat, ţinu un discurs în cadrul unei şedinţe extraordinare a Parlamentului şi anunţă că ordonase începerea lucrărilor la Canalul Suez, care fuseseră întrerupte din timpul Războiului de 6 Zile, în scopul redeschiderii Canalului pentru transportul internaţional. În aceeaşi zi, după-amiaza, fu surprins să afle declaraţia Goldei Meir în cadrul Knessetului potrivit căreia unităţile FAI acţionau pe malul vestic al Canalului. Dar chiar şi atunci egiptenii crezură că se referă la un raid scurt al vreunei unităţi de comando pe teritoriul lor.

În cursul luptelor grele împotriva egiptenilor, care avuseseră loc pe malul estic, fură răniţi unii dintre membrii unităţii de comandă avansată a lui Sharon; chiar şi Sharon fusese rănit uşor, iar pansamentul alb de pe fruntea sa deveni pentru soldaţi simbolul traversării Canalului. Din locul în care se afla în Curte, Sharon încercă să îşi convingă superiorii să îi permită diviziei sale să traverseze Canalul ca să îşi valorifice astfel primul succes. Sublinie faptul că Hayim Erez trecuse peste

„Crocodili” cu 27 de tancuri şi se îndreptase spre vest; Erez distrusese câteva baze de rachete sol-aer şi eliberase zona aeriană pentru avioanele de luptă israeliene. Dar mai era ceva: Erez nu întâmpinase aproape niciun fel de piedici şi credea că drumul spre Cairo îi este deschis. Acesta îi transmise prin staţia radio lui Sharon:

— Pot să ajung până la Nil.

Cu puţin timp înainte de traversarea Canalului Suez, o întâlnire a comandanţilor FAI în Sinai. De la stânga la dreapta: generalul Ariel Sharon, comandant de divizie; generalul Moshe Dayan, ministru al apărării; colonelul Braun; generalul Adan; unul dintre autorii acestei cărţi, sergentul Michael Bar-Zohar; generalul Tal; generalul Tamir; generalul Gonen. (Un Dan)

Însă superiorii lui Sharon refuzaseră cu fermitate să-i permită să traverseze. Mai întâi, cerură să se mai facă un pod peste apă şi să se deschidă drumuri care să ducă la Canal. Se temeau de o eventuală încercare a egiptenilor de a bloca şoseaua care ducea la Canal şi de a ocupa capul de pod controlat de paraşutişti, atâta timp cât drumurile erau încă nesigure şi podurile nefinalizate. Îi mai ordonară lui Sharon să rămână în Curte şi să lase Divizia 162 a lui Arad să traverseze Canalul ca să încercuiască Armata a Treia.

Solicitările repetate ale lui Sharon de a i se permite să traverseze rămaseră fără rezultat. Unii comentatori insistă asupra ideii că Sharon fusese împiedicat din motive politice.

Dar, între timp, egiptenii înţeleseră că forţele israeliene traversaseră Suezul şi că îşi stabiliseră o bază pe partea africană. Astfel începu un nou capitol al luptei: eforturile disperate ale armatei egiptene de a anihila capul de pod. De a doua zi de la traversare şi până la încetarea focului, nouă zile mai târziu, paraşutiştii lui Matt din Africa şi celelalte unităţi ale lui Sharon din Curte fură supuse unui neîncetat bombardament greu, care le provocă pagube importante. Egiptenii îi atacară pe luptătorii lui Sharon cu artilerie şi obuze, avioanele cu reacţie ale acestora copleşindu-i cu bombe şi rachete, iar elicopterele aruncând butoaie cu napalm sau trăgând în ei zi şi noapte, la lumina rachetelor semnalizatoare paraşutate. Însă traversarea continuă; podul din pontoane fu terminat, „podul cilindric” ajunse, în cele din urmă, la Canal şi fu instalat între cele două maluri. Paraşutiştii lui Matt observau, din vârful meterezelor, convoaiele nesfârşite care treceau pe poduri în drum spre malul african. Arik Sharon se bucura văzând admiraţia entuziastă a trupelor, iar când traversă şi el Canalul fu primit cu strigăte de: „Arik, Regele Israelului”.

Pe 24 octombrie, focul încetă. Armata a Treia egipteană fu încercuită; paraşutiştii lui Matt ocupaseră fâşia de teren agricol fertil de-a lungul Canalului şi avansaseră către nord până la Ismailia, un mare oraş egiptean; armata israeliană se oprise la „kilometrul 101”, la o distanţă de 101 kilometri de Cairo.

Era timpul ca Israelul şi Egiptul să lase armele şi să înceapă să discute. Discuţiile, purtate la kilometrul 101, aveau să conducă la o separare de forţe; cinci ani mai târziu, cele două ţări aveau să semneze acordurile de la Camp David, iar, în anul următor – un Tratat de Pace.

Moshe (Bogie) Ya’alon, viitor şef al statului-major şi ministru al apărării

Războiul de Yom Kippur face parte din ADN-ul meu.

Vestea războiului m-a lovit ca un trăsnet într-o zi senină. Pe vremea aceea eram civil, sergent în rezervă, proaspăt căsătorit. Comandanţii Batalionului Aeropurtat 50 doriseră să mă trimită la un curs pentru ofiţeri, dar eu nu voiam să mă înrolez permanent, aşa că m-au lăsat la vatră.

În ajun de Roş Haşana (Anul Nou evreiesc) am fost ales secretarul kibuţului Grofit din Negev.

Când mi s-a spus despre declanşarea războiului, pe 6 octombrie, la ora 2.00 după-amiaza, am crezut că îşi bat joc de mine; dar, în aceeaşi seară, eram deja la baza din Sirkin cu tovarăşii din Brigada 247 Paraşutişti. Pe 16 octombrie, am traversat Canalul pe podul plutitor. Am fost bombardaţi, am asigurat capul de pod şi am pus capăt războiului din oraşul Suez. Te trezeşti în mijlocul războiului, cu avioane care atacă, cu grenade aruncate, bombardamente, lupte… Am crezut că n-am să mai ies viu din toate astea.

Dar, în mod ironic, tocmai în timpul războiului am avut timp de gândire. Soseau veşti proaste despre ocuparea forturilor aflate de-a lungul Canalului, despre prieteni ucişi sau răniţi. Atunci a încolţit în mine un sentiment de neîncredere în conducerea politică şi militară. M-am simţit neputincios. Poate că ţara se duce de râpă! Unde era conducerea? Unde erau Serviciile de informaţii? Unde erau toţi cei în care ar fi trebuit să avem încredere?

Şi-atunci mi-am spus că, dacă am să supravieţuiesc războiului, kibuţul se va descurca şi fără mine. Am să rămân în armată, am să mă întorc la serviciul permanent în funcţia de comandant de pluton. Nu am să-mi găsesc liniştea dacă mă întorc la kibuţ. Trebuie să-mi schimb priorităţile.

La sfârşitul războiului, m-am dus să caut Batalionul 50. Se instalaseră la Trecătoarea Gidi, în Sinai. Ya Ya (colonelul Yuval Yair) era comandantul batalionului. I-am spus:

— Ya Ya, mă întorc în armată.

În timp ce paraşutiştii traversează Canalul Suez, are loc o bătălie cumplită la „Ferma chinezească”, aflată în vecinătatea drumurilor care duc la Canal. Dezamăgită fiind de prestaţia comandantului Districtului de Sud, Golda îl numeşte pe fostul şef al statului-major, Haim Bar-Lev, în funcţia de comandant al frontului de sud.

Capitolul 16

„Comandantul a fost ucis… Comandantul adjunct a fost ucis… Locţiitorul comandantului

ADJUNCT…” – 1973

Dacă ar putea vorbi, Ferma chinezească ne-ar povesti despre cele două nopţi consecutive de lupte sângeroase care au avut loc pe pământul său, în toamna anului 1973, şi şi-ar aminti de morţi, de răniţi, de momentele de disperare şi de actele de eroism rămase înscrise în istoria FAI şi a armatei egiptene.

La mijlocul anilor 1950, o fâşie de pământ de 15 kilometri pătraţi, aflată în Peninsula Sinai, fusese transformată în teren agricol cu ajutorul guvernului japonez. Pe lângă Canalul Suez fuseseră săpate de-a lungul şi de-a latul terenului canale adânci pentru irigaţii. Soldaţii israelieni care au ajuns acolo în timpul Războiului de 6 Zile din 1967 nu ştiau diferenţa dintre caracterele chinezeşti şi cele japoneze, aşa că au numit locul „Ferma chinezească”.

Ferma chinezească se afla la nord de Marele Lac Amar. Era aproape de drumurile „Păianjenul” şi „Morişca”, care duceau la Canal, precum şi de încrucişarea dintre „Morişca” şi „Lexicon” – numele de cod al unei şosele paralele cu Canalul. Planul Israelului era să ocupe ferma, ca să rămână liber „coridorul” către Canal; ceea ce ar fi dus la succesul traversării. Din multe puncte de vedere, ocuparea Fermei chinezeşti juca un rol decisiv pentru supravieţuirea capului de pod al Vitejilor.

Arik Sharon, care fusese însărcinat să ocupe Ferma chinezească şi să traverseze Canalul, spunea în preziua misiunii:

— Nu ne aşteptăm la niciun fel de surprize. Nu este niciun suflet de om acolo [la Ferma chinezească]. Forţele noastre urmează să se deplaseze fără împuşcături, fără [să facă] nimic şi să intre în fermă. Întreaga zonă e goală.

Însă realitatea se dovedi complet diferită. Pe israelieni avea să îi aştepte o mare surpriză – mai mare decât şi-ar fi imaginat.

În noaptea de 15 octombrie, Brigada 14 Blindate, condusă de colonelul Amnon Reshef, se deplasă spre Canalul Suez; scopul acesteia era să ocupe malul de est al Canalului, aflat la nord de cele două şosele, şi astfel să protejeze traversarea paraşutiştilor. Amnon Reshef era un tip înalt, slăbuţ, cu o mustaţă uriaşă; dintotdeauna tancurile reprezentaseră mediul lui natural. Născut la Haifa, ofiţerul se făcuse remarcat în timpul Războiului de 6 Zile, când luptase în Sinai şi pe înălţimile Golan. Brigada sa, singura brigadă de tancuri care se confruntase cu armata egipteană când aceasta atacase Israelul în prima zi a Războiului de Yom Kippur, fusese decimată. După prima zi de luptă, Reshef a rămas cu numai 14 din cele 56 tancuri ale sale; 90 dintre soldaţii săi fuseseră ucişi.

Reshef îşi revenise repede, primise noi întăriri, îşi reorganizase brigada, participase la bătălia victorioasă împotriva armatei egiptene din ziua precedentă, iar, în acea noapte, îşi conduse oamenii la luptă cu speranţa să îşi ia duşmanii prin surprindere. În tancuri şi semişenilate, forţele avansară fără să ştie ce le pregătiseră egiptenii. Însă, locotenent-colonelul Amram Mitzna, care conducea Batalionul 79, avu o premoniţie sumbră. Înainte de luptă îi scrise o scrisoare de adio soţiei sale şi i-o lăsă şoferului jeepului său.

La ora 9.15 seara, batalionul de avangardă a lui Mitzna sosi în zona unde urma să păzească drumul pentru traversarea Suezului. Însă, în curând, dădu peste tancuri egiptene, transportoare blindate de trupe şi artilerie. Începură lupte, uneori la distanţă de doar câţiva metri. Mitzna avea să îşi amintească: „Prima confruntare a avut loc pe şoseaua Morişca. Ne copleşiră focurile iadului, din

senin, din toate direcţiile. Reţeaua de comunicaţii fu cuprinsă de o adevărată isterie. Brigada primi ordin să tragă în tot ce mişcă. Tancurile se ciocneau de tancuri. Batalionul 184 Tancuri trăgea în Batalionul 79…”

Batalionul israelian distruse numeroase ţinte egiptene, însă plăti un preţ mare. Un obuz care lovi tancul lui Mitzna îi ucise pe ofiţerul şi pe artileristul operaţiunilor, iar Mitzna fu aruncat din vehicul, fiind grav rănit.

Batalionul 184, care îl transporta pe Mitzna, fu supus unor tiruri intense, care îi produseră pierderi grave. Doar aproape jumătate dintre tancuri reuşiră să treacă de intersecţia Lexicon-Morişca. Bătălia se întinse până la Ferma chinezească din vecinătate, unde egiptenii se ascunseseră cu tot cu trupe speciale, având tot felul de arme, inclusiv cu un proiectil Sagger antitanc sosit din Uniunea Sovietică. Sagger era un proiectil teleghidat, pe care îl putea transporta un soldat într-o valijoară. Ulterior israelienii aveau să îi poreclească pe cei care cărau această valijoară „turişti”. Însă aceşti turişti erau ucigaşi. Când apărea un tanc israelian, turistul îşi deschidea valijoara, scotea proiectilul şi îl direcţiona cu o telecomandă până arunca în aer tancul. Arma aceasta a distrus zeci de tancuri israeliene în cumplita bătălie care a cuprins întreaga Fermă chinezească.

Bătălia sângeroasă de la Ferma Chinezească (Biroul

de presă al guvernului israelian)

Foarte curând, locul arăta mai puţin a fermă şi mai mult a câmp de luptă. „Aveam senzaţia că loveam cu berbecele un zid de oţel”, îşi amintea unul dintre ofiţeri. „De fiecare dată când intram cu tancuri, apăreau soldaţi egipteni din tranşee şi trăgeau în noi cu proiectile. Trăgeam şi noi la rândul nostru cu mitraliere şi tunuri. I-am decimat, ucigându-i cu zecile, dar alţii şi alţii apăreau în loc atacându-ne. La fiecare atac, pierdeam oameni şi tancuri”.

Amnon Reshef luptă alături de soldaţii săi, fiind ţinta şrapnelelor şi a grenadelor inamice; la o înfruntare la mică distanţă cu egiptenii, tancul său deteriorat distruse patru din cinci tancuri inamice, iar al cincilea scăpă. Reshef anunţă incidentul prin staţia radio, însă nu ca să se laude, ci doar ca să le arate oamenilor săi că însuşi comandantul lor lupta alături de ei.

Tancuri ardeau şi explodau pe o suprafaţă întinsă. Câmpul de luptă pustiu fu curând acoperit de sute de vehicule carbonizate şi distruse. Carcasele tancurilor israeliene şi egiptene zăceau unele lângă altele. Pe nisip vedeai morţi şi răniţi cu uniformele mototolite şi sfâşiate, cu feţele acoperite de funinginea tunurilor; nu puteai să deosebeşti morţii egipteni de cei israelieni. Un artilerist încercă să găsească răniţii israelieni într-un mod original. Se deplasa printre răniţi, întrebându-i pe fiecare în parte în ebraică:

— Eşti evreu?

În mijlocul acestui iad pe pământ, în toiul focurilor, al exploziilor, al horcăiturilor morţii, se pare că unul dintre răniţi pierduse mult sânge, nu însă şi simţul umorului. Yiftah Yaakov, din kibuţul Manara, nepotul lui Yitzhak Rabin, îi răspunse:

— Da, dar e greu să fii evreu în Ţara lui Israel…

Atunci colonelul Reshef îşi dădu seama că batalionul său nu avea cum să-şi atingă obiectivul din cauza puternicei rezistenţe a egiptenilor, a pierderilor mari suferite de israelieni şi a nevoii urgente de a reorganiza

brigada, care intrase în degringoladă în timpul luptei. „În jurul nostru”, avea să îşi amintească acesta, „explodau arme, sute de camioane şi bateriile de artilerie abandonate de egipteni. Infanteria egipteană alerga printre tancurile noastre trăgând în ele cu bazooka. Tot timpul câte patru sau cinci tancuri egiptene declanşau atacuri de la distanţe diferite, între 200 şi doar câţiva metri”.

La ora 4.00 dimineaţa, Reshef lansă în luptă o unitate de paraşutişti şi de tancuri ca să elibereze încrucişarea de drumuri. Deodată începură tiruri intense, iar soldaţii fură prinşi într-o capcană de foc. Paraşutiştii încercară să scape, însă egiptenii începură să îi vâneze trăgând în ei de la mică distanţă. Una dintre unităţi îşi pierdu aproape toţi soldaţii – 24 – în încercarea de a deschide şoseaua Morişca de la vest spre est. Încercarea de a redeschide Morişca eşuă, însă fură scoase din joc majoritatea tancurilor egiptene care participaseră la lupta respectivă.

În noaptea aceea, în timp ce paraşutiştii lui Danny Matt traversau Canalul în apropiere, bătălia pentru Ferma chinezească îi costă viaţa pe 121 dintre luptătorii lui Reshef; evacuarea răniţilor în bătaia armelor dură până la primele ore ale dimineţii. Dintre cele 97 de tancuri ale lui Reshef, fuseseră distruse 56. Egiptenii reuşiseră să blocheze atât „Morişca”, cât şi „Păianjenul”. Problema principală a FAI rămânea deschiderea drumurilor blocate ca să poată aduce podurile de pontoane şi să faciliteze trecerea trupelor israeliene de partea cealaltă a Suezului. La un moment dat, ministrul apărării, Moshe Dayan, şocat fiind de pierderi şi de faptul că nu reuşiseră să redeschidă drumurile către Canal, voi să îi aducă înapoi pe paraşutiştii lui Matt, de teamă să nu fie măcelăriţi la capul de pod. Această idee fu însă respinsă de ofiţerii superiori ai FAI.

Era evident că aveau nevoie de noi forţe ca să poată redeschide drumurile şi în acest scop fu aleasă Brigada 35 Paraşutişti. Misiunea îi fu încredinţată Batalionului 890 Paraşutişti, condus de locotenent-colonelul Yitzhak Mordechai.

Pe 16 octombrie, Batalionul 890 se afla la Abu

Rudeis, în sud-vestul Sinaiului, unde se pregătea să debarce în spatele forţelor egiptene. Deodată, Mordechai primi un apel urgent din partea comandantului de brigadă Uzi Yairi, care anunţă o schimbare a misiunii: debarcarea fusese contramandată, iar batalionul urma să fie trimis în zona de trecere, ca întărire pentru unităţile care urmau să traverseze Canalul.

— Drumurile sunt blocate, spuse Yairi. N-a reuşit nici măcar un tanc să treacă de şoseaua Păianjenul. FAI aşteaptă să fie deschisă.

Isteţ, încrezător în sine, cu piept puternic, Mordechai se născuse în Kurdistan şi imigrase în Israel la vârsta de cinci ani. După ce crescuse într-un moshav, se înrolase în armată şi participase la numeroase misiuni periculoase de comando, desfăşurate adânc în teritoriul egiptean şi sirian. Luptător din naştere, acesta fusese profund impresionat de fostul comandant al paraşutiştilor, în prezent general, Rafael (Raful) Eitan. Nu îi plăcea să trândăvească în Abu Rudeis; aşa că se bucură şi se simţi din nou util la primirea telefonului din partea lui Uzi Yairi.

Şi soldaţii Batalionului 890 se bucuraseră la aflarea veştii. Abia aşteptau să participe şi ei la luptă, după zece zile de expectativă. Câteva ore mai târziu, aceştia fură transportaţi cu un avion Hercules de la Abu Rudeis la Refidim, o mare bază militară a Forţelor Aeriene din vestul Sinaiului; acolo îi aşteptau autobuze, care îi duseră la Tabăra Tassa, unde se afla cartierul general al lui Sharon. Drumurile erau blocate, astfel că batalionul trebui să îşi folosească forţa pentru a trece; abia seara au ajuns în tabără, în tot acest timp, misiunea batalionului nu le fusese clară. Lui Mordechai i se spusese:

— Şoselele Morişca şi Păianjenul sunt blocate – nu avem pe unde să evacuăm răniţii, nu avem cum să trimitem întăriri. Misiunea voastră este să eliberaţi cele două drumuri de detaşamentele egiptene antitanc.

Mordechai răspunse:

— Şi cum rămâne cu artileria?

I

Yairi îi spuse:

— O să dureze o oră până să aducem un ofiţer care să coordoneze artileria şi suntem presaţi de timp.

Din acest motiv, paraşutiştii porniră la luptă fără un ofiţer responsabil cu coordonarea artileriei şi abia în cursul bătăliei se dovedi cât de păgubitoare fusese absenţa unui asemenea ofiţer, în plus, comandanţii nu primiră informaţii recente despre numărul forţelor egiptene care se aflau la Ferma chinezească şi care, cu o noapte înainte, duseseră o luptă pe viaţă şi pe moarte împotriva trupelor lui Sharon. Sarcina paraşutiştilor era aceea de a elibera şoselele şi de a-i împiedica pe egipteni să pătrundă în „coridor” şi să îi atace pe israelieni. Dar situaţia pe teren era cu totul diferită.

Batalionul 890 fu transportat cu elicopterul de la Tabăra Tassa către şoseaua Păianjenul. În timpul unei şedinţe ţinute în cortul generalului Avraham (Bren) Adan, Yairi şi Mordechai îşi primiră instrucţiunile: trupele batalionului aveau să se răspândească imediat şi să elibereze şoselele. Le fu respinsă cererea de tancuri şi de transportoare blindate de trupe, deoarece comandantul diviziei prefera un atac silenţios pe timp de noapte, fără zgomotul tancurilor. Oricum, spuse acesta, eficienţa tancurilor era redusă pe timp de noapte. Şeful de stat-major David Elazar şi comandantul de front, Haim Bar-Lev, îl presară pe Yairi să lanseze imediat batalionul în luptă.

— Dacă nu deschidem drumurile până dimineaţă, spuseră aceştia, unităţile care au traversat deja vor fi în pericol şi va trebui să le aducem înapoi.

Mordechai simţi că i se aruncă în spate o responsabilitate uriaşă.

La miezul nopţii, Batalionul 890 se deplasă în două coloane dintr-un punct aflat de-a lungul şoselei Păianjenul spre intersecţia cu Morişca. La început, înaintară repede şi cu uşurinţă. Însă, în curând, observară rămăşiţele contorsionate şi carbonizate rămase în urma luptei din noaptea precedentă. Pe drum, soldaţii trecură pe lângă un vehicul semişenilat plin cu cadavre. Comandantul adjunct

al brigăzii, locotenent-colonelul Amnon Lipkin-Shahak, îşi aducea amintea: „Eram convins că erau trupuri de soldaţi egipteni, însă, pe măsură ce mă apropiam, am văzut că erau paraşutişti israelieni. M-am cutremurat văzând pentru prima dată că se putea întâmpla să zacă aşa soldaţi israelieni, cadavru lângă cadavru, fără să fie nimeni care să-i ia de-acolo”.

La ora 2.45 dimineaţa, Yaki Le vi, comandantul Companiei B, care se deplasa în fruntea batalionului, raportă că începuseră să se lupte cu inamicul. O explozie de focuri grele de armă lovi centrul grupului „şi, deodată, cu toţii se văitau pe jos”, îşi amintea un medic. După câteva minute fu ucis Levy. Locţiitorul său, Jackie Hakim, preluă comanda şi după alte câteva minute fu şi el doborât. Atunci comanda fu preluată de celălalt locţiitor, Ben-Zion Atzmon.

Paraşutiştii încercară să-şi dea seama de unde veneau împuşcăturile şi cu cine se luptau. „M-am oprit şi m-am uitat prin binoclu la unităţile egiptene din faţă”, îşi amintea locotenentul Hezi Dabash. „Mă aşteptam să văd bande de vânători de tancuri, dar arătau mai degrabă ca o armată organizată. Le-am ordonat oamenilor mei să tragă, dar niciunul nu o făcu, doar eu cu Uziul meu”.

Atunci Mordechai trimise compania lui Aharon Margal să îi învăluie şi să îi atace pe egiptenii care trăgeau în oamenii lui Levy. În timp ce se deplasau, se trase în ei, iar Margal fu grav rănit; mai târziu, avea să moară din cauza rănilor. Plutonul prim-locotenentului Menachem Gozlan fu trimis atunci să îi flancheze pe egipteni din stânga. Gozlan o luă la fugă împreună cu alţi opt soldaţi şi, după ce parcurse mai puţin de 60 de metri, fu împuşcat împreună cu toţi ceilalţi. Cele două companii fură blocate în zona unde se trăgea şi unde pământul părea să clocotească din cauza grenadelor, a fumului şi a împuşcăturilor venite din toate direcţiile. Atunci i-a fost clar comandantului batalionului că nu aveau de a face cu grupuri neorganizate de soldaţi („vânători de tancuri”), ci cu o formaţiune bine protejată, întărită cu tancuri, rachete

antitanc, obuze şi artilerie.

Atunci Mordechai trimise Compania H ca să salveze răniţii Companiei B. Eli Shorek, comandantul companiei, luă staţia de radio-recepţie şi auzi:

— Comandantul a fost ucis… Comandantul adjunct a fost ucis… Locţiitorul comandantului adjunct…

Nu mult după aceea fu şi el rănit şi toată noaptea soldaţii încercară să îşi salveze răniţii, târându-i pe un dâmb care va deveni cunoscut sub numele de Dealul Răniţilor.

Până la ora 4.00, comandantul îşi dădu seama că bătălia de la Ferma chinezească mersese foarte prost. Starea batalionului era catastrofală. Toate încercările de a depista centrul egiptenilor şi de a-l flanca se transformară în haos, provocându-le noi pierderi.

În aceste condiţii, Mordechai dădu ordinul de retragere. „Am plecat cu toţii”, îşi amintea unul dintre luptători, „şi am alergat de nebuni spre Canal în timp ce în jurul nostru zburau gloanţele. La Canal am văzut o scenă cumplită – un batalion de paraşutişti care încercau să se regrupeze. Am fost şocat şi am început să plâng”. Staţia de evacuare a răniţilor era plină. Mordechai făcea presiuni să se trimită întăriri de tancuri şi vehicule blindate pentru evacuare. Se părea că atacul de la Ferma chinezească eşuase. Însă, pe măsură ce bătălia se înteţea, pontoanele înaintau pe şoseaua Morişca înspre Canal, egiptenii fiind prea ocupaţi să se lupte cu batalionul de paraşutişti.

La ora 4.00 dimineaţa, sosiră câteva blindate din unitatea de recunoaştere „Bamba”, care luară o parte dintre răniţi. Dar toţi se temeau de ivirea zorilor, care ar fi îngreunat evacuarea răniţilor. Un medic îşi amintea: „Am alergat de patru ori ca să îi evacuez pe răniţi, iar în timpul celui de-al patrulea tur se iviră zorii. Eram stors de puteri. Nu mi-a fost niciodată atât de teamă cât mi-a fost atunci”. În timpul evacuării răniţilor, medicul vorbi cu comandantul batalionului; după ce termină de vorbit, ieşi şi fu lovit de un obuz. Într-o clipă, din omul care evacua răniţi se transformă în victimă care aşteaptă să fie salvată.

O oră mai târziu sosiră câteva tancuri ca să îi ajute pe paraşutişti. Comandantul acestora era Ehud Barak, care se întorsese de la studii din Statele Unite la auzul veştii despre izbucnirea războiului. Înfiinţase un grup înarmat improvizat, Unitatea 100. Barak sosi cu tancuri şi vehicule blindate pentru transportul personalului, însă nu putea înainta noaptea şi, chiar şi după ivirea zorilor, nu reuşi să-i localizeze pe paraşutişti. Mordechai îl informă pe Barak prin staţia radio că o să lanseze o rachetă de semnalizare, dar că va trebui să se deplaseze repede la o nouă locaţie pentru că egiptenii aveau să îşi concentreze toate tirurile asupra postului de comandă al batalionului. Barak văzu racheta de semnalizare şi atacă poziţiile egiptene, însă pe drum atrase proiectilele Sagger care se revărsară asupra tancurilor sale nimerind câteva dintre ele. Unitatea 100 se retrase lăsând în urmă tancuri şi echipajele tancurilor în flăcări.

Situaţia din zonă continua să se înrăutăţească. Mordechai le ordonă oamenilor săi să intre în şanţurile de irigaţii. Deodată, două avioane cu reacţie egiptene se năpustiră asupra lor atacându-i. Unul fu doborât, iar al doilea pierdu din altitudine înainte de a se întoarce.

La ora 6.00, comandantul de brigadă, Yairi, ceru aprobarea să părăsească zona. Însă generalul Shmuel Gonen, comandantul Districtului de Sud, refuză.

— Trebuie să ne menţinem poziţiile cu orice preţ, nu avem posibilitatea să trimitem întăriri sau înlocuitori.

Gonen credea că prezenţa paraşutiştilor în zonă împiedica înaintarea egiptenilor spre şoseaua Păianjenului. Numai după intervenţia comandantului de front Bar-Lev primiră aprobarea şi, la ora 11.00 dimineaţa, începu evacuarea din şanţuri.

Batalionul 890 Paraşutişti se luptase timp de 17 ore, din noapte până după-amiază, cu Divizia a 16-a egipteană, care primi întăriri în tancuri, arme antitanc şi artilerie, precum şi cu unităţile Armatei a Doua a Egiptului. 41 de soldaţi ai batalionului muriseră, iar alţi 120 fuseseră răniţi.

După mai multe lupte de tancuri, care durară

întreaga zi, egiptenii, care suferiseră pierderi grele, şi-au dat seama că nu mai pot continua lupta. Seara, comandamentul egiptean le ordonă unităţilor sale să părăsească Ferma chinezească. Evacuarea se desfăşură la adăpostul nopţii; şoselele Morişca şi Păianjenul rămaseră complet libere.

Preţul greu al deschiderii celor două şosele a constat în 161 de morţi şi sute de răniţi. Dar şoselele erau deschise, iar traversarea a jucat un rol decisiv în Războiul de Yom Kippur.

Yitzhak Mordechai, decorat cu Medalia pentru Curaj

Unul dintre cele mai grele momente a fost când, la ivirea zorilor, m-am confruntat cu faptul că tot grupul de comandă fusese doborât. În timpul luptei nocturne, trimisesem noi comandanţi care să îi înlocuiască pe ofiţerii ucişi, să îi salveze pe luptătorii din tancurile arse şi să continue să păstreze cu orice preţ poziţiile de pe dunele descoperite.

Un alt moment dificil a fost cel în care se trăgeau baraje de obuze şi de artilerie înspre poziţia mea şi i-am spus unui soldat care stătea în stânga:

— De ce nu tragi? după care am ridicat privirea şi am văzut că fusese nimerit de un glonţ în cap şi murise.

Au fost cele mai grele şi mai complicate 17 ore de luptă cu care s-ar fi putut confrunta batalionul de paraşutişti. Ni se ceruse să facem faţă unui mare număr de unităţi inamice şi de tiruri ucigaşe, să îi salvăm pe răniţi, să stabilizăm linia noastră de luptă şi astfel să împiedicăm duşmanul să ajungă la şosele şi să le blocheze.

În nord, sirienii avansează spre înălţimile Golan, în timp ce o mână de israelieni încearcă să îi oprească şi să salveze Israelul de Nord de la o eventuală invazie.

Capitolul 17

„Văd Lacul Tiberiada!” – 1973

La o şedinţă a statului-major al FAI, la ora 4.45 dimineaţa din a treia zi a Războiului de Yom Kippur, ministrul apărării Moshe Dayan dădu o directivă fără precedent:

— Nu ne vom retrage nici măcar un centimetru de pe înălţimile Golan. Chiar de-ar fi să ne pierdem în întregime trupele blindate, trebuie să finalizăm lupta decisiv în nord. Înălţimile Golan reprezintă casa noastră, iar, dacă acolo cedează frontul, ei (sirienii) vor ajunge în Valea Iordanului. Trebuie să luăm în calcul toate posibilităţile, inclusiv bombardarea Damascului.

În septembrie 1973, sirienii începuseră să îşi concentreze forţele pe înălţimile Golan. Până la începerea războiului, în octombrie, numărul tancurilor crescuse de la 550 la 900, pe lângă cele 140 de baterii de infanterie care fuseseră concentrate la mai puţin de trei kilometri de graniţă.

Acestea erau semne rău-prevestitoare. Era clar că sirienii intenţionau să atace, dar nu se cunoştea amploarea atacului. Din documentele siriene publicate după război va reieşi că şeful statului-major sirian plănuise să cucerească Golanul în 24 de ore. Se poate spune că fuseseră cât pe ce să o facă, fiind însă opriţi în lupte extrem de sângeroase.

Pe 6 octombrie, generalul Yitzhak Hofi, comandantul Districtului de Nord, îi convocă pe comandanţii superiori, pe care îi anunţă că în seara respectivă avea să izbucnească războiul. Brigada 7 Blindate fusese deja desemnată ca unitate de rezervă. Hofi dădu ordin să fie evacuate toate aşezările de pe înălţimile Golan, însă mulţi locuitori ai moshav-ului Ramat Magshimim refuzară la început şi plecară abia după-amiază. Hofi verifică planurile de apărare ale Golanului împreună cu generalul Rafael Eitan, care preluase comanda unei divizii din nord. Se făceau speculaţii cum că sirienii aveau să treacă graniţa dinspre nord cu efective numeroase, venind dinspre Kuneitra, un oraş pe care Israelul îl ocupase în timpul Războiului de 6 Zile. Specialiştii FAI susţineau că sirienii vor veni pe acolo în parte pentru că, pentru sirieni, Kuneitra devenise un simbol şi un scop al eliberării, dar şi pentru că drumul respectiv ducea la Podul Fiicele lui Iacob, care traversa râul Iordan şi care avea valoare strategică. Un al doilea rând de unităţi avea să vină

probabil din sud, pe culoarul Rafid.

La izbucnirea războiului, Brigada 7 Blindate, sub comanda lui Avigdor (Ianoş) Ben-Gal, fu trimisă repede în zona de nord a înălţimilor Golan, iar Brigada 188 a lui Yitzhak Ben-Shoham, Brigada Barak (Fulger), fu trimisă în sud. Brigada 51 siriană trecu graniţa şi înaintă într-o ofensivă cu trei vârfuri de atac, trecând prin Hushaniya, aflată în spatele Golanului, şi înaintând în direcţia Taberei Nafach şi a Drumului Petrolului. Yitzhak Ben-Shoham se poziţionă la sud de Hushaniya, dispunându-şi tancurile pe un front foarte întins. La ora 9.30 seara, un ofiţer din cadrul Departamentului de Operaţiuni al Comandamentului de Nord, Un Simehoni, îl informă prin staţia radio pe colonelul Ben-Shoham:

— Vă vorbeşte ofiţerul de operaţiuni. Sirienii raportează întruna că sunt în spatele vostru, că au ocupat Hushaniya şi că se află deja la intersecţia de după Hushaniya.

Ben-Shoham răspunse:

— Negativ. Vor să ajungă acolo, dar se pare că s-au încurcat la intersecţie… Trag în ei chiar acum şi îi atac dinspre nord.

Câteva ore mai târziu, Ben-Shoham fu ucis, în timpul bătăliei de la Nafach, şi odată cu el şi locţiitorul său. Brigada Barak fu distrusă aproape în totalitate şi încetă să mai funcţioneze. Contrar estimărilor FAI, sirienii se deciseseră, de fapt, să atace din vastul şi întinsul sector de sud al Golanului. Şi-au dat seama că de acolo puteau să iniţieze un asalt cu tancuri pe un front mai mare decât în zona muntoasă din nord, unde invadatorul ar fi fost nevoit să avanseze într-o singură coloană de tancuri, ceea ce ar fi fost în avantajul celor atacaţi. Într-adevăr, Brigada Barak plăti un preţ mare pentru această estimare eronată.

Ben-Gal, un tip înalt şi slab, supravieţuitor al Holocaustului şi acum comandant al Brigăzii 7 Blindate, va analiza ulterior dezastrul suferit de Brigada Barak: „Într-un caz normal de defensivă este bine să îţi distribui efectivele, însă, în timpul războiului, o asemenea logică e

dezastruoasă. Şi-au împrăştiat tancurile şi au devenit carne de tun”.

Brigada Barak se luptase pe viaţă şi pe moarte ca să oprească brigăzile siriene, care trecuseră graniţa, şanţurile antitanc şi câmpurile minate şi se năpustiră pe întuneric asupra Golanului. Acestea fură oprite doar la Tabăra Nafach, unde se aflau Eitan şi cartierul său general şi de unde fură forţate să se retragă. Se retraseră şi supravieţuitorii Brigăzii Barak.

Situaţia părea disperată. Pe 7 octombrie, antenele israeliene interceptară ţipetele pline de bucurie ale unui comandant de brigadă sirian, care striga entuziasmat la staţia radio: „Văd Lacul Tiberiada!” Într-adevăr, brigada acestuia se afla la mai puţin de 10 kilometri de Marea Galileei (în ebraică – Kinneret).

Trebuiau să se lupte din răsputeri ca să împiedice o invazie siriană sângeroasă în Galileea şi în Valea Iordanului. În a doua zi de război, fu trimisă în Golan Ugda Mussa, o divizie de rezervişti condusă de generalul Moshe (Mussa) Peled. Prestaţia din bătălia de la Golan a acestui ţăran masiv din moshav-ul Nahalal, plin de cicatrici căpătate în luptă, avea să îi impresioneze profund pe specialiştii de la Muzeul American al Blindatelor din Fort Knox, din Kentucky, şi avea să îi aducă lui Peled titlul de „Unul dintre cei mai mari comandanţi de tancuri din istorie”, alături de figuri legendare, precum generalul George Patton şi feldmareşalul Erwin Rommel.

Comandanţii de front fură nevoiţi să ia o decizie importantă: fie să trimită divizia să îi împiedice pe sirieni să traverseze râul Iordan, fie să lanseze un contraatac. Sub presiunea lui Peled, deciseră, în cele din urmă, ca divizia să atace în direcţia culoarului Rafid, în ciuda avantajului numeric pe care îl aveau tancurile siriene.

Generalul Hofi avea să explice: „Am ales să atacăm, în ciuda faptului că în cursul unei ofensive riscurile sunt mai mari decât în cadrul unei manevre defensive. Dar poţi să câştigi mai mult… Când eşti în defensivă, poţi să îi provoci pagube duşmanului, să îl baţi, dar nu şi să

determini rezultatul bătăliei… Dacă am fi amânat atacul, am fi fost nevoiţi să atacăm în timp ce urcam pe munte, pentru că sirienii s-ar fi aflat deja pe malurile Lacului Kinneret… Dacă sirienii ar mai fi înaintat puţin, atunci ar fi ocupat Valea Iordanului şi Kinneretul, iar bătălia ar fi devenit mult mai dificilă… Rapiditatea atacului era foarte importantă ca să nu aibă timp să se reorganizeze”.

În zorii zilei de 8 octombrie, divizia lui Peled se angajă în luptă, hotărâtă să îi respingă pe sirieni din sudul Golanului. Lupta se dovedi lentă şi istovitoare, desfăşurându-se într-o zonă foarte îngustă, fără spaţiu pentru acţiuni de manevră şi de flancare. Pe drum, divizia eliberă aşezarea Ramat Magshimim, singura care fusese cucerită de sirieni. Până la sfârşitul primei zile de luptă, oamenii lui Peled reuşiseră să împrăştie formaţiunile siriene şi să le împingă înapoi cu 17 kilometri.

Eroul de pe înălţimile Golan, Avigdor Kahalani, cu Yossi Eldar la apogeul bătăliei. (Uzi Keren, Bamachane, Arhiva FAI)

A doua zi, se luptară cu sirienii pe trei fronturi: dinspre vest, împotriva unităţilor care se retrăgeau; dinspre est, împotriva unităţilor ofensive; şi, dinspre nord, împotriva unităţilor atacate. Divizia învinse brigada

blindate cu care se lupta, închise culoarul Rafid şi, în final, odată cu ocuparea localităţii Hushaniya, îi forţară pe sirieni să se retragă de pe culoar. A doua zi, sirienii fură alungaţi complet din zonă, ceea ce însemna că, în mai puţin de trei zile, divizia lui Peled respinsese cinci brigăzi siriene şi distrusese stâlpul de sud al reţelei de poziţii blindate stabilite de sirieni pe teritoriul israelian.

Atacul lui Peled fusese coordonat cu divizia de rezervişti condusă de generalul Dan Laner, care ajunsese în Golan sâmbătă seara, la câteva ore de la izbucnirea războiului, şi până duminică îşi şi declanşase atacul. Membru al unui kibuţ, de origine austriacă, Laner fusese paraşutat în Iugoslavia în timpul celui de-al Doilea Război Mondial şi luptase împotriva naziştilor alături de partizanii lui Tito. După o carieră strălucită în cadrul FAI, acesta fusese rechemat de la pensie ca să conducă divizia care se îndrepta spre înălţimile Golan. Oamenii săi contribuiră la oprirea înaintării armatei siriene, precum şi a unităţii expediţionare irakiene care îi venise acesteia în ajutor. În acelaşi timp, divizia lui Eitan îi oprise pe sirieni în zona Kuneitra…

În regiunea de nord a Golanului, Brigada 7 Blindate continuă lupta. Avigdor Kahalani, a cărui faimă se răspândise de la lupta vitejească din Războiul de 6 Zile, conducea Batalionul 77 spre Kuneitra şi Podul Booster. Fură trimise încă două unităţi în zonă, care va fi numită mai târziu Valea Lacrimilor. Odată cu începerea luptei, avioanele siriene începură să bombardeze, iar Forţele Aeriene înregistrară pierderi; în doar câteva ore, Muntele Hermon fu cucerit, devenind un punct de observaţie excelent pentru a se trage în forţele israeliene. La căderea întunericului, celelalte unităţi părăsiră Valea Lacrimilor. Kahalani descoperi că sirienii puteau trage şi pe timp de noapte; aceştia foloseau tancuri ruseşti, echipate cu proiectoare cu infraroşu care puteau ţinti şi trage în inamicul israelian.

„Echipajele tancurilor îmi strigau că nu îi pot opri pe sirieni”, îşi amintea Kahalani. „Tancurile israeliene, care

fuseseră considerate până atunci de ultimă tehnologie, îşi arătară deodată punctele slabe. În cadrul unităţilor noastre, numai comandanţii şi şoferii au ochelari de protecţie cu infraroşu, dar nu şi artileristul, care are nevoie de ei. Şi mă întreb, cum să-i oprim pe sirieni? Sunt comandantul batalionului, toţi vin la mine şi am senzaţia că nu mă ridic la înălţimea aşteptărilor. Sunt responsabil de zonă şi mă vor acuza că nu sunt în stare să îmi îndeplinesc sarcinile".

Kahalani ordonă să se aprindă rachetele de semnalizare şi, după ce fură lansate trei, şi-a dat seama că fuseseră ultimele. Soldaţii din tancuri erau neliniştiţi, neputând să vadă încotro să îşi îndrepte ţevile sau cum să înainteze. Între timp, avioanele forţelor aeriene siriene sclipeau la vedere deasupra capetelor lor – desigur nu genul de lumină de care avea nevoie Kahalani.

— Opriţi infraroşul, le ordonă soldaţilor. Puteţi să scoateţi puţin capetele din turelele tancurilor şi să rulaţi înainte.

De jur-împrejur, tancurile avariate sau în flăcări iluminau zona, însă nu se putea distinge dacă acestea erau israeliene sau ale duşmanului.

— Opriţi motoarele, le ordonă Kahalani. Încercaţi să auziţi zgomotul şenilelor şi o să reuşiţi să îi localizaţi.

Soldaţii făcură după cum li se ceruse: opriră motoarele, încercară să audă zgomotul făcut de tancurile inamice şi traseră. Focurile trase în întuneric dară rezultate; sirienii fură opriţi. Pe întuneric le era greu să distingă tancurile inamice până când acestea ajungeau la o distanţă de câţiva metri de forţele israeliene. Un tanc care se afla la o distanţă de 20 de metri de tancul lui Kahalani, având ţeava îndreptată spre poziţiile siriene, se dovedi a fi un T-55 sirian, şi traseră abia în ultimul moment în el, precum şi într-un altul care se afla lângă acesta. Sirienii ajunseseră atât de aproape încât, pur şi simplu, se amestecară cu israelienii.

În zori, oamenii lui Kahalani descoperiră 130 de tancuri siriene care se aflau la o distanţă de mai puţin de

doi kilometri de poziţiile israeliene. Sirienii începură să înainteze, trăgând câte două-trei proiectile şi apoi mergând mai departe. Kahalani le ordonă celor 14 tancuri israeliene care mai erau în stare de funcţionare să îşi ocupe poziţiile. În bătălia care urmă, majoritatea ofiţerilor batalionului fură ucişi pentru că rămaseră expuşi în turelele tancurilor. La sfârşitul luptei de sâmbătă, mai rămaseră numai şapte tancuri funcţionale.

A doua zi dimineaţă, Kahalani primi ordinul de a se deplasa spre Valea Lacrimilor. Raful Eitan îl apelă prin staţia radio:

— Am încredere în tine, îi spuse. Analizează situaţia cu responsabilitate şi calm. Nu te teme – o să-i batem.

Pe 9 octombrie, două treimi din înălţimile Golan se aflau în mâinile sirienilor. Ben-Gal, comandantul de brigadă, îşi dădu acordul ca o companie care se lupta cu sirienii să se retragă din Valea Lacrimilor la o distanţă de patru kilometri. Kahalani fu apelat de la Kuneitra; în timpul retragerii, avioane siriene se învârteau deasupra lor în căutare de tancuri asupra cărora să se năpustească. În zonă cădeau mii de proiectile; se cutremura pământul. Opt elicoptere siriene care transportau trupe de comando aterizară din spate, blocând drumul către kibuţul Gonen, care servea drept punct de realimentare şi loc de evacuare a morţilor şi răniţilor. Kahalani şi echipajul său se simţeau încolţiţi.

Atunci Ben-Gal luă o nouă hotărâre: îi ordonă lui Kahalani să se întoarcă în Valea Lacrimilor şi să încerce să îi oprească pe sirieni. Kahalani se duse singur, în viteză, lăsând în urmă cele şapte tancuri care îi rămăseseră şi care se pregăteau să îl urmeze. Când Kahalani ajunse la destinaţie, avu parte de o imagine tulburătoare: tancurile israeliene se retrăgeau din zonele de tragere. Era furios. Încercă să raporteze prin intermediul reţelei de comunicaţii a brigăzii, însă aceasta era supraîncărcată de apeluri de salvare şi de ajutor. Situaţia era sumbră. Numai trei tancuri mai aveau proiectile, în timp ce sirienii aveau numeroase tancuri. Linia defensivă a Israelului se micşora

văzând cu ochii. Kahalani îşi dădu seama că, dacă sirienii aveau să treacă de linia pe care se aflau poziţiile FAI, Israelul şi-ar fi pierdut avantajul strategic, pentru că, pe teren lipsit de denivelări, numărul tancurilor siriene avea să joace rolul decisiv.

Hotărî să înainteze. În timp ce avansa, văzu cu surprindere în partea dreaptă, la o distanţă cuprinsă între 30 şi 40 de metri, un tanc sirian. Din fericire, praful îl ascunse de tancul inamic, care nu-şi putu da seama cine este.

Kahalani îşi opri tancul şi îi strigă artileristului:

— Trage repede!

Proiectilul nimeri tancul sirian în plin, acesta izbucnind în flăcări. Abia apucară să răsufle uşuraţi, când apărură alte trei tancuri siriene. Artileristul trase, dând astfel foc altui tanc, în timp ce Kahalani îl ţinti pe al doilea, care, între timp, reuşise să îşi dea seama cine sunt şi să îşi îndrepte ţeava înspre ei.

— Foc! Foc! strigă Kahalani către artilerist, însă tancul nu trase; cămaşa proiectilului se blocase.

În acest moment critic, doi dintre membrii echipajului tancului reacţionară în grabă şi încercară să scoată învelişul gol al proiectilului trăgându-l efectiv cu unghiile. În ultima secundă, învelişul ieşi şi în locul său intră un nou proiectil, care fu lansat direct în partea din faţă a tancului sirian. Fu astfel distrus şi cel de-al treilea tanc.

— Trebuie să facem un efort uriaş ca să aducem în zonă orice tanc putem, îi spuse Kahalani prin staţia radio comandantului de brigadă Ben-Gal, care îi răspunse:

— De-acum eşti comandantul zonei. Conectez toate forţele la reţeaua ta radio. Şi, Avigdor, ai grijă de tine!

Erau momentele cruciale ale luptei pentru înălţimile Golan, întrebarea care se punea era cine avea să reuşească primul să ocupe poziţiile pe un deal aflat la o distanţă de aproximativ 500 de metri. 150 de tancuri siriene pătrunseră în vale, în timp ce Kahalani era singurul care rămăsese să le ţină piept. Distruse zece tancuri în

albia unui râu secat din apropiere, timp în care ceru ajutor din partea brigăzii.

Imaginea pe care o avea în faţă era înfricoşătoare şi Kahalani îl contactă din nou prin staţia radio pe Ben-Gal, cerându-i acestuia să trimită în zonă orice tanc putea ca să îi oprească pe sirieni. Comandantul de brigadă trimise un batalion care lupta la circa trei kilometri mai la nord. Batalionul rămăsese cu doar opt tancuri, dar veni repede spre Kahalani, oprindu-se în spatele său. Kahalani le ordonă să blocheze trecerea în albia râului secat pentru ca el să poată să se deplaseze spre sud, să adune restul de tancuri şi să atace. În timp ce se deplasau spre noile poziţii, cinci dintre tancurile batalionului fură imediat doborâte, iar comandantul acestuia – ucis. Kahalani desemnă unul dintre tancurile care rămase fără muniţie să blocheze intrarea în valea seacă. Acesta se îndreptă înspre sud împreună cu tancurile rămase din batalion; şapte tancuri din altă companie i se alăturară.

În timp ce vorbea la staţia de radioemisie, vocea lui Kahalani se opri în mijlocul propoziţiei fiind înlocuită de tunetul unei explozii puternice. Unul dintre soldaţi îl contactă pe locţiitorul comandantului batalionului. Kahalani fusese ucis, anunţă. Kahalani nu putea să nege informaţia – avea de a face cu alt tanc şi atenţia îi era concentrată asupra artileristului şi nu asupra aparatului de radioemisie. Abia după câteva minute anunţă prin radio că totul e în regulă şi că era încă viu.

— Către Staţiile A, transmise. Aici Kahalani. O formaţiune siriană mare se îndreaptă spre noi… Misiunea noastră este să ocupăm poziţiile de pe deal şi apoi să preluăm controlul asupra văii de deasupra… înainte! Pe poziţii şi distrugeţi-i pe sirieni.

Însă, paralizaţi fiind de spaimă, soldaţii nu atacară. Kahalani apucă din nou staţia:

— Uitaţi-vă la sirieni. Uitaţi cât de bine se luptă. Uitaţi cât de motivaţi sunt. Şi ce văd la batalionul nostru? Laşi? Suntem evrei! Suntem israelieni! Cum, suntem mai buni decât ei şi nu putem să îi învingem? Haideţi, băieţi, vă

ordon să porniţi!

Kahalani porni la atac. După un moment, fu urmat de alt tanc, apoi de altul, şi de altul, şi de altul…

Sirienii se năpustiră de pe creastă, iar tancurile lor depăşiră linia defensivă israeliană. Meir („Tigrul”) Zamir, comandant de companie, raportă că tancurile inamice se apropiau din faţa şi din spatele său; rămăsese fără proiectile, spuse. Cinci tancuri siriene atacară formaţiunea Tigrului, dar un maior tânăr, Avinoam Baruchin, aruncă două în aer.

— Ne zdrobesc, strigă Baruchin.

Tancurile siriene ajunseră pe neaşteptate la unitatea lui Kahalani, ucigând şi rănind zeci de israelieni.

— Nimeni nu se retrage niciun pas! tună Ben-Gal în staţia radio. Mai târziu, avea să-şi aducă aminte de acest moment fatidic: „Timp de circa 20 – 30 de minute soldaţii nu au fost comandaţi de nimeni – nici de comandanţii de companie, nici de comandantul batalionului şi nici de comandantul de brigadă. Fiecare lupta de capul lui. Aveam de gând să dau ordinul de retragere şi luasem deja microfonul în mână, dar mi-am zis să mai aştept puţin… L-am sunat pe Raful şi i-am spus că nu mai rezistăm. Raful mi-a cerut să mai rezistăm «încă puţin»”.

Pe măsură ce lupta continua, unităţile israeliene continuau să cedeze sub presiunea siriană. Îi despărţea o distanţă de numai 400 de metri de ocuparea poziţiilor care ar fi determinat rezultatul luptei. Printr-un efort uriaş, înaintară şi ajunseră la poziţiile mult dorite, deschizând foc asupra tancurilor siriene. Exact în acel moment sosiră 11 tancuri sub comanda locotenent-colonelului Yossi Ben Hanan, care se alăturară efectivelor lui Kahalani. Traseră „ca nebunii” în sirieni reuşind să nimerească 150 dintre tancurile acestora.

Şi, deodată, sirienii începură să se retragă!

Ben-Gal avea să spună ulterior: „Eram sigur că o să pierdem. Dacă lupta ar mai fi continuat jumătate de oră, am fi pierdut. Din nu ştiu ce motiv, sirienii au cedat primii şi au hotărât să se retragă. Se pare că au considerat că nu

aveau şanse de izbândă. Nu ştiau însă adevărul: că ne aflam într-o situaţie disperată”.

Impresia de pe teren era că începuse să se schimbe raportul de forţe dintre cele două efective militare.

— Am învins! strigă bucuros Kahalani în staţia de radioemisie. Se retrag şi îi distrugem!

— Eşti nemaipomenit, îi răspunse Ben-Gal. Eşti eroul Israelului. Cu toţii sunteţi eroi! Vă iubesc. Ai grijă de tine.

— Domnilor, se auzi în staţia radio vocea comandantului de divizie Raful Eitan, aţi salvat poporul Israelului.

Lupta pentru oprirea sirienilor a durat patru zile şi trei nopţi, fără întrerupere. Rămăşiţele artileriei FAI au fost nevoite să lupte fără întăriri din partea forţelor aeriene, ale infanteriei, ale artileriei, ale corpului tehnic, ale unităţilor antiaeriene; le-au lipsit echipamentele necesare luptei pe timp de noapte. „Simţeam că naţiunea ne abandonase”, avea să spună Kahalani, „ca şi cum am fi fost aruncaţi pe câmpul de luptă într-un raport de forţe de un tanc israelian la opt tancuri siriene. A fost un mare şoc pentru noi”.

Cu toate acestea, sirienii fuseseră alungaţi.

Efectivele siriene se retraseră în dezordine, lăsând în urma lor 867 de tancuri şi mii de alte vehicule. Kahalani şi tovarăşii tăi recuceriră toate teritoriile pierdute şi intrară chiar şi pe teritoriul sirian.

Până la sfârşitul războiului, Brigada 7 Blindate pierduse 76 de luptători. Pentru Kahalani bucuria victoriei era amestecată cu o mare tristeţe personală. Fratele său, Emanuel, fusese ucis în bătăliile de tancuri din Sinai; la fel şi fratele soţiei sale, Ilan, tot soldat tanchist. Pentru actele sale de vitejie din timpul războiului, Kahalani avea să primească Medalia pentru Curaj.

Avigdor Kahalani, viitor adjunct de corp de armată

Mi-am văzut de câteva ori moartea cu ochii în timpul războiului. Îmi amintesc de un asemenea moment pe când eram pe teritoriul sirian. Mă aflam în turela tancului. Un avion sirian a trecut pe deasupra tancului meu trăgând

focuri automate de mitralieră asupra mea. A apărut şi s-a năpustit asupra noastră din spate şi nu l-am văzut pentru că eram concentrat la luptă. Ofiţerul meu de operaţiuni se uită în spate şi văzu că avionul aruncă bombe în direcţia noastră, apoi îmi trase un pumn în faţă şi strigă:

— Treci repede înăuntru.

Nu mi-am dat seama ce se întâmplă. Am intrat în tanc şi m-am chircit într-o parte. Bomba a lovit tancul. Am auzit o explozie uriaşă şi mi-am dat seama că nu mai sunt în viaţă. Eram plin de praf de puşcă şi m-am pipăit pe tot corpul ca să văd dacă mai am toate membrele. Corpul îmi tremura de parcă ar fi fost lovit de un şoc electric.

Am scos capul, am văzut un nor de fum şi un crater adânc în jurul meu. M-am uitat în stânga şi în dreapta şi am văzut o imagine cumplită: toţi comandanţii care se aflau lângă mine cu capetele afară din turele fuseseră ucişi.

Dar îmi amintesc că s-a întâmplat şi ceva vesel: ni se promisese înainte de război că pentru fiecare tanc doborât vom primi o ladă cu şampanie. La sfârşitul luptei, stăteam în tanc încercând să număr tancurile siriene arse din vale; dar n-am putut calcula numărul de lăzi de şampanie, pentru că erau prea multe.

Pe măsură ce războiul se apropia de sfârşit, Brigada Golani depunea eforturi uriaşe ca să reocupe „Ochii Naţiunii" – fortul Hermon cu numeroasele sale antene, dispozitive de urmărire şi de ascultare.

Capitolul 18 Ochii Naţiunii – 1973

— Nu vreau să mă mai uit la munţii Hermon, spuse Benny Massas ciufulit şi plin de funingine. Aici a curs sângele tovarăşilor mei.

Benny era un băiat din Tiberiada, un luptător din Brigada Golani, scund, îndesat şi ciufulit, care purta o beretă militară verde. Se afla în faţa unui reporter de televiziune în vârful Muntelui Hermon, la câteva ore de la terminarea cumplitei lupte. Era considerat drept unul dintre eroii bătăliei, care trăsese neobosit în sirieni până la înălţarea steagului Brigăzii Golani în locul respectiv.

— De ce am atacat? repetă acesta întrebarea reporterului. Pentru că ni s-a spus că Muntele Hermon reprezintă ochii Israelului!

Postul Hermon era o fortăreaţă aflată în vârful Muntelui Hermon, plină de antene, senzori de radar, antene parabolice în formă de castron şi aparate de ascultare, ocupată de soldaţii din Brigada Golani. Nu departe de acesta, peste graniţă, sirienii îşi construiseră propriul post. Fortul israelian fusese ocupat de sirieni la izbucnirea Războiului de Yom Kippur. Aceştia pierduseră lupta în două ore, timp în care fuseseră ucişi 13 soldaţi israelieni, iar 31 fuseseră luaţi prizonieri. Postul, care domina câmpiile siriene şi era dotat cu echipamente electronice, era de o importanţă crucială pentru Israel. Informaţiile secrete colectate prin senzorii şi antenele sale erau de nepreţuit. După două zile, o unitate de elită Golani încercase să recucerească Hermonul; dar şi aceasta fu înfrântă, pierzând încă 25 de luptători.

Mândria rănită a Brigăzii Golani îl făcuse pe comandantul Amir Drori să îi ceară şefului de stat-major al Districtului de Nord:

— Data viitoare, lasă-mă pe mine să mă duc la Hermon!

Următoarea dată fu 13 zile mai târziu, în a şaisprezecea zi de război, pe 21 octombrie.

Generalul Yitzhak Hofi, fostul locţiitor al lui Sharon în bătălia de la Mitla şi acum comandantul Districtului de Nord, hotărâse să profite de ocazia unei ferestre înainte de declararea încetării focului, declanşând o operaţiune care avea ca scop ocuparea simultană atât a postului israelian, cât şi a celui sirian din Hermon. Planul era următorul: unitatea Sayeret Matkal, sub comanda maiorului Yoni Netanyahu, urma să se aşeze ca o barieră între cele două posturi; o brigadă de paraşutişti urma să atace postul sirian şi vârful Hermon. Brigada Golani, comandată de colonelul Drori, urma să reocupe postul israelian.

Trupele erau epuizate după două săptămâni de luptă, însă misiunea trebuia îndeplinită. Atacul era programat să

înceapă la ora 6.00 după-amiaza. De la ora 2.00 după-amiaza, elicoptere Sikorski transportară 626 de paraşutişti de la două batalioane reduse numeric, o unitate tehnică şi o serie de aruncătoare grele, la punctul de plecare pentru atacarea postului sirian, care se afla la o înălţime de 2 400 de metri deasupra nivelului mării. Sirienii observară zborul paraşutiştilor şi trimiseră împotriva acestora 24 de MIG-uri 21 şi cinci elicoptere cu trupe de comando, însă Forţele Aeriene doborâră 10 MIG-uri şi două elicoptere.

Obiectivul principal al paraşutiştilor era să ocupe postul Pitulim (curbe), aflat la o intersecţie importantă a drumurilor care duceau în vârful muntelui, şi postul sirian Hermon. Pe când treceau drumul spre intersecţie, fură atacaţi de inamic şi un ofiţer fu ucis. În ciuda faptului că se trăgea încontinuu, luptătorii atacară efectivele siriene învingându-le. Îşi continuară înaintarea şi, în trei ore, ajunseră la postul sirian Hermon. Se confruntară cu soldaţii sirieni; 12 sirieni fură ucişi, iar restul se retraseră. Paraşutiştii săriră gardurile care îngrădeau postul şi, când intrară, descoperiră că acesta fusese abandonat. Sirienii deciseseră să fugă. Şase camioane pline cu soldaţi fură imediat trimise ca întăriri de către comandamentul sirian, dar fură atacate de paraşutişti. La ora 3.25 dimineaţa, comandantul paraşutiştilor le raportă superiorilor că FAI ocupase postul sirian din Hermon.

Însă operaţiunea principală era reocuparea postului israelian din Hermon. Aceasta se dovedi mult mai sângeroasă şi mai complicată. Brigada Golani avea să plătească un preţ greu, respectiv 50 de morţi şi 80 de răniţi.

Înainte de a porni la luptă, unul dintre comandanţii companiei, prim-locotenentul Yigal Passo, le spuse soldaţilor săi:

— Aveţi grijă de voi; am nevoie de voi întregi. Lucraţi încet şi folosiţi-vă mintea. Nu vreau atacuri inutile şi acte de eroism; o să-i omorâm unul câte unul.

Passo fu ucis câteva ore mai târziu, în timpul acţiunii de represalii pentru Dealul 16, din cadrul luptei de

ocupare a postului israelian din Hermon.

Soldaţii Brigăzii Golani urcară pe munte în trei şiruri. Efectivul principal era din Batalionul 51, care începu ascensiunea pe jos şi care trebuia să ajungă la o altitudine de 1600 de metri. Ascensiunea fu foarte dificilă, aceştia ajungând abia după şapte ore, aproape de miezul nopţii, într-un loc numit Curba Tancurilor. Urcuşul fu liniştit – atât de liniştit încât unii credeau că atacul avea să fie lin şi uşor, că sirienii plecaseră deja şi că totul avea să se sfârşească repede. Mai aveau de parcurs o distanţă de doar 790 de metri până la post şi nimic nu prevestea faptul că se îndreptau spre o capcană de tiruri de armă. Artileria FAI aruncase în aer fiecare deal de pe drum înainte ca brigada să ajungă la ele; însă, pentru că proiectilele cădeau prea aproape de soldaţii aflaţi în mişcare, comandantul Brigăzii Golani a ordonat artileriei să nu arunce în aer vreo două dealuri. Deci, din câte se părea, Dealul 16 nu fusese atins de armele israelienilor.

Însă, pe Dealul 16, sirienii se ascundeau în 14 tranşee, precum şi printre bolovanii din jur. Luptătorii Brigăzii Golani n-aveau nici cea mai mică idee despre ce îi aştepta.

La ora 2.00 dimineaţa, un soldat care mergea în faţa trupelor auzi un zgomot la „Curba Tancurilor” Se aruncă la pământ şi atunci, printre bolovani, distinse silueta unui soldat înfăşurat într-o pătură şi purtând un ciorap pe cap. Surprins la rândul său, soldatul sirian ridică capul şi întrebă în arabă:

— Cine eşti?

Israelianul nu stătu pe gânduri, îşi scoase arma şi îl omorî. Drept răspuns, începură focuri de armă din toate părţile, iar în staţiile radio se auziră strigăte: „Inamicul!”

Se declanşă o luptă violentă. Sirienii, care foloseau mitraliere MAG-58 furate de la israelieni, trăgeau cu mare precizie în luptătorii Brigăzii Golani de pe versantul muntelui, provocându-le acestora mari pierderi. Şi o altă companie a Brigăzii Golani se întâlni cu trupe siriene şi, în timpul atacului, fură răniţi luptătorii şi comandanţii săi.

David Tzarfati, luptător din Brigada Golani, avea să îşi amintească: „De la 2.30, Dealul 16 deveni o cu totul altă lume. Am auzit strigăte de teroare, urlete, plânsete, ţipete, ca la un masacru. Mi-am spus: «Până aici mi-a fost. Nu mă aude nimeni acum. Nu e de glumă – asta-i moarte curată». M-am îndepărtat de ceilalţi şi mi-am lăsat capul greu la pământ”.

Eroii de la Hermon – „Canibalii, Falangele, Indienii…” (Zeev Spektor – Biroul de presă al guvernului israelian)

Bătălia pe viaţă şi pe moarte continuă, pe deal căzând din toate direcţiile o ploaie de gloanţe. În haosul şi incertitudinea cu privire la poziţiile ocupate de efectivele israeliene, focurile artileriei căzură foarte aproape de poziţiile ocupate de soldaţii FAI care se luptau pe Dealul 16. Cum un şrapnel căzu peste comandantul de batalion şi ajutoarele lui, acesta ordonă prin radio să înceteze focurile şi să folosească focuri de avertisment ca să poată depista poziţia fiecărei unităţi, şi abia după aceea să înceapă din nou să tragă. După această verificare, bateriile erau gata să reia tragerile, însă un ofiţer de coordonare a artileriei, care asigura comunicarea dintre unităţi, fu împuşcat

distrugându-i-se şi staţia radio, iar artileria încetă să tragă.

Motti Levy, un luptător din Brigada Golani, îşi amintea: „Dealul s-a transformat în junglă: aud strigătele soldaţilor răniţi, îl aud pe prietenul meu Hassan, care se împleteceşte pe munte ca un somnambul, urlând: «Mamă! Sunt mort! Mort!» 80% din companie se află în stare critică; aud la cinci metri deasupra mea strigăte de luptă în arabă. E o situaţie cumplită”.

La ora 3.00 dimineaţa, sosiră la locul luptei comandantul de brigadă Drori şi oamenii săi. Acesta le spuse soldaţilor:

— Rămâneţi pe poziţii. O să vină cât de curând întăriri.

David Tzarfati îi răspunse strigând:

— Trebuie să ne retragem! Trebuie să ne retragem! Sunt mulţi morţi, mulţi răniţi!

Comandantul de brigadă îi răspunse:

— Taci, soldat. Vin întăriri. Rămâneţi pe poziţii.

La ora 4.00, compania de recunoaştere care făcea parte din brigadă înaintă spre staţia de telecabină de sus. Membrii acesteia nu cunoşteau mărimea efectivelor siriene cu care se luptau. Pe drum, comandantul campaniei, Vinick, voi să examineze drumul care ducea la Curba Tancurilor, ca să se pregătească să intre în luptă şi să ajute Batalionul 51. În timp ce înainta pe şosea, nişte soldaţi sirieni ascunşi în tranşee traseră o salvă continuă asupra sa. Reuşi să tragă câteva gloanţe înainte de a cădea la pământ, într-o baltă de sânge. Un radiotelegrafist şi un medic, care încercară să ajungă la el, fură şi ei împuşcaţi şi răniţi.

Pentru că lupta le provoca tot mai multe pierderi, comandanţii Districtului de Nord le ordonară paraşutiştilor să se pregătească să îndeplinească misiunea încredinţată Brigăzii Golani. După câteva minute, comandantul operaţiunii le ordonă paraşutiştilor să coboare de la postul sirian din Hermon şi să ajute Brigada Golani. Fu, astfel, anulată promisiunea făcută Brigăzii Golani de a reocupa postul israelian din Hermon. Însă Brigada Golani continuă

lupta.

La ora 4.50, compania A lupta pe Dealul 17. Luptătorii erau gata de atac, fără să ştie că urmau să atace o formaţiune siriană considerabilă, ascunsă în 35 de poziţii. Compania începu să înainteze spre nord, de-a lungul unei pante mai mici, căzând direct în capcana sirienilor.

16 luptători fură răniţi, iar comandantul companiei fu rănit grav şi muri două săptămâni mai târziu la spital.

La ora 5.15, comandantul de brigadă Drori fu şi el rănit; comandantul Batalionului 51, Yehuda Peled, îi luă locul, dar fu şi el rănit câteva minute mai târziu. Maiorul Yoav Golan, ofiţerul de operaţiuni al brigăzii, preluă comanda. Golan fusese rănit la Canalul Suez şi, până la ocuparea Hermonului de către sirieni, fusese deja trecut în rezervă de către FAI. Cu toate acestea, lupta acum alături de tovarăşii săi. Trimise la luptă o companie mecanizată şi decise să activeze artileria grea asupra postului Hermon şi a Dealului 17, unde se adăpostiseră efectivele de comando siriene. În tot acest timp, luptătorii Brigăzii Golani nu îşi părăsiră poziţiile pe care le ocupaseră cu atâta vărsare de sânge; două treimi dintre ei fuseseră ucişi săli răniţi. Benny Massas, unul dintre eroii bătăliei, simţea că atât el, cât şi tovarăşii săi preferau să moară pe munte decât să se întoarcă fără să fi ocupat postul.

Dar sirienii cedară primii. Atacul artileriei şi faptul că Brigada Golani rămase cu disperare pe poziţii determinară rezultatul luptei. La ora 8.15, sirienii începură să plece de pe câmpul de luptă. În drum spre post, luptătorii Brigăzii Golani eliminară alţi 10 luptători sirieni de comando, iar 20 fură luaţi prizonieri. Soldaţii israelieni pătrunseră în post cu mare grijă, de teamă ca în acesta să nu se afle dispozitive-capcană cu explozibil.

La ora 10.50, Yoav Golan transmise prin radio:

— Am ocupat postul! Postul israelian din Hermon e al nostru! Suntem acolo sus chiar acum şi scotocim locul.

După câteva minute, unul dintre ofiţerii Brigăzii Golani anunţă prin intermediul reţelei de comunicaţii a

brigăzii:

— Către toate staţiile de comunicaţii din lume! Am înălţat steagul!

Într-adevăr, steagurile Brigăzii Golani şi Israelului fură înălţate în urma unei lupte sângeroase pentru care se plătise un preţ cumplit. Benny Massas şi tovarăşii săi reocupaseră „ochii Israelului”.

Un soldat pe nume Alaluf avea să descrie lupta astfel: „Cine a reocupat Hermonul? Comandantul de brigadă Amir Drori? în primul val a fost rănit şi a căzut la pământ. Comandantul batalionului? în timpul celui de-al doilea val al atacului, a fost şi el doborât. Nu sunt supărat pe ei. Erau ofiţerii mei. Dar, de fapt, Yigal Passo şi soldaţii săi de rând l-au ocupat. Eu, Motti Levy, Tzarfati, Eddie Nisim, Dahari, Azout, Blutstein: aşa-numiţii Canibali, Falange, Indieni”.

David Tzarfati, luptător din Brigada Golani

A avut loc o luptă grea, sângeroasă. Nu credeam că am să supravieţuiesc. Aveam senzaţia că mă cheamă morţii, că, în curând, am să mă duc la ei… După trageri intense, am zăcut pe jos, incapabil să mă mişc sau să reacţionez. Eram într-o stare de somn conştient, nu mai voiam să trăiesc… Eram rupt de realitatea înconjurătoare, de parcă aş fi fost într-o bulă de săpun.

Există un moment care te urmăreşte tot restul vieţii – este cel mai adevărat, cel mai puternic moment, care mi-a dat puterea să continui să trăiesc, să funcţionez… Era ora 8.00 dimineaţa, zăceam încă pe jos, neputincios, iar comandantul companiei mele, Yigal Passo, trăgea să moară, după ce fusese împuşcat la ora 4.00 dimineaţa. Mi-a spus cu voce pierdută:

— David, ai să fii reprezentantul celor care au murit. Ai să le povesteşti tuturor despre această luptă.

Apoi mi-a cerut să îl acopăr, s-a ridicat şi, cu ultimul strop de energie, a început să fugă spre poziţiile siriene. A continuat să lupte până în ultimul moment. La sfârşitul luptei, am evacuat morţii, printre care se afla şi trupul lui Yigal Paso.

PARTEA A VI-A

Pericolul nuclear

OPERA, 1981

În 1977, Menachem Begin, conducătorul partidului de dreapta Likud, câştigă alegerile, învingând astfel pentru prima dată Partidul Laburist. Acesta consideră că reactorul nuclear „Osiraq", pe care îl construieşte Saddam Hussein în Irak, reprezintă un pericol uriaş pentru Israel şi hotărăşte să îl distrugă, în ciuda protestelor vehemente.

Aceasta este Operaţiunea Opera.

ARIZONA, 2007

În 2001, aflându' Se în fruntea partidului Likud, Ariel Sharon este ales prim-ministru; atunci divizează partidul creând unul nou, Kadima. După un atac cerebral grav, Sharon este înlocuit de Eh ud Olmerţ, care va declanşa Operaţiunea Arizona.

Capitolul 19

„Opera" în Bagdad şi „Arizona" în Siria – 1981 şi 2007

Vineri, 7 iunie 1981, era ajunul Festivalului Şavuot (Rusaliile), când se serbează oferirea Torei de către Dumnezeu poporului evreu pe Muntele Sinai. Mii de evrei s-au adunat în sinagogi, dar alte mii au preferat să serbeze pe plajele din ţară. Şi, astfel, la ora 4.00 după-amiaza, mulţimile care stăteau la soare pe plaja din sudul Eilatului văzură opt aeronave F-16 vâjâind pe cerul senin, zburând la joasă altitudine deasupra Golfului Eilat şi îndreptându-se spre Arabia Saudită. Aeronavele F-16 decolaseră de la baza aeriană din Etzion, în Sinai. Acestea erau urmate la mică distanţă de avioane de luptă F-15. Printr-o coincidenţă, în momentul respectiv, regele Hussein al Iordaniei călătorea pe iahtul său regal în Golf şi văzu avioanele trecând pe deasupra. Imediat transmise un avertisment către armata sa, solicitându-i să anunţe armatele din ţările vecine, însă, nu se ştie din ce motiv, avertismentul său nu a fost transmis mai departe. Acesta a fost un lucru bun, pentru că avioanele Forţelor Aeriene Israeliene declanşaseră Operaţiunea Opera, care avea drept obiectiv distrugerea reactorului nuclear pe care

Saddam Hussein îl construia lângă Bagdad.

Organizarea operaţiunii începuse cu ani în urmă. Pe 26 august 1976, Irakul semnase un acord cu guvernul francez privind construirea unui reactor nuclear, pe care francezii îl denumiseră Osirak, iar irakienii – Tammuz. Francezii se obligaseră, de asemenea, să le furnizeze irakienilor 80 de kilograme de uraniu îmbogăţit de 93%, suficient pentru a produce o bombă atomică. Când aflase Israelul, prin serviciile sale de informaţii, făcuse încercări diplomatice ca să împiedice livrarea reactorului către Irak. Dacă Saddam Hussein are o armă nucleară în mâini, asta înseamnă un pericol uriaş pentru existenţa noastră, le explicară trimişii israelieni omologilor lor de la Paris. Însă toate eforturile acestora de a-i convinge pe francezi că se joacă cu focul eşuară lamentabil. Potrivit unor surse străine, ştafeta fu apoi preluată de Mossad, care sabotase câteva piese ale reactorului francez înainte ca acestea să fie încărcate în vapoare şi trimise în Irak. Însă daunele fură reparate şi construcţia reactorului continuă, fiind finalizat în scurt timp. După ce a fost ales prim-ministru în 1977, Menachem Begin a ajuns la concluzia că singura opţiune rămasă era intervenţia militară. Ministrul apărării Ezer Weizman recomandă o operaţiune militară, la fel şi noul şef de stat-major al FAI, Rafael (Raful) Eitan. David Ivry, comandantul Forţelor Aeriene, fu însărcinat să întocmească planul preliminar al misiunii; un colonel de excepţie, Aviem Sela, urma să se ocupe de planificarea detaliată a tuturor aspectelor operaţiunii la sediul central al Forţelor Aeriene, împreună cu câţiva tineri ofiţeri. În curând, era clar că reactorul avea să înceapă să funcţioneze la capacitate maximă până în septembrie 1981, aşa că Begin decise să îl atace în primăvară. Proiectul depus iniţial de către Forţele Aeriene se numea Dealul Muniţiei.

Eforturile strategilor se bucurară de o contribuţie neaşteptată din partea Iranului. Revoluţia din 1979 transformase Iranul dintr-un aliat fidel al americanilor, într-un duşman de moarte al Statelor Unite. Israelul

încheiase un acord cu guvernul SUA privind furnizarea de avioane F-16, însă livrarea fusese programată la o dată foarte îndepărtată, alţi „clienţi” având prioritate. Dar, după Revoluţia islamică de la Teheran, livrarea de aparate F-16 programată de către SUA către Iran fu anulată, iar Casa Albă decise să i le dea Israelului înainte de programul stabilit.

Aeronavele F-16 se dovediră a fi mult mai potrivite pentru misiunea din Irak decât celelalte aparate ale Forţelor Aeriene Israeliene. Potrivit planului, opt aparate F-16 aveau să atace, iar opt avioane de luptă F-15 aveau să le însoţească servindu-le drept staţie de comandă aeriană. Piloţii şi echipajele de zbor începură să se antreneze în secret, folosind un model de reactor construit în Deşertul Negev. Şeful de stat-major al FAI participă personal la unul dintre atacurile simulate, dorind să vadă din poziţia navigatorului dacă pregătirile erau la nivelul aşteptărilor. La sfârşitul simulării, generalul Eitan nu spuse nimic, pornind spre casă cu avionul său uşor. Lângă el se afla Sela, care dorea cu nerăbdare să afle ce părere are comandantul său. Însă „Raful” rămase tăcut.

Raful Eitan ocupa un loc deosebit în elita militară israeliană. Acest soldat dur şi mucalit se trăgea din subotnici, o sectă de ţărani ruşi care fuseseră convertiţi la iudaism şi care imigraseră în Palestina la sfârşitul secolului al XIX-lea. Subotnicii se stabiliseră în Galileea şi membrii sectei deveniseră cei mai buni fermieri din Israel. Şi Raful se născuse şi crescuse la o fermă din moshav-ul Tel Adashim, fiind toată viaţa cultivator de măslini şi meşteşugar şi devenind, în paralel, un luptător neînfricat în Palmach şi în FAI. Fiind unul dintre primii ofiţeri care li se alăturaseră paraşutiştilor lui Arik Sharon, acesta primise mult râvnita dungă roşie („combatant”) pe aripile argintii, după ce venise cu batalionul său la Mitla şi după ce deschisese campania din Sinai. A luptat în toate războaiele Israelului, a fost grav rănit în Războiul de 6 Zile, a dus la îndeplinire şapte misiuni de comando împreună cu paraşutiştii săi şi s-a numărat printre cei mai

înverşunaţi apărători ai înălţimilor Golan în timpul Războiului de Yom Kippur. În 1978, acest luptător taciturn şi plin de cicatrici l-a înlocuit pe Motta Gur în fruntea statului-major al FAI.

Pe durata zborului de întoarcere în nord, nu vorbi mult timp, chiar dacă ştia că Aviem Sela dorea să îi afle părerea. În cele din urmă, după o jumătate de oră de zbor, murmură:

— Guvernul o să îşi dea acordul.

Aviem Sela răsuflă uşurat.

Cu toate acestea, multe figuri de seamă din domeniul securităţii se opuseră misiunii, printre aceştia numărându-se şi şeful serviciilor militare de informaţii, Yehoshua Sagi, şeful Mossadului, Yitzhak (Haka) Hofi, Ezer Weizman, care tocmai plecase din ministerul apărării, după care se răzgândise, precum şi vicepremierul Yigael Yadin, care ajunsese chiar să ameninţe cu demisia. Cu răbdare şi tact, Begin începu să îşi convingă cabinetul cu privire la importanţa misiunii, insistând până reuşi să obţină susţinerea miniştrilor. Operaţiunea Dealul Muniţiei a fost planificată să înceapă pe 8 mai 1981. În ziua respectivă, totul era pregătit. Piloţii se aflau în avioane, gata de decolare, când Begin primi o scrisoare din partea liderului opoziţiei, Shimon Peres, fost ministru al apărării, scrisoare în care acesta cerea contramandarea atacului de teamă să nu reacţioneze negativ comunitatea internaţională şi să nu izoleze Israelul ca pe „un ienupăr în deşert”, scria el folosind un citat din Cartea lui Ieremia. Begin se temu că de vreme ce Peres, liderul opoziţiei, aflase despre misiunea ultrasecretă, atunci era posibil ca şi alţii să ştie de ea şi ca secretul să se afle, compromiţând Dealul Muniţiei. Astfel, decise să amâne misiunea, dar nu renunţă defel. Operaţiunea primi un nou nume de cod, Opera, şi fu programată pentru o nouă dată, în 7 iunie.

În fruntea grupului de opt avioane care avea să atace reactorul fu numit Ze’ev Raz, comandantul unuia dintre escadroanele F-16, provenind din kibuţul Ceva, din nordul Israelului. Conducătorul celui de-al doilea grup era

comandantul de escadron Amir Nachumi. Printre piloţi se numărau: Amos Yadlin, viitor şef al serviciilor militare de informaţii, şi căpitanul Ilan Ramón, cel mai tânăr membru al grupului. Ramón era lipsit de experienţă, însă fusese ofiţerul de navigaţie al escadronului şi îl impresionase în mod deosebit pe Raz când calculase, şi se dovedise corect ulterior, că era posibil un atac fără a fi nevoie să alimenteze în zbor, în ciuda unei curse de 960 de kilometri.

David Ivry decise ca avioanele să fie alimentate în timp ce motoarele erau deja pornite, o procedură neobişnuită şi riscantă. Le ordonă, de asemenea, piloţilor să arunce pe drum rezervoarele de combustibil detaşabile, în ciuda pericolului că acestea ar fi putut să lovească cele două bombe, fiecare cântărind câte o tonă şi atârnând sub aripile fiecărui avion. Misiunea era extrem de periculoasă: la vremea aceea, Irakul era implicat în războiul violent cu Iranul şi era firesc să se presupună că reactorul era apărat de baterii de rachete antiaeriene şi de avioane de luptă. Piloţii ştiau sigur că avioanele lor F-15 aveau să se confrunte cu multe MIG-uri.

Ştiau că îşi asumă riscuri uriaşe. Dacă aveau să fie atacaţi de inamic, şansele de supravieţuire erau aproape inexistente. Chiar dacă un pilot, al cărui avion ar fi fost doborât, ar fi reuşit să se paraşuteze pe teritoriul irakian, la o distanţă de sute de kilometri de casă, acesta ar fi fost luat ostatic, torturat cu cruzime şi ucis. Cu toate acestea, toţi piloţii care aflaseră despre misiune se oferiră să se numere printre puţinii aleşi.

Pe 7 iunie, porniră, traversară Golful Akaba, zburară deasupra deşertului din nordul Arabiei Saudite, ocoliră Iordania dinspre sud, intrară în Irak şi traversară fluviul Eufrat apropiindu-se de ţintă. Unul dintre punctele de reper ale culoarului de zbor avea să fie o insulă din mijlocul lacului. Raz văzu lacul şi căută insula, dar aceasta dispăruse. Începu să aibă îndoieli – poate că zburau deasupra altui lac? Abia mai târziu, escadroanele aveau să afle că insula joasă fusese acoperită de apă din cauza ploilor abundente din zonă, care duseseră la creşterea

nivelului lacului.

În cele din urmă, apăru reactorul nuclear, înconjurat de zidurile de apărare înalte şi groase, cu care se mândrea Saddam Hussein. Raz stabili legătura cu tovarăşii săi ordonându-le să crească altitudinea, de teamă să nu intre în cablurile electrice sau în stâlpii de înaltă tensiune din zonă. Însă îi surprinse un anumit lucru: nu exista niciun fel de apărare antiaeriană! Nu se vedea pe cer niciun MIG, nimeni nu trase în ei nici măcar o rachetă. Doar câteva tunuri antiaeriene traseră câteva proiectile, dar fără să îi nimerească.

Avioanele se năpustiră asupra reactorului, aruncându-şi bombele în unghi de 35 de grade. O parte din explozibil distruse cupola care acoperea reactorul; alte încărcături cu explozibil, care aveau fitiluri cu temporizare, intrară mai mult şi aruncară în aer centrul instalaţiilor interne, adevăratul nucleu al nucleului. Majoritatea îşi nimeriră ţinta, iar reactorul fu complet distrus. Un pilot îşi aruncă bombele din greşeală asupra unei clădiri auxiliare.

Atacul asupra reactorului durase în total 80 de secunde, avioanele întorcându-se imediat spre Israel. După cum prevedea procedura, comandanţii îi apelară pe rând pe piloţi, aceştia identificându-se drept „Charlie” Toţi o făcură, cu excepţia lui Ramón.

Acesta nu răspunse la apelurile repetate ale comandanţilor săi; abia la raport aflară că se temuse de un atac întârziat al MIG-urilor şi, cum era ultimul din formaţie, crezuse că avea să fie doborât. Era atât de concentrat asupra „luptei imaginare” încât ignorase apelurile din staţia de radiotransmisie. Dar, până la urmă, deschise gura şi băiatul pierdut al misiunii fu regăsit. (Ramón avea să devină primul astronaut israelian, însă a murit în mod tragic în 2003, când s-a dezintegrat naveta spaţială Columbia.)

Cu toate acestea, piloţii erau convinşi că, pe drumul de întoarcere, aveau să întâlnească MIG-uri grupate ca să îi urmărească: în timp ce se întorceau în Israel era posibil

să fie interceptaţi cu uşurinţă de avioane care să decoleze de la baza aeriană H3, care se afla în vestul Irakului, aproape de graniţa iordaniană. Însă nu se întâmplă nimic. Nici măcar un singur avion irakian nu i-a

Piloţii, la întoarcerea din Bagdad. (Purtătorul de cuvânt FAI)

urmărit şi astfel toate cele 16 avioane cu reacţie ajunseră acasă în siguranţă. Un ataşat străin care se afla la Bagdad avea să relateze cum comandantul însărcinat cu apărarea aeriană a reactorului se afla la o cafenea din Bagdad, iar aghiotantul său nu reuşise să dea de el. A doua zi a fost spânzurat în piaţa publică din Bagdad, la ordinul lui Saddam Hussein.

În timpul atacului, fură ucişi 10 soldaţi irakieni şi un inginer francez, care se añau în clădirea de lângă reactor.

Avioanele israeliene ajunseră acasă, unde vestea incredibilei operaţiuni fu primită cu mult entuziasm. Cei care nu fuseseră de acord cu misiunea – toţi, mai puţin Peres – îşi recunoscură greşeala şi lăudară misiunea şi pe piloţi. Nu acelaşi lucru se întâmplă însă cu alte naţiuni.

Israelul fu aspru criticat la numeroase forumuri internaţionale. Preşedintele SUA, Ronald Reagan, deşi prieten al Israelului, se alătură corului acuzator, impunând chiar şi sancţiuni – o suspendare temporară a livrărilor de arme.

Profeţiile sumbre ale opozanţilor misiunii – potrivit cărora Saddam Hussein ar fi construit o armă nucleară, în următorii doi sau trei ani – aveau să se dovedească complet greşite. Abia în 1991, în timpul primului Război din Golf, au înţeles aliaţii Israelului importanţa misiunii. Dick Cheney, secretarul apărării din cadrul administraţiei Bush (şi viitor vicepreşedinte al SUA), a mulţumit Israelului pentru „acţiunea îndrăzneaţă, dramatică".

Şeful statului-major al FAI îl decoră pe Ze'ev Raz pentru misiunea impecabilă. Raz insistă că toţi participanţii merită o medalie, deşi un comandant al Forţelor Aeriene protestă: „De ce merită medalii? S-au prezentat la meci, iar echipa adversă nici măcar nu a intrat pe teren". Însă observaţia respectivă nu lua în calcul efortul psihologic, îndrăzneala şi hotărârea piloţilor care duseseră misiunea la îndeplinire.

După terminarea misiunii, în Israel s-a publicat Doctrina lui Begin, în care se scria că Israelul va împiedica orice ţară din Orientul Mijlociu să dezvolte tehnologie nucleară, din cauza pericolului folosirii armei atomice împotriva Israelului.

Ze'ev Raz, pilot pe avion de luptă şi conducător al atacului din Irak

9

În mod ironic, de altceva sunt mai mândru. În timpul Războiului de Yom Kippur, am fost trimis de la Ramat David în Sinai ca să interceptez nişte avioane inamice. Pilotam un avion Phantom. Deodată, apăru un MIG chiar în faţa mea, iar navigatorul meu îl luă în ţintă; începu să bâzâie radarul infraroşu al proiectilului pentru că sesizase căldura avionului. Dar nu am lansat proiectilul. Navigatorul meu a strigat:

— Zeevik, de ce nu dobori avionul? Doboară-l

imediat!

Dar nu trag. Ceva nu se leagă. De ce zboară singur

MIG-ul? De ce se află aici? Mă apropii la o distanţă de 400 de metri, în raza proiectilelor, însă acesta frânează brusc şi zboară într-o parte. Şi, apoi, am observat: nu e un MIG. E Mirage-ul nostru!

După câţiva ani, la scurt timp de la înfiinţarea Escadronului Vulturul, mă chemă David Ivry, comandantul Forţelor Aeriene. Cu siguranţă nu i-a fost uşor pentru că, în timpul pregătirii mele ca pilot, am avut ceva greutăţi, iar el cu greu mi-a dat aripi. M-a întrebat:

— Ia gândeşte-te la reactorul din Bagdad. Rază scurtă, altitudine mică: putem?

M-am dus la ofiţerul meu de navigaţie, Ilan Ramón, şi acesta mi-a spus că e posibil.

Am făcut-o fără să realimentăm în zbor, iar americanilor nu le-a venit să creadă. Abia mai târziu, la întoarcere, am aflat că unul dintre piloţi, Elik Shafir, descoperise o defecţiune la sistemul de alimentare chiar înainte de a decola. În loc să plece de pe pistă şi să lase pe altcineva în locul său, acesta a decolat cu mai puţin carburant şi a zburat, transportând bombele şi aterizând cu ultimele picături de combustibil. I-am spus:

— Elik, a fost o nebunie din partea ta, dar, în locul tău, aş fi făcut la fel.

După 16 ani, Israelul a acţionat pentru a doua oară în conformitate cu Doctrina Begin.

Potrivit unor rapoarte străine, pe la mijlocul anului 2007, doi agenţi ai Mossadului se strecurară într-o cameră a hotelului Kensington din Londra, unde accesară laptopul unui înalt oficial sirian, care era client al hotelului, şi îi văzură conţinutul. Laptopul conţinea un adevărat tezaur de informaţii secrete. Cea mai neaşteptată descoperire a Mossadului a fost faptul că Siria construia în secret un reactor nuclear.

Documentele şi fotografiile obţinute de Mossad confirmau un raport ciudat, chiar dubios, provenind din altă sursă, şi anume de la ministrul iranian adjunct al

apărării, Ali Reza Asgari. Asgari dezertase cu câteva luni înainte şi fusese interogat de americani. Acesta le spusese că în deşertul sirian se construia un reactor nuclear în cadrul unei colaborări dintre Iran, Coreea de Nord şi Siria. Iranul finanţase reactorul, care fusese construit şi dotat de Coreea de Nord. Imagini din satelit au confirmat informaţia: la Dir al-Zur, în estul Siriei, se construia un reactor nuclear identic cu cel din Yonghyon, din Coreea de Nord. Mossadul obţinuse şi fotografii, în care apăreau nord-coreeni pe şantier. Specialiştii israelieni ajunseră la concluzia că această construcţie se afla într-o stare avansată şi că reactorul avea să fie în stare de funcţionare până în septembrie 2008.

Şeful Mossadului, Meir Dagan, şi premierul Ehud Olmerţ transmiseră de îndată informaţia Statelor Unite. Siria era duşmanul declarat al Israelului, aliata Iranului şi a organizaţiei teroriste Hezbollah. Nu puteau să permită crearea unei arme de distrugere în masă. Însă, când CIA-ul şi Casa Albă primiră această informaţie secretă, americanii nu fură convinşi şi cerură dovezi suplimentare. Preşedintele Bush solicită să se amâne toate operaţiunile până la obţinerea de informaţii mai de încredere.

În iulie 2007, Forţele Aeriene executară câteva ieşiri la înaltă altitudine şi îşi programară satelitul de spionaj Ofek-7 ca să fotografieze reactorul. Fotografiile de detaliu dovedeau fără echivoc faptul că Siria construia o unitate nucleară identică cu reactorul nord-coreean de la Yonghyon. Serviciul de ascultare AMAN (departamentul de informaţii secrete al FAI), Unitatea 8200, le puse la dispoziţie reproduceri ale numeroaselor discuţii dintre Damasc şi Phenian. Mossadul aduse fotografii şi chiar şi un film realizat în interiorul reactorului. Toate materialele fură trimise la Washington, dar Casa Albă ezita în continuare. Americanii voiau dovezi clare că la Dir al-Zur fuseseră, într-adevăr, amplasate materiale radioactive.

Astfel, FAI fu însărcinat să obţină acele dovezi clare. Potrivit presei internaţionale, membri ai unităţii Sayeret Matkal se duseră atunci cu două elicoptere la Dir al-Zur.

Trupele de comando ale *sayeret*-ului îşi riscară vieţile zburând într-una dintre cele mai secrete şi bine păzite zone din cea mai ostilă ţară arabă. După aterizare, folosind echipamente speciale aduse din Israel, trupele de comando adunară mostre de sol radioactiv din zona din jurul reactorului. Mostrele le fură date americanilor, dovedindu-le acestora că exista un pericol real. Stephen Hadley, consilierul pe probleme de securitate naţională al lui George Bush, le consideră „dovada certă". Însă, când Olmerţ vorbi la telefon cu Bush cerându-i ca SUA să bombardeze reactorul, acesta primi un răspuns dezamăgitor: Bush îi răspunse că Statele Unite nu puteau ataca o naţiune suverană. Potrivit aceloraşi rapoarte, Olmerţ i-ar fi răspuns că este deosebit de îngrijorat de o asemenea abordare şi că „intenţionează să acţioneze pentru apărarea Israelului".

Şi, într-adevăr, Israelul trecu la fapte.

Potrivit publicaţiei britanice *Sunday Times*, pe 4 septembrie 2007, la ora 11 seara, luptătorii unităţii de comando Shaldag (Pescăruşul) a Forţelor Aeriene fură trimişi într-o misiune extrem de importantă. Aceştia pătrunseră în secret în Siria şi se amplasară în jurul reactorului. Misiunea lor era să „vopsească" pereţii reactorului cu raze laser în vederea viitorului atac, marcând astfel locaţia acestuia pentru Forţele Aeriene. În noaptea şi ziua următoare stătură ascunşi. Pe 5 septembrie, la ora 11.00 seara, zece avioane F-15 decolară de la baza aeriană din Ramat David, zburând înspre nord-vest, către Marea Mediterană. Pe

Reactorul sirian, înainte şi după vizita Forţelor Aeriene Israeliene.

(Guvernul SUA)

drum, trei se defectară din cauza încărcăturii şi se întoarseră la bază. Este rezonabil să presupunem că, în această etapă, FAI trecu la acţiuni de bruiaj electronic menite să îi inducă în eroare pe operatorii radar sirieni, care ar fi avut astfel impresia că toate avioanele israeliene s-au întors acasă. De fapt, şapte dintre acestea îşi continuară zborul, deplasându-se spre est, de-a lungul graniţei turco-siriene şi intrând pe teritoriul sirian dinspre nord. Ajunseră la obiectiv, traseră de la distanţă cu rachete aer-sol Maverick şi lansară bombe de ultimă tehnologie de jumătate de tonă înspre pereţii pictaţi cu laser ai reactorului. Lovitura fu precisă, iar reactorul fu complet distrus. Avioanele şi trupele de comando se întoarseră la bază în siguranţă.

Potrivit anumitor rapoarte care aveau să fie publicate ulterior, conducătorii israelieni, care urmăreau misiunea din buncărul Forţelor Aeriene şi de la postul de comandă, se temeau de o replică feroce a sirienilor; Siria deţinea mii de rachete capabile să provoace pagube importante Israelului. Olmerţ îl sună urgent pe premierul Turciei,

Erdogan – într-un moment în care relaţiile dintre cele două ţări erau foarte bune – şi îi ceru acestuia să îi informeze pe sirieni că Israelul nu vrea război.

Surprins, guvernul sirian nu a zis absolut nimic la început despre atac; apoi, agenţia naţională siriană de ştiri a prezentat o declaraţie potrivit căreia avioane de luptă israeliene ar fi pătruns pe teritoriul sirian noaptea şi ar fi „aruncat muniţie în zona deşertică" fără să provoace pagube; avioanele siriene „le alungaseră".

Spre deosebire de bombardarea reactorului irakian, Israelul nu spuse nimic de această dată. Şi nici până în prezent nu a recunoscut că a distrus dispozitivul sirian. Dar unul dintre indiciile rămase în urma misiunii a fost descoperirea pe teritoriul turcesc a unui rezervor gol de carburant provenind de la un avion israelian, care avea o inscripţie în ebraică. Israelul a negat violarea spaţiului aerian turc, iar Turcia i-a acceptat declaraţiile ca atare.

Astfel, Israelul nu a recunoscut oficial că armata sa a efectuat lovitura de la Dir al-Zur. Însă confirmarea a venit din partea liderului opoziţiei, Benyamin Netanyahu, care fusese informat în detaliu cu privire la misiune de către premierul Olmerţ. Intervievat fiind în cadrul unei emisiuni de ştiri în direct la televiziunea israeliană, Netanyahu a declarat:

— Când cabinetul întreprinde acţiuni pentru siguranţa Israelului, îl susţin fără ezitare… şi acum, la fel, am luat parte la această acţiune încă din primul moment şi i-am acordat întreaga mea susţinere.

Operaţiunea siriană avea să aibă un epilog ciudat în anul următor, în seara de 2 august 2008. În seara respectivă, avea loc o petrecere într-o vilă de pe malul mării în Rimai al-Zahabiya, din nordul Siriei, în apropierea portului Tartus. Era casa generalului Muhammad Suleiman, consilier apropiat al preşedintelui Assad şi o personalitate marcantă, din spatele scenei, a serviciilor de informaţii siriene. Îşi avea biroul la palatul prezidenţial, lângă biroul lui Assad, dar era un tip discret şi ascuns; doar foarte puţini privilegiaţi dintre politicieni şi militari

ştiau de existenţa sa.

Suleiman se număra printre iniţiatorii proiectului nuclear sirian. Supraveghease construirea reactorului şi se ocupase (se pare, fără rezultat) de siguranţa acestuia. Israelienii erau îndreptăţiţi să creadă că Suleiman avea să iniţieze construirea unui nou reactor; era, de asemenea, responsabil cu transferarea de rachete şi de alt armament din Iran către Hezbollah, în Liban. Drept urmare, Suleiman intrase în vizorul FAI.

În timpul cinei de la Rimai al-Zahabiya, oaspeţii erau aşezaţi în jurul unei mese lungi aflate pe terasa casei. În faţa lor se rostogoleau leneş valurile Mediteranei. Imaginea era liniştită şi relaxată. Dar veselii musafiri nu observară cum, deodată, ieşiră din valurile negre ale Mediteranei două siluete îmbrăcate în costume de scafandru, care scoaseră puşti cu lunetă din nişte genţi impermeabile şi, după ce li se dădu semnalul, îi traseră două gloanţe în cap lui Suleiman. Generalul se prăbuşi în faţă, peste masa plină cu mâncare; abia după ce câţiva petrecăreţi zăriră sânge pe fruntea lui, îşi dădură seama că fusese împuşcat. În haosul care urmă, nimeni nu-i văzu pe trăgători, care se scufundară din nou şi se întoarseră la nava care îi duse – potrivit presei străine – la baza Shayetet-ului 13. Ziarele britanice au scris că lunetiştii ajunseră la casa lui Suleiman la bordul unui iaht israelian, îl împuşcaseră pe acesta şi dispăruseră.

Operaţiunea a şocat guvernul sirian. Liderii sirieni nu se mai puteau simţi nicăieri în siguranţă în propria ţară? De ruşine, autorităţile anunţară că „Siria desfăşoară o anchetă pentru a-i identifica pe vinovaţi” Totodată, Shayetetul 13 primi medalii fără să se dea detalii, ceea ce îi făcu pe unii să se gândească dacă nu cumva printre misiunile fără nume se numărase şi una care avusese loc în apele liniştite de la Rimai al-Zahabiya.

PARTEA A VII-A

Războiul din Liban *în 1982*, *Begin şi ministrul apărării*, Ariel *Sharon*, *lansează controversata Operaţiune Pace pentru Galileea împotriva organizaţiilor teroriste din*

Liban. Aceasta este îndeplinită de FAI sub conducerea şefului statului-major, Rafael Eitan.

Războiul se încheie cu victoria israelienilor, însă aceasta este tulburată de masacrarea a sute de civili palestinieni din taberele de refugiaţi de la Sabra şi Şatila, din Beirut, de către organizaţia libaneză Falangele creştine. O comisie de anchetă israeliană îl demite pe Sharon şi îl acuză dur pe Eitan, deşi aceştia nu au fost implicaţi personal în operaţiune.

Capitolul 20

„Aveau mitraliere?" – 1982

„În dimineaţa de după noaptea luptei, când ocupasem deja Beaufortul şi cunoşteam preţul mare pe care îl plătisem, m-am uitat de aproape, de acolo de sus, la antenă – antena pe care o vedeam din orice poziţie din Beaufort, care oferea o imagine de ansamblu şi care ieşea în evidenţă ameninţătoare. Am simţit deodată o dorinţă copleşitoare de a o dărâma, pentru că, în ochii mei, simboliza toate lucrurile rele posibile. L-am pus pe Roni să arboreze un steag lângă ea. Roni luă un steag din vehiculul meu, un transportor blindat de trupe, şi îl agăţă în vârful antenei. Acesta a reprezentat pentru mine un moment de mare satisfacţie, de entuziasm, de mare plăcere… la vederea steagului israelian fluturând pe antena pe care o uram atât de mult", povestea locotenent-colonelul Zvika Barkai, care comanda compania tehnică a Brigăzii Golani.

Bătălia pentru Beaufort a avut loc în timpul primului război din Liban, care a izbucnit pe 6 iunie 1982. În timpul luptei, soldaţii Brigăzii Golani au luptat cu teroriştii OEP-ului la o fortăreaţă care devenise, de-a lungul anilor, un simbol al ameninţării asupra oraşelor şi kibuţurilor din nordul Israelului. Teroriştii au tras cu toate armele pe care le aveau la dispoziţie, inclusiv cu rachete, din fortăreaţă spre „Degetul Galileei" şi, în special, spre Metula, aflată la graniţa libaneză. În multe rânduri, Forţele Aeriene Israeliene bombardaseră fortăreaţa, însă nu reuşiseră niciodată să îi îndepărteze pe terorişti, care le făceau în continuare zile fripte locuitorilor din nordul Israelului.

Fortăreaţa îşi câştigase pe bună dreptate numele de „monstrul”.

Construită în secolul al XII-lea pe un munte de lângă râul Litani, Beaufort fusese o fortăreaţă a cruciaţilor. Avea o importanţă strategică uriaşă: având numai 120 de metri lungime şi aflându-se la o înălţime de 700 de metri deasupra nivelului mării, aceasta dădea spre Libanul de Sud şi Galileea, precum şi spre drumurile care duceau la oraşul libanez Sidon şi la litoral.

Beaufort nu era doar o ţintă de cucerit; era pentru ambele părţi un simbol de putere, control şi tărie. Cu toţii o priveau cu teamă, fortăreaţa căpătând imaginea unui monstru care scuipă foc sau a unui vulcan – doar că, în loc de lavă şi cenuşă, aceasta scotea fum de la lansatoare de rachete şi tunuri. Drept urmare, luptele care aveau loc acolo erau dure şi sângeroase şi fiecare dintre părţile implicate considera că o victorie ar fi reprezentat extinderea controlului asupra întregii regiuni.

Sayeret Golani, unitatea de forţe speciale a brigăzii, fu însărcinată să ocupe Beaufort şi tranşeele întărite de lângă acesta. Timp de un an şi jumătate unitatea se antrenase şi repetase diverse scenarii de cucerire, la diverse ore ale zilei şi folosind diverse metode: un raid de elicoptere, transportoare blindate de trupe sau pe jos. Mai fu trimisă la fortăreaţă o unitate, compania tehnică a brigăzii, al cărei rol era acela de a ocupa postul de antene de la sud de Beaufort.

La prânz, forţele FAI, printre care şi trupele Golani, săriră gardul de la graniţă şi se îndreptară spre Liban ca să ducă la îndeplinire hotărârea guvernului „de a scoate toate oraşele din nordul Israelului de sub raza de acţiune teroristă a Libanului”. Menachem Begin şi miniştrii săi luaseră această decizie după o perioadă prelungită de reţinere a Israelului în faţa numeroaselor atacuri teroriste şi a focurilor neîncetate trase spre oraşele de nord de către organizaţiile teroriste, în principal Fatah, care număra 23.000 de terorişti, sub conducerea lui Yasser Arafat. Teroriştii erau amplasaţi de-a lungul „teritoriului

Fatah", care cuprindea versanţii de vest ai Muntelui Hermon, zona de sud a Muntelui Libanului de pe Platoul Nabatieh, precum şi regiunea dintre Tyr şi Beirut.

În 1978, Israelul lansase Operaţiunea Litani. FAI îi împinsese pe terorişti spre malul de nord al râului Litani; fuseseră create trupe ONU de menţinere a păcii, dar acestea nu reuşeau să păstreze pacea. Teroriştii îşi reveniseră şi se întorseseră la proastele lor obiceiuri. Acţiunile lor au culminat în iulie 1981, când au atacat oraşele de nord ale Israelului cu artilerie şi salve de rachete. Se ajunsese, într-un final, la un acord de încetare a focului, însă Israelul ştia prea bine că acesta nu avea să dureze şi că trebuia să elimine puterea teroriştilor din Libanul de Sud; astfel luă naştere Operaţiunea Oranim (Cedrii) la centrul de operaţiuni al FAI. Agenţii şi ofiţerii israelieni vizitaseră în secret Libanul şi stabiliseră relaţii strânse cu comunitatea creştină şi cu unităţile sale armate, Falangele. Unii lideri israelieni plănuiră să îşi unească forţele cu creştinii, să desfăşoare operaţiunea militară împreună cu aceştia şi să stabilească ulterior „o nouă ordine" în Liban.

Evenimentul care puse capăt reţinerii israeliene şi care condusese la decizia de a declanşa războiul fusese un atentat la viaţa ambasadorului Israelului în Marea Britanie, Shlomo Argov, atentat comis de un grup de terorişti şi în urina căruia Argov fusese grav rănit. Premierul Menachem Begin decise să facă abstracţie de faptul că teroriştii respectivi aparţineau unui grup izolat şi nu OEP-ului lui Arafat. Begin şi ministrul apărării, Ariel Sharon, erau hotărâţi să îi atace pe teroriştii OEP-ului şi să pună capăt atacurilor teroriste provenite din Liban. Astfel, începu campania militară a Israelului, care avea la bază planurile Oranim şi care fu acum botezată Operaţiunea Pace pentru Galileea.

Convoaie lungi de transportoare blindate de trupe se deplasară de-a lungul şoselei spre Litani, provocând ambuteiaje şi întârzieri faţă de program. Abia la 5.00 după-amiaza, au trecut efectivele Brigăzii Golani râul Litani în

drum spre Beaufort. Luptătorii şi-au dat seama că ostilităţile aveau să se desfăşoare pe întuneric. „În timpul călătoriei, am început să pregătim echipajele pentru lupta pe timp de noapte. Aceasta nu ne deranja în mod deosebit, pentru că eram complet familiarizaţi cu obiectivul”, a spus Barkai.

Însă un ofiţer mai tânăr din *sayeret*, Nadav Palti, îşi amintea lucrurile diferit. „După un an de pregătiri şi de atacuri simulate asupra Beaufort-ului, când sosi momentul adevărului nu eram pregătiţi. Echipamentele nu sosiseră; soldaţii nu erau complet treji după 48 de ore de nesomn. Tancurile ne făceau probleme, iar

Giora (Goni) Harnik, care fusese comandantul *sayeret*-ului timp de un an şi jumătate şi era considerat «expert în Beaufort», fusese demis chiar cu o zi înainte de începerea războiului”.

Seara devreme, în timp ce *sayeretul* se apropia de Beaufort, deodată, noul comandant al acestuia, Moshe Kapliński, fu nimerit în piept de un glonţ într-un tir intens de artilerie.

În zonă sosi imediat Goni Harnik, fostul comandant al sayeret-ului. Chipeş, suplu şi ciufulit, fiu al unui muzician şi al unei poete, Goni era un lider charismatic, adorat de soldaţi. Acesta era prieten apropiat cu Gabi Ashkenazi, comandatul adjunct al Brigăzii Golani; cu patru ani înainte, când Ashkenazi fusese grav rănit în cadrul Operaţiunii Litani din Liban, tânărul Harnik, comandant de campanie în cadrul brigăzii sale, preluase comanda şi dusese misiunea la bun sfârşit.

În acea seară, aflând că Goni se întorsese pe câmpul de luptă, Ashkenazi îl sună de urgenţă ca să preia comanda *sayeret-ului* Golani. În timp ce se deplasa cu soldaţii săi într-un transportor blindat de trupe, în viteză, pe întuneric şi fără lumini, vehiculul lovi gărduleţul de piatră al terasei muntelui şi se răsturnă. Rănit, Harnik alergă tot restul drumului.

Când soldaţii şi ofiţerii îi auziră vocea prin reţeaua de comunicaţii, „Raportează Ofiţerul Răzbunător” (numele de

cod al lui Harnik), răsuflară cu toţii uşuraţi. Credeau în el şi îl admirau, aşa că se simţiră mai liniştiţi. Mai întâi, instaură ordinea şi stabili următorii paşi ai operaţiunii. Harnik şi Barkai conveniră ca soldaţii lui Barkai să meargă în faţă urmaţi de Harnik. Oamenii lui Barkai porniră pe jos spre destinaţie. „Era neplăcut să urcăm primii spre Beaufort cu un grup de cinci oameni. Era clar că, dacă ar fi deschis focul, aveam să fiu primul nimerit”, spunea acesta. „M-am uitat cu binoclul şi am văzut un terorist întins în buncărul central cu arma îndreptată spre mine. Am dat ordinul de tragere; în acelaşi timp, un tir puternic de focuri veni spre noi, însă abia mai târziu aveam să văd rezultatele acestuia: lovise soldaţii unităţii care se aflau în spate”.

Barkai şi soldaţii săi traversară un câmp minat şi pătrunseră în staţia de antene. Luptară în tranşeele din jur corp la corp cu teroriştii. Doctorul companiei şi comandantul echipei de patrulare fură răniţi. Luptătorii israelieni omorâră de la mică distanţă câţiva terorişti, iar compania tehnică reuşi, în cele din urmă, să ocupe postul antenelor.

După compania tehnică, înaintară spre fortăreaţă efectivele lui Harnik. Când soldaţii începură să urce, traversară o potecă de pietriş aflată în apropierea şoselei care ducea la fortăreaţă. Siluetele lor negre se conturau pe fondul alb. „Am primit ordin de la Harnik: «înainte!»”, avea să îşi amintească Motti, un comandant de detaşament din cadrul *sayeret*-ului. „Am luat-o la fugă. Trebuia să trecem printr-o zonă supusă tirurilor din vestul Beaufort-ului. Declanşară un potop de gloanţe asupra noastră. Se vedeau gloanţele zburând chiar în direcţia noastră. Mă uit în urmă şi văd că au rămas şapte sau opt oameni! La plecare eram 21. Îi spun lui Harnik că îmi lipsesc soldaţi, iar acesta îmi răspunde: «Motti, mergi mai departe. Am să îi trimit după tine». Privind retrospectiv, îmi dau seama că, în timp ce fugeam, pur şi simplu, ne măcelăreau”. Trei luptători de comando fură ucişi în timpul atacului.

Cu toate acestea, unitatea îşi continuă drumul spre tranşeele care duceau la fortăreaţă, deplasându-se sub

focurile neîntrerupte ale mitralierelor. Tranşeele erau foarte înguste şi era foarte dificil să te mişti în ele cu sacul plin şi cu o armă. Cei doi continuară să meargă fără probleme până când două explozii îi trântiră la pământ, omorându-i. Dar alţi trei soldaţi fugiră mai departe, spre obiectiv, cu o geantă de grenade, pe care le îndesară în şanţuri.

Între timp, Harnik ajunse la intrarea în fortăreaţă împreună cu cinci soldaţi. Peste tot în jur se trăgea neîncetat. Fură ucişi mulţi terorişti, iar alţii fură văzuţi părăsind locul. Un terorist încăpăţânat, ascuns într-un post mic, acoperit cu o plasă de camuflaj, trase un rând de gloanţe în Harnik şi, astfel, comandantul respectat fu ucis pe loc.

Luptătorii rămaşi continuară să cureţe locul, conştienţi fiind că problema era buncărul, din care se scuipau flăcări intense. Soldaţii se târâră până la acesta, aruncând o cantitate mare de

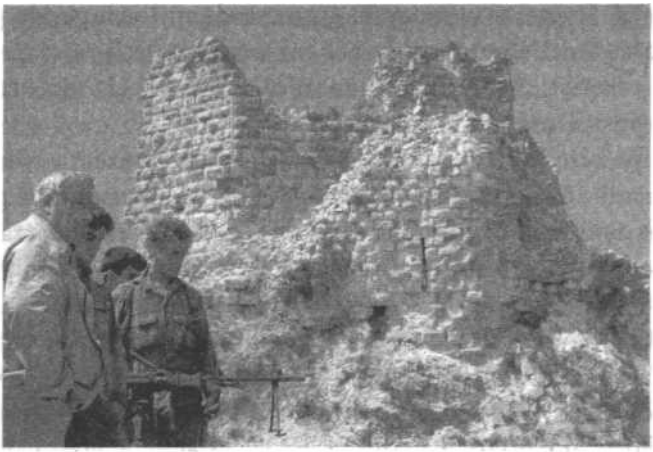

Ariel Sharon, alături de cuceritorii de la Beaufort. (Arhiva FAI)

material exploziv şi apoi retrăgându-se. Explozia uriaşă care izbucni distruse, fără îndoială, buncărul.

Până la ora 10.00 seara lupta se sfârşise. Soldaţii numărară cadavrele a 30 de terorişti. Brigada Golani avea şase morţi şi nouă răniţi. Vestea morţii lui Harnik şocă atât întreaga Brigadă Golani, cât şi comandamentul suprem.

Avigdor Kahalani, eroul de pe înălţimile Golan, care era acum noul comandant al Diviziei Ga ash, nu putea să creadă vestea. „Voiam să cred că este o greşeală, că am să primesc un mesaj care să îl nege pe primul, dar n-am primit nimic”.

Tovarăşii lui Goni fură uluiţi să afle că mama acestuia, Raya Harnik, prevăzuse viitorul întunecat al fiului său. Când acesta avea numai patru ani, scrisese o poezie care suna aşa:

Nu îmi voi sacrifica primul născut

Nu eu.

Iar când Goni avea şase ani, Raya scrisese următoarele versuri cutremurătoare:

Voi sta în ziua aceea privind cu ochii larg deschişi calamitatea întreaga viaţă-mi îngheaţă în faţa acestui mâine sunt un magnet, fierul nu plânge Simt deja arsura

Uscăciunea din gât şi privirile şi furia

Şi noapte de noapte viaţa-mi plânge plânsul acelei zile…

A doua zi după ocuparea Beaufort-ului, elicopterul lui Begin ateriză lângă citadela cucerită. Premierul era însoţit de ministrul apărării Sharon. În timpul unui interviu TV realizat la fortăreaţă, Begin a declarat că nu fusese omorât în luptă niciun soldat israelian şi că nu existaseră răniţi. Mai târziu, s-a dovedit că nimeni nu se obosise să îl informeze pe prim-ministru cu privire la rezultatul luptei. Acest comentariu nefericit – precum şi întrebarea acestuia adresată soldaţilor: „Aveau mitraliere?” atraseră o reacţie dură din partea publicului şi mai ales din partea familiilor care aveau persoane dragi rănite sau decedate în luptă.

Între timp, în cele trei zile de război, luptele împotriva teroriştilor se extinseră în tot Libanul. Divizia Galileea îşi continuă drumul până la câmpia din zona de coastă, ajungând până la râul Litani. Un efectiv armat înaintă spre Sidon; Divizia Ga ash avansase spre oraşul Nabatieh; iar Divizia Sinai luptă pe versantul de vest al Muntelui Hermon, însă evită orice conflict cu sirienii din zonă, chiar dacă aceştia deschiseră foc cu tunurile

împotriva efectivelor FAI.

Dar, pe 9 iunie, se puse punct atitudinii reţinute a israelienilor faţă de sirieni. Solicitarea israelienilor ca sirienii să se retragă până la poziţiile avute înainte de război rămase fără răspuns şi atunci Israelul decise să acţioneze în forţă.

Gabi Ashkenazi, adjunct al Brigăzii Golani, viitor şef al statului-major al FAI

În calitate de adjunct al Brigăzii Golani, am trecut prin câteva momente dificile în cursul bătăliei. Primul dintre acestea a fost atunci când m-au informat că Moshe Kaplinsky, comandantul unităţii, fusese rănit. L-am trimis pe Goni Harnik să îl înlocuiască, dar, după trei sau patru minute, m-au informat că transportorul blindat de trupe se răsturnase în satul Arnoun, lângă Beaufort, şi că, deşi avea dureri cumplite de spate, acesta o luase la fugă pe jos spre locul în care se aflau soldaţii săi. Mi-am spus: coloana vertebrală a comenzii a fost doborâtă, iar acum l-am pierdut pe Goni… însă, după câteva minute, îl aud pe Goni în aparatul de radioemisie, vorbim, lupta continuă, iar eu am senzaţia că lucrurile sunt sub control.

Al doilea moment critic a fost la sfârşitul luptei, când m-au anunţat că Goni a fost ucis, împreună cu alţi cinci luptători. M-a durut rău. Trecusem prin multe cu Goni şi am simţit că mi-am pierdut nu numai un comandant excelent, ci şi un bun prieten, precum şi un luptător excepţional.

Având în vedere că lupta fusese planificată pe timp de zi şi avusese loc pe timp de noapte, în condiţiile în care comandanţii fuseseră doborâţi, unitatea şi compania tehnică au luptat într-un mod demn de laudă, şi toate datorită calităţii luptătorilor, a comandanţilor şi a bunei cunoaşteri a Beaufort-ului.

La sfârşitul luptelor, când am coborât de la Beaufort, nu mă gândeam că vom rămâne două decenii acolo şi că, în anul 2000, eu aveam să fiu acela care, în calitate de comandant al Districtului de Nord, avea să evacueze Beaufortul şi efectivele FAI din Liban.

Armata şi forţele aeriene siriene tratează Libanul de parcă acesta ar face parte din Siria. Acestea au instalat lansatoare de rachete sol-aer la Beqaa, Liban. În cursul războiului cu Libanul, Israelul se va confrunta cu rachete şi avioane de luptă siriene.

Capitolul 21

„A FOST UN CONCERT MINUNAT, CU MULTE INSTRUMENTE" – 1982

Pe 9 iunie 1982, la trei zile de la izbucnirea primului război din Liban, piloţii Forţelor Aeriene Israeliene aşteptară cu mari emoţii şi suspans semnalul de începere a uneia dintre cele mai complicate misiuni: atacarea bateriilor siriene de rachete din Valea Beqaa, din Liban. La Ierusalim, guvernul continuă să discute despre această operaţiune, temându-se ca situaţia să nu escaladeze şi să atragă şi sirienii, care erau implicaţi în Liban atât politic, cât şi militar. Dezbaterile erau tensionate şi durară multe ore. Ora de începere a operaţiunii fu amânată, iar comandantul Forţelor Aeriene, Davidivry, se retrase în biroul său ca să se concentreze asupra ultimelor detalii de pe câmpul de luptă. Colonelul Aviam Sela, coordonatorul operaţiunilor Forţelor Aeriene, se învârtea printre soldaţi, verificând dacă sunt pregătiţi, încurajându-i şi încercând să le potolească emoţiile.

La ora 1.30 după-amiaza, şeful statului-major al FAI, Rafael Eitan, îl sună pe comandantul Forţelor Aeriene din biroul premierului şi îi spuse:

— A venit momentul să începeţi. Succes!

La ora 2.00 după-amiaza, porniră atacul.

Când li se dădu unda verde, decolară 24 de aparate Phantom din Escadronul 105 al Forţelor Aeriene, înarmate cu rachete. Pe lângă ele, planau avioane de luptă Skyhawk, Kfir – avioane de luptă de fabricaţie israeliană, precum şi F-15 şi F-16, dotate cu rachete aer-aer cu senzori de căldură. Pentru acţiunile de bruiere a aparatelor electronice, Forţele Aeriene aleseseră aeronave Hawkeye cu avertizare rapidă, Boeinguri 707 şi drone Zahavan. În toiul operaţiunii, în aer se aflau circa 100 de avioane

israeliene.

Şi sirienii aruncară în luptă circa 100 de aeronave – MIG 21 şi MIG 23. Fuseseră amplasate 19 lansatoare de rachete sol-aer în Valea Beqaa, unde erau deja gata să lanseze rachete sol-aer SĂ-3, SĂ-6 şi SĂ-8, dintre cele mai avansate, cu motoare de ultimă tehnologie produse de Uniunea Sovietică.

Rachetele sol-aer le dădeau încă dureri de cap Forţelor Aeriene Israeliene. Războiul de uzură cu Egiptul, urmat de Războiul de Yom Kippur, le lăsase acestora amintiri urâte şi o senzaţie de neputinţă faţă de rachetele egiptene. Fostul ministru al apărării, generalul Ezer Weizman, a spus faimoasa propoziţie „Racheta care a îndoit aripa avionului”, o expresie care i-a determinat pe comandanţii Forţelor Aeriene să caute o soluţie la această problemă dificilă. Timp de cinci ani, minţile cele mai luminate ale Forţelor Aeriene au colaborat cu specialişti din industria militară ca să creeze o replică tehnologică menită să repună la loc aripa avionului.

Acum, însă, sosise ziua judecăţii: putea mintea evreiască să găsească un răspuns la problemă? Avea să se termine coşmarul piloţilor? Aveau Forţele Aeriene să îşi restabilească controlul aerian în regiune?

Manevra de începere a atacului a constat în lansarea dronelor deasupra Văii Beqaa, în scopul distragerii atenţiei. Caracteristicile radarului acestora fuseseră concepute astfel încât să semene cu cele ale avioanelor de luptă, iar sirienii fură induşi în eroare. După cum se aşteptau strategii israelieni, sirienii lansară imediat rachete sol-aer împotriva dronelor, indicând astfel locaţia exactă a bateriilor lor, care deveniră, la rândul lor, ţintele rachetelor israeliene de detectare a radiaţiilor. În acelaşi timp, senzorii electronici de la sol ai FAI identificară locaţiile bateriilor şi artileria israeliană începu să le bombardeze.

Apărură atunci brusc 24 de avioane Phantom, fiecare având câte doi pumni violet, rachete antiradiaţii care ochiră direct în instalaţiile radar, detectând căldura din

sistemele antiaeriene. Avioanele lansară rachetele spre baterii de la o distanţă de aproape 35 de kilometri; fură, de asemenea, lansate rachete sol-sol Ze'ev, o armă sofisticată cu rază scurtă şi medie de acţiune care fusese produsă de Israel. În tot acest timp, zona era survolată de drone, care transmiteau rezultatele comandanţilor operaţiunii.

După primul val de atacuri, bateriile siriene tăcură preţ de câteva minute, după care urmă cel de-al doilea val. 40 de aparate Phantom, Kfir şi Skyhawk lansară diverse tipuri de bombe, printre care şi bombe cu fragmentaţie, care distruseră bateriile şi echipajele acestora. Cel de-al treilea val viză cele câteva baterii rămase şi, în 45 de minute, atacul se încheie cu un succes desăvârşit. Majoritatea bateriilor fuseseră distruse.

În cursul atacului, sirienii trăseseră 57 de rachete SĂ-6, dar reuşiseră să nimerească doar un avion israelian. Preţ de câteva minute lungi, comandamentul sirian fu complet dezorientat şi, când îşi dădu seama că sistemul său de baterii fusese distrus, îşi retrase MIG-urile. În timpul luptelor aeriene care urmară, aeronavele israeliene F-15 şi F-16 doborâră 27 de MIG-uri folosind rachete aer-aer.

„În ceea ce priveşte execuţia sa, spre deosebire de modul în care fusese planificat, atacul asupra bateriilor de rachete a fost una dintre cele mai simple misiuni pe care le-am coordonat vreodată", spunea colonelul Sela, care fusese însărcinat să conducă operaţiunea de la sol. „Totul a mers ceas. Prin urmare, chiar şi după ce primele avioane au atacat cu succes bateriile, am ordonat continuarea bombardamentului. Aveam senzaţia că orice schimbare, pauză sau înlocuire ar fi creat doar dezordine şi ar fi întrerupt bunul mers al lucrurilor".

Către 4 după-amiaza, Sela luase o decizie pe care avea să o descrie drept cea mai importantă din viaţa sa: să oprească operaţiunea. „În faza respectivă, distruseserăm deja 14 baterii. Mai era o oră până la căderea serii şi nu pierdusem niciun avion. Consideram că nu se putea mai

bine de atât. După ce m-am lăsat pe spate în scaun preţ de un minut, am tras aer în piept şi mi-am spus: «Să ne oprim – ne-am făcut treaba pe ziua de azi. Oricum mâine or să aducă mai multe baterii.»”.

Sela se duse la David Ivry, care urmărea derularea misiunii împreună cu şeful statului-major, Eitan. Sela se aplecă la urechea lui Ivry, ca să nu îl audă Eitan, şi spuse:

— Cer permisiunea de a opri operaţiunea. Nu vom reuşi mai mult astăzi. O să distrugem restul mâine.

Ivry se gândi o clipă, apoi dădu din cap aprobator. Cele câteva avioane care porniseră pregătite de al doilea atac se întoarseră la bazele lor, la ordinul lui Sela. Ministrul apărării, Ariel Sharon, nu fu încântat de această decizie, ca să nu spunem mai mult, şi chiar o critică dur în timpul întâlnirii sale cu Eitan. Însă teoria lui Sela potrivit căreia sirienii aveau să aducă şi alte baterii în Valea Beqaa se dovedi corectă.

În cursul următoarelor două zile, bombardiere israeliene, escortate de avioane de luptă, porniră să atace noile baterii SĂ-8 trimise de sirieni. Din cauza paralizării bateriilor defensive ale Siriei, forţele aeriene ale acesteia trimiseră avioane care să intercepteze aparatele israeliene. În luptele care urmară, piloţii israelieni fură din nou în avantaj: în cursul primului război din Liban fuseseră doborâte 82 de avioane siriene. Forţele Aeriene Israeliene pierduseră două avioane în urma unor atacuri de la sol. În timpul acestei campanii, avu loc ceea ce avea să se numească „cea mai mare luptă din epoca avioanelor cu reacţie”, în care au fost implicate 200 de avioane ale ambelor părţi.

„Această situaţie, în care avioanele noastre se aflau într-o poziţie dominantă, iar sirienii erau panicaţi, ne-a creat un avantaj psihologic uriaş”, avea să spună Ivry. „Nu era clară imaginea aeriană a părţii siriene. Am suplimentat mijloacele electronice de distrugere a capacităţii lor de a ţinti şi de a menţine controlul, astfel că sirienii au pătruns în zona de luptă mai degrabă ca ţinte decât ca interceptori”.

Când Ivry, care fusese comandantul Forţelor Aeriene în timpul atacului Israelului asupra reactorului nuclear din Irak, a fost întrebat care fusese cel mai palpitant moment pe care îl trăise, acesta a răspuns fără să ezite că a fost sfârşitul atacului cu rachete de luptă din timpul primului război din Liban:

— Când ne-a fost clar că reuşisem să distrugem aparatul sirian de rachete de luptă fără ca vreunul dintre avioanele noastre să fi suferit vreo pagubă, acela a fost un moment de adevărată transcendenţă. A fost o luptă în care au fost implicate forţele

Bateriile de rachete au fost distruse. (*Revista Forţelor Aeriene*)

aeriene în totalitate – un mare concert cu multe instrumente de diverse tipuri şi în care a trebuit ca toţi să cânte într-o armonie perfectă.

Reuşita operaţiunii a conferit Israelului controlul complet asupra spaţiului aerian libanez şi le-a permis avioanelor Forţelor Aeriene să ajute neîngrădit forţele terestre ale FAI. Cu toate acestea, Forţele Aeriene se

abţinură să atace trupele terestre siriene, respectând astfel o decizie a cabinetului, care se temea de escaladare într-un război extins cu Siria. Pe 11 iunie 1982, ca urmare a medierii conduse de emisarul american Philip Habib, se ajunse la un acord de încetare a focului între Israel şi Siria.

Misiunea, Operaţiunea Mole Cricket 19, fu considerată drept una dintre cele mai importante patru misiuni din istoria Forţelor Aeriene. (Celelalte trei au fost: Operaţiunea Focus, atacul asupra

Forţelor Aeriene Arabe reunite, din timpul Războiului de 6 Zile; Operaţiunea Opera, atacul asupra reactorului nuclear din Irak, din 1981; şi Operaţiunea Yonatan, salvarea ostaticilor din Entebbe, din 1976.) Forţele aeriene occidentale au considerat această misiune drept un exemplu de folosire cu succes a tehnologiei occidentale împotriva strategiei defensive sovietice. Rezultatele atacului îi surprinseră foarte mult pe liderii militari ai Pactului de la Varşovia, spulberându-le încrederea în URSS şi, mai ales, în dispozitivele de rachete sol-aer ale blocului sovietic.

Aviem Sela, comandant de escadron

Pentru această misiune, am pus la punct, cu ajutorul unei echipe extraordinare de oameni de ştiinţă de la Institutul Weizmann, un sistem computerizat de control şi de planificare capabil să pregătească şi să coordoneze o campanie cu multe variabile: să administreze sute de avioane cu sute de arme, care se confruntă cu zeci de lansatoare de rachete şi zeci de instalaţii radar. Era un sistem dinamic care lucra în timp real cu mii de variabile. Programatorul principal şi cel mai priceput era un evreu ortodox aparţinând comunităţii Haredi şi care locuia în Bnei Brak. Se numea Menachem Kraus şi nu urmaşe nicio formă de învăţământ, dar avea cunoştinţe nenumărate şi unice. Acesta era implicat în toate programele operaţionale şi, în cursul desfăşurării acţiunii, a stat cu noi în „Cabina de control”, în hainele sale civile.

La sfârşitul zilei, ţineam o şedinţă de informare de noapte şi discutam despre ce învăţasem. Am sosit la una

dintre şedinţele la care participau toţi comandanţii de escadron, precum şi comandanţii de zbor şi foşti comandanţi ai forţelor aeriene. Şi, deodată, toţi se ridicară în picioare şi începură să mă aplaude pentru o operaţiune perfectă. M-am emoţionat, pentru că rar se întâmplă aşa ceva pe timp de război. Am primit şi o statuetă, pe care era inscripţionat: „Pentru Sela, gânditorul din spatele bătăliei împotriva rachetelor, viziunea ta s-a îndeplinit şi suntem din nou la înălţime – noi, luptătorii Bazei a 8-a a Forţelor Aeriene”.

PARTEA A Vlll-A

Combaterea terorismului

După Războiul din Liban, din 1982, teroriştii din cadrul OEP şi liderii lor au fost trimişi în exil în Tunisia, unde trăiesc nepedepsiţi, sub protecţia guvernului tunisian. Dar, în 1988, premierul Shamir aprobă o misiune menită să schimbe această situaţie.

Capitolul 22

„Ne-a trimis Abu Jihad” – 1988

7 martie 1988. „Autobuzul mamelor”, denumit astfel datorită numărului mare de femei pe care le transporta, îşi urma traseul din fiecare dimineaţă, de la Beer Sheva la reactorul nuclear Dimona. Într-o zonă părăsită a autostrăzii, a fost oprit dintr-odată de trei oameni, care stăteau în mijlocul drumului, lângă un vehicul militar. Abia după ce oamenii se urcară în autobuz, fluturându-şi armele automate, pasagerii îşi dădură seama că erau terorişti arabi. Autobuzul fu cuprins de panică, dar 40 de pasageri, toţi angajaţi la reactorul Dimona, reuşiră să scape. Teroriştii puseră stăpânire pe autobuz şi îi luară ostatici pe cele nouă femei şi doi bărbaţi rămaşi. Sosiră aproape imediat forţele speciale israeliene şi încercuiră vehiculul. Teroriştii începură să negocieze eliberarea ostaticilor în schimbul prizonierilor palestinieni din închisorile israeliene. Ameninţară că vor ucide câte un ostatic la jumătate de oră. Primul dintre cei ucişi fu Victor Ram.

Primele rapoarte ale serviciilor de informaţii care ajunseră la unitatea israeliană arătau că teroriştii

trecuseră graniţa dis-de-dimineaţă, venind dinspre Sinai, care se afla sub ocupaţie egipteană, şi furaseră pe drum un jeep militar. Luptătorii Unităţii Speciale a Pazei Israeliene de Frontieră (*Yamam*) primiră ordin să atace autobuzul. Ceea ce şi făcură, omorându-i pe terorişti; dar nu înainte ca teroriştii să ucidă două femei prizoniere, Rina Pazarkar-Sheratzy şi Miriam Ben Yair. În cursul negocierilor, unul dintre terorişti strigă:

— Ne-a trimis Abu Jihad!

Abu Jihad. Acest nume le era foarte cunoscut serviciilor de informaţii ale FAI. Abu Jihad – sau Tatăl Jihadului, al cărui prenume era Khalil al-Wazir – era adjunctul lui Yasser Arafat şi şeful formaţiunii militare a OEP. Se născuse la Ramleh, în

Palestina aflată sub mandat britanic, şi crescuse în taberele de refugiaţi din Gaza. Încă înainte de a împlini 20 de ani, a organizat grupuri de rezistenţă compuse din alţi tineri palestinieni şi s-a numărat printre primii care s-au alăturat mişcării Fatah a lui Yasser Arafat. Abu Jihad participase la prima operaţiune Fatah de pe teritoriul israelian, în cadrul căreia pusese o bombă la un obiectiv aparţinând companiei naţionale care transportă apă, pe 1 ianuarie 1965. După Războiul de Yom Kippur, a organizat o serie de atacuri ucigaşe împotriva Israelului, printre care şi atacul din 1974, din Nahariya, în urma căruia au fost ucişi patru israelieni şi răniţi alţi şase; un atac împotriva hotelului Savoy din Tel Aviv pe 5 martie 1975, în cadrul căruia au murit opt ostatici şi trei soldaţi FAI, printre care şi colonelul Uzi Yairi; un atentat în aglomerata Piaţă Zion din Ierusalim, cu un frigider în care fusese ascuns explozibil, în care au fost ucişi 15 oameni, pe 4 iulie 1975; masacrul de pe Şoseaua de Coastă, din 11 martie 1978, când au fost omorâte 35 de persoane; şi uciderea a trei marinari israelieni la Limassol, în Cipru, în septembrie 1985.

Până în 1988, Abu Jihad conducea prima rebeliune palestiniană armată – Intifada – care, de la distanţă, dar şi în ochii multor palestinieni, devenise simbolul luptei

împotriva Israelului. Se căsătorise cu Intisar al-Wazir – cunoscută şi sub numele de Umm Jihad sau Mama Jihadului –, o femeie impunătoare care era, la rândul său, conducătoare. Aceasta îi dăruise trei fii şi o fiică. Fiind trimis în exil din Liban împreună cu prietenii săi apropiaţi din OEP, după invazia Israelului din 1982, acesta fu expulzat din Iordania patru ani mai târziu şi se stabilise la Tunis împreună cu restul conducerii Fatah.

Abu Jihad fusese deja luat în vizor ca să fie asasinat cu câţiva ani în urmă; se organizaseră câteva operaţiuni în acest scop, dar acestea fură abandonate în ultimul moment. Însă atacul împotriva „Autobuzului mamelor", din martie 1988, umpluse paharul. După atac, şeful departamentului militar de informaţii secrete, generalul Amnon Lipkin-Shahak, ajunse la concluzia că Abu Jihad trebuia eliminat. Generalul Lipkin-Shahak ştia despre ce vorbea: fusese decorat în urma Operaţiunii Primăvara Tinerilor, din 1973.

Noul şef al statului-major al FAI, Dan Shomron, fu de acord, în principiu, cu operaţiunea, şi îi încredinţă conducerea şi pregătirea acesteia locţiitor Sayeret Matkal ului său, Ehud Barak, fostul comandant al unităţii. Din afară, misiunea aceasta părea extrem de complicată, urmând a se desfăşura la o distanţă de peste 2.500 de kilometri de casă. Se ceru ajutorul Mossadului. De când conducerea Fatah-ului se stabilise la Tunis, Mossadul îşi extinse reţeaua sa eficientă de servicii de informaţii. Agenţii săi din Tunis vizitară pe ascuns cartierul lui Abu Jihad, Sidi Bou Said, îi fotografiară casa şi reuşiră chiar să deseneze o schiţă exactă a structurii şi a planului său interior. O agentă a Mossadului vizitase casa sub diverse pretexte şi depusese un raport cu privire la mobilierul şi la interiorul acesteia: un coridor care ducea de la intrare la o cameră de oaspeţi plină de canapele şi fotolii; o intrare care ducea la biroul lui Abu Jihad; o altă uşă – la bucătărie; şi o scară care ducea la al doilea etaj, unde se aflau dormitoarele lui Abu Jihad, al soţiei sale şi al fiicei lor, Hanan. Bebeluşul cuplului dormea în camera părinţilor, în

timp ce cei doi băieţi mai mari ai familiei studiau în Statele Unite.

Operaţiunea fusese planificată astfel: trupele de comando ale unităţii Sayeret Matkal aveau să ajungă pe coasta tunisiană cu vase israeliene. Membrii Shayetet-ului 13, unitatea marină de comando, aveau să le aducă la ţărm şi, de acolo, aveau să ajungă acasă la Abu Jihad cu ajutorul Mossadului. Planul amintea de asasinarea liderilor terorişti din Beirut în cursul Operaţiunii Primăvara tinerilor. Shayetetul şi efectivele navale marcaseră în secret coasta tunisiană şi identificaseră plajele pe care aveau să debarce israelienii. Fură totuşi trimise şi avioane cu reacţie ale Forţelor Aeriene într-un zbor de control, în scopul reîmprospătării informaţiilor secrete ale FAI înaintea operaţiunii.

Însă, chiar şi în aceste condiţii, riscurile rămâneau foarte mari. Orice întâlnire cu forţele OEP, cu unităţi ale armatei tunisiene sau cu poliţia locală putea conduce la un dezastru şi era clar că aici le-ar fi fost mult mai greu forţelor israeliene să se retragă sau să evacueze răniţii decât ar fi fost în alte ţări vecine Israelului. În cartierul lui Abu Jihad locuiau mulţi lideri ai OEP căutaţi de Israel şi era evident că în zonă se aflau mulţi paznici bine antrenaţi ai Fatah. Orice pas greşit putea duce la lupte deschise sau la prinderea în cursă a soldaţilor FAI. Operaţiunea putea, de asemenea, să aibă implicaţii politice grave: Tunisia nu era un inamic activ al Israelului şi le-ar fi fost greu să explice de ce i-au atacat pe tunisieni. O anumită întrebare îl frământa în mod deosebit pe ministrul apărării Yitzhak Rabin: cum puteau să fie siguri că Abu Jihad avea să fie acasă în noaptea misiunii?

Mossadul îi dăduse asigurări lui Rabin că va avea informaţii de ultim minut cu privire la locul în care se va afla Abu Jihad în casă, informaţii pe care spera să le obţină prin rapoarte ale serviciilor de informaţii şi prin supraveghere atentă. Între timp, se făceau ultimele pregătiri. În Israel, se construi o replică exactă a casei lui Abu Jihad şi acolo se antrenară trupele unităţii Sayeret

Matkal ca să pătrundă în casă şi să îl asasineze. Fură selectaţi ofiţeri de elită şi fiecăruia i se încredinţă un anumit rol.

Fură desemnaţi, de asemenea, membrii echipei care aveau să urce la dormitoare şi ofiţerul care avea să îl împuşte pe Abu Jihad. Moshe (Bogie) Yaalon, comandantul unităţii Sayeret Matkal, avea să coordoneze operaţiunea. Bogie, care revenise în armată ca sergent după Războiul de Yom Kippur, din 1973, era acum colonel şi era considerat drept unul dintre cei mai buni comandanţi ai *sayeret-ului*. În timp ce se pregăteau pentru misiune, Bogie decise să viziteze zona. Luă avionul până la Paris şi de acolo, cu paşaport fals, până la Tunis. Odată ajuns la Tunis, agenţii Mossad îl duseră într-un tur prin apropierea casei lui Abu Jihad. A doua zi, Yaalon se întoarse în Israel, prin Roma, şi li se alătură oamenilor săi.

Miercuri, 13 aprilie, efectivele porniră în patru nave mici de luptă, însoţite de un submarin. Două dintre ambarcaţiuni transportau unitatea Sayeret Matkal şi pe luptătorii Shayetet-ului 13, fiind protejate de celelalte două. Una dintre ambarcaţiuni, care transporta un centru sofisticat cu aparatură electronică, servea drept post de comandă sub conducerea lui Barak. În cealaltă, se instalase o cameră plină cu echipamente şi personal medical.

Iniţial, flotila porni spre nord, spre insulele greceşti, apoi întoarse spre vest şi apoi spre sud, până ajunse pe malurile Tunisiei.

În aceeaşi zi, trei agenţi ai Mossadului se prezentară la o firmă de închirieri de maşini din Tunis cu acte de identitate false. Sub numele de Ayish a-Saridi, George Năjib şi Uataf Aliem (al treilea agent era femeie), aceştia închiriară trei microbuze – două Volkswagen Transporter şi un Peugeot.

Ambarcaţiunile ajunseră la destinaţie pe 15 aprilie. În ziua aceea, Israelul interceptă un mesaj transmis de agenţii francezi către OEP, în care avertizau că „israelienii pun ceva la cale” Mesajul le stârni îngrijorare, însă Barak

ordonă ca misiunea să continue.

În acea noapte, ajunseră deasupra Tunisului două aeronave Boeing aparţinând Forţelor Aeriene Israeliene, dintre care una servea drept receptor pentru transmisiile electronice, iar cealaltă asigura acoperire aeriană şi servea drept avion de reîncărcare pentru avioanele cu reacţie de luptă care circulau în zonă.

Operaţiunea începu. Submarinul se apropie de plaja stabilită – A-Rouad, de lângă Ras Carthage – şi raportă că aceasta era complet goală. Două perechi de luptători ai Shayetet-ului, aflaţi la bordul unor submersibile minuscule „Hazir" (Porc), ajunseră la mal şi se întâlniră cu cei trei de la Mossad, care aduseră vehiculele închiriate. Scafandrii Shayetet raportară prin staţiile radio că plaja era liberă şi cinci bărci din cauciuc fură imediat coborâte la apă, ducând la mal 20 de luptători de comando ai *sayeret-ului*. Punctul de debarcare se afla la mică distanţă de Sidi Bou Said. Trupele de comando fuseră împărţite în patru echipe: A şi B aveau să execute misiunea, iar C şi D să le asigure protecţia. Luptătorii din echipele A şi B erau înarmaţi cu Beretta de 22 mm, cu amortizoare, precum şi cu mini-Uzi. Câţiva membri ai echipelor C şi D aveau puşti şi grenade. Membrii *sayeret*-ului purtau salopete, care ascundeau veste antiglonţ, şi ghete palladium uşoare. De cap aveau prinse aparate de comunicaţie cu microfoane şi căşti, iar de centuri – saci minusculi cu muniţie şi materiale de prim-ajutor. Purtau, de asemenea, măşti chirurgicale menite să le ascundă feţele.

În seara aceea, Agenţia Shin Bet îl reţinuse pe Fayez Abu Rahma, o rudă a lui Abu Jihad care locuia în Gaza. Acesta fu interogat rapid şi fără a se urmări ceva anume, fiind eliberat câteva ore mai târziu. De fapt, arestarea respectivă avea un singur scop, unul secret: să îl facă pe Abu Rahma să îl sune pe Abu Jihad în Tunis, ceea ce le-ar fi permis sistemelor de ascultare ale Mossadului şi ale serviciilor de informaţii militare să confirme faptul că liderul terorist se afla în oraşul nord-african.

Însă, cu puţin înainte de ora stabilită, apăru o

problemă neașteptată. În timp ce trupele unității Sayeret Matkal se pregăteau pe plaja tunisiană, acestea primiră un mesaj urgent de la un agent al Mossadului. Abu Jihad nu era acasă! Era în oraș, la o întâlnire cu un alt lider palestinian, Farouk Kaddoumi. Astfel, fură nevoiți să aștepte. Riscul era mare: o unitate de elită a FAI care stă nemișcată pe o plajă pustie, într-o țară inamică, la o distanță de mii de kilometri de casă. Se scurse o enervantă oră și jumătate, până când Yaalon fu informat că Abu Jihad se întorsese acasă, însoțit de doi bodyguarzi – din care unul rămăsese afară la mașină, iar al doilea intrase în casă. Luptătorii *sayeret-ului* se îngrămădiră în vehicule și o porniră imediat spre Sidi Bou Said, trecând pe lângă ruinele întunecate ale portului antic al Cartaginei, de unde pornise Hanibal spre Spania lansând legendara sa campanie împotriva Imperiului Roman.

Soldații ajunseră la destinație cu puțin înainte de ora 2.00 noaptea. Mașina lui Abu Jihad era parcată în fața casei, iar bodyguardul moțăia pe locul șoferului. Cei doi luptători se duseră la mașină, unul dintre ei fiind deghizat în femeie. „Doamna” avea o cutie mare cu bomboane de ciocolată, ascunzându-i mâna, în care ținea un pistol silențios. Când ajunseră la mașină, unul dintre ei îl împușcară pe bodyguard în cap. Ceilalți se duseră în grădina casei, în timp ce membrii echipei A sparseră o ușă de lemn securizată, cu ajutorul unor echipamente speciale menite să reducă zgomotul. Echipele A și B se strecurară în casă; la demisol, trupele speciale îl uciseră pe cel de-al doilea bodyguard, precum și pe un ghinionist de grădinar tunisian care își găsise să doarmă acolo. Membrii echipei A fugiră sus, îndreptându-se către dormitorului lui Abu Jihad și al soției sale.

Abu Jihad nu dormea. Cu o oră mai devreme, îi spusese noapte bună fiicei sale de 16 ani, Hanan, și, plecând din camera acesteia, se așezase la birou ca să le scrie o scrisoare liderilor Intifadei din Israel. Un zgomot ușor îl făcu să tresară, luă un pistol – pistolul său special cu mâner de argint – și se îndreptă spre ușă. Umm Jihad își

dădu seama ce se întâmplă şi strigă „Verdun, Verdun”, referindu-se la strada Verdun, din Beirut, locul unde se afla clădirea în care fuseseră omorâţi liderii teroriştii în cursul Operaţiunii Primăvara tinerilor.

Abu Jihad deschise uşa. În faţa sa se aflau mascaţii înarmaţi. Apucă să îşi împingă soţia într-o nişă din perete şi să-şi ridice revolverul, însă ofiţerul din faţa sa trase o întreagă încărcătură, urmat fiind de restul grupului. Abu Jihad se prăbuşi în faţa soţiei sale. În timp ce atacatorii continuau să tragă, Umm Jihad sări spre soţul său şi se aplecă asupra sa, îmbrăţişându-i trupul neînsufleţit şi strigând într-un final către atacatori:

— Ajunge!

Atacatorii nu îi făcură niciun rău nici ei, nici fiicei sale, Hanan, care fusese trezită de zgomot şi dăduse buzna în cameră. Cineva îi strigă în arabă:

— Du-te la mama ta!

Dar aceasta îi văzuse pe atacatori împuşcându-i tatăl şi, preţ de o clipă, se aflase faţă în faţă cu unul dintre luptătorii care intraseră în cameră nemascaţi. Se uită la chipul acestuia – un chip, avea să spună, pe care nu îl va uita niciodată. Iar acesta îl împuşcă pe tatăl fetei în cap. Umm Jihad şi fiica sa văzură şi o femeie care însoţea unitatea israeliană; aceasta filma întreaga operaţiune. Copilaşul de doi ani, Nidal, se trezi şi izbucni în plâns. Lângă el se afla un comando al *sayeret-ului* care trăgea focuri de armă în tavan, dar care nu îi făcu niciun rău. OEP-ul avea să declare ulterior că atacatorii trăseseră 70 de gloanţe, dintre care 52 îl nimeriseră pe Abu Jihad.

Luptătorii de comando părăsiră încăperea repede, o luară pe scări în jos înşfăcând documente oficiale şi alte hârtii găsite în cale şi smulgând din peretele biroului un seif mic, pe care îl luară cu ei. Deasupra, Umm Jihad auzi o voce de femeie care striga la ei în franceză să se grăbească:

— *Allezf Allez*!

Întreaga operaţiune durase mai puţin de cinci minute. Luptătorii de comando ieşiră şi aşteptară în faţa

casei ca să îi numere comandanţii lor şi să fie siguri că erau toţi. De la fereastră îi privea Umm Jihad, care numără 24 de persoane. Vehiculele goniră spre plajă; înăuntrul acestora luptătorii găsiră lăzi cu băuturi răcoritoare pregătite de Mossad. Pe plajă îi aşteptau ambarcaţiunile, care îi duseră în larg împreună cu agenţii Mossadului care luaseră parte la operaţiune. Alţi agenţi rămaseră în Tunis şi sunară la poliţie ca să anunţe că văzuseră maşinile atacatorilor îndreptându-se spre oraş – în direcţia opusă celei în care plecaseră. Poliţia din Tunis instală baraje rutiere pe şoselele care duceau din Sidi Bou Said spre capitală, iar preşedintele ţării mobiliză forţe terestre şi elicoptere şi ordonă să se închidă aeroportul şi portul. Însă, cu excepţia celor trei vehicule închiriate care fuseseră abandonate pe plajă, nu găsiră nici urmă de israelieni.

Recuperarea „Autobuzului mamelor” de la răpitori. (Biroul de presă al guvernului israelian)

Până a doua zi, episodul era relatat pe prima pagină a publicaţiilor din întreaga lume; nu avea nimeni nicio îndoială că operaţiunea fusese opera israelienilor. Abu Jihad fusese omorât, însă numele său nu fusese uitat. După mai mulţi ani, talentata sa soţie, Umm Jihad, fu numită ministru în cadrul guvernului lui Yasser Arafat, după înfiinţarea Autorităţii Palestiniene. Aceasta şi fiica sa aveau

să descrie asasinatul scriitorilor şi ziariştilor israelieni.

Familia lui Miriam Ben Yair, ucisă în atacul asupra „Autobuzului mamelor”.

Fiica lui Miriam Ben Yair, pe nume Rachel, spune înlăcrimată:

— Când teroristul s-a întors spre mama, l-a implorat: „Fiică-mea se mărită luna viitoare; fie-ţi milă de mine” A împuşcat-o. Era în drum spre Centrul de Cercetări Nucleare, unde lucra ca secretar executiv. În geantă s-au găsit invitaţii la nunta mea, pe care intenţiona să le dea prietenelor.

Soţul lui Ben Yair, Eliyahu, spune:

— M-am întâlnit pe stradă cu nişte prieteni, care m-au întrebat: „Cum, n-ai auzit? Au atacat «Autobuzul mamelor»!” M-am dus în fugă la Spitalul Soroka. Frieda, sora soţiei mele, care lucra ca asistentă acolo, mi-a spus: „S-a dus”.

Fiul ei, Ilan:

— Mama era o femeie frumoasă, plină de viaţă. Vorbea franceză foarte bine şi lucra la Centrul de Cercetări Nucleare de pe vremea când îl construiseră francezii. Ţinea la familie ca la ochii din cap şi visa să plece într-o zi de la centru ca să îşi crească nepoţii. Însă n-a apucat. Avea 46 de ani când a murit.

Eliyahu:

— Generalul-maior Yitzhak Mordechai ne-a consolat.

Venea des pe la noi şi stăteam de vorbă. Devenise un fel de membru de familie.

Rachel:

— Ştiam că Abu Jihad era vinovat de moartea ei. Moartea lui ne-a dat o anumită satisfacţie, însă durerea rămâne profundă şi acută, la fel ca înainte.

Iranul a devenit un furnizor important de arme, în special de rachete, pentru organizaţiile teroriste din Gaza. De obicei, armele părăsesc Iranul la bordul unor vase de mărfuri care au un aspect nevinovat; după aceea, fie sunt descărcate în Sudan şi transportate în Gaza, în convoaie de camioane care trec prin Egipt şi Sinai, fie sunt

transferate la bordul vapoarelor care traversează Canalul Suez şi care aruncă armele în apele din Gaza, unde sunt recuperate de scafandri arabi locali. Unul dintre cele mai recente cazuri este cel al capturării de către trupele speciale israeliene, în martie 2014, a navei Klos C, care transporta pe ascuns rachete.

Însă cea mai cunoscută misiune de acest gen este cea de capturare a armelor de pe vaporul Karine A.

Capitolul 23

„UnDE-I NAVA?" – 2002

La ora 3.58, în dimineaţa zilei de 3 ianuarie 2002, două bărci de cauciuc de tip „Morena" traseră lângă carena vaporului *Karine*, un cargobot care se îndrepta spre Golful Suez. Trupele speciale ale Shayetet-ului 13, care se aflau în bărcile Morena, primiră un semnal electronic şi începură rapid să se caţăre din bărci la bordul vaporului. Deodată, de deasupra se năpustiră elicoptere, din care săriră şi alţi luptători, dându-şi drumul pe frânghii. Rapid şi fără să folosească arme, soldaţii se împrăştiară în tot vaporul, începură imediat să caute o încărcătură de arme despre care se ştia că ar fi fost trimisă din Iran către Autoritatea Palestiniană.

În acelaşi timp, deasupra lor survolau avioane de luptă ale Forţelor Aeriene Israeliene; elicoptere Sikorsky care transportau membri ai Unităţii 669, echipa aeriană de salvare şi evacuare a FAI; un avion dotat pentru colectarea de informaţii secrete, pentru fotografii de supraveghere şi realimentare; şi un Boeing 707, care servea drept post de comandă pentru şeful statului-major al FAI, Shaul Mofaz, şi pentru ceilalţi ofiţeri superiori, care aveau să se afle la înălţime timp de circa două ore, până la începerea operaţiunii, raportând tot ce se petrecea jos. „A fost un zbor lung", avea să îşi amintească un ofiţer superior, „la o distanţă de 500 de kilometri de ţărmul israelian. În avion era înghesuială şi foarte frig, iar atmosfera era foarte tensionată".

Până în ultimul moment, comandanţii misiunii se tremură că raidul avea să fie anulat din cauza furtunii.

Valurile erau de aproape trei metri, iar vântul ajungea la viteza de 65 de kilometri pe oră. Era greu să navighezi în asemenea condiţii meteo, darămite să şi cobori în coardă din elicopter, pe puntea vaporului. Însă, potrivit unor informaţii secrete de încredere, vaporul *Karine A* se afla în Marea Roşie, în drum spre Canalul Suez, iar FAI trebuia să facă tot ce îi stătea în putinţă ca să preia controlul asupra navei înainte ca aceasta să ajungă la destinaţie.

Strategul şi comandantul din teren al operaţiunii, viceamiralul Eli (Chinezul) Marom, era ajutat de un meteorolog excelent. Marom a înţeles că, dacă ar fi aşteptat ca vaporul să ajungă la punctul stabilit iniţial pentru a fi capturat, şi anume la o distanţă de 40 de kilometri sud de Sharm el Sheik, atunci furtuna ar fi fost în plină desfăşurare. După noi evaluări şi calcule, hotărî ca trupele sale să navigheze până într-un punct aflat la o distanţă de Israel de două ori mai mare faţă de punctul stabilit iniţial, respectiv la 80 de kilometri sud de Canalul Suez. Ofiţerii Shayetet-ului care auziră această propunere nu crezură că este posibil de realizat, pentru că implica mai multe riscuri în cazul în care ceva nu ar fi mers bine; în plus, nu erau siguri dacă aveau să le ajungă rezervele de carburant pentru elicoptere şi ambarcaţiuni. Însă Chinezul insistă, propunându-le luptătorilor să ia cu ei butoaie cu carburant ca să alimenteze pe mare, urmând ca elicopterele, care nu puteau să rămână mult timp în aer, să se coordoneze cu forţele navale, ca să utilizeze cât mai eficient intervalul de timp pe care îl aveau la dispoziţie. Zarurile fură aruncate şi porniră în misiune.

Chinezul avea 47 de ani, fusese crescut în moshav, tatăl lui fugind din Germania natală când veniseră naziştii la putere şi ajunsese în China. Acolo se însurase cu Chai Lee, fiica unei evreice din Rusia şi a unui chinez. Cuplul imigrase ulterior în Israel, unde Chai Lee îşi schimbase numele în Leah. Tânărul Eli moştenise ochii oblici ai acesteia, motiv pentru care ofiţerii de la academia navală îl porecliseră Chinezul. Datorită trăsăturilor sale asiatice, un ziar american avea să îl numească „amiralul chino-

israelian" Era cunoscut drept un ofiţer de excepţie. „Faptul că Chinezul arăta diferit", a spus un fost coleg al său într-un interviu în presă, „l-a determinat să demonstreze mereu că este cel mai bun. A devenit unul dintre cei mai buni într-un timp foarte scurt".

Noaptea operaţiunii fusese precedată de o lungă perioadă de supraveghere complexă, care combinase colectarea de informaţii secrete din mai multe surse cu pregătirile. Totul începuse când fură primite la sediul serviciilor de informaţii ale FAI anumite rapoarte strict secrete. Documentele respective se refereau la un plan de contrabandă cu arme pe mare, din Iran către Fâşia Gaza. Nu era prima dată când palestinienii încercau să aducă arme clandestin, pe mare, către Gaza. În mai 2001, Marina israeliană capturase o mică ambarcaţiune, *Santorini*, în timp ce aceasta se îndrepta spre Gaza venind dinspre baza Hezbollah din Liban. La bordul acesteia israelienii găsiră un mic, dar important depozit de arme: rachete ruseşti Strella, cu care palestinienii intenţionau să doboare avioanele israeliene. Aceasta era o dovadă clară a faptului că Yasser Arafat se contrazicea, vorbindu-le liderilor din Occident despre dorinţa de pace a poporului său, iar acasă vorbind, în arabă, despre Jihad.

Un detaliu aparent lipsit de importanţă alertă serviciile secrete de informaţii: palestinienii plătiseră prea mult pentru un vapor vechi. Şeful serviciilor de informaţii secrete ale Marinei îşi amintea: „Ne-am dat seama că vaporul în cauză fusese achiziţionat într-un scop nu tocmai nevinovat; făcuseră tot ce le stătuse în putinţă ca să îşi ascundă acţiunile. Abordau totul ca şi cum era vorba de o misiune secretă, folosind tehnologie specială".

Imediat după aceea, trupele operative ale serviciilor de informaţii începură să urmărească acţiunile celor implicaţi în achiziţionarea vaporului şi să caute cele mai mici informaţii care ar fi putut să conducă la elucidarea misterului navei *Karine A*. La începutul lui decembrie, aveau o imagine parţială a operaţiunii palestiniene: vaporul fusese achiziţionat în vara anului 2001 de

palestinieni, prin intermediul mai multor companii-fantomă. De teamă să nu fie descoperiţi de Mossad sau de alte agenţii de informaţii, palestinienii schimbaseră numele vaporului din *Rim K* în *Karine* A. Urmărit fiind de agenţii israelieni vigilenţi ai Mossadului, vaporul navigase din Liban spre Port Sudan, unde fuseseră încărcate cantităţi mari de orez, haine, jucării şi aparate electrocasnice, dar rămăsese mult spaţiu liber pentru armele care aşteptau vaporul la următoarea sa destinaţie – Insula Kish, în largul coastei Iranului. La adăpostul nopţii, un feribot iranian încărcă în *Karine A* 80 de containere a câte 800 de kilograme de armament.

Echipajul feribotului, care vorbea persana, îi dădu căpitanului vaporului *Kari*ne a o listă cu conţinutul containerului, precum şi instrucţiuni clare în legătură cu restul călătoriei. Armele fuseseră încărcate în 80 de containere sofisticate, plutitoare, închise ermetic, construite de o companie militară iraniană. Când *Karine A* avea să se apropie de Gaza, echipajul urma să arunce în apă containerele. Fiecare container era dotat cu un compartiment care putea conţine apă sau aer. Când compartimentul se umplea cu apă, containerul se scufunda; după aceea, un scafandru urma să vină să învârtă un buton, aerul comprimat avea să înlocuiască apa, iar containerul avea să se ridice la suprafaţă. Apoi, nişte ambarcaţiuni mici aveau să adune containerele şi să le aducă pe plajele din Gaza, unde urmau să fie preluate de angajaţi ai poliţiei palestiniene şi duse teroriştilor.

După încărcarea vaporului, începu partea crucială a călătoriei acestuia. Totuşi, vaporul fu obligat să acosteze pentru 11 zile în portul Hodeidah, din Yemen, din cauza unor probleme tehnice.

Nava şi încărcătura sa mortală, în portul Eilat. (Jo Kot, Arhiva *Yedioth Ahronoth*)

Oprirea în Yemen îi dădu FAI timpul necesar pentru planificarea şi pregătirea capturării navei.

În biroul şefului de stat-major, Shaul Mofaz, începură discuţii aprinse, la care participau comandanţii Shayetet-ului şi ai Forţelor Aeriene şi angajaţi ai serviciilor secrete. Fură întinse hărţi şi prezentate planuri operaţionale; toţi înţeleseră că se apropia momentul decisiv.

— Cum se numeşte operaţiunea? întrebă Mofaz la una dintre întâlniri.

— Arca lui Noe, răspunse şeful diviziei de operaţiuni a marinei.

— Bun nume, zâmbi Mofaz.

Când se apropiau de luarea deciziei finale, Chinezul îi explică şefului de stat-major:

— Totul a început odată cu descoperirea vaporului. Din momentul în care am aflat de vapor, restul a fost o chestiune de organizare.

Mofaz era în continuare neliniştit.

— Ai să fii şi tu într-una dintre ambarcaţiunile de patrulare? îl întrebă pe Chinezul.

— Da.

— O să puteţi să prelucraţi toate informaţiile secrete legate de vapor?

— Da.

— O să puteţi şi să îl identificaţi, să descoperiţi ce se află în el şi ce dimensiuni are?

— Sigur.

— Aţi fost vreodată în Strâmtoarea Tiran?

— De multe ori.

— Atunci, cum ai conduce acum vaporul prin Strâmtoarea Tiran?

— Nu e prea complicat. Tot ce trebuie să aflăm este cum să pornim motorul vaporului.

Mofaz îşi prezentă succint punctul de vedere:

— Nu pot să risc ca misiunea să eşueze. În situaţia în care condiţiile meteo de pe mare fac imposibilă derularea misiunii, trebuie să vă opriţi şi să vă gândiţi din nou; sau o amânaţi pentru un timp şi aşteptăm, să spunem, o zi, sau lăsăm vaporul în pace.

Cu câteva zile înainte operaţiunii, echipa se duse acasă la premierul Ariel Sharon ca să îi prezinte detaliile misiunii. Sharon îi ascultă, le puse întrebări, ceru să se uite pe hărţi şi lăudă îndrăzneala operaţiunii. După aceea le dădu aprobarea, conştient fiind că succesul misiunii depindea de coordonarea exactă dintre trupele de comando ale Shayetet-ului şi piloţii elicopterelor din care aceştia aveau să îşi dea drumul în jos pe frânghii.

„E ca şi cum ai sări într-un camion pe o şosea cu serpentine”, avea să spună ulterior un membru al Shayetet-ului.

Rămăseseră câteva probleme nerezolvate: Echipajul vaporului era înarmat? Armamentul ascuns era dotat cu mecanisme explozive capcană sau conţinea încărcături explozive programate să fie activate de la distanţă? Se aflau la bordul navei luptători palestinieni? Misiunea se putea transforma într-o baie de sânge dacă vaporul era apărat de terorişti palestinieni înarmaţi. Ca să fie pregătiţi pentru orice situaţie, au decis ca din echipa de atac să facă parte şi un doctor al Shayetet-ului şi un asistent, iar elicopterele să fie complet echipate pentru operaţiuni de urgenţă, în caz de nevoie.

Într-o noapte, cu puţin înaintea misiunii, şeful statului-major şi comandanţii operaţiunii urmăreau o simulare, în cadrul căreia trupele speciale ale Shayetet-ului coborau în coardă din două elicoptere pe un vas comercial. Mofaz era foarte încântat de exerciţiu. Trupele speciale porniră apoi spre Eilat, unde aveau să aştepte unda verde. Însă, pe Mofaz şi pe specialiştii din serviciile de informaţii îi frământa în continuare întrebarea-cheie: Unde era vaporul? De ce nu puteau să îl localizeze? Ştiau sigur că se îndrepta spre Canalul Suez, însă nu ştiau locul exact. Abia câteva zile mai târziu, pe 1 ianuarie 2002, şeful statului-major primi vestea că vasul *Karine A* fusese identificat cu certitudine la o distanţă de 40 de mile nord de Jedda, în Arabia Saudită, adică la o distanţă de 400 de mile de zona în care era planificat atacul. Ultimele rapoarte menţionau că numele vasului, *Karine* A, era scris clar şi subliniat pe carena vaporului.

În dimineaţa zilei stabilite, toate unităţile porniră către destinaţie. Chinezul se îmbarcă într-o ambarcaţiune de patrulare „Dvora”, iar comandantul Shayetet-ului, Ram Rotenberg, se urcă la bordul unui elicopter împreună cu luptătorii săi. Cu două ore înainte de ora programată, Mofaz şi ofiţerii Forţelor Navale şi ai Forţelor Aeriene urcară într-un Boeing special, care avea să zboare deasupra zonei din Marea Roşie unde urma să se desfăşoare atacul.

Chiar dinainte de începerea operaţiunii, pasagerii Boeingului aveau ochii pironiţi asupra monitoarelor; îi urmăriră pe Chinezul şi echipa sa de comandă încercând să identifice pe mare *Karine A*, care apăru în cele din urmă pe radar, în mijlocul unui grup de vapoare, la o distanţă de 20 de mile de punctul atacului. Cu ajutorul a diverşi indicatori, aceştia încercară să stabilească care dintre vapoare era *Karine* A, însă în zadar. Un avion de patrulare israelian încercă, de asemenea, să identifice ţinta, însă nu reuşi din cauza ceţii dense de deasupra mării. Mica flotilă a Marinei se apropie de grupul de vapoare. Ca să nu poată fi identificate, Chinezul grupă vasele într-o formaţie unică,

care avea câte o ambarcaţiune de patrulare în faţă, în spate şi la mijloc – bărci de cauciuc; de la distanţă păreau să fie un singur vapor mare.

Tensiunea era în creştere atât în ambarcaţiuni, cât şi în Boeing. Timpul pe care îl aveau la dispoziţie trecea – trebuiau să finalizeze misiunea până la ora 4.15 dimineaţa; elicopterele nu puteau să rămână în aer nici măcar un minut în plus.

Chinezul continuă să calculeze problemele legate de timp şi spaţiu şi decise că operaţiunea trebuia să înceapă la 3.45.

— Dar unde e nava? se întreba ofiţerul Shayetet-ului. Unde naiba a dispărut? E posibil să ne fi scăpat?

Deodată, la o distanţă de circa 4, 5 mile, ofiţerul de la serviciile de informaţii observă un vapor cu un coş de fum proeminent, trei macarale de încărcare şi un catarg în centru, trăsăturile caracteristice ale navei *Karine A*. Raportul fu transmis pe scara ierarhică de comandă şi astfel emoţiile crescură. Găsiseră vaporul.

Era ora 3.40. De-acum începură să se apropie tot mai mult de vapor, care se contura tot mai clar. Forţele israeliene accelerară şi ajunseră foarte aproape de el. Shaul Mofaz solicită din nou o confirmare clară.

— Ăsta-i vaporul! Asta-i vaporul! veni răspunsul de jos.

Se apropia momentul decisiv. Toţi ofiţerii superiori din Boeing încremeniră în faţa monitoarelor, de unde puteau urmări atacul de la început până la sfârşit; întreaga operaţiune semăna cu un thriller hollywoodian.

La ora 4.00 dimineaţa, se aprinse semnalul electronic în receptoarele flotilei. Era unda verde pentru declanşarea Operaţiunii Arca lui Noe, care începu imediat. De deasupra, ofiţerii din Boeing văzură cum luptătorii Shayetet-ului ţâşniră din mare şi din aer pe bordul navei *KarineA*, luându-i prin surprindere pe cei 13 membri ai echipajului, dintre care majoritatea dormeau. Îşi dădură seama că pe vapor nu avea loc niciun schimb de focuri şi îi văzură pe comandanţii Shayetet-ului efectuând un control

preliminar de arme. Cel mai important, şi mai incredibil, era faptul că întreaga operaţiune durase numai şapte minute.

În Boeing se auzi un răsuflat de uşurare, iar şeful statului-major, Mofaz, se grăbi să îi sune pe ofiţerii de jos. Îi felicită fără să îşi ascundă fericirea:

— Aţi făcut o treabă minunată! De sus, a arătat superb. Şi acum? Care-i pasul următor?

— Am finalizat preluarea, iar acum efectivele noastre verifică toată nava, îi răspunse colonelul Shayetet-ului, Ram Rotenberg.

— Mai vedeţi ceva? insistă Mofaz, căutând vreo dovadă, armament care ar fi demonstrat lumii întregi – şi mai ales Statelor Unite – că Yasser Arafat era implicat în contrabanda cu arme iraniene în teritoriile palestiniene.

— Nu încă – acum ne ducem în cală. O să raportăm imediat ce găsim… răspunse comandantul.

Chinezul, care între timp venise la bordul navei, se duse în viteză în cală împreună cu comandantul Shayetet-ului. Cu ajutorul lanternelor luminară locul, însă nu găsiră nimic. Trecură câteva minute şi căutarea nu dădea rezultate. Nu vedeau decât saci cu orez, maldăre de haine şi jucării de copii.

— Nu vedem nimic, nicio armă, niciun obuz… izbucni disperat unul dintre căutători.

Pentru o clipă o îndoială îngrozitoare puse stăpânire pe ei: capturaseră vaporul care trebuia? Misiunea Arca lui Noe eşuase? îşi riscaseră vieţile degeaba?

Şi atunci veni momentul decisiv. Dădu rezultate interogarea rapidă şi dură a căpitanului vaporului, Omar Akawi, angajat al ministerului transporturilor palestinian. Un luptător de comando, considerat a fi tipul dur al Shayetet-ului, începu să îl zgâlţâie fără prea multă gentileţe, iar mărturia nu întârzie să vină.

— E în cala din faţă, exclamă Akawi într-un final.

Trupele se grăbiră spre prova. „Iniţial am crezut că nu am găsit nimic”, îşi amintea locotenent-colonelul G. „Însă am descoperit prima ladă, apoi pe a doua şi atunci

furăm cuprinşi de un sentiment de mare mândrie. Pentru prima dată vedeam o asemenea cantitate de arme. Fiecare lansator Katiuşa care era descoperit era însoţit de un rând de aplauze, iar băieţii erau foarte bucuroşi”.

Soldaţii preluară comanda navei, care fu întoarsă în direcţia Golfului Eilat. Unul dintre luptători fugi la ofiţerul său.

— Trebuie să înălţăm steagul israelian, spuse acesta.

— Dar nu avem niciunul, răspunse comandantul.

— Avem. Am adus unul de-acasă, spuse luptătorul.

Câteva ore mai târziu, cu steagul israelian fluturând în catarg, *Karine A* acosta în Eilat.

La o percheziţie metodică a vaporului, descoperiră că în acesta fuseseră încărcate 64 de tone de armament, printre care rachete Katiuşa, proiectile antitanc Sagger, obuze de fabricaţie israeliană (care fuseseră livrate Iranului înainte de preluarea conducerii de către Khomeini), lansatoare de grenade propulsate de rachete, proiectile Ra’ad, diverse tipuri de puşti şi mine terestre.

„A fost de la cap la coadă o poveste internă iraniană”, glumea un ofiţer superior, „iranienii lor au fost bătuţi de iranienii noştri, Mofaz şi Halutz” (ambii ofiţeri de origine iraniană).

A doua zi după operaţiune, pe 4 ianuarie 2002, premierul Sharon l-a găzduit la ferma sa pe generalul american Anthony Zini. La sfârşitul întâlnirii, îi spuse acestuia:

— Puteţi să îi transmiteţi lui Yasser Arafat, când o să vă întâlniţi astăzi cu el, să nu îşi facă griji în legătură cu nava lui cu armament, *KarineA*. Ela noi şi e a noastră.

După ce povestea a fost dată publicităţii, Statele Unite au întrerupt legătura cu Autoritatea Palestiniană pentru o perioadă lungă de timp. Preşedintele Bush era furios pentru că Arafat îl minţise şi acesta a fost unul dintre motivele pentru care americanii aveau să îşi dea acordul pentru Operaţiunea Scutul defensiv.

Shaul Mofaz, şef al statului-major al FAI, viitor ministru al apărării

Dincolo de contrabanda cu 50 de tone de arme şi de echipamente teroriste din Iran către Palestina, povestea vasului *Karine A* reflectă înţelegerea dintre cele două ţări, potrivit căreia palestinienii, în schimbul armelor primite, le dădeau iranienilor un cuvânt de spus în cadrul Autorităţii Palestiniene. Semnificaţia acesteia a căpătat formă odată cu intrarea Gărzii Revoluţionare Iraniene în oraşele din Cisiordania…

Când am primit informaţii secrete despre asta, era clar că trebuia să preluăm controlul asupra navei ca să luăm armele şi – nu mai puţin important – să dezvăluim adevărata faţă a lui Arafat, aceea de lider al terorismului mondial.

După operaţiunea extraordinară a Shayetet-ului şi a Forţelor Aeriene, premierul Arik Sharon a hotărât să mă trimită la Casa Albă ca să îi prezint Condoleezzei Rice, consilierul pe probleme de siguranţă naţională, toate informaţiile secrete pe care le obţinusem şi să îi povestesc despre înţelegerea la care ajunseseră Arafat şi iranienii. Aceasta s-a uitat la materiale uimită şi a fugit cu ele la preşedintele Bush. M-a întrebat dacă pot să rămân la Washington; i-am spus că nu pot din cauza situaţiei critice create de Intifada. Materialele respective au stat la baza celebrei declaraţii a preşedintelui Bush, potrivit căreia Autoritatea Palestiniană este o organizaţie teroristă.

Dilema principală a operaţiunii a fost identificarea cu certitudine a navei. Ne temeam că, dacă nu eram siguri 100% care este vaporul, am fi capturat din greşeală nava altei ţări, ceea ce ne-ar fi putut provoca mari probleme. Astfel, primul lucru pe care l-am făcut când m-am urcat la postul de comandă din Boeing a fost să cer identificarea navei pe radar.

În 1993, Israelul şi Organizaţia pentru Eliberarea Palestinei semnează Acordurile de la Oslo în speranţa că vor ajunge în *curând la o soluţie de pace. Din păcate, însă, acordurile eşuează şi un nou val de terorism loveşte Israelul După o creştere uimitoare a numărului atacurilor sinucigaşe realizate de palestinieni, premierul Sharon şi*

ministrul apărării Benjamin Ben Eliezer lansează o operaţiune la scară largă în Cisiordania, având drept ţintă organizaţiile teroriste. Operaţiunea este coordonată de şeful statulului major, Shaul Mofaz-Capitolul 24

Comemorarea Holocaustului

ÎN QASBAH-UL DIN NABLUS – 2002 în noaptea ploioasă şi furtunoasă de 29 martie 2002, un efectiv al FAI pătrunse în Ramallah, capitala Autorităţii Palestiniene a lui Yasser Arafat. Raidul trupelor asupra sediului acestuia, Mukataa, s-a desfăşurat pe jos şi nu a întâmpinat o prea mare rezistenţă din partea palestinienilor. Avi Peled, comandantul Unităţii de Comando Egoz, avea să remarce ulterior: „Ştiam că, pentru palestinieni, Mukataa era punctul cel mai important, locul lor cel mai sfânt. Eram convinşi că o să se lupte cu noi până la ultimul glonţ. Dar se pare că intrarea noastră în Mukataa şi în cartierul general al Securităţii Preventive Palestiniene din Beitunia i-a distrus psihologic, rezistenţa acestora cedând peste tot".

Astfel începu Operaţiunea Scutul defensiv, una dintre cele mai ample operaţiuni ale FAI în Cisiordania, în teritoriile denumite de israelieni Iudeea şi Samaria. Scopul operaţiunii era atacarea organizaţiilor teroriste din zonă şi oprirea valului de atacuri teroriste, care atinseseră un număr fără precedent. În luna anterioară, numită de atunci Martie Negru, fuseseră omorâţi 135 de civili israelieni şi 30 de soldaţi în atacuri teroriste, dintre care 11 atacuri sinucigaşe pe teritoriul Israelului de dinainte de 1967. Acestea au culminat cu un atac terorist în timpul vacanţei de Pastele evreiesc la hotelul Park, din Netanya: un terorist sinucigaş a intrat în hotel fără să fie observat, a ucis 30 de oaspeţi şi a rănit alţi 140 care se aflau la masa de Paste.

I *9*

Imaginile cutremurătoare au fost difuzate în Israel şi în întreaga lume în noaptea respectivă, înlăturând obiecţiunile americanilor cu privire la replica militară israeliană. A doua zi, guvernul aprobă Operaţiunea Scutul

defensiv şi mobiliză 30.000 de rezervişti. Fură convocaţi pentru a participa la operaţiune Golani, Nahal, Yiftach şi brigăzile de paraşutişti, precum şi soldaţii din trupele regulate şi rezerviştii din corpurile de infanterie, artilerie şi de geniu. Premierul Ariel Sharon explică în faţa Knessetului scopurile operaţiunii:

— Soldaţii FAI şi comandanţii acestora vor merge în oraşele şi în satele care adăpostesc terorişti ca să îi prindă şi să îi încarcereze, mai ales pe cei care îi trimit, să găsească şi să confişte armele şi proviziile de luptă cu care intenţionează să atace Israelul, să descopere şi să distrugă instalaţiile teroriştilor, laboratoarele acestora, fabricile de armament şi ascunzătorile.

În Ramallah, FAI dărâmă clădirile complexului Mukataa, cu excepţia corpului în care locuia Arafat însuşi. Luptătorii unităţii *Egoz* luară poziţie în camerele de pe coridorul care ducea la biroul lui Arafat, în timp ce afară tancurile israeliene încercuiră complexul. În centrul de detenţie Mukataa se adăposteau câţiva infractori căutaţi pentru că se implicaseră în activităţi împotriva Israelului. Şeful serviciilor de informaţii palestiniene ordonase ca

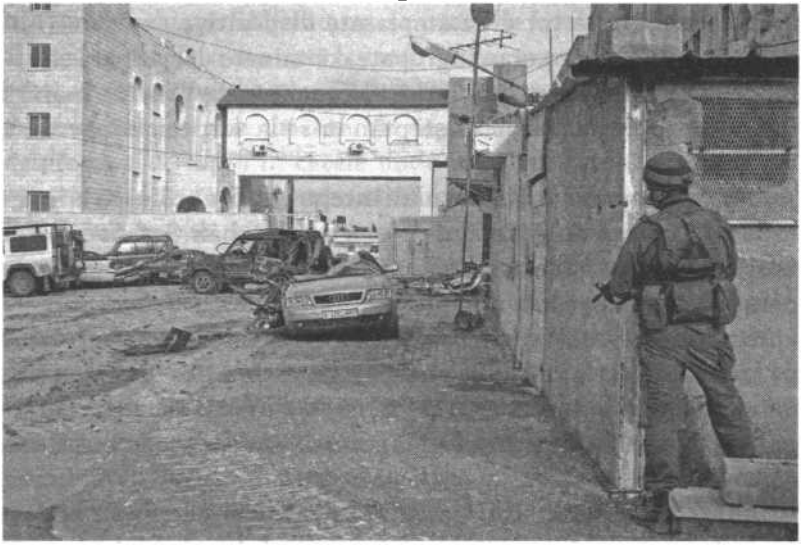

Asediul din Ramallah. (Yoav Guterman, Biroul de presă al guvernului israelian)

aceştia să fie aduşi în mod clandestin în clădirea lui Arafat, considerând că aici aveau să fie în siguranţă în faţa FAI. După o lungă perioadă de neimplicare, americanii interveniră şi toţi infractorii căutaţi fură transferaţi într-o închisoare din Ierihon sub supravegherea britanicilor.

La Ramallah, FAI descoperi laboratoare de armament şi captură zeci de oameni căutaţi şi materiale. Spre sfârşitul luptei îl prinse pe Marwan Barghouti, comandantul Tanzimului, facţiunea armată a organizaţiei Fatah; ulterior, Barghouti avea să fie condamnat la închisoare pe viaţă pentru numeroase atacuri teroriste.

De la Ramallah la Nablus. Nablus era considerat o fortăreaţă a rezistenţei palestiniene, în timp ce Qasbah-ul său (centrul oraşului), un labirint de străzi înguste şi întortocheate şi de pasaje sinuoase, devenise o sursă de coşmaruri pentru statul-major al FAI, care era foarte preocupat de riscurile pe care le implica o luptă acolo. Foarte populat, Qasbah adăpostea case protejate cu mecanisme explozive-capcană, poziţii pentru lunetişti şi un număr mare de terorişti. Sute de terorişti se ascundeau pe aleile şerpuitoare, peste tot erau amplasate dispozitive explozive improvizate, în pământ erau îngropate containere de gaz gata să explodeze. Soldaţii de elită ai FAI îşi adunară toate puterile înainte de a se apropia de Qasbah, aşteptându-se la surprize sângeroase la fiecare pas.

Atacul împotriva Nablusului începu pe 5 aprilie cu o operaţiune condusă de generalul de brigadă Yitzhak Gershon, şeful Diviziei Iudeea şi Samaria. Acesta coordonă mişcările brigăzii de paraşutişti, care venea dinspre vest, ale unităţii *Golani*, care se apropia dinspre sud şi ale Brigăzii de artilerie Yiftach, care ocupă partea de est a oraşului, inclusiv taberele ostile de refugiaţi. Palestinienii plantaseră zeci de mine în camioanele şi în cisternele de apă înşirate pe şosele, iar geniştii FAI le dezamorsară una câte una.

Paraşutiştii au atacat Qasbah-ul din toate părţile în acelaşi timp. Arma secretă a acestora era o metodă de

luptă revoluţionară: trecerea prin ziduri. Paraşutiştii creaseră diverse instrumente care le permiteau să dărâme zidurile cu ciocane pneumatice grele sau să facă găuri mari în ele, trecând astfel din casă în casă fără a mai fi nevoie să pună piciorul pe străzi. Metoda aceasta fusese utilizată pentru prima dată cu o lună şi jumătate mai înainte, în timpul atacului asupra taberei de refugiaţi de la Balata, din apropiere. Aviv Kochavi, comandantul brigăzii de paraşutişti, explica faptul că „în aglomeratul Qasbah, unde străduţele erau pline de mine şi capcane şi unde puteau trage lunetişti din orice colţişor, am creat un sistem alternativ de luptă: ne-am deplasat numai prin ziduri şi clădiri ca să ne luăm inamicul prin surprindere şi să îl facem să fie nevoit să circule el pe alei şi să devină astfel o ţintă. Strategia l-a ţinut pe inamic într-o stare de dezorientare şi vulnerabilitate faţă de tirurile noastre, fiind astfel expus într-o mare măsură din ambele părţi, din spate şi de sus”.

În Qasbah, găştile de terorişti se reuniră sub o comandă unică. Tot acolo se adunaseră şi majoritatea luptătorilor palestinieni căutaţi, dintre care cei mai mulţi erau din Tanzim şi mai puţini din Hamas. Cu mare îndârjire, palestinienii luptară cu arme Kalaşnikov şi M-16, fiind gata să moară ca nişte „martiri”.

Dar şi soldaţii FAI erau cât se poate de hotărâţi. Bătălia de la Qasbah se deplasă din casă la casă. Scopul era să limiteze, cu orice preţ, numărul luptătorilor FAI răniţi în luptă şi, în consecinţă, s-a decis să se trimită la un interval de câteva minute un număr mic de efective de luptă în casele unde se aflau teroriştii. Teroriştii aveau să deschidă focul, expunându-se astfel focurilor lunetiştilor israelieni care se aflau pe partea cealaltă. Aleile fură lăsate la dispoziţia luptătorilor căutaţi, iar FAI îşi stabili posturile de tragere în case. Teroriştii israelieni trăgeau din locuri neaşteptate, nimerindu-i pe palestinienii care erau pregătiţi să tragă în trupe aflate la o distanţă mai mare.

După trei zile de lupte, FAI ocupase deja două-treimi din Qasbah. Locotenent-colonelul Ofek Buchris,

comandantul Batalionului 51, fusese detaşat împreună cu soldaţii săi la Nablus, după ce luptase în Mukataa şi Jenin, fiind responsabil să identifice laboratoarele de explozibili şi să îi prindă pe cei căutaţi. Fusese însărcinat să îl captureze pe Ali Hadiri, unul dintre geniştii de frunte ai Hamasului, care pregătiseră explozibilul folosit în atentatul de la hotelul Park din Netanya. În timpul raidului asupra casei în care locuia teroristul, izbucni dinăuntru un tir intens de arme, care provocă moartea comandantului de companie al Brigăzii Golani şi îl răni grav pe Buchris. Soldaţii Brigăzii Golani pătrunseră în casă şi îi uciseră pe Hadiri şi pe un alt terorist.

Pe 8 aprilie, în jurul orei 7 dimineaţa, zeci de palestinieni ieşiră brusc dintr-una dintre casele din Qasbah cu mâinile în sus. Teroriştii începuseră să se predea. Din oră în oră soseau rapoarte potrivit cărora se predau şi alte grupuri; până după-amiaza, fură propuse mai multe înţelegeri de predare prin intermediul Agenţiei Shin Bet şi a Administraţiei Civile, autoritatea israeliană din Cisiordania. În aceeaşi seară, până la ora 6.30, părăsiră casele din Qasbah-ul Nablusului şi ultimele persoane înarmate, care ieşeau cu mâinile în sus, fluturând steaguri albe improvizate în semn că se predau. După 72 de ore de lupte, confruntarea încetă, 70 de terorişti fiind ucişi, iar sute – arestaţi.

Însă lupta considerată drept cea mai reprezentativă pentru Operaţiunea Scutul defensiv a avut loc la Jenin şi a rămas în memoria tuturor pentru numărul mare de pierderi – 23 de morţi şi 75 de răniţi – şi pentru că palestinienii au susţinut că ar fi fost un masacru săvârşit de FAI asupra unei tabere de refugiaţi din oraş.

Adunaţi în centrul taberei, palestinienii înarmaţi au instalat o capcană de mii de dispozitive explozive şi au provocat numeroase ambuscade pe aleile înguste ale taberei. Soldaţii israelieni pătrunseră în tabără cu ajutorul tancurilor, al elicopterelor de asalt şi al buldozerelor D9, care adunară explozibilul şi deschiseră uşile care aveau mecanisme explozive-capcană. Avansau încet, pentru că

lunetiştii palestinieni trăgeau asupra trupelor împiedicându-le înaintarea.

În cea de-a şaptea zi de atac, un grup de rezervişti din cadrul Brigăzii Nachson fu prins într-o ambuscadă, în care fură ucişi 13 soldaţi. Camarazii acestora îi atacară pe teroriştii în încercarea de a-i salva pe răniţi, însă atacul se soldă cu noi răniţi. Ca urmare a raidului, FAI decise să schimbe tactica şi să distrugă toate casele în care se puteau ascunde teroriştii. Noua tactică prevedea ca, înainte de intervenţia buldozerelor, să se dea un avertisment luptătorilor palestinieni înarmaţi de a se preda, o metodă care îi convinse pe mulţi, printre care şi mulţi teroriştii cu experienţă, să se predea. Mahmoud Toableh, membru de rang înalt al Jihadului Islamic, fu ucis după ce refuză să se predea, un buldozer D9 dărâmând peste el zidul casei în care se ascundea.

În timpul luptei se răspândi un zvon potrivit căruia FAI săvârşise un masacru în tabăra de refugiaţi de la Jenin; palestinienii menţionară chiar că fuseseră ucise 3.000 de persoane. Presa internaţională luă de bună afirmaţia palestinienilor, fără a o pune la îndoială, pentru ca ulterior să sosească la locul faptei o comisie a ONU şi să constate că numărul decedaţilor fusese de numai 56. FAI declară că majoritatea palestinienilor ucişi erau teroriştii înarmaţi. Este posibil ca răspândirea zvonurilor în lumea întreagă să se datoreze faptului că tabăra era complet izolată.

Oraşul Betleem a fost atacat de brigada israeliană de rezervişti. Imediat ce intrară în Betleem, trupele luară ostatici zeci de persoane căutate, preluând repede controlul asupra vechiului oraş. Însă, circa 40 de teroriştii se baricadară în Biserica Naşterii Domnului. Conştient fiind de semnificaţia aparte a locului, FAI trimise unitatea de trupe speciale Shaldag ca să blocheze intrarea teroriştilor în biserică. Însă Forţele Aeriene întârziară să aducă soldaţii, astfel că zeci de teroriştii reuşiră să pătrundă în biserică, siguri fiind că efectivele israeliene nu aveau să intre acolo sau să îi aresteze.

Bărbaţii înarmaţi erau conduşi de colonelul Abdallah

Daoud, şeful serviciilor de informaţii din Nablus, care luă prizonieri 46 de preoţi, care se aflau în biserică, şi circa 200 de civili, printre care şi copii. Timp de 34 de zile, FAI impuse o blocadă asupra bisericii, întrerupând aprovizionarea cu mâncare şi apă ca să îi determine pe teroriştii căutaţi să cedeze. Vaticanul atrase atenţia Israelului să nu provoace stricăciuni bisericii.

Pe 10 mai 2002, blocada încetă, după ce Israelul fu de acord cu expulzarea în şase state europene a 13 dintre persoanele căutate, precum şi trimiterea altora 26 în Gaza. În timpul blocadei au fost ucişi şase palestinieni, iar Israelul a pus mâna pe documente care demonstrau că locuitorii Betleemului, în special creştinii, fuseseră hărţuiţi de oameni înarmaţi ai brigăzilor Tanzim şi Martirii Al Aqsa.

Pe parcursul Operaţiunii Scutul defensiv, au fost ocupate cinci dintre cele şase oraşe palestiniene din Cisiordania. Într-un interval scurt de timp şi cu preţul morţii a 34 de soldaţi, Israelul a reuşit să pună capăt unui val de teroare, provocând mari pagube Autorităţii Palestiniene, izolându-l pe Arafat, capturând un mare număr de persoane căutate şi descoperind cantităţi uriaşe de materiale explozive şi de arme.

Aviv Kochavi, comandant al brigăzii de paraşutişti şi viitor director al Serviciilor de Informaţii Militare *y y*

Bătălia de la Qasbah s-a terminat exact în Ziua Comemorării Holocaustului. Toată brigada era împrăştiată prin Qasbah şi prin restul Nablusului, după o serie întreagă de lupte crâncene şi o victorie împotriva luptătorilor înarmaţi. Am hotărât să nu renunţăm şi să marcăm această zi importantă. Am instalat un sistem de comunicaţie şi difuzoare şi am deschis radioul chiar în momentul semnalului comemorativ al sirenei, care răsuna în toată zona. La numai câteva ore de la sfârşitul luptei, toţi soldaţii brigăzii de paraşutişti ţinură un moment de reculegere în memoria victimelor.

A fost un moment foarte emoţionant şi mi-a rămas în memorie din două motive: mai întâi, pentru că am demonstrat – pe fundalul atât de adecvat al Zilei

Comemorării Holocaustului – că nu există niciun loc în care să nu ne ducem ca să combatem terorismul şi să îi apărăm pe cetăţenii Israelului. Şi, în al doilea rând, implementând tactici inovatoare şi sofisticate, am dovedit că este posibil să ne luptăm într-un mod hotărât, profesionist şi, totodată, etic, în ciuda faptului că ne confruntăm cu numeroşi terorişti într-un loc aglomerat şi plin de clădiri. Brigada mea a ucis peste 70 de terorişti şi a rănit şi capturat sute.

Bătălia s-a finalizat cu predarea teroriştilor: după ce i-am înghesuit şi i-am înconjurat din toate părţile, liderul acestora l-a chemat pe reprezentantul Coordonării Districtuale, care se afla cu mine la postul de comandă, şi i-a cerut să organizeze predarea sa şi a 300 dintre oamenii săi. Am convenit condiţiile, iar teroriştii s-au prezentat la locul stabilit, unde şi-au predat armele şi au fost arestaţi.

Yitzhak (Jerry) Gershon, comandant al Diviziei Cisiordania şi viitor comandant al frontului intern

Când am preluat funcţia de comandant al Diviziei Cisiordania, s-a declanşat un război extraordinar împotriva terorii în Iudeea şi Samaria. FAI se lupta cu teroriştii de zece luni, însă, din diverse motive, situaţia nu părea bună. Simţeam că puseseră pe umerii mei sarcina grea de a asigura securitatea şi mi-am dat seama că eu şi efectivele din subordinea mea trebuia să schimbăm situaţia. Am schimbat tactica de operare şi am condus sute de operaţiuni speciale, dintre care unele în tabere de refugiaţi.

Schimbarea se simţi pe teren şi conduse la succese semnificative. Tot mai mulţi comandanţi şi factori de decizie din conducerea armatei au ajuns la concluzia raţională că era obligaţia noastră să decidem soarta acestui război care ne fusese impus.

Când a fost autorizată Operaţiunea Scutul defensiv, ne-au fost încredinţate două operaţiuni extrem de delicate: Ramallah şi Nablus. Ramallah reprezenta sediul şi centrul puterii lui Arafat şi al Autorităţii Palestiniene; Nablus era capitala terorii. Tipul operaţiunilor semăna cu activitatea

intensă care precedase Scutul defensiv, necesitând iniţiativă şi agresivitate, hotărâre şi creativitate.

Operaţiunea sublinia inteligenta integrare a tuturor componentelor forţei militare, alături de strânsa colaborare cu Shin Bet, Serviciul de Siguranţă Internă.

Scutul defensiv a marcat, atât din punct de vedere fizic, cât şi psihologic, un moment decisiv în lupta împotriva terorismului palestinian din Iudeea şi Samaria.

În anul 2005, *premierul Ariel Sharon decide, în mod unilateral să se retragă din Fâşia Gaza*. Sunt *evacuate aşezările evreieşti*, iar *locuitorii acestora sunt nevoiţi să îşi părăsească locuinţele şi să îşi caute alte case în Israel FAI îşi retrage toate efectivele din Fâşie*. *Conducerea Israelului speră ca Gaza, acum pe deplin independentă, să depună toate eforturile ca să îşi dezvolte economia şi să îşi construiască o societate liberă şi prosperă, însă, se întâmplă exact opusul. Organizaţia teroristă Hamas preia puterea în Gaza şi o transformă într-o bază de neîncetate atacuri sângeroase împotriva populaţiei civile israeliene*.

Capitolul 25

Poveste fără de sfârşit

din Gaza – 2008, 2012, 2014

Plumb topit, 2008

Pe 27 decembrie 2008, la ora 11.30 dimineaţa, câteva avioane F-15 se năpustiră asupra a zeci de ţinte din întreaga Fâşie Gaza. Avionul din faţă îşi lansă rachetele asupra marelui complex guvernamental Arafat City, din centrul Fâşiei Gaza. Atacul avea drept ţintă ceremonia de absolvire a cadeţilor de poliţie, dintre care majoritatea erau membri ai detaşamentelor morţii ale Hamasului, denumite „Izz al-Din al-Qassam”. Celelalte avioane şi câteva elicoptere lansară bombardamente masive asupra a aproximativ 100 de ţinte aparţinând Hamasului, de-a lungul Fâşiei Gaza. În doar câteva minute, acestea aruncară în aer posturi de comandă, fabrici de armament, lansatoare subterane de rachete şi proiectile, precum şi spaţii de antrenament ale organizaţiei, începuse

Operaţiunea Plumb topit.

Prima rundă de bombardamente a luat prin surprindere Hamasul, care era complet descoperit şi nepregătit. Fură ucişi 155 de terorişti, dintre care 89 se aflau la ceremonia de absolvire a academiei de poliţie.

Pe măsură ce campania continuă, Forţele Aeriene atacară 40 de tuneluri din Coridorul Philadelphi (o fâşie îngustă de-a lungul graniţei dintre Gaza şi Egipt) cu bombe menite să arunce în aer buncărele, pentru a pune astfel capăt contrabandei cu arme din Egipt. Fură, de asemenea, aruncate în aer ţinte strategice în scopul subminării conducerii Hamasului: birouri guvernamentale, studiouri de televiziune, închisoarea centrală, clădirea serviciului general de informaţii, primăria oraşului Beit Hanoun, Universitatea Islamică şi multe altele.

— A fost folosit un număr mare de avioane, într-o zonă mică, în scopul atacării clădirilor din locurile foarte aglomerate, cu riscul ca orice foc tras greşit să nimerească într-o şcoală sau grădiniţă, i-a declarat fostul general de brigadă al Forţelor Aeriene, Ran Pecker, ziaristului Amir Bouhbout. Precizia acestora a fost uimitoare, execuţia – perfectă. Nu cred să existe în lume alte Forţe Aeriene în stare să realizeze astfel de atacuri cu un asemenea grad de precizie.

Guvernul israelian, condus de Ehud Olmerţ, a decis să lanseze Plumb topit ca urmare a unui îndelungat şi amplu bombardament cu mii de rachete Qassam asupra oraşelor mari şi mici din apropierea Fâşiei Gaza. Timp de mai multe luni, locuitorii din zonă trăiseră cu frică, fiind nevoiţi să doarmă în camere securizate şi în adăposturi. Era o situaţie absurdă; nicio altă naţie de pe Pământ n-ar fi acceptat ca populaţia sa civilă să fie supusă la atacuri zilnice cu rachete. Încetarea focului, la care se ajunsese cu mediere egipteană, în iunie 2008, eşuase complet, iar regiunea sudică a Israelului era supusă unui adevărat război, în care palestinienii trăgeau cu rachete, iar Israelul riposta cu bombardamente ale Forţelor Aeriene şi tot aşa. Locuitorii din sud erau cei care aveau de suferit.

Obiectivul Operaţiunii Plumb topit era acela de a pune capăt atacurilor cu rachete ale palestinienilor, de a distruge capacitatea operaţională a Hamasului şi de a împiedica reînarmarea acestuia.

FAI primi aprobarea să lichideze anumite persoane şi îi elimină astfel, unul după altul, pe membrii superiori ai Hamasului şi ai Jihadului Islamic, printre aceştia numărându-se şi Said Siam, ministrul de interne al guvernului Hamas, fratele acestuia, Iyad Siam, alt oficial superior al Hamasului, precum şi Nizar Riyan, numărul trei în cadrul structurii politice a Hamasului. Riyan a murit când casa sa a fost bombardată din aer; odată cu acesta au fost ucişi alţi 18 prieteni şi rude care stăteau la el acasă, în ciuda avertismentelor Forţelor Aeriene. Clădirea în care locuia servea drept post de comandă, centru de comunicaţii, depozit de armament şi muniţie şi intrare în tunel.

Comandantul Districtului de Sud, generalul Yoav Galant, îi declară ziaristului Shmuel Haddad:

— Pe vremuri, toţi comandanţii Hamasului îşi construiau case de trei etaje, în care la parter se afla locul de depozitare a materialelor, nivelul următor servea drept post de comandă, iar familia locuia la ultimul etaj. Mulţi ani s-au gândit că FAI nu va ataca aceste clădiri datorită prezenţei familiilor. Am schimbat, însă, acest model şi am început să avertizăm familiile printr-un apel telefonic sau prin lansarea unui proiectil de avertisment, foarte mic şi inofensiv, „ca un ciocănit în acoperiş” Urmează bombardarea clădirii şi n-are decât să-şi bată capul teroristul Hamasului după aceea că a rămas şi fără postul de comandă, şi fără casă pentru familia sa.

Pe 3 ianuarie, FAI a lansat a doua fază a operaţiunii, care a constat în bombardarea cu obuze a Fâşiei Gaza şi în intrarea forţelor terestre în extremitatea sa de nord. Ofensiva avea drept scop ocuparea zonelor din care se lansau rachetele, izolarea oraşului Gaza de restul Fâşiei şi creşterea pagubelor provocate de FAI Hamasului, în special în punctele în care Forţele Aeriene nu aveau niciun

avantaj – precum fabrici de armament, tuneluri, buncăre şi posturi de comandă subterane. 10.000 de rezervişti luptară alături de 20.000 de soldaţi activi.

Efectivele luptară iniţial în zona construită, confruntându-se cu ambuscade, atentate sinucigaşe şi case cu dispozitive explozive-capcană. Fu o luptă din casă în casă şi, uneori, o luptă corp la corp. Casele destinate activităţilor teroriste fură dărâmate; circa 600 de case fură distruse în timpul luptei.

Ofensiva Israelului din Gaza începu când Brigăzile Golani, Givati şi cele de paraşutişti pătrunseră în Fâşie din diverse direcţii neaşteptate. Tancuri Merkava, aparţinând Brigăzii de artilerie 188 „Fulgerul”, care apărase înălţimile Golan în timpul Războiului de Yom Kippur, blocară trecerea dinspre Rafiah şi Khan-Younis către oraşul Gaza, întrerupând astfel furnizarea de arme către Hamas. Brigada 401, poreclită „Drumuri de oţel”, crea o zonă-tampon în centrul fâşiei, lângă fosta aşezare Netzarim. Geniştii FAI, care foloseau adesea mini-roboţi, neutralizară

Plumb topit – luptători la porţile oraşului Gaza. (Neil Cohen, purtătorul de cuvânt afLAI)

explozibili şi dispozitive-capcană. Prioritatea principală a misiunii a fost salvarea vieţii soldaţilor; drept urmare, depuseră eforturi uriaşe pentru a preveni riscuri

inutile, chiar şi cu preţul vătămării civililor.

„Intrarea în Gaza s-a desfăşurat relativ repede", a spus un ofiţer superior după luptă. „Simţeam că Hamasul este în stare de şoc, ceea ce le-a diminuat semnificativ capacitatea de apărare. Casele se aflau foarte aproape una de alta, o parte dintre ele fiind prevăzute cu dispozitive explozive de tip capcană. De asemenea, erau pregătite motociclete pentru răpiri. Aproape din oră în oră, un sinucigaş cu bombă – fie bărbat, fie femeie – încerca să vină în fugă la noi ca să detoneze o centură explozivă. În casele prevăzute cu dispozitive explozive de tip capcană, am găsit puţuri care duceau la tuneluri destinate răpirii soldaţilor…"

Pe 6 ianuarie, palestinienii au susţinut că un obuz al FAI provocase moartea a 30 de persoane adăpostite la Şcoala al-Fahoura, un obiectiv condus de UNRWA (Agenţia ONU de Ajutorare a Palestinienilor Refugiaţi din Orientul Apropiat). Bombardamentul vizase curtea şcolii, de unde fusese lansată o rachetă împotriva Israelului; drept răspuns, FAI trăsese trei obuze. Dintre acestea, două loviră curtea şcolii, ucigând doi terorişti în acţiune, iar al treilea nimeri şcoala de alături, care se afla la o distanţă de 27 de metri. Însă, o anchetă efectuată de ziarul canadian *Globe and Mail* demonstră faptul că, în ciuda rapoartelor palestiniene, nu 30, ci doar trei persoane fuseseră ucise de obuze în momentul în care ieşiseră din clădire.

Capacitatea Hamasului de a face faţă operaţiunii FAI fu mai slabă decât se aşteptaseră israelienii. Palestinienii intensificară focurile de rachete de pe teritoriul israelian; pe durata Operaţiunii Plumb topit, au fost lansate 730 de rachete în Israel, printre care şi unele cu rază lungă de acţiune de tip „Grad", care ajunseră în Ashdod, Ashkelon, Yavne şi Beersheva.

Hamasul trase de nenumărate ori din casele civililor, neezitând să pună în pericol vieţile acestora. Un ofiţer al FAI găsi un document care cuprindea planul de luptă al Hamasului, inclusiv trimiterea de echipe ale terorii lângă o moschee, amplasarea de dispozitive explozive improvizate

într-o zonă dens populată şi chiar şi amplasarea de dispozitive explozive de tip capcană în şcoli şi la grădina zoologică. Yuval Diskin, pe atunci şeful Shin Betului, serviciul de securitate internă al Israelului, le-a declarat ziariştilor:

— O mare parte dintre activişti se ascund în spitale, unii la Shifa, alţii în maternităţi. Câţiva se plimbă îmbrăcaţi în uniforme de doctori şi de asistente.

Directorul spitalului neagă ferm declaraţia respectivă.

Un incident care a rămas în conştiinţa publică fu moartea celor trei fiice ale lui Izzeldin Abuelaish, un doctor palestinian care lucrase ani de zile în spitalele din Israel. Două proiectile de tanc ale FAI loviseră casa acestuia din Jabalia, ucigându-le pe cele trei fete şi rănind-o pe alta. În momentul atacului, dr. Abuelaish vorbea la telefon cu reporterul Canalului TV 10, Shlomi Eldar. Plângând isteric, acesta îl imploră pe ziarist, care îi era prieten, să îi ceară FAI să înceteze să tragă asupra casei sale. Ulterior, FAI avea să susţină că atacase casa din cauză că fusese deschis focul de acolo.

După 22 de zile de lupte, premierul Olmerţ întrerupse operaţiunea, neautorizând a treia fază propusă de generalul Galant – izolarea Fâşiei Gaza de Sinai. Olmerţ declară încetarea unilaterală a focului:

— A fost o lovitură grea dată capacităţii militare a Hamasului şi a infrastructurii de control. Prezenta campanie a demonstrat o dată în plus puterea Israelului şi capacitatea acestuia de a-şi demoraliza inamicii.

Din rândurile israelienilor fuseseră ucise 13 persoane, dintre care 10 soldaţi. Potrivit estimărilor FAI, au fost ucişi 1166 palestinieni, dintre care 709 membri ai Hamasului. Palestinienii au numărat că avuseseră 1417 morţi. 4.000 de locuinţe au fost complet distruse, precum şi 48 de clădiri publice şi guvernamentale.

Operaţiunea Plumb topit a afectat foarte grav imaginea internaţională a Israelului. Pe 15 septembrie 2009, Richard Goldstone, fost judecător sud-african desemnat raportor de Consiliul ONU pentru Drepturile

Omului, a depus la ONU un raport incendiar, în care prezenta Israelul drept vinovat de crime de război şi de „crime împotriva umanităţii”.

Însă, în aprilie 2011, Goldstone îşi făcea *mea culpa* într-un articol din *Washington Post*, recunoscând că raportul său nu fusese exact. „Dacă aş fi ştiut atunci ce ştiu acum”, scria acesta, „Raportul Goldstone ar fi fost un document cu totul diferit”.

Yoav Galant, şef al Comandamentului de Sud al Israelului

Am demarat operaţiunea ca să lovim Hamasul, să îl destabilizăm şi să îl determinăm să înceteze tirurile de rachete pentru o perioadă îndelungată de timp. De asemenea importantă, după părerea mea, era necesitatea de a-i întipări în minte ideea că avea să plătească un preţ ridicat pentru faptul că ataca cetăţenii şi suveranitatea

Israelului. Hamasul a fost luat prin surprindere, în momentul atacului, de intensitatea acestuia, de faptul că pătrunseseră pe teritoriul său atât de multe efective terestre, precum şi de sincronizarea şi de viteza cu care s-a desfăşurat retragerea.

Pentru prima dată, FAI a atacat Hamasul într-o manieră atât de complexă. Atacul s-a desfăşurat organizat, coerent şi intens, fiind lansate mii de bombe asupra a sute de obiective, printre care s-au numărat posturi de comandă, depozite secrete de arme, tuneluri, buncăre şi birouri ale autorităţilor. Manevrele de la sol au fost efectuate de efective ale batalioanelor întărite şi tot timpul, pe teritoriul Fâşiei, s-a aflat un număr 7.000 de luptători. FAI a reuşit să coordoneze îndeaproape serviciile de informaţii şi forţele aeriene, navale şi terestre.

După două săptămâni de la declanşarea operaţiunii, i-am recomandat şefului de stat-major să desfăşurăm şi a treia fază a planului iniţial: să izolăm Fâşia Gaza de Sinai, încercuind şi ocupând aşezarea Rafiah. Această acţiune ar fi avut drept rezultat întreruperea reţelei folosite pentru contrabanda cu arme, terorişti sinucigaşi şi altele. Însă

planul nu a fost aprobat din cauză că ar fi putut produce pierderi grele.

Patru ani mai târziu…

Pilonul apărării, 2012

Semnalul electronic lumină sistemul de navigaţie al dronei care, potrivit publicaţiei *London Sunday Times*, se învârtea deasupra moscheilor şi a taberelor de refugiaţi din Gaza. Drona se năpusti asupra centrului oraşului Gaza. Camerele acesteia scanară străzile, concentrându-se asupra unei Kia argintii care transporta un dispozitiv de detectare şi care traversă o intersecţie, intrând pe strada Omar al-Mukhtar.

Pasagerul maşinii Kia era Ahmed Jabari, şeful statului-major al Hamasului. Devenise comandantul formaţiunii militare a Hamasului în 2003, după ce predecesorul său, Mohammed Deif, fusese grav rănit într-un atac al Forţelor Aeriene Israeliene. Membru al clanului din Hebron, Jabari fusese închis în Israel timp de 13 ani din cauza activităţii sale teroriste. Când fu eliberat în 1995, deveni un personaj-cheie al Hamasului, coordonând relaţiile internaţionale ale organizaţiei, strângerea de fonduri, precum şi organizarea de atacuri teroriste. În calitate de şef al statului-major militar al Hamasului, supraveghea producţia de arme, modul în care erau folosite obuzele şi rachetele, contrabanda cu arme, precum şi alte activităţi militare şi ale serviciilor de informaţii. Jabari condusese zeci de operaţiuni teroriste împotriva cetăţenilor israelieni, precum şi lansările de rachete Qassam pe teritoriul israelian; era răspunzător de răpirea lui Gilad Shalit şi semnase înţelegerea de eliberare a acestuia.

În vârstă de 52 de ani, Jabari era considerat de către FAI extrem de periculos. Era conştient de asta şi, astfel, îşi lua cu meticulozitate măsuri de siguranţă. Potrivit unor surse străine, acesta susţinea că nu spune nimănui unde doarme noaptea sau ce vehicule urmează să folosească; uneori chiar se deghiza purtând haine femeieşti. În ultimele 24 de ore, fusese urmărit îndeaproape cu ajutorul

agenţilor Shabak; rapoartele acestora dezvăluiră faptul că Jabari îşi petrecuse noaptea într-o anumită casă din Gaza, parcându-şi maşina în faţa acesteia. Deasupra casei se afla la pândă o dronă de supraveghere care aparţinea Escadronului 100 al Forţelor Aeriene. Şi, astfel, pe 14 noiembrie, la ora 3.45 după-amiaza, un director de operaţiuni al Shabak-ului din Tel Aviv primi un telefon important din Gaza: în trei minute, una dintre cele câteva maşini ale lui Jabari urma să plece dintr-un anumit loc din Gaza. Agentul Shabak-ului adăugă că avea să revină cu noi informaţii în 30 de secunde.

Fără să piardă nicio clipă, agentul din Tel Aviv îl informă pe şeful Shabak-ului, Yoram Cohen, care îi sună, la rândul său, pe şeful statului-major al FAI, Benny Gantz, şi pe premierul Benyamin Netanyahu. Primi imediat aprobarea – o asemenea ocazie neaşteptată impunea o reacţie rapidă. Când veni şi confirmarea, 30 de secunde mai târziu, de pe strada al-Mukhtar, Amir Eshel, şeful Forţelor Aeriene, se afla în camera de comandă de la sediul din Tel Aviv, unde citea şi aştepta. Drona Forţelor Aeriene se apropia de maşina lui Jabari. La ora 3.55, Eshel dădu ordinul:

— Omorâţi-l pe nenorocit!

Sistemele dronei ţintiră maşina argintie marca Kia. Un semnal electronic activă sistemul de tragere al dronei. Din fuzelaj porniră două proiectile, care căzură pe maşină. O explozie uriaşă răsună de-a lungul străzii cu două benzi, iar maşina dispăru într-un nor de foc. Când fumul dispăru, trecătorii traseră din caroserie cadavrele lui Ahmed Jabari şi al celuilalt pasager, Raed al-Atar, comandant al diviziei de sud a Hamasului. Mii de locuitori din Gaza se îndreptară spre locul faptei, strigând chemări la răzbunare.

Şi astfel, în 14 noiembrie 2012, la ora 4 după-amiaza, se declanşă Operaţiunea Pilonul apărării. Lucrurile începură să ia amploare la frontiera din Gaza cu o săptămână înainte, când câteva ambuscade de la graniţă culminară cu un bombardament intens cu rachete şi obuze

declanşat de Hamas, rachetele lovind comunităţile israeliene din apropiere de Gaza, precum şi oraşele mai mari Ashkelon şi Ashdod. Israelul nu mai putea tolera

Pilonul apărării – din nou în Gaza. (Gil Nehushtan, Arhiva *Yedioth Ahronoth*)

asemenea atacuri, care se înmulţiseră în ultimele luni. Hamasul încălcase intenţionat prevederile acordului de încetare a focului cu Israelul, la care ajunseseră în urma Operaţiunii Plumb topit. O dată în plus, FAI trebuia să îi dea o lovitură de graţie Hamasului ca să restabilească liniştea şi pacea.

Asasinarea lui Jabari avea să fie doar începutul, care marca declanşarea operaţiunii şi care fusese decis doar cu o zi înainte de cabinetul israelian – cercul intern al liderilor politici, în frunte cu Netanyahu. Printre aceştia se număra ministrul apărării, Ehud Barak, ministrul de externe, Avigdor Lieberman, şi ministrul de interne, Avi Dichter. Decizia respectivă fusese ascunsă în spatele unor declaraţii conciliatoare legate de Gaza făcute de premier şi de ministrul apărării, în cursul vizitei acestora la graniţa de nord a Israelului. Această minciună a constituit probabil motivul pentru care Jabari, în mod normal atât de preocupat de propria siguranţă, s-a simţit extrem de încrezător în acea zi, greşeală care l-a costat viaţa.

Misiunea le-a fost încredinţată aproape exclusiv Forţelor Aeriene. Israelul a învăţat din greşelile făcute cu ocazia Operaţiunii Plumb topit, care i-a atras o serie de

critici din întreaga lume din cauza victimelor provocate în rândurile civililor palestinieni. De data aceasta, Israelul organiză o operaţie chirurgicală, menită să îi atace pe teroriştii şi instalaţiile acestora, dar să cruţe, pe cât posibil, vieţile civililor. La câteva minute de la asasinarea lui Jabari, un prim val de avioane ale Forţelor Aeriene se năpusti asupra Gâzei, atacând taberele de antrenamente din nord, precum şi depozite şi terenuri de lansare care adăposteau rachete cu rază lungă de acţiune, de tipul Fajar 5, care puteau să străbată 75 de kilometri şi să lovească Tel Avivul şi Ierusalimul. Aceasta fu o impresionantă realizare militară şi a serviciilor de informaţii, reducând în mod drastic capacitatea Hamasului de a trage cu rachete în centre populate importante şi punând capăt anilor de intense eforturi secrete făcute de organizaţie în scopul contrabandei cu arme şi producerii acestora. Până la sfârşitul primei zile, fu eliminată aproape în întregime capacitatea strategică cu rază lungă de acţiune a Hamasului. Însă, după ce îşi reveni din starea iniţială de şoc, Hamasul ripostă în forţă, lansând peste 60 de rachete asupra oraşelor israeliene din sud. Drept răspuns, Israelul activă numaidecât Domul de Fier, noul său sistem de interceptare a rachetelor, doborând 24 dintre acestea.

Până seara, populaţia civilă israeliană îşi dădu seama că nu era vorba despre o acţiune izolată, ci despre una care putea să dureze câteva zile. În cea de-a doua zi de campanie, Hamasul şi Jihadul Islamic reîncepură să tragă asupra oraşelor din Gaza, lansând rachete şi asupra câtorva oraşe din Negev şi, pentru prima dată, asupra Tel Avivului şi a Ierusalimului. În Tel Aviv, sunetul sirenelor se făcu auzit pentru prima oară de la Primul Război din Golf, din 1991. Însă atacul cel mai dur şi cel mai dureros avu loc în Kiryat Malachi.

La ora 9.52 dimineaţa, o rachetă Grad lovi o clădire de locuinţe ucigând trei persoane şi rănind şase, printre care şi doi copii.

— În momentul în care a sunat sirena, povestea un

vecin, am fugit pe casa scării. După câteva minute am auzit o explozie uriaşă în clădire, am auzit ţipete de la etajul de sus, după care l-am văzut pe vecin coborând cu două fete rănite… Vecinul care a fost ucis se aflase pe balcon încercând să fotografieze atacul cu rachete. A fost lovit din plin…

Numai câteva din sutele de rachete lansate asupra Israelului şi-au atins ţintele, provocând însă mari pagube şi traume. Cu toate acestea, civilii israelieni reacţionară cu stoicism, fără să intre în panică şi susţinând operaţiunea, indiferent de opiniile politice şi convingerile sociale.

Până la 15 noiembrie, Forţele Aeriene aruncaseră în aer 450 de obiective, printre care 70 de locaţii subterane de lansare a rachetelor. Dar, în acelaşi interval, fuseseră lansate împotriva Israelului peste 300 de rachete şi obuze. Liderii Hamasului, ai Egiptului şi ai Turciei fierbeau fiind porniţi împotriva Israelului, însă lumea fu de partea acestuia. Conducerea Uniunii Europene şi alţii îşi exprimară susţinerea fără echivoc faţă de dreptul Israelului de a se apăra; cel mai hotărât în acest sens s-a arătat preşedintele Statelor Unite, Barack Obama, care a luat partea Israelului, denunţându-i pe teroriştii Hamasului şi ai Jihadului

Islamic. Fiind foarte presat de către Obama, preşedintele Morsi al Egiptului îşi schimbă atitudinea, încetând atacurile împotriva Israelului şi depunând eforturi febrile pentru ajungerea la un acord de încetare a focului. Dar, între timp, lupta continuă. Zi de zi navele şi aeronavele bombardau centrii nervoşi ai Hamasului din Gaza şi, zi de zi, Hamasul şi Jihadul Islamic aruncau sute de rachete asupra oraşelor israeliene.

Însă FAI îşi impuse multe restricţii în privinţa modului de ripostă.

— În fiecare zi, mă trezeam cu dileme legate de operaţiune, avea să declare generalul Tal Russo, comandantul Districtului de Sud. De exemplu, am primit informaţii secrete potrivit cărora un anumit comandant din cadrul Hamasului s-ar fi aflat acasă la el şi trebuia să

decidem dacă să îl atacăm sau nu. Am hotărât să nu acţionăm ca să nu ucidem oameni care nu aveau nicio legătură cu lupta. Vieţile multor comandanţi ai Hamasului şi ai Jihadului Islamic au fost cruţate datorită sensibilităţii FAI şi a precauţiei acestuia de a nu face rău unor oameni nevinovaţi.

Premierul egiptean, Hisham Kandil, sosi în Fâşia Gaza, iar Israelul încetă focul în timpul şederii acestuia. La plecarea sa, teroriştii lansară două rachete spre Tel Aviv şi una spre Ierusalim, toate fiind interceptate sau căzând pe terenuri virane. Forţele Aeriene atacară tuneluri prin care se făcea contrabandă, clădiri oficiale, posturi de televiziune, poduri, Banca Islamică, precum şi conducte care duceau gaz şi petrol în Fâşia Gaza. Aeronavele Forţelor Aeriene loviră biroul premierului Hamasului, Ismail Haniyeh. Acesta nu se afla acolo, bineînţeles; se ascundea în subsolul clădirii împreună cu colegii săi, în timp ce oamenii lor plăteau cu viaţa preţul sângeros al incursiunii în Israel.

O a cincea baterie Domul de fier fu amplasată în Tel Aviv şi, în numai o oră, doborî o rachetă. Emirul Qatarului, premierul Turciei şi conducători ai Hamasului şi ai Jihadului Islamic se adunară neîntârziat la Cairo pentru a purta discuţii cu Egiptul privind restabilirea păcii. Israelul îl trimise în secret pe şeful Mossadului, Tamir Pardo.

Cu toate acestea, Gaza continuă luptă. Pe 20 noiembrie, probabil cea mai grea zi de lupte, fură trase salve intense de rachete din Fâşia Gaza. În ciuda succesului înregistrat de Domul de Fier, o casă din Beersheva fu lovită de rachete şi de obuze, iar trei soldaţi fură ucişi în zona Eshkol. În Rishon Lezion, o rachetă distruse cele trei etaje superioare ale unui bloc de locuinţe, dar fură doar uşor rănite trei persoane.

A doua zi dimineaţă, după ce Egiptul analiză situaţia foarte serios, se ajunse la un acord de încetare a focului, potrivit căruia palestinienii se angajau să înceteze orice operaţiuni ostile, iar Israelul – să pună capăt atacurilor Forţelor Aeriene.

Muriseră în total 120 de palestinieni, dintre care majoritatea erau luptători înarmaţi. Se trăseseră circa 1.500 de rachete împotriva Israelului, dintre care 413 fuseseră interceptate de Domul de Fier.

Operaţiunea Pilonul apărării se terminase, dar fără să aibă un rezultat decisiv. Israelul dăduse, însă, o lovitură de graţie Hamasului şi Jihadului Islamic, distrugând rachete şi lansatoare de rachete şi eliminând oficiali superiori ai Hamasului, printre care şi pe liderul structurii sale militare. Însă Hamasul şi Jihadul Islamic nu fuseseră distruse şi continuară să tragă tiruri de rachete până la acordul de încetare a focului. În câteva oraşe israeliene din sud, avură loc câteva demonstraţii spontane, oamenii cerând ca guvernul să continue operaţiunea. Protestatarii şi susţinătorii acestora insistau că acordul de încetare a focului era fragil şi de scurtă durată şi că, în curând, Israelul va fi nevoit să declanşeze o campanie de mai mare anvergură împotriva teroriştilor din Gaza.

Protestatarii avuseseră dreptate. După aproape 20 de luni, Israelul se afla din nou în prag de război.

Limita de protecţie, 2014

Poliţistul care primi apelul în noaptea de 12 iunie 2014 nu îl luă în serios considerându-l o farsă. Abia mai târziu, când sună un tată îngrijorat, şi-a dat seama că trei adolescenţi – Eyal Iftach (19 ani), Gilad Shaar (16 ani) şi Naftali Frenkel (16 ani) – studenţi la *ieşiva* din comuna Etzion, dispăruseră în timp ce făceau autostopul în drum spre casă. Unul dintre aceştia îşi folosise telefonul mobil, însă apelul îi fusese întrerupt. La scurt timp după aceea, poliţia descoperi o maşină arsă în apropierea satului Dura Arab, la vest de Hebron. Era evident că băieţii fuseseră răpiţi şi că maşina cu care fuseseră luaţi fusese incendiată, iar teroriştii şi ostaticii plecaseră cu alt vehicul.

Se declanşă o căutare de proporţii în Cisiordania. La scurt timp, agenţi de încredere din cadrul societăţii palestiniene raportară că băieţii fuseseră răpiţi de către terorişti ai Hamasului; FAI începu să aresteze susţinători cunoscuţi ai Hamasului din toată Cisiordania. Fură trimişi

mii de soldaţi israelieni în oraşe, sate, pe câmpuri, în livezi şi în toate locurile în care ostaticii ar fi putut să fie ascunşi sau îngropaţi.

Întreaga naţiune urmări cu răsuflarea tăiată căutarea dispăruţilor. Misiunea FAI fu numită „Shuvu Achim” – „Veniţi înapoi, fraţilor”. Cele trei mame disperate îi implorară la radio şi la televizor pe răpitori să le elibereze fiii. Se duseră chiar şi la o şedinţă a Consiliului ONU pentru Drepturile Omului de la Geneva, un organism anti-israelian cunoscut, ai cărui membri ascultară într-o linişte de gheaţă pledoaria aprinsă a mamelor. Căutarea exasperată continuă vreme de 18 zile. Specialiştii serviciului de informaţii din cadrul FAI aflară identitatea răpitorilor: doi militanţi Hamas. Pătrunseră în peşteri, secară fântâni şi fose septice, inspectară case, arestară şi interogară sute de militanţi Hamas.

În cele din urmă, băieţii fură găsiţi într-un mormânt nu foarte adânc, aflat pe un câmp pietros, ars de soare, la nord de Hebron. Israelul era devastat de uciderea nemiloasă şi absurdă a celor trei băieţi nevinovaţi. Trei israelieni de dreapta, împinşi de o dorinţă nebunească de răzbunare, răpiră şi uciseră în mod barbar un băiat palestinian în vârstă de 16 ani, pe nume Mohammed Abu Khdeir. Chiar dacă poliţia găsi şi îi arestă pe vinovaţi, comunitatea palestiniană fu cuprinsă de o imensă furie. Mulţi palestinieni dansaseră pe străzi la aflarea veştii că cei trei băieţi israelieni fuseseră ucişi, însă acum doreau să se răzbune pentru moartea unuia de-ai lor. Reacţia cea mai radicală – şi neaşteptată – veni din Fâşia Gaza. Hamasul şi Jihadul Islamic începură să bombardeze aşezările civile şi oraşele israeliene cu zeci de rachete. Premierul Netanyahu nu voia să se confrunte cu Hamasul într-un nou val de lupte absurde. Acesta declară public:

— Liniştii îi vom răspunde cu linişte.

Însă cuvintele sale frumoase nu ajutară cu nimic. Dimpotrivă, atacurile dinspre Fâşia Gaza se intensificară. FAI ripostă, mai întâi, bombardând cu precizie obiective strategice din Gaza, reluându-şi totodată apelurile de

încetare a focului. Însă Hamasul nu se opri. Neavând încotro, Israelul concentră la graniţă efective masive de soldaţi şi de artilerie. Dar armata nu depăşi zidul de frontieră cu Gaza. Netanyahu, ministrul apărării Ayalon şi şeful statului-major Gantz fură numaidecât de acord cu propunerea de încetare a focului venită din partea Egiptului, dar Hamasul o respinse imediat.

Apoi, pe 17 iulie, într-a noua zi de conflict, cercetaşii FAI observară deodată un grup de luptători ai Hamasului, înarmaţi până-n dinţi, răsărind parcă din pământ pe teritoriul israelian, în apropierea kibuţului Sufa. Trupele speciale ale FAI traseră în ei, nimerindu-i probabil pe câţiva, însă intruşii îşi adunară morţii şi răniţii şi dispărură exact aşa cum apăruseră: intrând într-o gaură bine camuflată din pământ. Se dovedi că respectiva gaură era ieşirea unui tunel subteran având o lungime de mai bine de 1, 5 kilometri, care ducea de la punctul de intrare al Hamasului în Fâşia Gaza, trecea adânc pe sub zidul de frontieră şi ajungea aproape de porţile kibuţului.

Din octombrie 2013, fuseseră descoperite şi distruse alte două tuneluri de atac, însă acest nou tunel reprezenta o ameninţare mortală atât pentru civilii, cât şi pentru militarii din „Otef Aza” – zona din jurul Fâşiei Gaza. După discuţii lungi şi tensionate, guvernul ordonă FAI să lanseze un atac terestru în Fâşia Gaza, care să aibă drept obiectiv principal găsirea şi distrugerea tunelurilor.

Mii de soldaţi ai FAI şi zeci de tancuri trecură graniţa şi intrară la periferia oraşului Gaza, cu ajutorul artileriei şi al Forţelor

Aeriene. Avertizară populaţia civilă să evacueze anumite cartiere în care intenţionau să acţioneze; începu un exod în masă, dar, în acelaşi timp, luptătorii Hamasului ocupară zonele respective, puseră la cale ambuscade şi îngropară mine şi alte dispozitive explozive, instalând capcane la casele din care porneau tuneluri secrete. Acest fapt a generat lupte grele de stradă. În săptămânile următoare, FAI descoperi 32 de tuneluri de atac, care se întindeau pe o distanţă de sute de metri, uneori chiar pe

câţiva kilometri, din Gaza, trecând pe sub linia de frontieră şi ajungând înfricoşător de aproape de kibuţurile şi satele israeliene. Aceste tuneluri erau întărite cu ciment, dotate cu curent electric, pline cu arme, muniţie şi materiale explozive, ascunzători şi nişe, în care erau adunate uniforme şi căşti militare israeliene. Ce s-ar fi întâmplat în sudul Israelului dacă nu ar fi fost descoperite aceste tuneluri? Sute de terorişti, poate chiar mai mulţi, ar fi pătruns în ţară şi ar fi cucerit oraşe şi aşezări liniştite, măcelărind populaţia sau luând ostatici. Descoperirea din întâmplare a unui tunel condusese la o realizare răsunătoare pentru siguranţa Israelului; dar atrase şi un val de furie împotriva FAI, pentru că nu acţionase mai devreme pentru descoperirea tunelurilor.

Preţul plătit a fost foarte mare – FAI a pierdut 67 dintre cei mai buni luptători ai săi, mulţi dintre ei fiind ofiţeri care se aflau în fruntea trupelor. Populaţia civilă din Gaza fu lovită crunt: peste 1 600 de morţi, dintre care majoritatea terorişti, dar şi mulţi copii. FAI fuse criticat pentru că distrusese numeroase cartiere de locuinţe, pentru că artileria sa atacase zone dens poluate şi pentru că trăsese până şi asupra unor şcoli UNRWA care fuseseră transformate în adăposturi pentru refugiaţi. FAI susţinea că, în câteva cazuri, se deschisese foc împotriva soldaţilor săi şi că fuseseră lansate rachete împotriva Israelului din şcoli şi moschee; însă criticile, venite fie din interior, fie din exterior, nu încetară.

Era clar că o armată regulată, antrenată să lupte împotriva altor armate regulate pe câmpuri de luptă, nu era pregătită să se confrunte cu o organizaţie teroristă care se ascundea în oraşe mici şi mari. Toate operaţiunile israeliene împotriva organizaţiilor teroriste – precum Operaţiunea Litani, primul şi al doilea război din Liban, Operaţiunea Fructele mâniei, precum şi cele trei misiuni importante din Gaza – se terminaseră fără un rezultat decisiv. Pe viitor, FAI trebuia să găsească noi metode inovatoare de luptă împotriva organizaţiilor teroriste, precum Hamas, Hezbollah şi ISIS, cruţând pe cât posibil

vieţile civililor.

Operaţiunea Limita de protecţie se încheiase cu un acord de încetare a focului, la fel ca şi alte misiuni similare din trecut. Însă fuseseră respinse toate pretenţiile Hamasului, iar liderii acestuia ieşiră din buncărele subterane şi văzură imaginea devastatoare a unei înfrângeri cumplite. Victoria Israelului era clară, dar nu decisivă. Hamasului îi rămăseseră 20 – 30% din rachete, majoritatea unităţilor sale militare supravieţuiseră, iar conducerea sa era intactă. Liderii israelieni se confruntau cu furia unei naţiuni supărate de faptul că, o dată în plus, Hamasul nu primise lovitura decisivă.

Adevăratul erou al Operaţiunii Limita de protecţie fusese sistemul Domul de fier, care, în cursul celor 50 de zile de lupte, reuşise să doboare 735 de proiectile Qassam, Grad şi M-75, care fuseseră trase înspre zonele populate, fără a pune la socoteală rachetele care căzuseră pe terenuri virane. Domul de fier îşi făcuse debutul în cursul Operaţiunii Pilonul apărării, dar, de data aceasta, rezultatele fură şi mai impresionante. În timpul Limitei de protecţie, doar 224 de proiectile căzură asupra oraşelor şi satelor din Israel, ucigând cinci persoane. Pierderile relativ scăzute i-au permis FAI să îşi îndeplinească misiunea fără presiunea unei populaţii civile atacate şi însângerate. Protejându-i pe civilii israelieni, Domul de fier înclinase balanţa conflictului.

Domul de fier conţinea un radar foarte sensibil care detecta tragerea uneia sau a mai multor rachete; un computer sofisticat calcula traiectoria exactă a rachetei inamice, iar o baterie de proiectile antirachetă Tamir, activată de soldaţii FAI, intercepta racheta inamică înainte de ajungerea acesteia la ţintă şi o făcea bucăţele în înaltul cerului.

Tatăl Domului de fier era un evreu de origine marocană, Amir Peretz, un tip cârlionţat, mustăcios şi prietenos. Fost paraşutist.

Domul de fier – vedeta Operaţiunii Limita de protecţie. (Yariv Katz, Arhiva *Yedioth Ahronot*)

stătuse mai bine de un an în spital după ce fusese grav rănit, fiind ulterior primar în Shderot, un orăşel aflat la o distanţă de aproape 3, 7 kilometri de graniţa cu Gaza.

La scurt timp după numirea sa în funcţia de ministru al apărării, în 2006, Peretz a ordonat armatei – în ciuda opoziţiei vehemente a generalilor, a Ministerului Apărării, a mass-mediei, a inginerilor şi a oamenilor de ştiinţă de seamă, ca şi a unei mari părţi a clasei politice – să lanseze un proiect de apărare a Israelului de rachetele Qassam şi nu numai.

Obiecţiunile se bazau pe următoarele argumente: ameninţarea redusă cu rachete de la vremea aceea, necesitatea unor fonduri uriaşe pentru creare unui nou sistem antirachetă pe lângă proiectul comun israeliano-american „Săgeata" de interceptare a rachetelor cu rază lungă de acţiune, faptul că mulţi dintre specialişti preferau sistemul pe bază de laser „Nautilus" şi neîncrederea cinică în faptul că s-ar fi putut alege ceva bun din proiectul ministrului.

Un ziar popular, exprimând sentimentele multora, a publicat un titlu strident pe prima sa pagină:

„Domul de fier – un eşec dinainte cunoscut”.

Poate că aveau dreptate. Ministrul apărării participase la al doilea război din Liban, fusese ridiculizat în fotografii apărute în mas-media, în care încerca să urmărească manevrele FAI cu un binoclu ale cărui lentile erau acoperite… Şi, la urma urmei, era lider de sindicat, politician, nu era general, deci, ce ştia el despre chestiunile militare?

Asta se întâmpla în 2007. Dar, în 2012, în timpul şi după Operaţiunea Limita de protecţie, mass-media şi liderii israelieni se întreceau în a-l copleşi pe Peretz cu laude, complimente şi mesaje de recunoştinţă pentru faptul că reuşise de unul singur să transforme Domul de fier în realitate şi să facă dintr-un mic sistem de interceptare un lucru care le schimbase soarta. Miile de rachete care se aflau încă în posesia Hamasului deveniseră brusc depăşite.

În timpul Operaţiunii Limita de protecţie, industria militară israeliană puse la dispoziţia armatei Bateria 9 Domul de fier.

— Cu 13 baterii o să fim în stare să ne protejăm pe deplin toate oraşele şi zonele populate; când o să avem 24 de baterii, tot teritoriul Israelului va fi în siguranţă, le-a spus Peretz autorilor cărţii de faţă.

Generalul Gabi Ashkenazi, fost şef al statului-major, care se opusese cu înverşunare proiectului (însă pe care îl dusese la îndeplinire cu conştiinciozitate), spuse în glumă:

— Cu sau fără binoclu, Amir Peretz a văzut mai departe decât noi toţi.

Pe 23 septembrie, la trei săptămâni de la încetarea focului, trupele speciale israeliene îi găsiră pe cei doi terorişti Hamas care îi uciseseră pe cei trei adolescenţi pe 17 iunie, deschizând astfel cercul vicios al violenţei. Amar Abu Aisha şi Marwan Kawasmeh fură ucişi în timpul unui schimb de focuri din Hebron.

Amir Peretz, fost ministru al apărării

La o lună după ce mi-am preluat funcţia, i-am convocat pe membrii statului-major şi i-am întrebat de ce

nu avem încă mijloacele necesare ca să contracarăm cea mai primitivă armă a teroriştilor – Qassam. Aceştia mi-au răspuns că existau două tipuri de ameninţări: tactice şi strategice. Armele Qassam nu reprezentau nici măcar o ameninţare tactică: în şapte ani uciseseră şapte oameni de-ai noştri. Unul pe an – ceea ce nu justifică să cheltuim milioane.

Le-am spus: Am să vă spun o poveste pe care am auzit-o de la un bătrân de pe strada Shderot.

— Cu mult timp în urmă, a spus acesta, în satul meu din Maroc, ajunse la urechile bătrânilor satului un zvon. Îngerul Morţii avea să vină în sat ca să ia o viaţă în cursul următoarelor două săptămâni. Ce era de făcut? Bătrânii deciseră să le spună sătenilor: 1. Că avea să vină Îngerul Morţii; 2. Că avea să vină în următoarele două săptămâni; 3. Nimeni nu ştie a cui viaţă o va lua. Şi care a fost rezultatul? spuse bătrânul. Toţi sătenii au plecat din sat până la ultimul.

Le-am spus generalilor că acelaşi lucru se întâmplă şi cu rachetele Qassam. Nu ştim unde şi când vor lovi şi pe cine vor ucide, însă acest fapt afectează viaţa a mii de israelieni. Este de datoria noastră să le garantăm o viaţă liniştită. Deci, probabil că nu reprezintă o ameninţare la adresa vieţii noastre din punct de vedere strategic sau tactic, însă este o ameninţare morală.

Nu au fost de acord cu mine; erau cu toţii împotriva mea. Armata şi industriaşii, civilii şi militarii, comentatorii din presă şi autorii de editoriale, cu toţii m-au atacat. Mă simţeam complet singur.

Când problema a ajuns la premierul Olmerţ, acesta s-a spălat pe mâini de ea.

— Tu eşti ministrul apărării, mi-a spus, e decizia ta, e bugetul tău.

Cel puţin nu a votat împotriva proiectului.

Când, în cele din urmă, am decis să pun în practică planul, am fost din nou atacat pe motiv că am ales proiectul „Domul de fier” în loc de „Nautilus”, care prevedea distrugerea rachetelor inamice cu raze laser. Am

respins proiectul acela din două motive: la data respectivă, „Nautilus” era static, echipamentul său neputând fi deplasat dintr-un loc în altul. Iar al doilea motiv: razele laser nu funcţionau corespunzător când cerul era înnorat. Aceasta însemna că, timp de cel puţin trei luni pe an, satele şi oraşele noastre ar fi fost expuse şi lipsite de apărare. Dimpotrivă, Domul de fier putea fi deplasat cu uşurinţă şi putea asigura protecţie tot timpul anului, indiferent de condiţiile meteo.

Am ales, aşadar, Domul de fier şi m-am trezit din nou izolat şi calomniat. Următoarele zece luni au fost un coşmar.

Dar astăzi? întreaga naţiune laudă Domul de fier. A devenit, totodată, un caz unic în cadrul relaţiilor americano-israeliene. Preşedintele şi congresmanii americani au votat bugete suplimentare pentru Domul de fier, pe lângă ajutorul anual de trei miliarde de dolari acordat Israelului. A fost pentru prima dată când SUA au contribuit financiar la un proiect în care nu a fost implicată nicio fabrică americană, fiind o realizare „albastră cu alb”, pur israeliană.

EPILOG

Întoarcerea tribului rătăcitor

Capitolul 26

Din inima Africii la Ierusalim: Operaţiunea Moise (1984) şi Operaţiunea Solomon (1991)

Într-o noapte de octombrie a anului 1981, vasele Reshef şi Keshet, două nave israeliene echipate cu rachete, sosiră în secret pe coasta Sudanului. Luptători aparţinând Flotilei 13 coborâră din nave în bărci de cauciuc proiectând reflectoare radar cu ecou asupra recifurilor de corali, ca metodă de marcare a traseelor sigure către ţărm. Era o sarcină dificilă; recifurile erau răspândite pe o suprafaţă mare, iar luptătorii acţionau clandestin, pentru că Sudanul era ţară inamică. Întocmind o hartă a traseelor pe care puteau ajunge la plajă, aceştia identificară patru golfuleţe care le puteau uşura sarcina: aceea de a-i aduce

pe evreii din Etiopia în Israel prin Sudan.

Această operaţiune începuse, de fapt, în 1977, când premierul Menachem Begin îl convocase pe şeful Mossadului, Yitzhak (Haka) Hofi, şi îi spusese:

— Adu-mi-i pe evreii din Etiopia!

Begin ştia multe despre regimul instabil al dictatorului Ethiopiei, Mengistu Haile Mariam, cu durerea profundă resimţită de evreii din ţară, precum şi cu marea dorinţă a acestei vechi comunităţi legendare de a imigra în Israel, după ce trăiseră în Africa şi respectaseră acolo legile iudaismului. Mossadul fusese desemnat ca să îndeplinească această misiune; iniţial, fură aduşi în Israel câţiva evrei din Addis Abeba, capitala Ethiopiei, însă Mengistu închise imediat porţile de ieşire din ţară. Mii de evrei din Etiopia aflaseră despre ideea tulburătoare – aceea de a „descinde", cum s-ar spune în ebraică, la propriu, la Ierusalim – şi porniseră pe jos spre învecinatul Sudan. Această călătorie avea să ducă însă la moartea a mii de oameni care, de-a lungul drumului, au fost victimele hoţilor, ale animalelor sălbatice, ale bolilor şi ale foamei. Călătoria avea să se transforme într-o saga a agoniei şi a curajului. Odată ajunşi în Sudan, cei mai mulţi dintre ei se integrară în taberele de refugiaţi, unde fură nevoiţi să îşi ascundă originile evreieşti, temându-se şi de autorităţi şi de ceilalţi refugiaţi. Mossadul trimise în Etiopia mulţi agenţi sub diverse acoperiri, iar aceştia făcură tot ce le stătea în putinţă să îi scoată pe evrei din Sudan. La solicitarea lui Begin, preşedintele egiptean Anwar Sadat îl contactă pe dictatorul sudanez, Jaafar Nimeiry, şi îl rugă să se facă că nu îi vede pe evreii din Etiopia care fugeau din ţară. Nimeiry fu de acord – în schimbul unor mite uriaşe –, însă doar câţiva evrei reuşiră să părăsească ţara, cu acte adevărate sau false, în timp ce marea lor majoritate rămaseră în taberele de refugiaţi în condiţii cumplite.

Apoi le veni următoarea idee: să îi scoată din Etiopia pe mare, cu ajutorul FAI. împreună cu câţiva foşti luptători din cadrul Flotilei 13, agenţi ai Mossadului – printre care şi Yonatan Shefa, Emanuel Alon şi alţii – achiziţionară o

staţiune care se numea Arous, aflată pe ţărmul sudanez şi pe care o transformară în centru de scufundări şi de agrement pentru turiştii din Europa. Locul era folosit ca sat de vacanţă, desfăşurând o întreagă serie de activităţi; însă vizitatorii nu ştiau că, în anumite nopţi, angajaţii centrului de agrement se duceau cu nişte camioane vechi şi foarte uzate la distanţe de sute de kilometri, luau mulţi evrei din puncte de întâlnire secrete şi îi aduceau pe ţărmul sudanez. Operaţiunea – împreună cu celelalte operaţiuni desfăşurate de Mossad în Sudan în perioada aceea – era condusă de un agent tânăr şi curajos, un băiat blond care purta kippa şi care se numea Danny Limor.

Pe 8 noiembrie 1981, un vas civil numit *Bat Galim* (Fiica valurilor) pleca din portul Eilat, având un comandant militar, pe maiorul Ilan Buchris; la bord se mai aflau echipamente medicale, bucătării de campanie şi circa 400 de paturi. Membrii Flotilei 13 se îmbarcară împreună cu două bărci speciale pentru operaţiuni de comando cunoscute sub numele de „Rândunicile”, precum şi nouă bărci de asalt *Zodiac* şi *Bat Galim*. Mossadul denumi misiunea Operaţiunea Fraţii – un nume potrivit pentru că, într-adevăr, organizatorii săi îi considerau pe evreii ethiopieni fraţi.

Pe 11 noiembrie, *Bat Galim* ajunse la destinaţie. În acea noapte, sosiră pe plajă numeroşi evrei în camioane acoperite cu prelate, după ce călătoriseră multe ore, riscând să fie descoperiţi în orice moment de armata sudaneză; fură chiar nevoiţi să treacă prin punctele militare de control sudaneze pe parcursul călătoriei. Pasagerii, epuizaţi de drumul lung, iar unii dintre ei destul de speriaţi, fură urcaţi în bărci de cauciuc şi aduşi apoi la navă. Mulţi dintre ei nu văzuseră marea în viaţa lor; câţiva încercară să bea apă. Fură primiţi la bord cu pâine, gem şi ceai cald. Apoi, israelienii cântară ca să îi liniştească şi vizionară chiar şi un film; mulţi dintre pasageri nu mai văzuseră aşa ceva. După două zile şi jumătate, vasul ancoră la baza Sharm el Sheikh din Sinai, iar acolo debarcară 164 de imigranţi.

Începură deîndată pregătirile pentru un al doilea transport, care demară în ianuarie 1982 şi duse alţi 351 de imigranţi în Israel. Un al treilea transport, din martie 1982, aproape că dădu greş: una dintre bărci, care transporta patru agenţi ai Mossadului, rămase blocată în recifurile de corali, timp în care soldaţi sudanezi înarmaţi cu arme Kalaşnikov apărură deodată amenințându-i că îi vor împuşca. Din fericire, comandantul misiunii răspunse cu îndrăzneală, lansând o adevărată cascadă verbală asupra interlocutorului său sudanez:

— Eşti nebun? Vrei să tragi în turişti? Nu vezi că ne aflăm aici ca să organizăm o excursie de scufundare? Noi suntem angajaţi ai ministerului turismului, aducem turişti în ţară, iar tu vrei să-i împuşti? Care-i idiotul care te-a făcut ofiţer?

Comandantul, care vorbea engleză, se simţi jenat, îşi ceru scuze şi plecă împreună cu soldaţii săi. De fapt, căuta contrabandişti. *Bet Galim* îşi continuă drumul fără alte probleme ducând în Israel alţi 172 de imigranţi, însă incidentul respectiv arăta clar că metoda era prea riscantă şi nu avea să mai funcţioneze pentru mult timp; trebuiau să găsească o altă cale de a-i scoate pe evrei din Etiopia.

Într-o dimineaţă, turiştii din staţiune descoperiră că tot personalul, mai puţin cel local, dispăruse. „Ghizii” – membrii Mossadului – lăsaseră în urmă scrisori în care îşi cereau scuze pentru închiderea staţiunii invocând motive financiare. Turiştii fură transportaţi în ţările din care veniseră şi li se rambursă integral contravaloarea biletelor de avion.

Între timp, în Israel se luase hotărârea de a-i aduce pe imigranţi în alt mod, cu avioanele Hercule ale Forţelor Aeriene, cunoscute sub numele de Rhino. Agenţii Mossadului au găsit un aeroport britanic abandonat la sud de Port Sudan, iar o echipă specială a Forţelor Aeriene îl pregătiră pentru aterizări. Evreii din Etiopia urmau să fie luaţi dintr-un punct de întâlnire secret şi aduşi la aerodrom, unde pista de aterizare era luminată cu torţe. Însă, când aterizară avioanele Hercule ale Forţelor

Aeriene, ethiopienii fură cât pe ce să moară de frică. Colosul zburător de metal, pe care îl vedeau pentru prima dată în viaţă, ateriză cu un muget de motoare, îndreptându-se drept spre ei. Mulţi fugiră, întorcându-se abia după ce organizatorii îi convinseră cu explicaţii de suflet. În final, avionul decolă cu 213 evrei, îndreptându-se spre Israel.

Incidentul de la aerodrom îi învăţă pe membrii Forţelor Aeriene şi ai Mossadului câteva lecţii: la următorul transport, avionul urma să aterizeze şi să coboare rampa de la coadă dinainte, iar bagajele imigranţilor aveau să fie duse direct în fuzelajul deschis al lui Hercule, fără ca aceştia să vadă monstrul năpustindu-se asupra lor pe pistă.

Însă autorităţile sudaneze descoperiră operaţiunea, precum şi aeroportul. Atunci israelienii găsiră altă zonă de aterizare, la o distanţă de aproximativ 46 de kilometri de Port Sudan, şi hotărâră atunci să efectueze un transport aerian compus din şapte zboruri Rhino, cu care aveau să plece câte 200 de evrei. Fură însărcinaţi cu coordonarea misiunii şeful Mossadului şi generalul de brigadă Amos Yaron, comandantul paraşutiştilor. Această operaţiune s-a desfăşurat între anii 1982 şi 1984, perioadă în care au fost aduşi în Israel 1.500 de imigranţi.

În preziua fiecărei operaţiuni, sosea un camion în zona de aterizare şi aprindea luminile pistei. Avionul care venea din Israel ateriza, gonea pe culoarul de aterizare şi se întorcea, deschizându-şi uşa mare din coadă. Membri ai unităţii speciale Shaldag, din cadrul Forţelor Aeriene, se aşezau pe două linii care duceau la uşa deschisă în formă de pâlnie, iar, când soseau camioanele, imigranţii treceau prin pâlnie direct în fuzelajul avionului, unde se aşezau pe jos. Mulţi nici nu-şi dădeau seama că se află într-un avion.

În timpul unuia dintre zboruri, un domn în vârstă, distinsul Kies – lider religios şi al comunităţii – se ridică şi întrebă cine era ofiţerul superior. Echipajul de zbor îl însoţi la generalul de brigadă Avihu Ben-Nun, de la Forţele Aeriene. Stând în faţa acestuia, încet şi ceremonios, Kies

scoase de la brâu o sabie veche şi i-o întinse.

— Până acum eu am fost responsabil de soarta lor, spuse, arătând cu mâna spre fraţii săi. De-acum înainte, tu eşti responsabil, continuă înmânându-i sabia lui Ben-Nun, care era vizibil emoţionat.

La sfârşitul anului 1984, situaţia din Sudan se destabilizase şi mai mult; ţara avea nevoie de asistenţă umanitară de urgenţă şi de alimente. Israelul profită de situaţie, făcând apel la Statele Unite ca să ajute Sudanul – în schimbul imigranţilor evrei. Vicepreşedintele SUA, George Bush, răspunse imediat dând instrucţiuni personalului ambasadei americane din Khartoum să înceapă negocierile cu Nimeiry. Discuţiile fură încununate de succes, iar Sudanul fu de acord cu plecarea în mod organizat a evreilor ethiopieni pe calea aerului, cu condiţia ca aceştia să nu plece direct în Israel, ci să se oprească mai întâi într-o ţară terţă. Mossadul găsi o linie aeriană belgiană mică, care era deţinută de evrei, şi lansă Operaţiunea Moise: în decursul a 47 de zile, Boeingurile belgiene aveau să efectueze 36 de zboruri, transportând 7 800 de evrei în Israel.

În urma unor scurgeri de informaţii din partea liderilor israelieni către mass-media internaţională, Nimeiry întrerupse operaţiunea. Însă Bush nu renunţă şi trimise la Gadarif, în Sudan, şapte avioane Hercule, aparţinând Forţelor Aeriene ale SUA, în cadrul unei operaţiuni numite Regina din Saba. Avioanele americane transportară restul de 500 de evrei din Sudan direct la baza Forţelor Aeriene Mitzpeh Ramón din Israel. Această misiune a încununat strânsa colaborare dintre Forţele Aeriene Israeliane şi Americane în scopul lor comun – acela de a-i salva pe evreii din Etiopia.

În pofida faptului că Operaţiunile Moise şi Regina din Saba fuseseră încununate de succes, mii de evrei rămaseră în Etiopia. Pe parcursul diverselor faze al acestui proces de imigrare, multe familii au fost despărţite sau destrămate, uneori ajungând în Israel copii fără părinţi sau invers. Respectivele despărţiri au provocat probleme mari şi chiar

tragedii în procesul adaptării ethiopienilor în Israel. Totodată, în Etiopia izbucni un război civil sângeros punând în pericol imediat vieţile evreilor de acolo. Trimişi ai Mossadului şi ai Agenţiei Evreieşti adunară mii de evrei în tabere improvizate din Addis Abeba, unde aceştia aşteptau să aibă loc un miracol care să îi aducă în Israel.

Şi iată că se întâmplă miracolul aşteptat.

În mai 1991, la şase ani de la Operaţiunea Moise, fu lansată Operaţiunea Solomon. Aceasta avu loc în toiul războiul civil, în timp ce forţele rebele care se opuneau preşedintelui Mengistu înaintau din toate direcţiile spre Addis Abeba. Israelul fu din nou ajutat de George Bush, care devenise între timp preşedintele SUA şi a cărui mediere a condus la o înţelegere între guvernul israelian şi şeful guvernului etiopian, cu câteva zile înainte de înfrângerea definitivă a lui Mengistu. Această înţelegere fu rezultatul efortului secret şi susţinut al lui Un Lubrani, al ministrului afacerilor externe al Israelului, care a acţionat la ordinele premierului Yitzhak Shamir.

Conform înţelegerii, Israelul i-a plătit lui Mengistu 35 de milioane de dolari în schimbul aducerii evreilor în Israel, iar americanii i-au promis lui Mengistu şi câtorva membri din conducerea regimului său că vor primi azil diplomatic în Statele Unite. În schimbul unei sume rămase necunoscute, liderii rebeli fură de acord să nu întrerupă operaţiunea şi să respecte un acord temporar de încetare a focului. Acordul convenit de guvern şi de forţele rebele fuse scurt: doar de 34 de ore. Israelul trebuia să îi scoată din ţară pe toţi evreii până la reluarea ostilităţilor.

Misiunea a fost coordonată de adjunctul şefului de stat-major al FAI, Amnon Lipkin-Shahak, care avea sarcina de a transporta cu avioanele circa 15.000 de evrei în Israel în 34 de ore. Organizarea misiunii fu exemplară, Israelul trimiţând „tot ce zbura” la Addis Abeba. Compania El Al trimise 30 de avioane de pasageri, iar Forţele Aeriene trimiseră numeroase avioane de marfă; în fruntea lor, evident, se aflau avioanele Rhino. Fură trimişi la Addis Abeba sute de soldaţi din diverse unităţi, inclusiv

infanterie, Shaldag şi paraşutişti, ca să îi organizeze pe imigranţi şi să îi îmbarce în avioane. Se evidenţiară mai ales soldaţii de origine etiopiană, care veniseră în Israel în timpul Operaţiunii Moise şi erau acum în cadrul FAI. Imaginea soldaţilor ethiopieni în uniformele FAI, dintre care mulţi purtau berete roşii, cizme roşii şi aripile argintii ale paraşutiştilor, stârni emoţii puternice în rândul noilor imigranţi şi până şi cei mai duri paraşutişti

Tribul pierdut se întoarce pe aripi de vultur. (Zvika Israeli, Biroul de presă al guvernului israelian)

Israeliano-ethiopieni nu se putură abţine să nu plângă. Soldaţii se împrăştiară ca să verifice siguranţa aeroportului şi îi conduseră pe evrei la avioane. Erau împărţiţi în grupuri şi fiecare avea un număr; etichetele cu numere fură iniţial prinse de haine, însă ulterior inventară o altă procedură – lipirea etichetelor pe frunte. În numai câteva ore, fură urcaţi în avioane 14400 de evrei. Lipkin-Shahak supraveghea desfăşurarea operaţiunii calm şi liniştit, după cum îi era obiceiul.

Un Boeing 747, care participa la operaţiune, avea să spargă recordul mondial, având la bord 1087 de pasageri. În timpul zborului, se născu un bebeluş şi astfel în Israel debarcară 1088 de imigranţi.

Mulţi evrei rămaseră în Etiopia cu dorinţa de a

imigra în Israel. Lupta evreilor ethiopieni de a „se ridica” lăsase mulţi în urmă. Şi în Israel evreii ethiopieni au trebuit să lupte din greu pentru a se integra în societatea israeliană, pentru a fi recunoscuţi drept evrei, pentru a se bucura de o egalitate reală şi pentru a se adapta la o societate modernă, în care viziunea asupra lumii şi tradiţiile în baza cărora trăiseră mii de ani dispăruseră.

Benny Gantz, viitor şef al statului-major al FAI

Am participat la numeroase misiuni de-a lungul carierei mele de militar, dintre care unele operaţiuni secrete. Mi-am pus viaţa în pericol de mai multe ori: am fost împuşcat, m-am luptat cu terorişti, mi-am pierdut luptători şi mi-am văzut prieteni murind lângă mine. Însă misiunea de aducere a evreilor din Etiopia în Israel, la care am participat în calitate de comandant al Shaldag-ului, a fost cea mai importantă, din perspectivă naţională, dintre toate operaţiunile la care am participat. Această misiune reflectă întreaga esenţă a noţiunii de casă naţională a poporului evreu. Tdeea că o poţi duce la îndeplinire înseamnă sionism.

Sunt fiul unor supravieţuitori ai Holocaustului şi în timp ce îi scoteam pe evrei din Etiopia nu am putut să nu mă gândesc o clipă cum ar fi fost dacă ne-am fi luat ţara înapoi atunci; poate că lucrurile ar fi stat altfel. Cum ar fi arătat evreimea europeană? Acolo, în Etiopia, mi-am dat seama că statul israelian a făcut un lucru măreţ şi puternic.

Îmi amintesc ceva până în ziua de azi: aterizam pe întuneric, ieşeam din avion, care arăta ca un monstru cumplit, ne duceam la oamenii care stăteau jos, înfăşuraţi în pături, îi căram în braţe până în fuzelajul avionului, se închidea uşa, decolam, piloţii aprindeau luminile şi apoi ni se întâlneau privirile, atâţia ochi să se uite speriaţi la tine şi să nu poţi să comunici cu ei.

Lucrul care m-a deranjat cel mai mult în legătură cu operaţiunea a fost momentul în care prima caravană cu imigranţi s-a apropiat de noi pe pistă şi, brusc, am desluşit etichetele cu numere de pe frunţile lor. Am înnebunit de

furie şi am cerut să li se dea jos imediat etichetele.

De atunci au fost şi alte momente emoţionante. Am» cunoscut o cântăreaţă dintr-o trupă formată din militari care mi-a spus, cu câteva minute înainte de a intona imnul naţional, că venise în ţară când era bebeluş în timpul Operaţiunii Solomon.

Mulţumiri

Relatările misiunilor primejdioase din acest volum au la bază multe surse: cărţi şi articole; documente de arhivă, multe dintre ele nemaifiind publicate anterior; site-uri de pe internet; interviuri cu numeroşi ofiţeri, soldaţi şi purtători de cuvânt din FAI, de acum sau din trecut. Recunoştinţa noastră merge către Arhivele FAI, către autorii cărţilor şi ai articolelor din bibliografie şi către combatanţi în sine – unii încă purtând uniformă, alţii pensionaţi sau deţinând roluri importante în viaţa civilă. Purtătorul de cuvânt al FAI, generalul Yoav („Poli”) Mordechai, împreună cu echipa sa devotată, ne-a oferit tot ajutorul de care am avut nevoie, încă de la debutul acestui proiect.

Suntem, de asemenea, recunoscători pentru ajutorul primit de la: dl Nily Falie, preşedintele asociaţiei FFAI (Prietenii FAI); generalul (rez.) Gerson („Jerry”) Yitzhak; fostul director al FFAI din New York, precum şi succesorul său, generalul (rez.) Meir Khalifi; Fundaţia Hecht; şi generalul (rez.) Avigdor Kahalani, respectat erou israelian, azi preşedintele Asociaţiei pentru Binele Soldaţilor Israelieni.

Proiectul a fost încurajat şi susţinut de agentul nostru, Al Zuckerman, „Dl de la Casa Scriitorilor”; de minunata Maya Nikolic, expertă în drepturi de autor, dar şi de editori: Dov Eichenwald, de la Yedioth Aharonoth Books, pentru versiunea israeliană; şi Dan Halpern, de la Ecco/Harper-Collins. Manuscrisul în engleză, tradus împreună cu Nathan K. Burstein, a fost definitivat prin cercetări suplimentare şi adnotări; încă o dată, contribuţia editorului nostru de acasă, Nilly Ovnat, s-a dovedit nepreţuită. În New York, ne-am bucurat de susţinerea şi

implicarea reputatei Gabriella Doob; iar Katherine Beitner s-a dovedit inegalabilă în ceea ce priveşte răspândirea veştii despre apariţia cărţii. Îi mulţumim cu deosebire consultantului editorial de la Ecco, Craig Young, pentru sfaturile şi ideile lui bune.

În fine, le mulţumim superbelor noastre doamne, Galila Bar-Zohar şi Amy Korman, care ne-au stat alături cât au durat cercetările, scrierea şi tipărirea acestei a doua cărţi a noastre – după Mossad.

Urmări

Yitzhak Navon (1921 – 2015) – secretarul lui Ben-Gurion din 1951, Navon a devenit al cincilea preşedinte al Israelului (1978 – 1983) şi, ulterior, a fost ales ministru al educaţiei şi culturii.

Yitzhak Rabin (1922 – 1995) – şef al statului-major (1964 – 1967, ambasador în SUA, premier al Israelului (1974 – 1977, 1992 – 1995), a fost asasinat în noiembrie 1995.

David (Dado) Elazar (1925 – 1976) – comandant al Armatei de Nord în timpul Războiului de 6 Zile, şef al statului major (1972 – 1974), a fost obligat să demisioneze după Războiul de Yom Kippur prin decizia comisiei de investigaţii Agranat. A murit în urma unui infarct (1976).

Uzi Eilam (1934) – general de brigadă în cadrul FAI, director general al Comisiei Israeliene pentru Energie Atomică (1976 – 1985) şi om de ştiinţă şi director (cercetare 8 t dezvoltare) în cadrul Ministerului Apărării (1986 – 1997).

Moshe Dayan (1915 – 1981) – general-locotenent, şef al statului major (1953 – 1958). Ministru al agriculturii (1959 – 1964), ministru al apărării (1967 – 1974). În calitate de ministru de externe (1977 – 1979) a jucat un rol important în negocierea Tratatului de pace cu Egiptul.

Ariel (Arik) Sharon (1928 – 2014) – general-maior, comandant al trupelor de paraşutişti (1954 – 1957). Demis din FAI în 1973, ministru al apărării (1981 – 1983), demis din funcţie de Comisia de investigaţii Kahan după Războiul din Liban (1982). A ocupat mai multe funcţii ministeriale, a

fost ales prim-ministru în 2001 şi, în această calitate, a coordonat retragerea unilaterală a Israelului din Fâşia Gaza. După ce a suferit un atac cerebral în 2006, a rămas în comă până la moartea sa, în 2014.

Meir Har-Zion (1934 – 2014) – căpitan. Unul dintre fondatorii Unităţii 101, membru al Batalionului 1 de Paraşutişti, i s-a acordat Medalia pentru Curaj, a trăit la o fermă din munţii Gilboa căreia îi dăduse numele surorii sale Shoshana, a murit în 2014.

Aharon Davidi (1920 – 2012) – general de brigadă, comandant al brigăzii de paraşutişti, director şi fondator al programului de voluntariat Sar-El al FAI.

Shimon Kahaner (Katcha) (1934) – colonel, membru al Unităţii 101. Creşte vite la o fermă din nordul Israelului, fiind vecin cu ferma răposatului său prieten Meir Har-Zion.

Mordechai (Motta) Gur (1930 – 1995) – general-locotenent. Comandantul Brigăzii 55 de paraşutişti în rezervă, care a ocupat Ierusalimul în cursul Războiului de 6 Zile (1967). Ataşat militar al Israelului la Washington (1972 – 1973), şef al statului-major în timpul Operaţiunii Entebbe (1976). Ministru al sănătăţii (1984 – 1986), ministru adjunct al apărării (1992 – 1996). Fiind diagnosticat cu cancer în fază terminală, s-a sinucis cu pistolul propriu.

Yoash (Chatto) Zidon (1926) – pilot combatant şi comandant al Forţelor Aeriene Israeliene. A fost şeful sistemul de înarmare şi planificare al Forţelor Aeriene. Membru al Knessetului (1988 – 1992).

Ezer Weizman (1924 – 2005) – general-maior, comandant al Forţelor Aeriene (1958 – 1966), ministru al apărării (1977 – 1980), al şaptelea preşedinte al Israelului (1993 – 2000). A murit în locuinţa sa din Caesarea.

Rafael Eitan (Raful) (1929 – 2005) – general-locotenent, şef al statului-major (1978 – 1983). A înfiinţat partidul de dreapta Tzomet, vicepremier (1998 – 1999), apoi s-a pensionat. A fost luat de un val de pe un debarcader din Ashdod, în timpul unei furtuni cumplite.

Shimon Peres (1923 – 2016) – ministru al apărării,

director general şi adjunct al ministrului apărării în guvernul Ben-Gurion. Ministru al apărării (1974 – 1977, 1995 – 1996), ministru de externe (1986 – 1988, 1992 – 1995, 2001 – 2002), prim-ministru (1984 – 1986, 1995 – 1996), al nouălea preşedinte al Israelului (2007 – 2014).

Rehavam Ze'evi (Gandhi) (1926 – 2001) – general-maior, comandantul Districtului militar central. A înfiinţat partidul de dreapta Moledet (1988), ministru fără portofoliu în 1999, ministru al turismului (2001). A fost asasinat în hotelul Hyatt din Ierusalim în 2001 de către patru terorişti israelieni ai Frontului Popular pentru Eliberarea Palestinei.

Avihu Ben-Nun (1939) – general-maior, Forţele Aeriene Israeliene (1957 – 1992), pilot combatant, comandant al Forţelor Aeriene Israeliene (1987 – 1992).

Mordechai (Motti) Hod (1926 – 2003) – general-maior, pilot combatant, comandant al Forţelor Aeriene Israeliene (1966 – 1973), a murit în 2003.

Amichai (Ami) Ayalon (1945) – amiral, comandant al Flotilei 13 (1979), comandant al Forţelor Navale Israeliene (1992 – 1996). Decorat cu Medalia pentru Curaj. Şef al Shin-Beth – serviciile de securitate ale Israelului – (1995 – 2000), ministru fără portofoliu 2007 – 2008, asociat al Institutului Israelian pentru Democraţie.

Haim Bar-Lev (1924 – 1994) – general-locotenent, şef al statului-major (1968 – 1971). I se datorează Linia Bar-Lev, fortificaţii construite de-a lungul Canalului Suez. Diverse funcţii ministeriale şi ambasador în Rusia (1992 – 1994).

Hadar Kimchi (1929) – comandant al Operaţiunii Cherbourg (1968). Adjunct al Forţelor Navale Israeliene (1971 – 1973).

Mordechai (Moka) Limon (1924 – 2009) – amiral, comandant al Forţelor Navale (1950 – 1954), şef al delegaţiei de achiziţii a Ministerului Apărării la Paris (1962 – 1970).

Nehemia Dagan (1940) – Pilot combatant (elicoptere). Comandant al departamentului de educaţie al

FAI (1985 – 1988).

Eitan Ben Eliyahu (1944) – general-maior, pilot combatant, comandant al Forţelor Aeriene (1996 – 2000).

Amir Eshel (1959) – general-maior, comandant al Forţelor Aeriene din 2012.

Benyamin Netanyahu (1949) – căpitan, Sayeret Matkal, ambasador al Israelului la ONU (1984 – 1988). Ministru de finanţe (2003 – 2005), prim-ministru (1996 – 1999), (2009)

Uzi Dayan (1948) – general-maior, nepotul lui Moshe Dayan. 15 ani în Sayeret Matkal, adjunct al statului-major, şef al Consiliului Naţional de Securitate (2003 – 2005)

Bhud Barak (1942) – general-locotenent. Comandant al Sayeret Matkal, şef al statului-major (1991 – 1995), prim-ministru (1999 – 2001), ministru al apărării şi vicepremier (2009 – 2013).

Amnon Lipkin-Shahak (1944 – 2012) – general-locotenent. Comandant al Brigăzii de paraşutişti, şef al Serviciilor de Informaţii Militare (1986 – 1991), adjunct al şefului statului-major (1991), şef al statului-major al FAI (1995 – 1998), ministru.

Moshe (Muki) Betzer (1945) – colonel. Adjunct şi comandant al *Shaldag* (unitatea specială a Forţelor Aeriene Israeliene).

Moshe (Bogie) Ya'alon (1950) – general-locotenent. Comandant al unităţii Sayeret Matkal, comandant al Brigăzii de Paraşutişti, şef al statului-major (2002 – 2005), ministru al apărării (2013 – 2016)

Danny Matt (1927 – 2013) – general-maior. Comandant al Brigăzii regulate de paraşutişti, comandant al Brigăzii 247 (55) de paraşutişti în rezervă, preşedinte al Curţii de Apel a FAI.

Yitzhak Mordechai (1944) – general-maior, comandant al trupelor de paraşutişti şi de infanterie, comandant al Armatei de Nord (1993 – 1995), ministru al apărării (1996 – 1999), vicepremier (1999 – 2000). S-a retras din viaţa politică.

Amnon Reshef (1938) – general-maior, comandant al

trupelor de artilerie, preşedinte al Asociaţiei pentru Pace şi Securitate.

Avigdor Kahalani (1944) – general de brigadă. Comandant al Brigăzii 7 a trupelor de artilerie. Decorat cu Medalia pentru Curaj, Medalia pentru Servicii deosebite şi Medalia Preşedintelui.

Ministru al Securităţii Interne (1996 – 1999), preşedinte al Asociaţiei pentru Asistenţa Socială a Soldaţilor.

Tamir Pardo (1953) – ofiţer de comunicaţii, Sayeret Matkal, şef al Mossadului (2011 – 2016)

Shaul Mofaz (1948) – general-locotenent, comandant al Brigăzii de paraşutişti, comandant al Diviziei Iudeea şi Samaria, şef al statului-major (1998 – 2002), ministru al apărării (2002 – 2006), vicepremier şi ministru al transporturilor (2006 – 2009), ulterior şef al opoziţiei în cadrul Knessetului.

Dan Shomron (1937 – 2008) – general-locotenent, comandant al trupelor de paraşutişti şi infanterie, şef al statului-major (1987 – 1991), preşedintele complexului militar industrial israelian.

Meir Dagan (1945 – 2016) – general-maior, diverse funcţii militare. Medalia pentru Curaj, director al Mossadului (2002 – 2010).

Gavriel (Gabi) Ashkenazi (1954) – general-locotenent, adjunct al statului-major (2002 – 2005), director general în cadrul Ministerului Apărării (2006), şef al statului-major (2007 – 2011).

Aviem Sela (1946) – colonel, pilot combatant. (Promovarea i-a fost retrasă pentru implicarea în afacerea Jonathan Pollard).

Bliezer (Chinezul) Marom (1955) – amiral, comandant al Forţelor Navale Israeliene (2007 – 2012).

Aviv Kochavi (1964) – general-maior, comandant al Brigăzii de paraşutişti, comandant al Serviciilor de Informaţii Militare, comandant al Armatei de Nord.

Yitzhak Jerry Gershon (1958) – general-maior, comandant al Brigăzii de paraşutişti, comandant al Diviziei

Iudeea şi Samaria. Din 2008, preşedinte al Consiliului de Administraţie al „Prietenilor FAI” din SUA.

Dan Halutz (1948) – general-locotenent. Pilot combatant, comandant al Forţelor Aeriene (2002 – 2004), şef al statului-major (2005 – 2007). Şi-a dat demisia după al doilea război din Liban.

Yoav Galant (1958) – genera-maior, comandant al Armatei de Sud în timpul Operaţiunii Plumb topit. A fost numit şef al statului-major în 2010, însă numirea a fost retrasă.

Dr. Izzeldin Abuelaish – medic palestinian. Din 2009, trăieşte împreună cu familia sa în Toronto. Fondator al Fundaţiei „Fiicelor pe Viaţă” pentru educarea şi sănătatea fetelor şi a femeilor din Gaza şi din Orientul Mijlociu. Promovează activ mişcarea pentru pace.

Bibliografie

1. Entebbe – 1976

„Operaţiunea Yonatan – Raportul complet”, Arhivele FAI, noiembrie 1977 (ebraică)

„Notele secrete ale lui Peres”, Itamar Eichner, Yedioth Ahronoth, 17.7.2011 (ebraică)

„O operaţiune de salvare care a şocat lumea întreagă”, Haim Isrovitz, Maariv, 27.6.2006 (ebraică)

Fragmente din notele lui Motta Gur (Site web: Moştenirea lui Gur) (ebraică)

„Dezvăluire: Fotografia Mossadului, Operaţiunea Entebbe în plină desfăşurare”, Sharon Rofe-Ofir, Ynet, 1.7.2006 (site web)

Bar-Zohar Michael, „Shimon Peres, biografie”, Random House, New York 2007, pp. 313 – 348

„Operaţiunea Entebbe”, Revista Ministerul Apărării, 27 iunie 1976, Arhivele FAI

Peres Shimon, „Jurnalul Entebbe”, Yedioth Ahronoth, Tel Aviv, 1991 (ebraică)

Rabin Yitzhak, „Memoriile lui Rabin”, Maariv, Tel Aviv, 1979, p. 527 (ebraică)

Gur Mordechai (Motta), „Şeful statului-major”, Maarakhot, Tel Aviv, 1998, pp. 236 – 288 (ebraică)

Interviu cu Tamir Pardo

Partea I: Cum a început totul

2. Salvarea Ierusalimului – 1948

Yitzhaki Arie, „Latrun – bătălia pentru drumul către Ierusalim”; „Latrun, Şoseaua 7 este «Şoseaua Burma» – asediul a fost ridicat”, Editura Kama, Ierusalim, 1982, volumul 1, pp. 269 – 282, volumul 2, pp. 321 – 339 (ebraică)

Shamir Shlomo (general în rezervă), „Cu orice preţ – către Ierusalim”, „Şoseaua 7 spre Ierusalim, Maarachot”, Ministerul Apărării, Tel Aviv, 1994, pp. 415 – 454 (ebraică)

Talmi Menachem, „Noua cale”, Departamentul cultural al FAI, 1949 (ebraică)

Oren Ram, „Latrun, noua speranţă”, Editura Keshet, Tel Aviv, 2002, pp. 309 – 332 (ebraică)

Rabin Yitzhak, „Memoriile lui Rabin”, op. cit., 1979, pp. 52 – 56 (ebraică)

„Omul care a descoperit Şoseaua Burma”, Eli Eshed, E-magoo. co.il, revistă online, 28.5.2005 (ebraică)

Interviu cu Yitzhak Navon

3. Săgeata neagră – 1955

Eilam Uzi, „Arca lui Eilam”, raidul din Gaza – Misiunea Săgeata neagră – 28.2.1955, Yedioth Books (Miskal), 2009, pp. 32 – 39 (ebraică)

„Săgeata neagră – cincizeci de ani de la unificarea legendarei unităţi 101 de paraşutişti”, Kobi Finkler, Channel 7, 23.1.2007 (ebraică)

Bar-Zohar Michael şi Haber Eitan, „Cartea paraşutiştilor”, Editura Levin Epstein, Tel Aviv, 1969, pp. 32 – 39 (ebraică)

„Am fost aici. Atacurile FAI în Gaza, 1955”, Yanai Israeli, Walla, 7.3.2008 (ebraică)

„Săgeata neagră, o inimă străpunsă: eroul paraşutiştilor şi misiunea din Gaza”, Roi Mendel, Ynet, Yedioth Ahronoth, 7.3.2012 (ebraică)

Interviu cu Uzi Eilam

Partea a II-a: Campania din Sinai

4. „Doborâţi avionul acesta!” – 1956

Tzidon Yoash (Chatto), „Zi şi noapte, prin ceaţă şi negură”, Editura Maariv, 1995, p. 216 (ebraică)

„Ora liliacului”, Elazar Ben-Lulu, website-ul FAI (ebraică)

Interviu cu Yoash (Chatto) Tzidon

5. Kades – 1956

„Mituri şi adevăruri”, studiu istoric; „A 26-a aniversare a Trecătoarei Mitla”, revista Monitin, octombrie 1981 (ebraică)

„Războiul de independenţă nu a fost războiul celor puţini împotriva celor mulţi – Mitul Mitla”, Moshe Ronen, Yedioth Ahronoth, 4.8.1999 (ebraică)

„Cea mai lungă zi din Sinai”, Un Dan, Maariv, 28.10.1966 (ebraică)

„Au fost acolo – mărturii despre Sharon, Gur, Eitan, Hofi, Davidi şi alţii”, Monitin, noiembrie 1966 (ebraică)

Ben-Gurion David, „Scrisoare către brigada a noua, 6.11.1956”, Ministerul Apărării, arhivele FAI (ebraică)

Dayan Moshe, „în Campania din Sinai, 6.11.1956”, Ministerul Apărării, arhivele FAI (ebraică)

„Operaţiunea Steamroller, ordinele operaţiunii 64/56, 28.10.1956, inclusiv anexa 4-0 săritură de paraşutist”, arhiva FAI (ebraică)

„Despre paraşutarea de la Mitla”, dr. Arieh Gilai, website-ul paraşutiştilor (ebraică)

„Unitatea de recunoaştere a brigăzii, o poveste personală a bătăliei de la Mitla”, Un Getz, website-ul paraşutiştilor (ebraică)

„Batalionul 332 de mortiere grele, măturii despre bătălia de la Mitla”, Yakov Tzur, website-ul paraşutiştilor (ebraică)

„Compania A, Batalionul 890, curăţarea grotei în bătălia de la Mitla”, Avshalom (Avsha) Adam, website-ul paraşutiştilor (ebraică)

„Comandanţii escadronului Nahal, traseul 906, ruta de luptă din Kades, mărturii personale”, Shai Marmur şi Rafi Benişti, website-ul paraşutiştilor (ebraică)

„Mitralior Compania E Batalionul 88: în bătălia de la Mitla am stat expus într-un autoblindat”, Moshe Hassin adresându-i-se doctorului Arieh Gilai, website-ul paraşutiştilor (ebraică)

„Luptător şi sergent-major, Compania A. O poveste personală despre paraşutarea din Mitla şi lupta din peşteră”, Moni Meroz, website-ul paraşutiştilor (ebraică)

„Bătălia de la Mitla”, Shraga Gafni, Maarachot, Ministerul Apărării, numărul 113, 1960 (ebraică)

Bar-Zohar Michael şi Haber Eitan, „Capcana de la Mitla”, Cartea paraşutiştilor, op. cit., pp. 132 – 140 (ebraică)

Bar-Zohar Michael, „Ben-Gurion”, Volumul 3 (din 3), Editura Am-Oved, Tel Aviv, 1977, pp. 1207 – 1286 (ebraică)

Bar-Zohar Michael, „Precum pasărea Phoenix – Shimon Peres, biografie”, Random House, N.Y., 2007, pp. 144 – 154 Dayan Moshe, Jurnalul Campaniei din Sinai, New York, Harper and Row, 1966

Eitan Rafael (Raful), „Povestea unui soldat”, Editura Maariv, Tel Aviv, 1985, p. 65 (ebraică)

Partea a II-a: Războiul de 6 Zile

6. „Pe viaţă şi pe moarte” – Operaţiunea Focus – 1967

Cohen (Ghepardul) Elazar şi Lavi Zvi, „Războiul de 6 Zile, Suezul nu este limita”, Maariv, Tel Aviv, 1990, pp. 263 – 291 (ebraică) „Planul Focus – ca un fulger din senin”, Pirsumei Teufa (revistă de aviaţie), Rishon Lezion, 200, pp. 55 – 80 (ebraică)

Yanai Ehud, ed.; general (rez.) Yiftach Spector, „Moked, supremaţia aeriană”, Editura Keter, Ierusalim, 1995, pp. 162 – 170 (ebraică)

Churchill Randolph 8 t Churchill Winston, „Atacul aerian – Războiul de 6 Zile”, Houghton Mifflin, Boston, 1967, p. 82 Rabin Yitzhak, „Memoriile lui Rabin”, Editura Maariv, 1979, pp. 186 – 191 (ebraică)

Weizman Ezer, „Pe aripi de vultur”, Editura Maariv, Tel Aviv, 1975, pp. 259 – 273 (ebraică)

„Planul Focus – planificarea şi execuţia sa”, Zeev Shiff, Haaretz, 10.4.1981 (ebraică)

„Forţele noastre aeriene au fost anihilate – imaginea e sumbră”, Yaakov Lamdan, *Laisha* (revistă săptămânală pentru femei), 5.6.1989 (ebraică)

„Un pariu forţat”, Meir Amitai, Haaretz, 4.7.1997 (ebraică)

„Ca un fulger din senin”, Noam Ophir, revista Forţelor Aeriene, 1.6.2002 (ebraică)

Un interviu din 1983 cu Abd-El-Hamid Helmy, comandantul Forţelor Aeriene Egiptene, website-ul „Al Ahram”.

Steven Pressfield, „Poarta Leului”, Sentinel HC, New York, 2014 Interviu cu colonel (rez.) Yossi Sarig (ebraică)

Interviu cu general (rez.) Avihu Ben-Nun (ebraică)

7. „Am cucerit Muntele Templului!” – 1967

Narkiss Uzi, general (rez.), „Ierusalimul e unic”, Am-Oved, Tel Aviv, 1975, pp. 160 – 163, 173 – 175, 200 – 201, 241 – 253 (ebraică) Landau Eli, *Ierusalim pentru totdeauna*, capitolele: „Ziua Ierusalimului”; „Dealul Muniţiei”; „Muntele Templului şi Zidul de Vest sunt în mâinile noastre”; pp. 25 – 32, 111 – 147, 161 – 171, Otpaz, Tel Aviv, 1967 (ebraică)

Nathan Moshe, *Bătălia pentru Ierusalim*, capitolele: „Dealul Muniţiei”; „Poarta Leului”; „Poarta Victoriei”; pp. 131 – 191, 293 – 333, 334 – 349, Otpaz, Tel Aviv, 1968 (ebraică)

Dayan David, *De la Hermon la Suez – Povestea Războiului de 6 Zile*, capitolele: „Ierusalimul de Fier”; „Aici Zidul de Vest”; pp. 144 – 154, 155 – 161, Massada, Ramat-Gan, 1967 (ebraică) Weizman Ezer, op. cit., pp. 283 – 297 (ebraică)

Kfir Ilan, *FAI în acţiune – Enciclopedie militară şi de apărare*, Volumul 4, capitolul: „Ierusalimul de Fier”, pp. 89 – 99, Editura Revivim, Maariv, Tel Aviv, 1982 – 1986 (ebraică)

„Motta a scris istoria”, Moshe Bar-Yehuda, revistă militară.

24.5.1968 (ebraică)

„Am ocupat valea”, Ravit Naor, Maariv, 18.4.1997

(ebraică)

„Am ocupat dealul cu vărsare de sânge”, Yoram Shoshani, Yedioth Ahronoth, 8.1.1968 (ebraică)

Oren Michael, „Războiul de 6 Zile”, Presidio Press, 2003 „Ierusalimul sângelui, al cântecelor şi al rugăciunilor”, Yehuda Ezrachi, Maariv, 13.6.1967 (ebraică)

„Vom construi Ierusalimul”, Yehuda Haezrachi, Maariv, 16.6.1967 (ebraică)

„Împotriva buncărelor şi a mortierelor de 120 mm”, Amit Navon & Moshe Zonder, Maariv, 18.4.1997 (ebraică)

„Bătălia pentru Ierusalim a continuat din cauza lipsei de comunicare dintre forţele FAI după ce iordanienii au încălcat acordul de încetare a focului”, A. Gazit, Maariv, 8.6.1972 (ebraică)

„Bătălia de peste pod”, revista *Hotam*, 18.1.1974 (ebraică) „Aruncarea în aer a buncărului pe Dealul Muniţiei”, Shimshon Ofer, Davar, 25.8.1967 (ebraică)

„Dealul Muniţiei în retrospectivă”, Haim Fikersh, Hatzophe, 17.5.85 (ebraică)

„Dayan mi-a ordonat: Fă-mi o poză când intru în oraşul vechi”, Ilan Bruner, Maariv, 18.4.1997 (ebraică)

„Anul ăsta construim Ierusalimul!”, Menachem Barash, Yedioth-Ahronoth, 8.6.1967 (ebraică)

Gur Mordechai (Motta) – „Am cucerit Muntele Templului – Parada Victoriei. 12.6.1967”, Publicaţiile Biroului de Apărare, p. 335 (ebraică)

Partea a IV-a: Războiul de uzură

8. „Simţeam că mă sufoc Raidul din Green Island – 1969

„Zeci de egipteni ucişi cu ocazia invaziei din Green Island”, Eitan Haber, Yedioth Ahronoth, 20.7.1969 (ebraică)

„Tunurile din Green Island” – Haolam Haze, revistă, 23.7.1969 (ebraică)

„Cel puţin 25 de egipteni ucişi în atacul din Green Island”, corespondent militar, Davar, 21.7.1969 (ebraică)

„În Green Island, cu 25 de ani în urmă”, Yehuda Ofan, Al-Hamishmar, 21.7.1969 (ebraică)

„Cea mai fierbinte zi din Suez”, Eitan Haber, Yedioth Ahronoth.

21.7.1969

„Eroii din Green Island”, Zeev Shiff, Haaretz, 13.3.70 (ebraică) „Green Island: Primul atac”, Uriel Ben-Ami, Bamachane, 27.7.1977 „Prin foc şi apă”, Judith Winkler, Haaretz, 27.6.1979 (ebraică) „Plecarea luptătorilor marini de comando”, Bruna-Avidan-barir, Laisha, 17.4.1989 (ebraică)

„50 de momente critice”, Meirav Arlozorov, Bamachane, 23.3.1994 (ebraică)

Eldar Michael (Mike), „Flotila 13 – Povestea trupelor marine de comando”, Editura Maariv, Tel Aviv, 1993, pp. 386 – 414 (ebraică)

Mustafa Kabha, „Uzura egiptenilor şi contra-uzura israelienilor”, surse egiptene, Yad-Tabenkin, Institut de cercetare, pp. 79 – 100 Interviu cu Ami Ayalon (ebraică)

9. Ministrul francez al apărării:

„Bombardaţi-i pe israelieni!” – 1969

„Deodată, într-o dimineaţă, au dispărut şase vase”, Sigal Buchris, revista *Printre valuri*, nr. 89, 20 de ani de la operaţiune (ebraică)

„Al 48-lea suflet”, Un Sharon, Davar, 9.8.1991 (ebraică)

Limon Moka, Tzur Miron, „Piraţii evrei – Navele din Cherbourg”, Editura Maariv, Tel Aviv, 1988, pp. 138 – 184 (ebraică)

„Au făcut o repetiţie generală”, Idith Witman, Hadashot, 25.12.1988 (ebraică)

„În amintirea vaselor plecate”, liana Baum, Maariv, 26.12.1988 (ebraică)

„Povestea lui A.M. Lea”, Joseph Michalsky, Davar, 23.12.1979 (ebraică)

„Astăzi urmează să sosească cinci vase”, Lamerhav Daily.

31.12.1969 (ebraică)

„Purtătorul de cuvânt egiptean: suntem convinşi că Franţa nu are nicio vină în legătură cu furtul celor cinci

vase”, Shmuel Segev, Maariv, 31.12.1969 (ebraică)

Rabinovitz Abraham, editată de Effi Melzer, „Navele din Cherbourg”, Editura Effi Melzer, cercetare militară, Editura Reut, 2001 (ebraică)

Interviu cu Hadar Kimehy

10. „De ce s-o bombardăm dacă putem s-o cucerim?” – 1970

„Noaptea radarului”, Eitan Haber, Yedioth Ahronoth, 8.1.1971 Kfir Ilan, op. cit., *Paraşutiştii*, Volumul 4, pp. 123 – 125 Fiksler Yoel, *Cocoşul 53 – Operaţiunea de aducere a radarului din Egipt*, 26 – 27 *decembrie 1969*, Editura S.H.R., Rehovot, 2009 (ebraică)

Cohen Eliezer (Ghepardul), Lavi Zvi, *Cerul nu este limitaf* „Nebunul cocoş imaginar”, Editura Maariv, Tel Aviv, 1990, pp. 387 – 392 (ebraică)

„Este de aşteptat ca americanii să solicite informaţii cu privire la radarul egiptean”, Nissim Kiviti, Eitan Haber, Yedioth Ahronoth, 4.1.1970 (ebraică)

„Atenţie, intraţi în vizuina Leului!”, Eitan Haber, Yedioth Ahronoth, 28.12.1969 (ebraică)

„Cocoşul ispăşitor”, Dani Spector, Yedioth Ahronoth, 30.12.2009 (ebraică)

„Document de moştenire 66 – Cucerirea radarului egiptean”, Oded Marom, Revista prietenilor Forţelor Aeriene, 2012 (ebraică) „Operaţiunea Cocoşul – Israelul ia radarul egiptean în cursul Războiului de uzură”, Biblioteca Evreiască Virtuală, 26 – 27 decembrie 1969 Interviu cu Nechemia Dagan

11. „Duşmanul vorbeşte ruseşte!” – 1970

Yonai Ehud, „Fără marjă de eroare”, op. cit., pp. 231 – 234 „Ruşilor nu le venea să creadă”, Amir Rappaport, Omri Assenheim, NRG, 13.8.2005 (ebraică)

Cohen Eliezer (Ghepardul), Lavi Zvi, op. cit., pp. 411 – 415 (ebraică) Amir Amos, *Foc pe cer*, Ministerul Apărării, Tel Aviv, 2000 (ebraică) „Piloţii noştri i-au întrecut pe cei ruşi”, Arie Avneri, Yedioth Ahronoth, 2.8.1970 (ebraică)

„Comandantul Forţelor Aeriene Ruse investighează interceptarea MIG-urilor”, agenţia egipteană de ştiri,

Yedioth Ahronoth, 2.8.1970 (ebraică)

„Cele patru MIG-uri care au fost doborâte ieri erau conduse de piloţi ruşi”, Yedioth Ahronoth, 31.7.1970 (ebraică)

„O să accepte URSS-ul rănirea luptătorilor săi?”, Eitan Haber, Yedioth Ahronoth, 3.8.1970 (ebraică)

Interviu cu Amir Eshel

12. Îngeri albi pe Scara lui Iacob – 1972

„90 de secunde de geniu ale trupelor de comando Matkal”, Moshe Zonder, Maariv, 25.3.1994 (ebraică)

„23 de ore de nelinişte”, reporterii Yedioth Ahronoth, 12.5.1972 (ebraică)

„Am eliberat Sabena”, Moshe Zonder şi Amit Navon, Maariv, 16.5.1997

„Cum l-am împuşcat pe prim-ministru”, Yossi Asulin, ziar local din sud, 25.4.1997 (ebraică)

„Pătrunderea în Sabena”, Yosi Argaman şi Zvi Elchayani, Bamachane, 20.5.1992 (ebraică)

„Jurnalul răpirii: ceas cu ceas”, Zeev Shif, Haaretz, 12.5.1972 (ebraică)

„Linia fierbinte dintre Lod şi Ierusalim”, Yosef Harif, Maariv.

12.5.1972 (ebraică)

Kaspit Ben, Kfir Ilan, editor: Dani Dor, *Netanyahu – Drumul către putere, pătrunderea în avionul din Sabena*, Alfa Communication, Tel Aviv, 1997, pp. 65 – 70 (ebraică), Birch Lane Press, SUA, 1998

Interviu cu Benyamin Netanyahu

13. „Stop! Stai! Mâinile sus!” – 1972

Argaman Yossef, „Serviciile de informaţii şi siguranţa Israelului”, „Răpirea generalilor sirieni – Strict Secret”, 1990, pp. 32 – 42 (ebraică)

„Prinderea în capcană a celor cinci sirieni – marea victorie a Serviciilor de informaţii israeliene”, Yedioth Ahronoth.

22.6.1972 (ebraică)

„Ofiţerii serviciilor de informaţii siriene au o influenţă mai mare decât ceilalţi ofiţeri”, Ilan Kfir, Yedioth

Ahronoth, 22.6.1972 (ebraică)

„Înspăimântaţi şi înnebuniţi, cei cinci ofiţeri sirieni de rang înalt au fost luaţi prizonieri", Yehezkel Hameiri şi Eitan Haber, Yedioth Ahronoth, 22.6.1972 (ebraică)

Zonder Moshe, Sayeret Matkal, *era lui Uzi Dayan*, Keter, Jerusalem, 2000, pp. 182 – 183 (ebraică)

Kaspit Ben, Kfir Ilan, Dani Dor, ed., *Netanyahu – Drumul către putere*, Alfa Communication, Tel Aviv, 1997, pp. 68 – 70 (ebraică).

„Răpirea generalilor sirieni", Yosef Argaman, Bamahane, 29.7.1987 (ebraică)

„Eroii Operaţiunii Lada dezvăluie: cum i-am răpit pe ofiţerii sirieni", Shaul Shai, Moria Ben-Yosef, „Apărarea Israelului", Website 25.3.2012 (ebraică)

Interviu cu Uzi Dayan

14. Doamna care aduce necazuri – 1973

Documente din arhiva FAI, dosarul 401 (pp. 4, 6 – 16)

Bar-Zohar Michael, ed., *Cartea curajului*, Yaakov Hisday şi Avida Shor, Editura Ministerului Apărării, Tel Aviv, 1977, pp. 184 – 187 (ebraică)

„Am auzit o explozie puternică şi clădirea a fost tăiată în două", Tal Zagraba, website Shavuz (ebraică)

„Toamna «Primăverii tinerilor»", Onn Levi, Davar, 23.4.1993 (ebraică)

„Curajul nu te consolează", Oded Liphshitz, Al Hamishmar.

24.4.1993 (ebraică)

„Arma noastră e puterea minţii", Ehud Barak, Yedioth Ahronoth.

25.4.1993 (ebraică)

„Barak a intrat în clădirile teroriştilor îmbrăcat în haine de femeie", Dani Şade, Yedioth Ahronoth, 25.4.1993 (ebraică)

„Generalul Barak, îmbrăcat în femeie, se plimbă ca un îndrăgostit către locuinţele teroriştilor din Beirut", Gil Keisari, Haaretz, 11.4.73 (ebraică)

„Forţa de atac a luat documente importante privind organizaţiile teroriste din Israel şi din teritoriile ocupate",

reporter Haaretz pe teme arabe, Haaretz, 11.4.1973 (ebraică)

„Şase agenţi israelieni ai Mossadului au ajuns la Beirut cu câteva zile înainte de raidul FAI”, David Herst, *The Guardian*, citat în Maariv, 11.4.1973 (ebraică)

„Am auzit împuşcături pe coridor şi am zis: Sigur ne atacă israelienii”, Zvi Lavi, Maariv, 13.4.1973 (ebraică)

„Măcar de ne-am învăţa minte”, Un Milstein, Hadashot, 29.3.1985 (ebraică)

„Ziarele occidentale despre raidul FAI din Beirut, Reuters, AFP, UPI; *Daily Express*, Londra: «Serviciul israelian de informaţii este cel mai eficient din lume»”, citat de Hazofe, 12.4.1973 (ebraică)

„N-am să-l iert niciodată pe Ehud Barak pentru că mi-a ucis soţul”, D’îşi Adwan, în Amman, Zoher Andreous, Maariv, 16.5.2000 (ebraică)

„Raidul FAI terapia de şoc”, Eitan Haber, Yedioth Ahronoth.

13.4.1973 (ebraică)

„Prim-ministrul Libanului a cerut să fie împuşcaţi ofiţerii superiori după raid; s-a pensionat după ce i-a fost respinsă solicitarea”, agenţiile de ştiri din Beirut, Yedioth Ahronoth.

12.4.1973 (ebraică)

„Agenţii israelieni au sosit la Beirut vineri ca să pregătească operaţiunea”, Arthur Chatsworth, *Daily Express*, citat în Yedioth Ahronoth, 12.4.1973 (ebraică)

„Şeful de stat-major Elazar confirmă că au fost luate documente importante din Beirut; 900 de terorişti au fost loviţi în 1972”, Reuven Ben-Zvi, Yedioth Ahronoth, 12.4.1973 (ebraică)

„O misiune imposibilă în centrul Beirutului”, Dan Arkin, Maariv.

11.4.1973 (ebraică)

„Mercedesurile au fost închiriate la Beirut cu şapte ore înaintea raidului”, corespondenţii agenţiilor de ştiri din Beirut, Maariv, 11.4.1973 (ebraică)

Interviu cu Kamal Adwan, cu o săptămână înainte de

a fi ucis, Robert Stephens, *The Observer*, citat în Maariv, 15.4.1973 (ebraică)

„Operaţiunea din Beirut (Povestea integrală relatată de participanţi)”, Benjamin Landau, Bamahane, 6.9.1972 (ebraică)

Interviu cu Amnon Lipkin-Shahak

Interviu cu Ehud Barak

Partea a V-a: Războiul de Yom Kippur

15. Tărâmul vitejilor din Africa – 1973

„Un pod peste ape învolburate”, Un Dan, Haolam Haze, 16.9.1991 (ebraică)

„Trecerea Canalului Suez”, Un Milshtein, Maariv 7.10.1974 (ebraică)

„Din fericire, Erez a reuşit să fure 30 de maşini de comandă, iar Nahik a găsit bărci”, Ariela Ringel-Hoffman, Yedioth Ahronoth, 2.10.1988 (ebraică)

„Podul de peste Suez”, Un Milshtein, Haaretz, 27.10.1978 (ebraică)

„Capturarea capului de pod”, Ilan Kfir, Yedioth Ahronoth.

16.11.1973 (ebraică)

Oren Elhanan, locotenent-colonel (rez.), *Povestea Războiului de Yom Kippur* – Traversarea; FAI, Departamentul de istorie, decembrie 2004, pp. 205 – 232 (ebraică)

Kfir Ilan, *Fraţii mei glorioşi de la Canal*, capitolul 14: „15 – 16 octombrie: Acapulco”; capitolul 15: „16 octombrie: Africa”; capitolul 21: „17 octombrie: Eroii podurilor”, Editura Yedioth Ahronoth, Tel Aviv, 2003, pp. 205 – 213, 214 – 222, 270 – 283 (ebraică)

Bergman Ronen, Melzer Gil, *Războiul de Yom Kippur în timp real*, capitolul 3: „Traversarea”, Editura Yedioth Ahronoth, Tel Aviv, 2003, pp. 221 – 288 (ebraică)

Dan Un, *Capul de pod*, capitolul 23: „Traversarea paraşutiştilor”, A.L., Ediţie Specială, Tel Aviv, aprilie 1975, pp. 157 – 169 (ebraică)

Herzog, Chaïm, *Războiul de ispăşire*, Greenhill Books, Londra, 1988

Interviu cu Moshe (Bogi) Yaalon

16. „Comandantul a fost ucis… Comandantul adjunct a fost ucis… Locţiitorul comandantului adjunct…” – 1973

Segal Maozia, *Mărturii de pe câmpul de luptă de nisip*: *lupta paraşutiştilor de la Ferma chinezească*, Editura Modan. Ben-Shemen, 2002, pp. 80 – 230 (ebraică)

Ezov Amiram, *Traversarea – 60 de ore în octombrie 1973*, Editura Dvir, Ce Yehuda, 2011, pp. 55 – 220 (ebraică)

„Vărsarea de sânge de la Ferma chinezească”, Ilan Kfir, Yedioth Ahronoth, 24.4.1974

„Aici a fost Iadul pe Pământ”, Yael Gvirtz, Yedioth Ahronoth.

17.6.1994 (ebraică)

„Încet-încet, ne povestesc despre noaptea în care au fost trimişi să fie măcelăriţi”, Batia Gur, Haaretz, 17.9.1999 (ebraică) „Itzik, aici e Ehud, vin să te ajut”, Shiri Lev-Ari, Hair, 29.1.1999 (ebraică)

„Adjunctul comandantului companiei a bâiguit: S-a terminat, s-a dus batalionul… 890 s-a dus… au fost ucişi cu toţii”, Yael Gvirtz, Yedioth Ahronoth, 17.9.1991 (ebraică)

„Regimentul 890 de la Ferma chinezească”, Eitan Haber, Yedioth Ahronoth, octombrie 1985

„Bătălia de la Ferma chinezească, o rană care nu se va închide niciodată”, Nava Zuriel, Maariv, 4.2.2006 (ebraică)

„Artileriştii cer să li se recunoască rolul jucat în bătălia de la Ferma chinezească”, Dana Weiller, Maariv, 7.10.2008 (ebraică) „Istorie, amintiri şi apreciere”, Zeev Drori, Maariv, 28.4.2004 (ebraică)

„Scăpaţi din vedere, dar nu lăsaţi uitării”, Abraham Rabinovitch, Jerusalem Post, 3.10.2007 Interviu cu Yitzhak Mordechai

17. „Văd Lacul Tiberiada!” – 1973

„Înapoi în Valea Lacrimilor (Emek Habacha)”, Yaron London, Yedioth Ahronoth, 6.10.1992 (ebraică)

„Bătălia din Valea Lacrimilor”, Ranen Shor, Bamahane, 19.12.1973 (ebraică)

„De ce a fost abandonată brigada lui Barak?”, Emanuel Rozen, Maariv, 24.9.1993 (ebraică)

„Au fost luate documente siriene: înălţimile Golan trebuie ocupate în 24 de ore”, Davar, 19.4.1974 (ebraică)

„Lupta Diviziei Mussa”, Amir Oren, Bamahane, 30.1.1974 (ebraică)

„Bătălia pentru Golan”, general (rez.) Chaïm Herzog, Yedioth Ahronoth, 30.9.1974 (ebraică)

„Distrugeţi Damascul”, Igal Sarna, Yedioth Ahronoth, 17.9.1991 (ebraică)

„Uitaţi cât de curajoşi sunt sirienii”, Avigdor Kahalani, Yedioth Ahronoth, 24.9.1993

„Curaj sau moarte”, David Shalit, Haaretz, 7.8.1993 (ebraică) Milshtein Un, „Războiul de Yom Kippur”; „Trupele de paraşutişti”; „Linia de sânge”; „Izbucnirea războiului”, Editura Yaron Golan, Tel Aviv, iunie 1992, pp. 162 – 222 (ebraică)

Interviu cu Avigdor Kahalani

18. Ochii naţiunii – 1973

„Cum a fost ocupată fortăreaţa de la Hermon”, Eitan Haber, Yedioth Ahronoth, 28.12.1973 (ebraică)

„Aici zac leşurile noastre”, Igal Sama, Hadashot, 24.9.1985 (ebraică) „Noi am ocupat. Noi, canibalii”, site-ul web al NRG-ului, 24.9.2004 (ebraică)

„Monstrul de pe munte”, Haolam Haze, 14.11.1973 (ebraică)

„A contat mult pentru ei să nu urmeze calea paraşutiştilor”, Gadi Blum, Hair, 13.9.1991 (ebraică)

„Publicarea dosarului Operaţiunea Deşertul – cum a fost ocupat Hermonul”, Ahikam Moshe David, Maariv, 12.5.2012 Locotenent-colonel (rez.) Oren Elhanan, op. cit. pp. 276 – 279. (ebraică)

Asher Dani, ed., *Comanda Armatei de Nord în Războiul de Yom Kippur*; *Operaţiunea Deşertul*; „Reocuparea Hermonului”.

„Sirienii pe baricade”, Editura Maarachot, 2008, pp. 261 – 289 (ebraică)

Shemesh Elyashiv, *încet şi înţelept cu un succes*

rapid (*Brigada 317 de paraşutişti în bătălia pentru ocuparea Hermonului sirian*, 21 – 22 *octombrie 1973*); „Să vă ia naiba, mişcaţi-vă!” (în viteză pe câmpul de luptă), Editura Modan, Maarachot, 2011, pp. 48 – 67 (ebraică)

Becker Avihai, „Indienii de pe dealul nr. 16, o companie din bătălia de la Hermon”, Editura Ministerului Apărării, Ierusalim, 2003

Interviu cu David Zarfati, luptător în Brigada Givati

Partea a VI-a: Pericolul nuclear

19. „Opera” în Bagdad şi „Arizona” în Siria – 1981 şi 2007

Opera – 1981

„David Ivry, comandantul Forţelor Aeriene de la data bombardării reactorului nuclear”, dintr-un interviu publicat în revista Forţelor Aeriene, Aharon Lapidot, nr. 118, 1.12.1997 (ebraică)

Nakdimon Shlomo, „Tamuzul în flăcări”, Yedioth Ahronoth, 1986 (ebraică)

„Am pariat care dintre noi o să stea în piaţa centrală din Bagdad”, Alex Fishman, Amit Meidan, Yedioth Ahronoth, 1.8.1997 (ebraică)

„Comparaţie: Entebbe, Irak, Tunis”, Hadashot, 3.10.1985

„Pilotul care a condus atacul împotriva reactorului nuclear, pilotul care a organizat operaţiunea”, reporterii Yedioth Ahronoth, 16.6.1981 (ebraică)

„Un interviu special cu un colonel anonim – organizatorul”, Yaakov Erez, Maariv 12.6.1981 (ebraică)

„Operaţiunea Opera, generalul-locotenent Aviem Sela, unul dintre organizatori”, Ron Ben Ishai, Yedioth Ahronoth, 28.4.1995 (ebraică)

„Opera”, Shlomo Nakdimon, Bamahane, 1.6.2001 (ebraică)

„Aeronave israeliene au atacat reactorul nuclear irakian de pe teritoriul iranian – susţine un scriitor britanic”, Amos Ben-Vered, Haaretz, 9.8.1991 (ebraică)

„Comunicatul guvernului”, Maariv, 9.6.1981 (ebraică)

Interviu cu Zeev Raz Arizona – 2007

„Atacul asupra reactorului nuclear din Siria – pas cu pas”, Gordon Thomas, *Epoch times*, 21.11.2008 (ebraică)

„Povestea Operaţiunii Livada – Cum a distrus Israelul reactorul nuclear de la Al Kibar”, de Erich Follath şi Holger Stark, *Der Spiegel*, 11 februarie 2009

„Israelul a dejucat planul de atac al Siriei”, infolive.tv, 17 septembrie 2007

„Sayeret Matkal a adunat material nuclear din Siria”, Ynet.

23.9.2007 (ebraică)

„Israelul le-a dat SUA informaţii secrete înaintea atacului”, Ynet.

21.9.2009 (ebraică)

„Din cauza caracterului secret, Siria nu şi-a protejat obiectivul care a fost bombardat”, Arie Egozi, Orly Azulai, Yedioth Ahronoth, 4.11.2007 (ebraică)

„Raport: o unitate de comando a aterizat în Siria cu o lună înainte de bombardarea reactorului nuclear”, Yossi Melman, Haaretz.

19.3.2009 (ebraică)

„Legătura iraniană”, Alex Fishman, Yedioth Ahronoth, 16.9.2007 (ebraică)

„Sayeret Matkal a adunat mostre nucleare din Siria”, Jerry Louis, citat de Yossi Yehoshua şi Idan Avni, Yedioth Ahronoth.

23.9.2007 (ebraică)

„Noaptea bombei”, Michael Bar-Zohar şi Nissim Mishal, Yedioth Ahronoth, 13.8.2010 (ebraică)

Partea a VII-a: Războiul din Liban

20. „Aveau mitraliere?” – 1982

„Ştiam că trebuie să cucerim Beaufortul”, Mazal Mualem, Bamahane, 8.6.1988 (ebraică)

„Cucerirea Beaufort-ului”, generalul de brigadă (rez.) Avigdor Kahalani, Maarachot 413, iulie 2007 (ebraică)

„Apelează comandantul de ripostă”, Igal Sarna, Yedioth Ahronoth, 6.1.1987 (ebraică)

„Hadad a înălţat steagul deasupra Beaufort-ului şi a spus: Ne aflăm aici cu ajutorul lui Dumnezeu şi al FAI”,

Joseph Walter şi Shaya Segal, Maariv, 9.6.1982 (ebraică)

„Reînceperea luptei pentru Beaufort”, Moshe Zonder, revista Tel Aviv, 2.7.1993 (ebraică)

„Artileriştii se află în faţa fortăreţei”, Igal lev, Maariv, 11.6.1982 (ebraică)

„Bătălia de la Beaufort – ofiţerii au atacat primii”, Shira Ben-Zion, Bamahane, 14.7.1982 (ebraică)

„Am început să înaintez şi m-am speriat. Întuneric, noapte, umbre mişcătoare”, Tal Zagraba, Bamahane, 11.1.2008 (ebraică) „Bătălia pentru Beaufort, războiul din Liban, documente şi surse arabe”, colectare de materiale, editare şi analiză: Reuven Avi-Ran, Maarachot, Tel Aviv, 1987, pp. 20 – 25 (ebraică) Tamir Moshe (Chico), „Un război fără medalii”, Maarachot, Editura Ministerului Apărării, 2006, p. 28 (ebraică)

Interviu cu Gabi Ashkenazi

21. „A fost un concert minunat, cu multe instrumente” – 1982

Rosenthal Rubik, „Liban: celălalt război”, Sifriat Poalim, Hakibutz Haartzi, Hashomer Hatzair, 1983, pp. 67 – 75 (ebraică)

Cohen Eliezer (Ghepardul) şi Lavi Zvi, op. cit., pp. 604 – 620 Ben David Ofer, colonel (rez.), „Campania din Liban”, Tel Aviv, pp. 68 – 72 (ebraică)

Reuven Avi-Ran, op. cit., pp. 91 – 93

„Şase zile din iunie”, Lior Shlain şi Noam Ofir, Revista Forţelor Aeriene, nr. 145, 1.6.2002 (ebraică)

„David Ivry, al nouălea comandant (octombrie 1977-decembrie 1982)”, Aharon Lapidot, Revista Forţelor Aeriene, nr. 118, 1.12.1997 (ebraică)

„Cum am distrus amplasarea pe teren cu rachete aeriene în primul război din Liban – 1982”, generalul-maior (rez.) David Ivry, Institutul de cercetare strategică, aer şi spaţiu, 2007 (ebraică) Interviu cu Aviem Sela

Partea a VIII-a: Combaterea terorismului

22. „Ne-a trimis Abu Jihad” – 1988

Zonder Moshe, „Sayeret Matkal, asasinarea lui Abu Jihad”, Editura Keter, Ierusalim, 2000, pp. 238 – 248

(ebraică) „Lichidarea lui Abu Jihad: o lucrare profesionistă de mai puţin de 5 minute”, Uzi Mahanaimi, Dani Şade, Edwin Eitan relatează de la Paris, Yohanan Lahav relatează de la Londra, Yedioth Ahronoth, 17.4.1988 (ebraică)

„Lichidarea”, Noemi Levitzki, Yedioth Ahronoth, 5.4.1993 (ebraică) „Jihadul împotriva lui Abu Jihad”, Ronen Bergman, Yedioth Ahronoth, 23.3.2012 (ebraică)

„Israelienii mi-au împuşcat tatăl, iar mama a strigat: Stop!”, Semadar Perri, Yedioth Ahronoth, 22.4.1994 (ebraică)

„Cum a fost ucis Abu Jihad”, Al Hamishmar, 17.10.1990 (ebraică) „4.000 de israelieni au participat la eliminarea teroristului Abu Jihad”, potrivit lui Robert Fisk, *The Independent*, citat de Maariv, 13.4.2001 (ebraică)

„Um Jihad, văduva acestuia, discuţii...”, Yassar Muassi, Emza Natania, 29.10.1993 (ebraică)

Interviu cu membrii familiei lui Miriam Ben-Yair

23. „Unde-i nava?” – 2002

„Dezvăluire: Cum a capturat Shayetetul vasul *KarineA*, care transporta arme”, Harman Greenberg, Maariv, 13.1.12 (ebraică) „Bătrânul şi marea”, Amir Oren, Haaretz, 11.1.2002 „Deodată, pe întuneric au apărut luptătorii de comando”, Yoav Limor, site-ul web NRG, 6.1.2002 (ebraică)

„Armele capturate ar fi contribuit la mărirea semnificativă a arsenalului lui Arafat”, James Bennet, *New York Times*, 12 ianuarie 2002

„Vasul *Victoria*, care transporta arme, însoţit de FAI, a ancorat în portul Ashdod”, Amir Buchbut, Maariv, 16.3.2011 (ebraică)

„Forţele navale au capturat vasul care transporta arme care se deplasa din Turcia în Gaza”, Amir Buchbut, Maariv, 15.3.2011 (ebraică)

„Forţele FAI au capturat vasul care transporta arme din Siria către Fâşia Gaza”, Ron Ben Ishai, Yoav Zeitun, Ynet, 15.3.2011 (ebraică)

„Ce a condus la capturarea navei *Karine* A”, Jacky Hugi, Maariv, 22.1.09 (ebraică)

„Spargeţi valurile”, Nahum Barnea, Yedioth Ahronoth, 29.9.2004 (ebraică)

„Israelul l-a înregistrat pe Arafat vorbind despre cumpărarea vasului care transporta arme”, Ilan Nachshon, Yedioth Ahronoth, 17.1.2002 (ebraică)

„Am fost pe multe vase inamice”, Igal Sarna, Yedioth Ahronoth.

11.1.2002 (ebraică)

Discursul amiralului Eli (Chinezul) Marom la o conferinţă de la Centrul Patrimoniului şi a Comemorării Serviciilor de Informaţii din Israel, 29.2.2012 (ebraică)

Interviu cu Shaul Mofaz

24. Comemorarea Holocaustului în Qasbah-ul din Nablus – 2002

Harel Amos, Issasharof Avi, *Al şaptelea război*, Editura Yedioth Ahronoth, Tel Aviv, 2005 (ebraică)

„Bătălia pentru Qasbah din Nablus: au fost ucişi 13 palestinieni înarmaţi”, Amira Hess, Amos Harel, Aliza Arbeli, Haaretz.

7.4.2002 (ebraică)

„Sunteţi vii şi vă luptaţi ca în filme”, Felix Frish, 8.4.2002 (ebraică)

„Au fost ucişi doi soldaţi în tabăra din Jenin”, Amos Harel, Amira Hess, Haaretz, 8.4.2002 (ebraică)

„La 6.30 s-au predat ultimii terorişti căutaţi din Qasbah-ul din Nablus”, Amos Harel, Haaretz, 9.4.2002 (ebraică)

„Un comandant militar de rang superior a fost ucis la Qasbah”, *Globe*, 7.4.2002 (ebraică)

„Între ziduri”, Alex Fishman, Yedioth Ahronoth, 30.3.2012 (ebraică)

„Locotenent-colonelul Ofek Buchris merită să fie primul soldat decorat pentru Operaţiunea Scutul defensiv”, Yoav Limor, NRG, 31.5.2012 (ebraică)

„Teroriştii nu ne-au văzut, mergeau calm ca nişte soldaţi în rezervă aflaţi în permisie”, Tal Zagraba, Bamahane, 20.3.2009 (ebraică)

„Aventurile unităţii navale de comando pe aleile din

Jenin”, Yoav Limor, *Israel Today*, 30.3.2012 (ebraică)

„Zece ani de la Scutul defensiv”, Ron Ben-Ishai, Ynet, 30.3.2012 (ebraică)

„Am învins terorismul palestinian?”, Bamahane, 1.4.2012 (ebraică) Interviu cu Aviv Kochavi

25. Poveste fără de sfârşit din Gaza – 2008, 2012, 2014 „Plumb topit” – 2008

„Şeful UNRWA: Avem în organizaţie membri ai Hamasului. Nu-i nicio problemă”, Diana-Bachor-Nir, Ynet, 4.10.2004 (ebraică) „Gaza: 10 morţi în atacul Forţelor Aeriene: a fost ucis comandantul Hamasului”, Amir Buchbut, NRG, 29.12.2008 (ebraică) „Forţele Aeriene au atacat obiective din partea de nord a fâşiei”, Nir Yahav, Yehoshua Breiner, Walla! 31.12.2008 (ebraică) „Galant după lichidare: am presat Hamasul foarte tare”, Shmulik Hadad, NRG, 15.1.2009 (ebraică)

„Mashal a oferit linişte pentru ridicarea asediului”, Reuters, Ynet.

29.12.2009 (ebraică)

„Guvernul a confirmat recrutarea a mii de soldaţi în rezervă”, Walla! 28.12.2008 (ebraică)

„Artileria FAI a deschis focul: au fost trase sute de gloanţe”, Ynet.

3.1.2009 (ebraică)

„Începerea operaţiunii la sol: FAI loveşte zeci de terorişti”, Ynet.

3.1.2009 (ebraică)

„Începerea operaţiunii la sol: efectivele FAI au pătruns în Fâşia Gaza”, Hanan Greenberg, Ynet, 3.1.2009 „Raport palestinian: FAI împarte Fâşia Gaza în trei părţi”, Or Heller, Allon Ben David, website-ul Nana 10, 4.1.2009 (ebraică) „Ţinta – atacul asupra Gâzei. Rezultatul – perfect”, Amir Buchbut, NRG, 27.12.2008 (ebraică)

„Serviciul general de securitate: activiştii Hamas se ascund în spitalele din Gaza”, Rony Şofer, Hanan Greenberg, Ynet.

31.12.2008 (ebraică)

„Directorul unui spital din Gaza: Diskin minte”,

Daniel Edelson, Ynet, 31.12.2008 (ebraică)

„Han Yunes: doi comandanţi superiori ai Hamasului au fost lichidaţi în timpul atacului", Amir Buchbut, NRG, 4.1.2009 (ebraică) „FAI către Curtea Supremă: Au fost lansate rachete din spital, de aceea a fost bombardat", Shmuel Mitelman, NRG, 15.1.2009 (ebraică)

„Şeful statului-major i-a vizitat în secret pe luptătorii din Gaza", Yehoshua Breiner, Walla! 8.1.2009 (ebraică)

„Generalul Galant, comandantul Armatei de Sud, se întoarce la marea Gâzei", Amir Buchbut, NRG, 9.1.2009 (ebraică)

„FAI: Au deschis focul din casa doctorului şi baza UNRWA", Hanan Greenberg, Ynet, 17.1.2009 „Agitaţie la spitalul Sheba: Doctorul din Gaza răspândeşte propaganda", Dudi Cohen, Meital Yassur Beit-or Ynet, 17.1.2009 (ebraică)

„Olmerţ a declarat încetarea focului: misiune îndeplinită", Rony Şofer, Ynet, 17.1.2009 (ebraică)

„Cu dinţii rânjiţi: Câinii lui Oket aveau să îi prindă pe aruncătorii de pietre", Amir Buhbut, Maariv, 4 februarie 2010 „Comandantul israelian: Am rescris regulile de război pentru conflictul din Gaza", *The Belfast Telegraph* (Ierusalim), 6 martie 2010

„Israelul este lovit de rachete, Hamasul încălcând astfel armistiţiul", Isabel Kershner, *International Herald Tribune*, 25 iunie 2008

„Israelul a refuzat oferta de încetare a focului din decembrie", IPS, 9 ianuarie 2009

„Armistiţiul Gaza-Israel e în pericol", Al Jazeera, 15 decembrie 2009

„În Gaza, ambele părţi scot la iveală noi echipamente", Defense News, 5 ianuarie 2009

„Trupele şi tancurile israeliene pătrund adânc în Gaza", Ibrahim Barzak şi Jason Keyser, Associated Press, 4 ianuarie 2009, azcentral.com., 18 februarie 2009

„Arsenalul israelian trimis în Gaza în timpul Operaţiunii Plumb topit", Ziarul de Studii Palestiniene (Institutul pentru Studii Palestiniene), XXXVIII (3): 175 –

191, ISSN 1533 – 8614, Esposito, Michele K. Primăvara 2000), 6 martie 2010

„Israelul intră în Gaza: negocieri cu prejudecăţi extreme”, Klein Aaron, *Time*, 3 ianuarie 2009

„Palestinieni: mama, 4 copii ucişi în atacul FAI din Gaza”, Amos Harel, Yanir Yagna şi Yoavătern, Haaretz, 3 ianuarie 2009

„Modificarea raportului Goldstone cu privire la Israel şi la crimele de război”, Richard Goldstone, *Washington Post*, 1 aprilie 2011

Interviu cu Yoav Galant

„Pilonul apărării” – 2012

Comandantul Forţelor Aeriene a spus „Omorâţi-l pe nenorocit” S-au tras proiectile în Jabari. Relatare *Sunday Times*, Uzi Mahanaimi, citată în Maariv NRG, 18.11.2012 (ebraică)

„Liderul militar al Hamasului Ahmed Jabari ucis într-un atac cu rachete de către FAI”, Ted Thornkill, *The Huffington Post UKF* 15 noiembrie 2012

„FAI se abţine să ucidă civili, dar tot nu a înţeles cu ce se mănâncă Hamasul”, Amira Hess, Haaretz, 16.11.12 (ebraică)

„Asasinatul şi starea de alertă”, Nahum Barnea, Sima Kadmon, Alex Fishman, Eitan Haber, Yoaz Hendel, Yedioth Ahronoth, 15.11.2012. (ebraică)

„A fost ucis comandantul Hamasului; o operaţiune la scară largă în Fâşia Gaza”, Amos Harel & Avi Issasharof, Aluf Ben, Amir Oren, Yossi Verter, Haaretz, 15.11.2012 (ebraică)

„O perdea de ceaţă”, Alex Fishman, Yedioth Ahronoth, 16.11.2012 (ebraică)

„Încercarea de a ajunge la un acord de încetare a focului”, Nahum Barnea, Shimon Shiffer, Alex Fishman, Yedioth Ahronoth.

18.11.2012 (ebraică)

„O apărare de oţel”, Eitan Haber, Yedioth Ahronoth, 18.11.12 (ebraică)

„Netanyahu: Sunt de acord cu o înţelegere de

încetare a focului, dar dacă nu încetează să tragă (cu rachete), o să invadăm Gaza", Barak Ravid, Haaretz, 18.11.2012 (ebraică)

„Pe terenul nostru", Alex Fishman, Yedioth Ahronoth, 21.11.2012 (ebraică)

„Cad rachete peste două şcoli din Ashkelon; a fost ucis un comandant superior al Jihadului", Gili Cohen, Yair Yanga, Haim Levinson, Jacki Hugi, Haaretz, 20.11.2012 (ebraică)

„O întâlnire nocturnă a celor «Nouă»; Obama solicită încetarea focului", Yedioth Ahronoth, 20.11.2012 (ebraică)

„«Vopseaua roşie» de la Beer-Sheba la Tel Aviv", Yedioth Ahronoth.

16.11.2012 (ebraică)

„Israelul şi Hamasul convin asupra încetării focului sub patronaj egiptean", Barak Ravid, Jacki Hugi, Haaretz, 22.11.2012 (ebraică)

„Mediatorul acordului: şeful Mossadului", Itamar Eichner, Yedioth Ahronoth, 22.11.2012 (ebraică)

„Lumina din spatele norului", Alex Fishman, Yedioth Ahronoth.

23.11.2012 (ebraică)

„Ordinul eliberării", Eitan Glückman, Matty Saiber, Zeev Goldshmidt, Yedioth Ahronoth, 23.11.2012 (ebraică)

„Războiul stelelor", Amir Shuan, Amira L-am, Yedioth Ahronoth.

23.11.2012 (ebraică)

Michael Bar-Zohar şi Nissim Mishal „Limita de protecţie" – 2014

„Eroismul lui Eitan", Yossi Yehoshua, Yedioth Ahronoth, 4.8.2014 (ebraică)

„Din adâncuri te-am strigat", Yedioth Ahronoth, 6.8.2014 (ebraică)

„Eroul care i-a vânat pe teroriştі", Yedioth Ahronoth, 4.8.2014 „Tunelul Hamasului din Gaza", Yossi Yehoshua, Yedioth Ahronoth, 31.7.2014 (ebraică)

„Aruncătorii de bombe", Ariela Ringel-Hoffman, Yedioth Ahronoth, 1.8.2014 (ebraică)

„Luptele de deasupra şi de dedesubtul caselor”, Haaretz.

31.7.2014 (ebraică)

„Înaintarea în ritmul buldozerului”, Amos Harel, Haaretz.

31.7.2014 (ebraică)

„Membrii Hamasului vin să atace şi dispar”, Odded Shalom, Yedioth Ahronoth, 25.7.2014 (ebraică)

„Lumina de la capăt”, Alex Fishman, Yedioth Ahronoth, 12.8.2014 (ebraică)

„Tunelurile morţii”, Semadar Perri, Yedioth Ahronoth, 12.8.2014 (ebraică)

„Expunere spre viitor: noile tehnologii”, Haaretz, 1.8.2014 „Aş fi sărit în tunel – colonelul Ofer Winter”, Yossi Yehoshua, Yedioth Ahronoth, 13.8.2014 (ebraică)

„Un război fără opţiuni”, Sima Kadmon, Yedioth Ahronoth.

15.8.2014 (ebraică)

„O operaţiune care se complică”, Alex Fishman, Yedioth Ahronoth.

15.8.2014 (ebraică)

„Banca de ţinte şi realitatea?”, Asaf Hazani, Haaretz, 15.8.2014 (ebraică)

„Ne pare rău că v-am spus să vă întoarceţi acasă”, Yedioth Ahronoth, 14.8.2014 (ebraică)

„FAI şi-a pierdut imaginaţia”, Michael Bar-Zohar, Ynet, opinii.

11.8.2014

„ISIS (Dai sh) în Gaza”, Michael Bar-Zohar, Ynet, opinii.

24.8.2014 (ebraică)

Interviu cu Amir Peretz

Epilog: întoarcerea tribului rătăcitor

26. Din inima Africii la Ierusalim: Operaţiunea Moise (1984) şi Operaţiunea Solomon (1991)

Adega Abraham, *Călătorie în vis*, propria ediţie, Tel Aviv, 2000 (ebraică)

Shimron Gad, *Aduceţi-mi-i pe evreii din Etiopia*,

Editura Maariv, Hed-Arzi, Or-Yehuda, 1988 (ebraică)

Shimron Gad, *Mossadul şi mitul; cei mai buni contrabandişti din lume*, Keter, Ierusalim, pp. 207 – 233 (ebraică)

Toren Yaron (editor) „Operaţiunea Solomon: Beita Israel se întoarce acasă”, Agenţia evreiască – Departamentul de Imigraţie şi Integrare, Ierusalim, 1994, pp. 28 – 35 (ebraică)

„Preţul: 4.000 de morţi”, Ronen Bergman, Yedioth Ahronoth, 3.7.1998 (ebraică)

„Responsabilul pentru Operaţiunea Solomon: Toată Falashmura trebuia adusă în Israel”, Bareket Feldman, Haaretz, 28.5.2006 (ebraică)

„Shayetetul şi Mossadul într-o documentare rară în cadrul Operaţiunii Moise”, (Hadashot), Canalul 2, Televiziunea Israeliană (ebraică)

„Operaţiunile militare din spatele liniilor inamice, Unitatea Shaldag”, Michal Danieli, website PAZAM, 1.7.2011 (ebraică) „în al treilea rând: Shaldag”, Yoav Limor şi Allon Ben David, Ynet.

14.2.2008 (ebraică)

„Operaţiunea Solomon”, website-ul Forţelor Aeriene (ebraică) „Flotila 13 a aterizat în Sudan”, Arie Kiezel, Yedioth Ahronoth, 18.3.1994 (ebraică)

„Cu toţii ne-am emoţionat, chiar şi eu”, Ravid Oren, Yedioth Ahronoth, 20.5.2011 (ebraică)

„FAI a salvat evreimea etiopiană”, Hadashot, 26.5.1991 (ebraică) „Shai a spus nu”, Orit Galili, Haaretz, 3.6.1991 (ebraică)

„Exodul din Etiopia”, Tudor Perfitte, Yedioth Ahronoth, 1.11.1985 (ebraică)

„Urmându-l prin deşert”, Smadar Shir, Yedioth Ahronoth.

17.7.2009 (ebraică)

Interviu cu Benjamin (Beni) Ganz

Indice

A

Abu Aisha, Amar, 334 Abu Jihad (Khalil al-Wazir), 283

– 286, 288 – 289, 291 – 292, 372 Abu Khdeir, Mohammed.
329
Abu Rahma, Fayez, 288 Abu-Sneina, Ali Taha, 158 Abuelaish, Izzeldin, 320.
354
Academia Iordaniană de Poliţie (Ierusalim), 110 – 111
Achmon, Arik, 208 Acordurile de la Camp David, 211
Acordurile de la Oslo, 305 Adam, Yekutiel „Kuti”, 17, 21 – 22, 24 – 26, 196 Adan, Avraham „Bren”, 202, 220
Adwan, Kamal, 186, 192 Aeroportul Lod (Israel; avion al Sabena Airlines), 22, 34, 100, 160 – 161
Ahdut Haavoda, partid, 109
Akawi, Omar, 302
Akers (firmă norvegiană), 134
al Doilea Război Mondial, 19, 47, 79, 81 – 92, 128, 134, 146, 204, 230
Al *Ra I*, ziar (Iordania), 180 *Al-Ahram*, ziar (Cairo), 105 al-Wazir, Hanan, 285 al-Wazir, Intisar, *vezi* Umm Jihad al-Wazir, Khalil, *vezi* Abu Jihad Alaluf (soldat FAI), 245 Aliya Bet, 67 Allenby, tabără, 51 Allon, Yigal, 109 Almog, Ze’ev, 121, 124 – 125, 127
Alon, Emanuel, 339 Altnuder, Dieter, 189 Ambar, Ido, 41 Amer, Abdel Hakim, 69 Amin, Idi, 18 – 20, 23 – 25, 29 – 30, 32, 36, 39 Amioţ „Felix, 131, 135, 137 Ankelevitz, Maurice, 84 Arad, Yigal, 113 Arafat City, 316 Arafat, Yasser, 157 – 158, 185, 266, 283 – 284, 291, 296, 301, 303, 306
Arca lui Noe, operaţiune.
298
Arditi, Danny, 169 Argov, Shlomo, 267 Arieli (mecanic de avioane israelian), 163 Arins, Jean Pierre, 258 Arizona, operaţiune, 248 – 249, 369 – 370
armata britanică, 44, 79 – 80, 90, 204
armata egipteană, 90, 151, 202 – 203, 211, 215 armata libaneză, 177, 194 armata siriană, 57, 175, 179, 181, 230, 273 armata SUA, 47 armata sudaneză, 340 armata tunisiană, 285 Asgari, Ali Reza, 257 Ashkenazi, Gavriel „Gabi”.

268, 271, 334, 353.
371
Ashkenazi, Giora, 111 Ashkenazi, Marko, 172 Assad, Hafez al –, 200, 260 Atar, Raed al –, 324 Atrash, Abd Aziz el, 158 Atzmon, Ben-Zion, 221 Autoritatea Palestiniană.
294, 303 – 304 Avinun, Dani, 127 Avishai (Flotila 13), 194 Ayalon, Amichai „Ami”, 121, 126, 128, 330, 351, 361 Azout (soldat FAI), 245
B
Baader-Meinhof, grupare teroristă, 17, 22 Balata, tabără de refugiaţi, 309
Bamba (unitate de recunoaştere a FAI), 222 Bar-Lev, „Borka”, 23 – 24, 36 – 37
Bar-Lev, Haim, 120, 160.
220
Bar-Zohar, Michael, 7, 210 Bar, Dov, 124
Barak, Ehud, 22, 35, 162 – 163, 166 – 167, 169 – 170, 172, 176 – 178, 185 – 187, 190 – 191, 193, 196, 222, 227 – 228, 285 – 287, 325, 352, 364 – 366, 368, 377 Barghouti, Marwan, 308 Barkai, Zvika, 265, 267 – 268 Barkat, Yeshayahu, 142 Baruchin, Avinoam, 234 *Bat Galim* (vas de salvare israelian), 339 – 340 Batalionul 28 (FAI), 110 – 111, 114 – 115
Batalionul 50 (FAI), 143 – 144, 187 – 188, 190, 211 – 212 Batalionul 51 (FAI), 241, 243 – 244, 309 Batalionul 66, 110 – 115 Batalionul 890 Paraşutişti (FAI), 90, 218 – 220, 223, 357, 367
Baum, Shlomo, 57
BBC, 115, 137 Be’eri (kibuţ), 54 Beaufort, bătălia pentru.
265 – 272, 370 – 371 Begin, Menachem, 24, 40.
83, 94, 109, 248, 250.
266 – 267, 338
Beirut (Liban), 132, 183 – 191, 193, 196, 264, 266, 285, 289, 364 – 366 Ben Eliezer, Benyamin, 305 Ben Eliyahu, Eitan, 150.
351
Ben Yair, Eliyahu, 291 Ben Yair, Frieda, 291 Ben Yair,

Ilan, 291 Ben Yair, Miriam, 283, 291, 372
Ben Yair, Rachel, 291 Ben-Ari, Un, 114 Ben-Gal, Yanosh, 22 Ben-Gurion, David, 2, 16, 18, 28, 44, 46 – 48, 53, 58, 62, 66, 78 – 84, 89, 94, 97, 160, 202, 349 – 350, 358 Ben-Hanan, Yossi, 235 Ben-Menahem, Yitzhak „Gulliver”, 57 Ben-Natan, Arthur, 27 Ben-Nun, Avihu, 104, 155, 342, 351, 359 Ben-Shoham, Yitzhak, 227 Bentzur (soldat israelian), 116 Beth Zurif, 59 Betleem, 311 – 312
Betzer, Moshi „Muki”, 18, 32 – 33, 42, 179, 184, 191, 193, 352
Bilby, Kenneth, 49 Biserica Naşterii (Betleem).
311
Bloc Etzion, 51, 204 Bloch, Dora, 36 Blutstein (soldat FAI), 245 Boneh, Solei, 48 Bose, Wilfried, 17 Botzer, Avraham, „Ghepardul”, 133 – 134
Bou Said, Sidi, 285, 287 – 288, 290
Bouillon, Godfrey de 56 Bouhbout, Amir, 317 Boussard, Charles, 189 Brigada 35, 196, 218 Brigada 51, siriană, 277 Brigada 55 Paraşutişti în Rezervă (FAI), 20, 108.
202, 350, 352 Brigada Barak, *vezi* Brigada 188 (FAI)
Brigada Givati (FAI), 318, 369 Brigada Golani (FAI), 238 – 245, 270, 308, 318 Brigada Harel (FAI), 46 – 47 Brigada Yiftach (FAI).
307 – 308
Brigăzile Martirilor Al Aqsa.
312
Britton, Sara, *vezi* Tanus, Rima Brosh, Elyashiv „Shibi”, 67, 70 – 74
Brunner, Danny, 169 Brzezinski, Zbigniew, 30 – 31 Buchris, Ilan, 339 Buhns, Ofek, 309 – 310, 374 Bull, Odd, 107 Bush, George, 258, 342 – 343
C
Canalul Suez, 66, 77 – 82, 121, 140 – 141, 150, 152, 160, 196, 201, 203, 205 – 207, 209 – 210, 212 – 215, 218, 244, 293 – 295, 299, 351, 366
Carlos (terorist), 17 Carter, Jimmy, 22 Cehoslovacia, 66, 78 Chaban-Delmas, Jacques.

138
Challe, Maurice, 81 Cheney, Dick, 255 Cisiordania, 106 – 107, 117, 303, 305 – 306, 310, 312 – 313, 329 Cocoşul, operaţiune, 67, 75 Cocoşul 53, operaţiune, 143, 362
Cohen, Eliezer, 143, 362.
371
Cohen, Victor, 161 Cohen, Yoram, 110, 323 Columbia (navetă spaţială), 254
Comisia pentru Energie Atomică, israeliană, 349
Complexul Augusta Victoria, 115
Corp de Blindate (FAI), 123 Crucea Roşie, 168, 181
D
Dabash, Hezi, 221 Dagan, Meir, 257, 353 Dagan, Nehèmiah, 143, 147 Dahab, Zvi, 85 Dahari (soldat FAI), 245 *Daily Express* (Londra), 147, 365
Daoud, Abdallah, 311 Davidi, Aharon, 54, 59 – 63, 83, 85 – 88, 108, 350, 357 Dayan, Moshe, 13, 19, 40.
51, 53, 55 – 58, 61 – 62, 74, 77 – 78, 80 – 81, 94 – 96, 106, 109, 120, 133, 147, 151, 160 – 161, 164, 167, 175, 187, 201, 210, 218, 226, 349, 352, 357 – 358, 364 Dayan, Uzi, 57, 167, 275, 177 – 178, 181, 352, 364 Dayan, Yehuda, 57 de Gaulle, Charles, 96, 131 Dealul Muniţiei (Ierusalim), 110, 112 – 114, 250, 252, 359 – 360
Dealul Muniţiei, operaţiune, 252
Debré, Michel, 138 Deif, Mohammed, 323 Dichter, Avi, 325 Digli, Menachem, 123
Dimona, reactor nuclear.
16, 283
Dir al-Zur (Siria), reactor nuclear, 258, 260 Diskin, Yuval, 320, 375 Divizia 16 egipteană, 223 Divizia Cisiordania (FAI), 313 Divizia Ga ash (FAI), 270 – 271 Divizia Galileea (FAI), 271 Divizia Sinai, 108, 271 doctrina Begin, 255, 257 Dovik (adjunctul lui Davidi), 88 – 89
Drori, Amir, 239 – 240, 243 – 245, 367
E
Eban, Abba, 107 Eden, Anthony, 81 Efron, Moshe, 61 Egipt, 9 – 10, 44, 53, 66, 77.

94, 96 – 97, 101 – 102, 109, 120 – 121, 133, 140 – 141, 150 – 152, 155 – 156, 160, 175, 200 – 201, 293, 316, 326 – 328, 330, 349 Eilam, Uzi, 62, 110, 349.
356
Eini, Marcelle, 170 Eitan, Boaz, 175 Eitan, Rafael „Raful”, 51, 83 – 84, 90, 123, 132, 146, 219, 232, 235, 250 – 251, 350, 358
Elazar, David „Dado”, 51, 121, 161, 166, 187, 195, 349
Eldar, Shlomi, 229, 320 Elder, George, 189 Eliashiv, Yoram, 112 Eliyahu, Eitan Ben, 150, 152, 351
Elkayam, Saadia „Supapo”, 54, 59 – 60, 62
Epstein, Shlomo, 111, 356 Eran, Omer, 169 Erdogan, Tayyip, 260 Erez, Hayim, 209 Eshel, Amir, 156, 324, 351.
363
Eshkol, Levi, 94, 96, 109 Eshkol, Yirmi, 112 Etiopia, 338 – 341, 343 – 346, 379 – 380
Ezra, sergent major (FAI), 143 – 144
Falame (Iordania), 55
F
Feinman, Tuvia, 150 – 151 „Ferma chinezească”, 213 – 216, 219, 221 – 223, 367 „Fiice pe Viaţă”, fundaţie, 354 Focus, operaţiune, 95 – 96, 100 – 101, 103 – 104, 278, 358
Forţele Aeriene Egiptene, 69, 96 – 101
Forţele Aeriene Iordaniene.
103
Forţele Aeriene Siriene, 231, 273, 277
Forţele Aeriene Sovietice, 155 – 156
Forţele Speciale Israeliene.
283
Fradkin, Yossi, 110 Fraţii, operaţiune, 340 Frenkel, Naftali, 329 Friedman, Breindel, 159 Friedman, Mordechai, 11.
134
Frontul Democratic pentru Eliberarea Palestinei (FDEP), 187 Frontul Popular pentru Eliberarea Palestinei (FPEP), 16, 351 Fructele mâniei, operaţiune, 332
G

Galant, Yoav, 318, 321, 353, 374, 376
Gantz, Benny, 323, 345 Garda Naţională Iordaniană, 58
Garda Revoluţionară Iraniană, 303
Gaza, 10, 16, 30, 54 – 55, 58, 109, 156, 284, 288, 293, 296 – 297, 311, 315 – 319, 321 – 328, 330 – 333, 349, 354, 356, 373 – 378 Gazit, Shlomo, 22 Gershon, Yitzhak „Jerry", 313, 347, 353, 370 Gideons, 67
Globe and Mail, ziar (Canada), 320
Golan, Yoav, 344 – 245, 318 Goldstein, Dov, 90 Goldstone, Richard, 321.
376
„Golful Porcilor", planul israelian, 21
Gonen, Shmuel, 210, 223.
232
Gozlan, Menachem, 221 Greid, Zeharia, *vezi* Atrash, Abd Aziz el
Gur, Mordechai „Motta", 20, 22, 24, 26, 28, 38, 40 – 41, 59, 63, 85 – 87, 108 – 110, 114 – 117, 177, 204, 251, 350, 355, 359 – 360 Guttal, Didier, 113 Guvernul de Unitate Naţională, 96
H
Habib, Philip, 278 Haddad, Shmuel, 318 Haddad, Wadie, 16 – 17, 19 – 20, 38 – 39 Hadiri, Ali, 309 – 310 Hadley, Stephen, 258 Haganah, 81 Hagoel, Yossef, 111 Hakim, Jackie, 221 Halaili, Abu Haled el, 17 Haleor, Vechiel, 142 Halsa, Theresa, 158, 171 Halutz, Dan, 302, 353
Hamas, 309 – 310, 315, 325 – 332, 334, 374 – 378 Haniyeh, Ismail, 327 Har-Zion, Meir „Har", 57 – 58, 61, 84, 115, 349 – 350 Har-Zion, Shoshana, 57 – 58, 350
Harlev, Rafi, 22 Harnik, Giora „Goni", 268 – 270, 272 Harnik, Raya, 270 Harpaz, Rami, 150 Hasson, Miriam, *vezi* Halsa, Theresa
Hatzor, bază aeriană (Israel), 95, 99
Hawatmeh, Nayef, 187 Hebron, 58 – 59, 323, 329, 334 Hershko, Surin, 35 Herut, partid, 109 Herzog, Yitzhak Halevi, 48, 366

Hetz, Yaki, 113 Hezbollah, 257, 261, 296.
332
Hod, Mordechai „Motti”, 99, 101, 143, 151, 161, 243, 245, 269, 351 Hofesh, Levi, 88 – 89, 144 Hofi, Yitzhak „Haka”, 24, 85 – 86, 88, 251, 338 Holtzberg-Anderson, Mary, 169
Holtzberg-Anderson, Miriam, 172
Horev, Amos, 47
Huida (kibuţ), 46 Hussein (rege al Iordaniei), 107, 185, 200, 248 – 249 Hussein, Saddam, 253, 255
1, 1
Ierusalim, 16, 20, 42, 45 – 51, 56 – 57, 63, 68, 105 – 110, 114 – 115, 117 – 118, 120, 158 – 159, 202, 204, 208, 274, 284, 325 – 327, 338, 350 – 351, 355 – 356, 358 – 360, 363 Iftach, Eyal, 328 imigranţi ilegali, 67 Inferno, operaţiune, 187 Institutul Weizmann, 279 Intifada, 284, 304 Iordania, 9, 17, 57, 69, 96 – 97, 100 – 101, 103, 107, 160, 185, 253, 284
Irak, 44, 62, 96, 103, 151, 248, 249 – 250, 252 – 254, 256, 277, 279
Iran, 9, 250, 252, 257, 261, 293 – 294, 296 ISIS, 332, 378
Israel, 9 – 11, 13, 16 – 24, 27, 29, 31, 34 – 40, 42, 44, 46 – 51, 53, 55 – 58, 61, 66 – 70.
72, 74, 76 – 84, 94 – 104, 106 – 110, 117, 120 – 122, 128, 130, 132 – 135, 137, 141 – 143, 151 – 152, 156 – 159, 161, 163, 166 – 169, 177, 180 – 181, 185 – 186, 189, 200 – 201, 211, 215, 217, 219, 227, 239, 245, 248, 250, 252 – 253, 255, 257 – 261, 266, 273, 276 – 278, 284, 286 – 287, 289, 295.
305, 307, 312, 315, 318, 320 – 334, 338, 340 – 345 Iurcenko, Nikolai (pilot sovietic), 153
Ivry, David, 142 – 143, 250, 252, 256, 274, 276 – 277, 369, 372
Înălţimile Golan, 117, 196, 201, 215, 225 – 226, 229 – 230, 232 – 233, 270, 318, 368
J
Jabari, Ahmed, 323 – 325, 376 Jadid, Salah el, 200

Jaffar Nassim, Ahmed, 75 Jenin, bătălia de la 107, 309 – 311
Jihad islamic, 311, 317, 326 – 328, 330 Jocurile Olimpice de la
München (1972), 183, 185 Johnson, Lyndon B., 130 Joseph, Dov (Bernard), 48
K
Kabha, Mustafa, 128, 361 Kaddoumi, Farouk, 288 Kadima (partid), 248
Kahalani, Avigdor, 229 – 236, 270, 347, 352, 368, 371 Kahalani, Emanuel, 236 Kahaner, Shimon „Katcha".
58, 60, 350
Kamenev, căpitan (pilot sovietic), 153 Kandil, Hisham, 327 Kanji, Kamal, 181 Kapliński, Moshe, 268 Kapusta, Micha, 86.
114 – 115
Karine A (vas), 293 – 294, 296 – 297, 299 – 303, 372 – 373
Karten, Michael, 61 Kawasmeh, Marwan, 334 Kedem, Ezra „Rechinul".
136
Ken-Dror, Yehuda, 87, 89 Kendel, Yehuda, 113 *Keshet* (navă israeliană de muniţie), 338 Khdeir, Mohammed Abu.
329
Kimchi, Hadar, 132, 135 – 136, 138
Kiryat Malachi (atacul israelienilor), 326 *Klos C* (navă), 293 Kochavi, Aviv, 309, 312, 353, 374
Kol Israel (radio), 78 Kraus, Menachem, 279 Kubaissi, Basil, 16 Kühlman, Brigitte, 17, 20
Kuneitra, 227, 230, 232 Kutahov, Pavel Stepanovici, 155
L
Ladijański, Oved, 88 Lahat, Shlomo, 69 – 70, 74 Laner, Dan, 230 Lavi, Yoram, 57 Lee, Chai, 295 Legiunea Arabă, *vezi* Legiunea Iordaniană Leibovich, Martin, 144 Levin, Amiram, 27, 185 Levy, Deborah, 158 Levy, Motti, 243, 245 Levy, Reginald, 158, 171 Liban, 44, 82, 97, 132, 176 – 181, 184, 261, 263 – 268, 271 – 274, 277, 282, 284,

296, 332, 334, 349, 353, 365, 370 – 372 Lieberman, Avigdor, 325 Likud (partid), 202, 248 Limon, Mordechai „Moka”, 132, 351, 361 Limor, Danny, 339, 372 Lipkin-Shahak, Amnon, 186 – 187, 190, 197.
220, 284, 344 – 345, 352, 366
Litani (operaţiune), 265 – 268, 332
Livne, Zvi, 192 Lloyd, Selwyn, 80
London Sunday Times (ziar), 322
Lubrani, Un, 343 Lufthansa (avion deturnat), 165
M
Maayan, Hagai, 193 – 195 Macy, Andrew, 189 Magal, Gabi, 112 Magen, Gideon, 175, 181 Magen, Zvi, 113 Makov, Avraham, 98 Malmudi, Meir, 112 – 113 Marcus, David, 47, 50 – 51 Margal, Aharon, 221 Marom, Eliezer „Chinezul”, 295, 353, 373 Marom, Leah (Chai Lee).
295
Martie Negru (2002), 306 Massas, Benny, 239, 244 – 245 Matas, Ze’ev, 144 – 148 Matt, Danny, 54, 58 – 61, 85, 89, 204 – 208, 211, 218, 352
Medalia pentru Curaj, 62, 121, 223, 236, 350 – 353 Medalia pentru Merite deosebite, 147, 352 Medalia Preşedintelui, 352 Mitzna, Amram, 215 – 216 Mofaz, Shaul, 34, 294, 298 – 303, 305, 353, 373 Moise, operaţiune, 338, 342 – 344, 379
Mollet, Guy, 79 Mordechai, Yitzhak, 218 – 223, 291, 352, 367 Morsi, Mohamed, 327 Mossad, 17, 24, 27 – 29, 33.
39, 41, 167, 183, 185.
187, 190 – 191, 195 – 197, 250 – 251, 257 – 258, 285 – 288, 290, 296, 327, 338 – 343, 348, 353, 355, 365, 377 – 378 Mukataa, 306 – 307, 309 Muntele Hermon, 230, 238 – 240, 266, 271, 359 Muntele Măslinilor, 115 – 116 Muntele Scopus (Israel), 108, 110, 114 – 115 Muzeul American al
Blindatelor (Fort Knox, Kentucky), 228 Muzeul Rockefeller
(Ierusalim), 110 – 111, 114 – 115
N
Nachmani, Pinchas „Pini”.

175
Nachumi, Amir, 252 Nahmani, Amitai, 192 Najar, Muhammad al –, 186 Năjib, George (pseud.), 287 Narkiss, Uzi, 108, 359 Nasser, Gamal Abdel, 53, 66, 75, 79, 94, 96, 107, 200 Nasser, Kamal, 186, 192 Naţiunile Unite, 44, 46, 49 – 50
Nautilus, sistem, 333, 336 Nava, Eitan, 113 Navon, Yitzhak, 38, 51, 349, 356, 360, 363
Netanyahu, Ben-Zion, 18, 42 Netanyahu, Benyamin „Bibi”, 18, 42, 167, 169, 171, 176, 191
Netanyahu, Iddo, 18, 42, 167, 176, 178
Netanyahu, Yonatan „Yoni”, 18, 32, 36, 39, 42, 176, 178 – 179, 191, 240 Netivei Neft, companie petrolieră, 134 Neuman, Yair, 101 *New York Herald Tribune*, 49 Nisim, Eddie, 245 Nitzan, Nir, 113 Nixon, Richard M., 130, 151 Norbert, Hershel, 159, 171 Norbert, Ida, 159, 171
O
Obama, Barack, 326 – 327, 377 Okamoto, Kozo, 22 Olmerţ, Ehud, 248, 257 – 260, 317, 321, 335, 375 Opera, operaţiune, 248 – 249, 252, 279, 369
Oranim („Cedrii”), operaţiune, 267
Organizaţia pentru Eliberarea Palestinei (OEP), 157, 185, 187, 305, 351
Orientul Mijlociu, 15, 17, 44, 78, 97, 108, 132, 149, 255, 354
Osiraq, reactor nuclear (Irak), 248
P
Pace pentru Galileea, operaţiune, 7, 264, 266 – 267
Palmach, 16, 54, 57, 67, 109, 160, 202, 204, 251 Palti, Nadav, 267 Pardo, Tamir, 33, 41, 327.
353, 355
Park, hotel (Netanya), 306, 310
Passo, Yigal, 241, 245 – 246 Patton, George, 228 Pazarkar-Sheratzky, Rina.
283
Pecker-Ronen, Ran, 317 Peled, Avi, 306 Peled, Benny, 21 – 23, 26, 40 Peled, Moshe „Mussa”, 228 – 230
Peled, Yehuda, 244 Peninsula Sinai, 81 – 83, 90.

96, 117, 214
Peres, Shimon, 2, 13, 16 – 19, 21 – 31, 34, 36, 38 – 40, 53, 78 – 83, 94, 160, 252, 255, 350, 355, 358 Peres, Sonia, 2, 30, 38 Peretz, Amir, 332 – 335, 378 Piamenta, Uzi, 57
Piamenta, Yehuda, 57 Pilonul apărării, operaţiune, 322, 324, 328, 332, 376 Pineau, Christian, 79 Plumb topit, operaţiune, 316 – 317, 319 – 321, 325, 353, 374
podul Regele Hussein (Iordania), 56
Pompidou, Georges, 130, 133 Porat, David, 152 – 153 Praştia lui David (Peres), 22 Pressler, Yigal, 194, 197 Primul Război din Golf (1991), 255, 326
Pundik, Jacob, 125 „puritatea armelor”, principiu, 10, 197
Q
Qasbah din Nablus, Scutul defensiv, 306, 308 – 310, 312, 373 – 374 Qatar, 327
R
Rabin, Yitzhak, 13, 16 – 17, 20 – 21, 23 – 24, 28 – 31.
34, 38, 40 – 41, 46 – 48.
56, 94, 104, 108, 120.
160, 194, 202, 217, 286, 349, 355 – 356, 358, 361, 367
Rafaeli, Loni, 185 Rafi (partid), 94
Rahamim, Mordechai, 167 – 171
Rahma, Fayez Abu, 288 raidul de la Entebbe (Uganda, 1976), 10, 15, 18 – 21, 23 – 32, 34 – 39, 41 – 42, 279, 350, 355, 369 Ram, Ehud, 126 Ram, Victor, 283 Ramallah, 306 – 308, 313 Ramón, Ilan, 252, 256 Rapoport, Gavrush, 47 Ras Gharib, raid israelian asupra, 141 – 142 Raz, Ze’ev, 252, 255 Războiul de 6 Zile (1967), 10, 17 – 18, 23, 28, 63, 68, 75, 90, 93, 95, 100, 103 – 104, 106 – 107, 115 – 117, 120, 123, 130 – 132, 136 – 137, 141, 143, 150, 155, 186 – 187, 196, 200 – 202, 204 – 205, 209, 214 – 215, 227, 230, 240, 251, 265 – 266, 274, 279, 294, 309, 311, 318, 321, 326, 329, 340, 342, 349 – 350, 358 – 359, 365, 371 Războiul de Yom Kippur (1973), 7, 13, 19 – 20, 196 – 197, 199 – 202, 211, 215, 226, 239, 251, 256, 275, 284,

286, 318, 349, 366, 368
Războiul din Vietnam, 156 Reagan, Ronald, 255
Regina din Saba, operaţiune, 343
Reshef, Amnon, 203, 208, 215, 217 – 218, 352
Revoluţia Islamică (1979), 250 Rice, Condoleezza, 303 Rif ’at, căpitan, 159, 161 – 163.
165 – 166, 168 – 171 Rimai al-Zahabiya, cină (Siria).
260 – 261
Rimalt, Elimelech, 38 Rimbaud, Gilbert, 189 Rimon 20, operaţiune, 152, 155 – 156, 373 Riyan, Nizar, 317 Rommel, Erwin, 228 Roni (soldat FAI), 265 Rot, Zalman „Zali”, 126, 128 Rotenberg, Dodik, 112 Rotenberg, Ram, 300 – 301 Russak, Haim, 111 Russo, Tal, 327
S, ş
Sabbag, Aharon, 195 Sabena, operaţiune, 158, 161.
166 – 168, 172, 185, 191, 363
Sadat, Anwar, 200, 209.
339
Sagi, Yehoshua, 251 Salmon, Avraham, 155 Samueli, Mustafa, 56 – 57 *Santorini* (navă), 296 Saranin, căpitan (pilot sovietic), 153
Saridi, Ayish a –, 287 Sarig, Yossi, 96 – 97, 100, 359 Sayeret Matkal (unitate de comando a FAI), 10, 18.
22, 41, 121, 123, 162, 171, 175, 178, 196, 240, 258, 285 – 286, 288, 352 – 353, 364, 370, 372
Săgeata Neagră, operaţiune, *vezi* Gaza, raid Scutul defensiv, operaţiune, 303, 306, 310, 312 – 314, 374
Sella, Aviam, 155 Septembrie Negru, grupare teroristă, 157 – 159, 183.
185 – 186, 192, 196 Sèvres (Franţa), summit, 79.
82
Shaar, Gilad, 329 Shabak (Serviciul de Securitate Internă), 161, 165, 323 Shachar, Yonatan, 105 Shafir, Elik, 256 Shafir, Herzel, 100 Shaham, Mishael, 56 – 57 Shaked, Emanuel „Mano”.
186 – 188, 190, 194, 196 Shalev, Râmi, 142
Shalit, Gilad, 323 Shalom, David, 113 Shamir, Yitzhak, 282, 343 Shani, colonel, 35, 227, 230, 359

Sharett, Moshe, 53, 79 Sharira, Raisa, 67
Sharon, Ariel „Arik”, 20, 54 – 59, 61, 83 – 84, 89, 108 – 109, 202 – 203.
205, 207 – 211, 214, 219 – 220, 240, 248, 251, 264, 267, 271, 277, 299, 302 – 303, 305, 307, 315, 349, 357 Sharon, Gur, 202 Sharon, Lily, 202 Sharon, Margalit „Gali”.
202
Sharon, Rita, 109 Shayetet 13 (unitate navală de comando), 10, 121, 123 – 127, 129, 261, 285 – 287, 294 – 295, 298 – 303, 372, 379 Shechter, Nathan, 111 Shefa, Yonatan, 339 Shin Bet, 288, 310, 314.
320, 351
Shomron, Dan, 22 – 27, 34 – 35, 40, 285, 353
Shor, Avida, 189, 193 – 195, 197, 364 Shorek, Eli, 221 Siam, Iyad, 317 Siam, Said, 317 Siem, Martin, 134 – 135, 138 Simehoni, Un, 227 Simhoni, Assaf, 61 Siria, 17, 57, 69, 79.
96 – 97, 100 – 101, 103, 175, 178 – 179, 181 – 182, 196, 200, 219, 226 – 228, 231.
234 – 236, 240 – 241, 244.
249, 257 – 261, 273, 276, 278, 369 – 370, 373
Sivron, Rafi, 96 Snir, Asher, 154 Solomon, operaţiune.
116 – 117, 338, 343, 346, 379
Spector, Iftach, 155, 358 Statele Unite, 38, 77, 96, 100, 130, 138, 149, 152, 222.
250, 257 – 258, 285, 301, 303, 326, 342 – 343
subotnici, 251 Sudan, 293, 296, 338 – 343, 379
Suleiman, Muhammad, 260 – 261
Şatila, tabără de refugiaţi, 264 Şoseaua de Coastă, masacrul de pe 284
T
Tabak, Moshe, 132 tabăra Tali, unitate (FAI), 32 Tanus, Rima, 158 Teharlev, Yoram, 114 Telem, Benjamin „Bini”, 134 Tepper, Aryeh, 46 Toableh, Mahmoud, 311 Toledo, Benyamin, 163 Tolkovsky, Dan, 70 – 74 Tratatul de la Varşovia, 279 Tunisia, 282, 285 – 288 Turcia, 260, 326 – 327, 373 Tzadok, Hayim, 40
Tzarfati, David, 242 – 243, 245

Tzidon, Raisa Sharira, 67 Tzidon, Yoash „Chatto”, 67 – 68, 70, 75, 356 Tzimmel, Arieh „Tzidon”.
143
Tzomet (partid), 350 Tzur, Tzvi, 133 Tzur, Yaakov, 169, 357 Tzuri, Yoav, 112
u
Uganda, 19, 21, 23 – 24 Ugda Mussa (Israel), 228 Umm Jibad (alias Intisar al-Wazir), 284, 289 – 291 Unitatea de Comando Egoz (FAI), 178, 306 – 307 Unitatea „Doron” (FAI), 32 Uniunea Europeană, 326 Uniunea Sovietică, 66, 77 – 78, 140 – 141, 151, 216, 275
V
Valea Lacrimilor, 230, 232, 367 – 368 Vilnai, Matan, 32
w
Weizman, Ezer, 74, 100 – 101, 104, 162, 250 – 251, 275, 350, 358 – 359 Whichelaw, Andrew, 189
Y
Ya’alon, Moshe „Bogie”, 211, 286, 288, 252 Ya’ari, Yedidya „Didi”, 126 – 127
Yaakobi, Dedi, 112 Yaakov, Yaakov, 61 Yaakov, Yiftah, 217 Yadin, Yigael, 44 – 45, 251 Yadlin, Amos, 252 Yaffe, Yossi, 110 Yair, Yuval „Ya Ya”, 212 Yairi, Uzi, 218 – 220, 223.
284
Yariv, Aharon, 150 – 151, 161 – 162, 183, 185 Yaron, Amos, 341 Yatom, Danny, 167, 169 Yemen, 297 – 298 Yonay, Ehud, 153
Yussuf, Abu (alias Muhammad al-Najar), 186, 191 – 192 Yussuf, Maha, 192
z
Zamir, Meir „Tigrul”, 234 Zamir, Zvi, 185 Zammush, Yoram, 110, 117 Ze’evi, Rehavam „Gandhi”, 85, 160, 351
Zidon, Yoash „Chatto”, *vezi* Tzidon, Yoash „Chatto” Zim (companie navală israeliană), 134, 136 Zini, Anthony, 302 Ziua Comemorării Victimelor Holocaustului, 312 Ziv, Shaul, 186 Zuriel, Israel, 113 *Zuriel*, nava, 367 Zussman, Giora, 32, 42